

ERSTE BANK A.D. NOVI SAD

**POJEDINAČNI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2018.
I IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA**

Sadržaj

	Strana
Izveštaj nezavisnog revizora	1
Bilans uspeha za godinu koja se završila 31. decembra 2018. godine	2
Izveštaj o ostalom rezultatu za godinu koja se završila 31. decembra 2018. godine	3
Bilans stanja na dan 31. decembra 2018. godine	4
Izveštaj o promenama na kapitalu za godinu koja se završila 31. decembra 2018. godine	5
Izveštaj o tokovima gotovine za godinu koja se završila 31. decembra 2018. godine	6
Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2018. godine	7-171

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Erste Bank a.d. Novi Sad

Izvršili smo reviziju priloženih pojedinačnih finansijskih izveštaja Erste Bank a.d. Novi Sad (u daljem tekstu "Banka") koji uključuju bilans stanja sa stanjem na dan 31. decembra 2018. godine i bilans uspeha, izveštaj o ostalom rezultatu, izveštaj o promenama na kapitalu i izveštaj o novčanim tokovima za godinu završenu na taj dan, kao i napomene koje sadrže pregled značajnih računovodstvenih politika i druge napomene uz finansijske izveštaje.

Odgovornost rukovodstva za pojedinačne finansijske izveštaje

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i realno i objektivno prikazivanje ovih pojedinačnih finansijskih izveštaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja, kao i za interne kontrole za koje rukovodstvo smatra da su neophodne za sastavljanje pojedinačnih finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajno pogrešno prikazivanje nastalo usled pronevere ili greške.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da na osnovu izvršene revizije izrazimo mišljenje o ovim pojedinačnim finansijskim izveštajima. Reviziju pojedinačnih finansijskih izveštaja izvršili smo u skladu sa Zakonom o reviziji i propisima u oblasti revizije važećim u Republici Srbiji. Ova regulativa zahteva da postupamo u skladu sa načelima profesionalne etike i da planiramo i izvršimo reviziju na način koji nam omogućava da steknemo razumno uverenje da pojedinačni finansijski izveštaji ne sadrže materijalno značajno pogrešno prikazivanje.

Revizija podrazumeva primenu postupaka radi pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i obelodanjivanjima sadržanim u pojedinačnim finansijskim izveštajima. Izbor postupaka zavisi od revizorskog prosuđivanja, uključujući procenu rizika od nastanka materijalno značajnog pogrešnog prikazivanja u pojedinačnim finansijskim izveštajima, nastalog usled pronevere ili greške. Pri proceni ovih rizika revizor ceni interne kontrole relevantne za sastavljanje i realno i objektivno prikazivanje pojedinačnih finansijskih izveštaja Banke u cilju izbora adekvatnih revizorskih postupaka u datim okolnostima, a ne za potrebe izražavanja mišljenja o delotvornosti internih kontrola Banke. Revizija takođe obuhvata ocenu adekvatnosti primenjenih računovodstvenih politika i prihvatljivosti računovodstvenih procena koje je izvršilo rukovodstvo, kao i ocenu opšteg prikaza pojedinačnih finansijskih izveštaja.

Verujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljan i adekvatan osnov za izražavanje mišljenja.

Mišljenje

Prema našem mišljenju, priloženi pojedinačni finansijski izveštaji u svim materijalno značajnim aspektima prikazuju realno i objektivno finansijski položaj Erste Bank a.d. Novi Sad sa stanjem na dan 31. decembra 2018. godine, rezultate njenog poslovanja i novčane tokove za godinu završenu na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja.

Saša Todorović

Saša Todorović
Licencirani revizor

PricewaterhouseCoopers d.o.o. Beograd

PricewaterhouseCoopers d.o.o. Beograd

Beograd, 11. mart 2019. godine

BILANS USPEHA U PERIODU OD 1. JANUARA 2018. DO 31. DECEMBRA 2018. GODINE

POZICIJA	Napomena	(u RSD hiljada)	
		2018.	2017.
Prihodi od kamata	4	8.250.544	7.498.937
Rashodi od kamata	4	(1.559.142)	(1.280.969)
Neto prihod po osnovu kamata		6.691.402	6.217.968
Prihodi od naknada i provizija	5	2.522.720	2.258.961
Rashodi naknada i provizija	5	(933.746)	(771.004)
Neto prihod po osnovu naknada i provizija		1.588.974	1.487.957
Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	6	113.756	186.712
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	7	71.924	94.592
Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika	8	1.199	2.067
Neto prihod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	9	422.539	225.060
Neto prihodi po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	10	-	26.473
Neto rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	10	(146.249)	-
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	11	15.095	-
Ostali poslovni prihodi	12	40.091	44.262
UKUPAN NETO POSLOVNI PRIHOD		8.798.731	8.285.091
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	13	(2.100.577)	(1.932.260)
Troškovi amortizacije	14	(320.581)	(290.092)
Ostali prihodi	15	388.369	193.231
Ostali rashodi	16	(3.632.699)	(3.419.750)
DOBITAK PRE OPOREZIVANJA		3.133.243	2.836.220
Porez na dobitak	17	(252.560)	(160.965)
Dobitak po osnovu odloženih poreza	17	37.800	-
Gubitak po osnovu odloženih poreza	17	-	(43.015)
DOBITAK NAKON OPOREZIVANJA	33	2.918.483	2.632.240

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

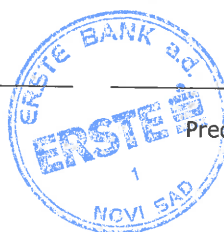
Novi Sad, 11. marta 2019. godine

Stevan Čomić
Direktor Sektora računovodstva i
kontrolinga

Aleksandra Radić
Član Izvršnog
odbora

Slavko Carić
Predsednik Izvršnog
odbora

IZVEŠTAJ O OSTALOM REZULTATU U PERIODU OD 1. JANUARA 2018. DO 31. DECEMBRA 2018. GODINE

POZICIJA	Napomena	(u RSD hiljada)	
		2018.	2017.
DOBITAK PERIODA	33	2.918.483	2.632.240
Komponente ostalog rezultata koje ne mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:			
Aktuarski dobici		5.832	11.038
Pozitivni efekti promene vrednosti vlasničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat		35.382	140.043
Komponente ostalog rezultata koje mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:			
Pozitivni efekti promene vrednosti dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat		76.082	4.995
Gubitak po osnovu poreza koji se odnosi na ostali rezultat perioda		(23.122)	(21.756)
Ukupan pozitivan ostali rezultat perioda		94.174	134.320
UKUPAN POZITIVAN REZULTAT PERIODA		3.012.657	2.766.560

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 11. marta 2019. godine

 Stevan Čomić
 Direktor Sektora računovodstva i
 kontrolinga

 Aleksandra Radić
 Član Izvršnog
 odbora

 Slavko Carić
 Predsednik Izvršnog
 odbora

BILANS STANJA NA DAN 31. DECEMBRA 2018. GODINE

(u RSD hiljada)

AKTIVA

	<u>Napomena</u>	<u>2018.</u>	<u>2017.</u>
Gotovina i sredstva kod centralne banke	18	24.641.261	20.774.027
Potraživanja po osnovu derivata	19	181.204	64.664
Hartije od vrednosti	20	34.891.510	32.247.845
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	21	1.700.361	2.210.553
Kredit i potraživanja od komitenata	22	138.393.437	104.140.053
Investicije u zavisna društva	23	93.560	93.560
Nematerijalna ulaganja	24	537.025	247.298
Nekretnine, postrojenja i oprema	24	1.062.904	1.070.689
Tekuća poreska sredstva	17	173.326	-
Odložena poreska sredstva	17	18.809	-
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	25	11.902	11.901
Ostala sredstva	26	1.226.714	1.060.415
UKUPNO AKTIVA		202.932.013	161.921.005

PASIVA**OBAVEZE**

Obaveze po osnovu derivata	27	95.518	44.458
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama i Centralnoj banci	28	59.322.207	45.570.431
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	29	113.210.214	91.982.128
Subordinirane obaveze	30	4.566.337	1.354.523
Rezervisanja	31	654.200	752.742
Tekuće poreske obaveze	17	252.560	160.965
Odložene poreske obaveze	17	-	5.248
Ostale obaveze	32	1.199.176	1.155.947
UKUPNO OBAVEZE		179.300.212	141.026.442

Kapital

	33		
Aksijski kapital		10.164.475	10.164.475
Dobitak		2.918.483	2.632.240
Rezerve		10.548.843	8.097.848

UKUPNO KAPITAL**23.631.801** **20.894.563****UKUPNO PASIVA****202.932.013** **161.921.005**

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 11. marta 2019. godine

Stevan Comić

Direktor Sektora računovodstva i
kontrolingaAleksandra Radić
Član Izvršnog
odbora

Slavko Carić

Predsednik Izvršnog
odbora

IZVEŠTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU U PERIODU OD 1. JANUARA 2018. DO 31. DECEMBRA 2018. GODINE

	Akcijski kapital	Emisiona premija	Ostale rezerve	Revalorizacione rezerve	Akumulirani dobitak	(u RSD hiljada)
Stanje na dan 1. januara 2017. godine						
Ukupan pozitivan ostali rezultat perioda	10.040.000	124.475	5.614.904	283.703	2.064.920	18.128.002
Dobitak tekuće godine	-	-	-	134.322	-	134.322
Prenos iz dobiti na rezerve	-	-	-	-	2.632.237	2.632.237
Stanje na dan 31. decembra 2017. godine	10.040.000	124.475	7.679.824	418.025	2.632.237	20.894.561
Stanje na dan 31. decembra 2017. godine	10.040.000	124.475	7.679.824	418.025	2.632.237	20.894.561
Efekat primene MSFI 9	-	-	-	-	(275.417)	(275.417)
Stanje na dan 1. januara 2018. godine	10.040.000	124.475	7.679.824	418.025	2.356.820	20.619.144
Ukupan pozitivan ostali rezultat perioda	-	-	-	94.174	-	94.174
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	2.918.483	2.918.483
Prenos iz dobiti na rezerve	-	-	2.356.820	-	(2.356.820)	-
Stanje na dan 31. decembra 2018. godine	10.040.000	124.475	10.036.644	512.199	2.918.483	23.631.801

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 11. marta 2019. godine

Stevan Comić
Direktor Sektora računovodstva i
kontrolinga

Aleksandra Radić
Član Izvršnog
odбора

Slavko Carić
Predsednik Izvršnog
odбора

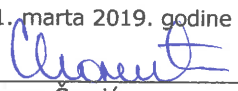
NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE U PERIODU OD 01. JANUARA 2018. DO 31. DECEMBRA 2018. GODINE

	2018.	(u RSD hiljada) 2017.
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	11.129.949	9.964.460
Prilivi od kamata	8.139.427	7.465.155
Prilivi od naknada	2.519.617	2.274.705
Prilivi po osnovu ostalih poslovnih prihoda	430.815	224.351
Prilivi od dividendi i učešća u dobitku	40.090	249
Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	8.379.261	7.258.333
Odlivi po osnovu kamata	1.535.276	1.323.969
Odlivi po osnovu naknada	933.811	772.163
Odlivi po osnovu bruto zarada, naknada zarada i drugih ličnih rashoda	2.078.583	1.910.860
Odlivi po osnovu poreza, doprinosa i drugih dažbina na teret prihoda	420.320	310.225
Odlivi po osnovu drugih troškova poslovanja	3.411.270	2.941.115
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre povećanja ili smanjenja u plasmanima i depozitima	2.750.688	2.706.127
Smanjenje plasmana i povećanje depozita i ostalih obaveza	21.712.863	7.319.077
Povećanje depozita i ostalih obaveza prema bankama, drugim finansijskim organizacijama, centralnoj banci i komitentima	21.712.863	7.319.077
Povećanje plasmana i smanjenje uzetih depozita i ostalih obaveza	44.808.329	17.132.466
Povećanje kredita i potraživanja od banaka, drugih finansijskih organizacija, centralne banke i komitenata	42.227.477	13.962.615
Povećanje finansijskih sredstava koja se inicijalno priznaju po fer vrednosti kroz bilans uspeha, finansijskih sredstava namenjenih trgovanju i ostalih hartija od vrednosti koje nisu namenjene investiranju	2.580.852	3.169.852
Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre poreza na dobit	20.344.777	7.107.262
Plaćeni porez na dobit	334.290	-
Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	20.679.068	7.107.262
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	216.576	308.029
Prilivi od ulaganja u investicione hartije od vrednosti	216.576	34.475
Priliv od prodaje investicionih nekretnina	-	273.554
Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	594.139	413.912
Odlivi po osnovu ulaganja u investicione hartije od vrednosti	-	-
Priliv od prodaje investicionih nekretnina	594.139	413.912
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	377.563	105.883
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	16.533.037	8.738.852
Prilivi gotovine po osnovu subordiniranih obaveza	3.211.814	-
Prilivi po osnovu uzetih kredita	13.321.223	8.569.624
Ostali prilivi iz aktivnosti finansiranja	-	169.228
Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	68.502	420.315
Odlivi gotovine po osnovu subordiniranih obaveza	0	410.083
Ostali odlivi iz aktivnosti finansiranja	68.502	10.233
Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	16.464.535	8.318.537
SVEGA NETO PRILIVI GOTOVINE	49.592.426	26.330.418
SVEGA NETO ODLIVI GOTOVINE	54.184.521	25.225.026
NETO POVEĆANJE GOTOVINE	-	1.105.392
NETO SMANJENJE GOTOVINE	4.592.095	-
GOTOVINA NA POČETKU GODINE	12.630.868	11.300.417
POZITIVNE KURSNE RAZLIKE	6.771.455	10.214.318
NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE	6.348.916	9.989.258
GOTOVINA I GOTOVINSKI ELEMENTI NA KRAJU PERIODA	8.461.312	12.630.868

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 11. marta 2019. godine

Stevan Čomić
Direktor Sektora računovodstva i
kontrolinga

Aleksandra Radić
Član Izvršnog
odbora

Slavko Carić
Predsednik Izvršnog
odbora

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

1. OSNOVNE INFORMACIJE O BANCI

Erste Bank a.d. Novi Sad je najstarija finansijska institucija u zemlji, osnovana 1864. godine kao prva štedionica (Novosadska štedionica). Tokom 2005. godine Novosadska banka je postala član Erste Grupe, koja je osnovana 1819. godine kao prva štedionica u Austriji.

Rešenjem Agencije za privredne registre br. BD 101499/2005 od 21. decembra 2005. godine registrovana je promena naziva Novosadske banke a.d., Novi Sad u Erste Bank a.d., Novi Sad.

Akcionari Banke su Erste Group Banka AG Beč u daljem tekstu Erste Group sa 74% učešća i Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac sa 26% učešća u akcijskom kapitalu Banke. U cilju pojednostavljenja strukture Erste Group Bank AG izvršen je prenos vlasništva nad akcijama koje ima EBG CEPS kod banaka u Evropi na Erste Group. Na taj način je Erste Group postala direktni akcionar Banke sa 74% učešća u akcijskom kapitalu. Odluka Skupštine Banke za izmenu osnivačkih akata doneta 30. juna 2015. godine, a izmene u APR izvršene 22. juna 2015. godine.

Dana 15. januara 2014. godine na osnovu ugovora o kupovini i prenosu udela koji je zaključen sa Steiermarkische Bank und Sparkassen AG i Erste Group Immorent International Holding GMBH, Banka je stekla 75% udela u osnovnom kapitalu društva S-leasing d.o.o., Srbija, a 25% je u vlasništvu Steiermarkische Bank und Sparkassen AG. Osim toga, 2014. godine Banka je stekla i 19% udela u osnovnom kapitalu društva S Rent d.o.o., Srbija.

Ovom transakcijom obe kompanije i dalje ostaju članice Erste Grupe.

Banka je registrovana u Republici Srbiji za obavljanje platnog prometa u zemlji i inostranstvu, kreditnih i depozitnih poslova u zemlji, poslova sa platnim karticama, poslove sa hartijama od vrednosti kao i za dilerske poslove. U skladu sa Zakonom o bankama, Banka posluje na principima stabilnog i sigurnog poslovanja.

Sedište Banke se nalazi u Novom Sadu, Bulevar Oslobođenja broj 5. Banka u svom sastavu ima 3 centrale, 7 poslovnih jedinica, 46 filijala, 31 ekspozitura i 4 šaltera.

Banka je na dan 31. decembra 2018. godine imala 1.117 zaposlenih (31. decembra 2017. godine: 1.075 zaposlenih).

Matični broj Banke je 08063818, a poreski identifikacioni broj je 101626723.

SWIFT: GIBARS22

Internet stranica: www.erstebank.rs

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.1. Osnove za sastavljanje i prikazivanje pojedinačnih finansijskih izveštaja

Pojedinačni finansijski izveštaji Banke (u daljem tekstu "finansijski izveštaji") na dan 31. decembra 2018. godine sastavljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja ("MSFI") i propisima Narodne Banke Srbije koji regulišu finansijsko izveštavanje banaka.

Priloženi finansijski izveštaji su prikazani u formi propisanoj Odlukom o obrascima i sadržini pozicija u obrascima finansijskih izveštaja za banke ("Službeni glasnik Republike Srbije" broj 101/2017, 38/2018 i 103/2018).

Banka ima 75% učešća u kapitalu zavisnog pravnog lica S-leasing d.o.o., Srbija (25% je u vlasništvu Steiermarkische Bank und Sparkassen AG). U ovim pojedinačnim finansijskim izveštajima učešće u kapitalu zavisnog pravnog lica iskazano je po nabavnoj vrednosti.

Priloženi finansijski izveštaji su sastavljeni u skladu sa konceptom istorijskog troška, izuzev za stavke koje se vrednuju po fer vrednosti: finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha, i finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali rezultat.

Iznosi u priloženim finansijskim izveštajima Banke iskazani su u hiljadama dinara, osim ukoliko nije drugačije naznačeno. Dinar (RSD) predstavlja funkcionalnu i izveštajnu valutu Banke. Sve transakcije u valutama koje nisu funkcionalna valuta, tretiraju se kao transakcije u stranim valutama.

Finansijski izveštaji su pripremljeni na bazi koncepta nastavka poslovanja koji podrazumeva da će Banka nastaviti sa poslovanjem u predvidljivoj budućnosti.

Banka je u sastavljanju priloženih finansijskih izveštaja primenila računovodstvene politike obelodanjene u daljem tekstu Napomene 2.

A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja

Novi i izmenjeni i dopunjeni MSFI, navedeni u nastavku, stupaju na snagu 1. januara 2018. godine:

Počevši od 1. januara 2018. godine, Banka primenjuje MSFI 9 "Finansijski instrumenti" koji je izdat od strane Odbora za standarde u julu 2014. Ovo je dovelo do promene u računovodstvenim politikama za klasifikaciju i merenje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza, kao i obezvređenja finansijskih sredstava. MSFI 9 je u značajnom meri proširio MSFI 7 "Finansijski instrumenti: Obelodanjivanja" što je uticalo da su obelodanjivanja finansijskih instrumenata prilagođena novim zahtevima.

Iskorišćena je mogućnost izuzeća, kao što je dozvoljeno prelaznim odredbama MSFI 9, koja dozvoljava da se ne koriguju uporedni iznosi za 2017. godinu, tj. prethodnu finansijsku godinu. Kao rezultat primene, kolone uporednog perioda u finansijskim izveštajima za 2018. godinu odražavaju strukturu korišćenu u finansijskim izveštajima za 2017. godinu.

Takođe, obelodanjivanja uporednog perioda u Napomenama se zasnivaju na originalnim zahtevima za klasifikaciju i merenje iz MRS 39 i MSFI 7 (pre konsekventnih izmena koje proizilaze iz MSFI 9). Zbog ove činjenice objavljene su i računovodstvene politike relevantne za finansijske instrumente u skladu sa MRS 39.

Finansijski efekat primene MSFI 9 je prikazan u tabelama koje slede.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)

Klasifikacija i merenje finansijskih instrumenata

Tabela u nastavku prikazuje promene između kategorija merenja i knjigovodstvene vrednosti finansijskih sredstava i obaveza prema MRS 39 i MSFI 9 na dan 1. januara 2018. godine kao i usaglašavanje knjigovodstvene vrednosti finansijskih sredstava prema kategoriji merenja:

POZICIJA	MRS 39		Nova klasifikacija po MSFI 9	Neto vrednost MRS 39 završno stanje na dan 31.12.2017.	Neto vrednost MSFI 9 početno stanje na dan 01.01.2018.	Efekat			
	Portfolio	Kategorije merenja				Ponovno vrednovanje		Reklasifikacija	
						Ostalo	Očekivani kreditni gubici	Obavezno	Opciono
AKTIVA									
Gotovina i sredstva kod centralne banke	Kredit i potraživanja	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	20.774.027	20.774.027	-	-	-	
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	Sredstva namenjena trgovanju	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	11.474.799	11.474.799	-	-	-	
	AFS	HoV koje se vrednuju po FV kroz kapital	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	42.844	28.804	-	-	28.804	
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju - vlasničke HoV	AFS	HoV koje se vrednuju po FV kroz kapital	HoV koje se vrednuju po FV kroz kapital	12.445.749	12.445.755	6	-	-	
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	HTM	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	8.284.452	8.283.322	1.130	-	-	
Potraživanja po osnovu derivata	Sredstva namenjena trgovanju	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	64.665	64.665	-	-	-	
Kredit i potraživanja od banaka i drugi finansijskih organizacija	Kredit i potraživanja	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	2.210.553	2.210.257	296	-	-	
Kredit i potraživanja od komitenata				104.140.053	103.854.618	285.435	-	-	
Ostala sredstva	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	278.092	262.827	15.265	-	-	
PASIVA									
Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjene trgovanju	Sredstva namenjena trgovanju	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	44.458	-	-	-	-	
Obaveze po osnovu derivata				-	44.458	-	-	-	
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	45.570.431	45.570.431	-	-	-	
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima				91.982.128	91.982.128	-	-	-	
Subordinirane obaveze	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	1.354.523	1.354.523	-	-	-	

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)

Klasifikacija i merenje finansijskih instrumenata (nastavak)

- 1) Potraživanja po osnova derivata su izdvojena kao posebna pozicija u skladu sa MSFI 9 Bilansom stanja, iz pozicije Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju.
- 2) Pozicije Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju, Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i Finansijska sredstva koja se drže do dospeća po MRS 39 Bilansu stanja čine novu poziciju Hartije od vrednosti po Bilansu stanja MSFI 9.
- 3) Deo pozicije Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju po MRS 39 koji se odnosi na vlasničke HoV, po MSFI 9 su reklasifikovane u kategoriju HoV koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha u iznosu od 28.804 hiljada RSD.
- 4) U poziciji Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju - dužničke HoV postoji efekat ponovnog vrednovanja usled primene MSFI 9 standarda u iznosu od 6 hiljada RSD.
- 5) U poziciji Finansijska sredstva koja se drže do dospeća postoji efekat ponovnog vrednovanja usled primene MSFI 9 standarda u iznosu od 1.130 hiljada RSD.
- 6) U pozicijama Krediti i potraživanja od banaka i drugi finansijskih organizacija i Krediti i potraživanja od komitenata postoji efekat ponovnog vrednovanja usled primene MSFI 9 standarda u iznosu od 296 hiljada RSD odnosno 285.435 hiljada RSD.
- 7) U poziciji Ostala sredstva postoji efekat ponovnog vrednovanja usled primene MSFI 9 standarda u iznosu od 15.265 hiljada RSD.
- 8) Obaveze po osnova derivata su izdvojene kao posebna pozicija u skladu sa MSFI 9 Bilansom stanja, iz pozicije Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjene trgovanju.
- 9) U poziciji Rezervisanja postoji efekat ponovnog vrednovanja usled primene MSFI 9 standarda u iznosu od 7.253 hiljada RSD.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)

Tabela prikazuje usaglašavanje iznosa ispravke vrednosti na dan 31. decembar 2017. godine prema MRS 39 modelu obezvređenja zbog nastalog gubitka i na dan 1. januara 2018. godine prema MSFI 9 modelu obezvređenja zbog očekivanog kreditnog gubitka.

Usklađivanje ispravki vrednosti finansijskih sredstava i obaveza prema kategorijama merenja

POZICIJA	Kategorija merenja po MRS 39	Nova klasifikacija po MSFI 9	MRS 39 završno stanje na dan 31.12.2017.	MSFI 9 početno stanje na dan 01.01.2018.	Efekat	
					Ponovno vrednovanje	Reklasifikacija
AKTIVA						
Gotovina i sredstva kod centralne banke	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	-	-	-	-
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	-	-	-	-
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju - vlasničke HoV	HoV koje se vrednuju po FV kroz kapital	HoV koje se vrednuju po FV kroz kapital	-	-	-	-
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju - dužničke HoV			6	68.319	6	68.319
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	45.418	46.548	1.130	-
Potraživanja po osnovu derivata	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	-	-	-	-
Kredit i potraživanja od banaka i drugi finansijskih organizacija	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	12.687	11.134	(1.553)	-
Kredit i potraživanja od komitenata	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	3.926.155	3.221.339	(704.816)	-
Ostala sredstva	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	46.522	61.787	15.265	-
PASIVA						
Vanbilansne rezervacije	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	326.072	333.325	7.253	-

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine
2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)
A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)

Kolona Reklasifikacija se odnosi na promene u ispravkama vrednosti usled promene obuhvata obračuna ispravki vrednosti između MSFI 9 i MRS 39 standarda.

Kolona Ponovno vrednovanje se odnosi na promene stanja ispravki vrednosti dok je obuhvat za obračun isti kao i po MRS 39 za bilansne ispravke vrednosti odnosno MRS 37 za vanbilansne ispravke vrednosti.

- 1) U poziciji Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju - dužničke HoV postoji efekat ponovnog vrednovanja usled primene MSFI 9 standarda u iznosu od 6 hiljada RSD. Efekat se odnosi na ukidanje ispravke vrednosti. Takođe, efekat na ovoj poziciji usled reklasifikacije iznosi 68.319 hiljada RSD. Ovo povećanje ispravke vrednosti je nastalo zbog novopriznatih ispravki vrednosti po osnovu hartija od vrednosti koje su raspoložive za prodaju.
- 2) U poziciji Finansijska sredstva koja se drže do dospeća je prikazan efekat ponovnog vrednovanja usled primene MSFI 9 standarda u iznosu od 1.130 hiljada RSD.
- 3) Pozicijama Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija i Krediti i potraživanja od komitenata prikazan je efekat na ispravke vrednosti usled ponovnog vrednovanja tj. primene MSFI 9 standarda u iznosu od 1.553 hiljada RSD odnosno 704.816 hiljada RSD, od toga 264.711 hiljada RSD je pozitivan efekat primene modela očekivanih gubitaka dok 969.527 hiljada RSD je smanjenje na ispravkama vrednosti zbog usklađivanja knjigovodstvene vrednosti za kategoriju POCI.
- 4) U poziciji Ostala sredstva prikazan je efekat na ispravke vrednosti usled ponovnog vrednovanja tj. primene MSFI 9 standarda u iznosu od 15.265 hiljada RSD.
- 5) U poziciji vanbilansna rezervisanja prikazan je efekat ponovnog vrednovanja usled primene MSFI 9 standarda u iznosu od 7.253 hiljada RSD.

Uticaj na odložene poreze po prelasku na MSFI 9

POZICIJA	MRS 39 završno stanje 31.12.2017.	MSFI 9 početno stanje na dan 01.01.2018.	Efekat na zadržanu dobit +/-	Efekat na OCI +/-
Promene na odloženim poreskim sredstvima	-	-	-	-
Promene na odloženim poreskim obavezama	5.248	5.248	9.378	(9.378)

Stanje na Odloženim poreskim obavezama je nepromenjeno posle primene MSFI 9 standarda, međutim primenom standarda dolazi do prelivanja efekta poreza između zadržane dobiti i OCI.

Krajem 2018. godine, Izmenama i dopunama Zakona o porezu na dobit pravnih lica, poreskim obveznicima je omogućeno da efekti promene računovodstvene politike nastali usled prve primene MRS, odnosno MSFI i MSFI za MSP, po osnovu kojih se, saglasno propisima o računovodstvu, vrši korekcija odgovarajućih pozicija u bilansu stanja, priznaju se kao prihod, odnosno rashod u poreskom bilansu, počev od poreskog perioda u kojem je ta korekcija izvršena.

Prihodi i rashodi priznaju se u jednakim iznosima u pet poreskih perioda.

Banka je po ovom osnovu na dan 31. decembar 2018. umanila osnovicu za obračun tekućeg poreza na dobit u iznosu od 8.262.595,85 RSD i priznala odložena poreska sredstva u iznosu od 33.050.383,38 RSD.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)

Klasifikacija, naknadno merenje i stavke bilansa stanja finansijskih instrumenata prema MRS 39

Banka je, prema standardu MRS 39, klasifikovala finansijska sredstva u sledeće kategorije: finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha, finansijska sredstva koje se drže do dospeća, krediti i potraživanja i investicije raspoložive za prodaju.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti u komparativnom period

U Izveštaju o tokovima gotovine pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima podrazumevaju se novčana sredstva na žiro računu Banke i računima blagajne (dinarske i devizne) i devizna sredstva na računima kod domaćih i stranih banaka sa originalnom ročnošću do 3 meseca.

Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha u komparativnom period

Ova kategorija uključuje dve potkategorije finansijskih sredstava: ona koja se drže radi trgovanja i ona sredstva koja su označena po fer vrednosti kroz bilans uspeha prilikom početnog priznavanja. Finansijska sredstva se klasifikuju kao sredstva za trgovanje ako su pribavljena radi prodaje ili ponovne kupovine u kratkom roku, radi ostvarivanja dobitaka iz kratkoročnih promena cena istih. Navedena sredstva se evidentiraju u bilansu stanja po fer vrednosti. Banka takođe ima derivate koji su klasifikovani po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Hartije od vrednosti kojima se trguje obuhvataju obveznice i državne zapise Republike Srbije. Svi dobiti i gubici koji nastaju prilikom vrednovanja i prodaje finansijskih sredstava po fer vrednosti iskazuju se u bilansu uspeha. Rukovodstvo nije prilikom inicijalnog priznavanja klasifikovalo finansijska sredstva u potkategoriju sredstava koja se iskazuju po fer vrednosti preko bilansa uspeha.

Finansijska sredstva koja se drže do dospeća u komparativnom period

Hartije od vrednosti koje se drže do dospeća su finansijska sredstva sa fiksnim plaćanjima ili plaćanjima koja mogu da se utvrde i sa fiksnim dospećem, za koje Banka ima pozitivnu nameru i sposobnost da ih drži do dospeća, a koja ne ispunjavaju definiciju kredita i potraživanja. Nakon inicijalnog priznavanja, hartije od vrednosti koje se drže do dospeća evidentiraju se po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda diskontovanja efektivnom kamatnom stopom, umanjenoj za ispravke vrednosti, odnosno gubitak po osnovu obezvređenja. Amortizovana vrednost obračunava se uzimajući u obzir sve diskonte ili premije pri kupovinu toku perioda dospeća. Prihodi po osnovu obračunatih kamata na ove instrumente se obračunavaju metodom efektivne kamatne stope i iskazuju u okviru prihoda od kamata. Naknade koje su deo efektivnog prinosa na ove instrumente se priznaju u korist bilansa uspeha tokom perioda trajanja instrumenta. Banka vrši individualnu procenu da bi utvrdila da li postoje objektivni dokazi o obezvređenju ulaganja u hartije od vrednosti koje se drže do dospeća. Ukoliko postoje objektivni dokazi da je došlo do obezvređenja, iznos gubitka usled obezvređenja hartija od vrednosti koje se drže do dospeća obračunava se kao razlika između knjigovodstvene vrednosti ulaganja i sadašnje vrednosti očekivanih tokova gotovine diskontovanih po originalnoj kamatnoj stopi ulaganja i iskazuje se u bilansu uspeha kao rashod indirektnih otpisa plasmana. Ukoliko, u narednoj godini, dođe do smanjenja iznosa procenjenog obezvređenja kao posledica nekog događaja koji je usledio nakon priznavanja obezvređenja, svaki iznos obezvređenja koji je prethodno priznat se umanjuje i efekti se evidentiraju u korist bilansa uspeha. Smanjenje ispravke vrednosti neće rezultirati knjigovodstvenom vrednosti iznad iznosa amortizacionog troška kao da sredstvo nije obezvređeno.

Kredit i potraživanja od banaka i komitenata u komparativnom period

Kredit i potraživanja su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplatama koja nisu kotirana na aktivnom tržištu osim:

- (a) sredstva koja entitet namerava da proda odmah ili u kratkom roku i koja bi onda bila klasifikovana kao sredstva koja se drže radi trgovanja i ona koja entitet posle početnog priznavanja naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha;
- (b) ona koja entitet posle početnog priznavanja naznači kao raspoloživa za prodaju ili
- (c) ona za koja imalac ne može u značajnoj meri povratiti svoju celokupnu početnu investiciju, osim ako to nije zbog pogoršanja kredita, i koja će biti klasifikovana kao raspoloživa.

Nakon početnog vrednovanja, kredit i plasmani bankama i komitentima se iskazuju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem efektivne kamatne stope umanjenoj za obezvređenje. Amortizovana vrednost se računa uzimajući u obzir sve popuste ili premije prilikom sticanja i naknade i troškove koji su integralni deo efektivne kamatne stope. Amortizacija vrednosti se uključuje u prihode od kamata u Bilansu uspeha. Gubici od obezvređenja se priznaju u okviru Neto rashoda po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava u Bilansu uspeha. Kredit u dinarima, za koje je ugovorena zaštita od rizika vezivanjem za kurs dinara u odnosu na stranu valutu revalorizovani su u skladu sa konkretnim ugovorom za svaki kredit. Razlika između vrednosti neotplaćene glavnice i iznosa obračunatog primenom valutne klauzule iskazana je u okviru datih kredita i depozita. Dobici i gubici nastali po osnovu primene valutne klauzule evidentiraju se u bilansu uspeha kao prihodi, odnosno rashodi kursnih razlika po osnovu ugovorene valutne klauzule.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine
2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)
A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju u komparativnom periodu

Hartije od vrednosti koje su namenjene da se drže na neodređeni vremenski period, a koje mogu biti prodane, ili založene kod Narodne banke Srbije kao obezbeđenje u cilju dobijanja kredita za likvidnost, usled potrebe za obezbeđenjem likvidnosti ili izmena u kamatnim stopama, kursovima stranih valuta ili cena kapitala, klasifikuju se kao "hartije od vrednosti raspoložive za prodaju". Hartije od vrednosti raspoložive za prodaju obuhvataju instrumente kapitala drugih pravnih lica i dužničke hartije od vrednosti. Nakon inicijalnog priznavanja, hartije od vrednosti raspoložive za prodaju se iskazuju po fer vrednosti. Fer vrednost hartija od vrednosti koje se kotiraju na berzi zasniva se na tekućim cenama ponude. Nerealizovani dobiti i gubici po osnovu hartija raspoloživih za prodaju evidentiraju se u okviru ostalog ukupnog rezultata, dok se hartija od vrednosti ne proda, naplati ili na drugi način realizuje, ili dok ta hartija od vrednosti nije obezvređena. Kada se hartije od vrednosti raspoložive za prodaju otuđe ili kada im se umanjí vrednost, kumulirane korekcije fer vrednosti priznate u okviru ostalog ukupnog rezultata se reklasifikuju na bilans uspeha. Učešća u kapitalu drugih pravnih lica koja nemaju kotiranu tržišnu cenu na aktivnom tržištu i za koje su ostali metodi razumnog procenjivanja neodgovarajući, izuzeta su od vrednovanja po tržišnoj vrednosti i iskazuju se po nabavnoj vrednosti, umanjenoj za ispravku vrednosti. Dividende stečene tokom držanja finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju su uključene u ostale poslovne prihode i učešća u kapitalu kada je nastalo pravo na priliv po osnovu dividendi. Kada su u pitanju učešća u kapitalu i ostale hartije od vrednosti raspoložive za prodaju, Banka na dan bilansa stanja vrši procenu da li postoje objektivni dokazi da je jedno ili više ulaganja obezvređeno. U slučaju učešća u kapitalu drugih pravnih lica klasifikovanih kao raspoloživih za prodaju, u objektivne dokaze se svrstavaju značajan ili prolongiran pad fer vrednosti ulaganja ispod nabavne vrednosti. Kada postoje dokazi o obezvređenju, kumulativni gubitak, vrednovan kao razlika između nabavne cene i tekuće fer vrednosti, umanjen za bilo koji gubitak usled obezvređenja tog ulaganja, koje je prethodno priznato na teret bilansa uspeha, se uklanja iz kapitala i priznaje se na teret bilansa uspeha.

Odnosi između stavki bilansa stanja, metoda merenja i kategorija finansijskih instrumenata u komparativnom periodu

POZICIJA	Metoda merenja			Kategorija finansijskog instrumenta
	Fer vrednost	Amortizovani trošak	Ostalo	
Gotovina i sredstva kod centralne banke		x		Kredit i potraživanja
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	x			Sredstva namenjena trgovanju
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju - vlasničke HoV	x			AFS
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju - dužničke HoV	x			AFS
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća		x		HTM
Potraživanja po osnovu derivata	x			Sredstva namenjena trgovanju
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija		x		Kredit i potraživanja
Kredit i potraživanja od komitenata				
Ostala sredstva		x		Amortizovana vrednost

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)

- Odbor za međunarodne računovodstvene standarde je izdao **Ciklus godišnjih poboljšanja MSFI 2014 – 2016**, koji predstavlja skup izmena i dopuna postojećih MSFI. Izmene standarda su primenjive za periode počev od ili posle 1. januara 2017. godine, za MSFI 12 Obelodanjivanje interesa u drugim entitetima i za periode počev od ili posle 1. januara 2018. godine za MSFI 1 Prva primena međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja i za MRS 28 Investicije u pridružene entitete. Mogućnost ranije primene je dozvoljena za MRS 28 Investicije u pridružene entitete. Ne očekuje se da će izmene MSFI 12 imati uticaj na finansijske izveštaje Banke.

- **MSFI 15 Prihodi iz ugovora sa kupcima**

Standard je primenjiv počev od ili posle 1. januara 2018. godine. MSFI 15 uspostavlja model od pet koraka koji se primenjuje na prihode iz ugovora sa kupcima (uz ograničen broj izuzetaka), nezavisno od vrste prihoda ili industrije. Zahtevi standarda se, takođe, primenjuju i na priznavanje i merenje dobitaka i gubitaka od prodaje neke nefinansijske imovine, koja nije posledica uobičajenih aktivnosti Banke (npr. prodaja stalne materijalne ili nematerijalne imovine). Standard zahteva detaljna obelodanjivanja, uključujući razvrstavanje ukupnih prihoda, informacije o činidbenim obavezama iz ugovora, promene u stanju imovine i obaveza po osnovu ugovora između perioda, kao i ključne procene. Rukovodstvo Banke ne očekuje da će zahtevi ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke.

- **MSFI 15 Prihodi iz ugovora sa kupcima (pojašnjenja)**

Pojašnjenja standarda se primenjuju počev od ili posle 1. januara 2018. godine, uz dozvoljenu raniju primenu. Cilj je pojašnjenje namere koju je Odbor za međunarodne računovodstvene standarde imao pri definisanju zahteva MSFI 15 Prihodi iz ugovora sa kupcima, posebno u delu koji se odnosi na računovodstveno obuhvatanje identifikovanih činidbenih obaveza, pojašnjavajući princip „pojedinačne identifikacije”, principal-agent problem (procena da li je Društvo principal ili agent), kao i primenu kontrolnog pristupa i licenciranja, obezbeđujući dodatne smernice za računovodstveni tretman intelektualne svojine i autorskih prava. Pojašnjenja takođe obezbeđuju dodatne praktične savete za Banku koja primenjuje MSFI 15 potpuno retrospektivno. Rukovodstvo banke ne očekuje se da će izmene ovog standarda imati uticaj na finansijske izveštaje Banke.

- **MRS 40: Transfer na investicione nekretnine (Izmene)**

Izmene i dopune standarda su primenjive za period počev od ili posle 1. januara 2018. godine, sa mogućnošću ranijeg početka primene. Izmene standarda ukazuju kada entitet treba da uradi transfer imovine, uključujući i imovinu u pripremi ili razvoju u, ili iz investicionih nekretnina. Izmene i dopune navode da promena upotrebe nastaje kada imovine ispuni, ili prestane da ispunjava, definiciju investicione nekretnine i postoje dokazi promene upotrebe iste. Promena namere rukovodstva u vezi sa načinom korišćenja imovine ne pruža dokaze o promeni upotrebe iste. Rukovodstvo banke ne očekuje se da će izmene ovog standarda imati uticaj na finansijske izveštaje Banke.

- **IFRIC tumačenje 22: Transakcije u stranoj valuti i avansno razmatranje**

Tumačenje je primenljivo za period počev od ili posle 1. januara 2018. godine, sa mogućnošću ranijeg početka primene. Data interpretacija tumači računovodstvo transakcija koje obuhvataju avansni prijem ili naplatu u stranoj valuti. Tumačenje obuhvata transakcije u stranoj valuti u situaciji kada entitet priznaje nemonetarna sredstva ili obaveze, nastale zbog avansnog prijema ili plaćanja, a pre nego što entitet prizna relevantnu imovinu, trošak ili prihod. Interpretacija navodi da datum transakcije, za svrhu određivanja odgovarajućeg deviznog kursa, je datum inicijalnog priznavanja nemonetarnog unapred plaćenog sredstva ili obaveze za odložene prihode. Ukoliko postoji više transakcija avansnog prijema ili plaćanja, u tim situacijama entitet mora da odredi datum transakcije za svaku transakciju avansnog prijema ili plaćanja. Rukovodstvo banke ne očekuje se da će izmene ovog standarda imati uticaj na finansijske izveštaje Banke.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)

• **MSFI 2: Klasifikacija i vrednovanje transakcija plaćanja akcijama (Izmena)**

Izmena i dopune standarda su primenjive za period počev od ili posle 1. januara 2018. godine, sa mogućnošću ranijeg početka primene. Izmene standarda se odnose na zahteve računovodstvenog prikazivanja efekata ispunjavanja i neispunjavanja uslova sticanja kod vrednovanja transakcija akcijama zasnovane na gotovini, kod transakcija plaćanja akcijama sa karakteristikama neto poravnjenja prilikom obračuna obaveze poreza po odbitku i kod izmene odredbi i uslova plaćanja akcijama, koje menjaju klasifikaciju transakcije od zasnovane na gotovini to transakcija plaćanja akcijama zasnovane na kapitalu. Rukovodstvo banke ne očekuje se da će izmene ovog standarda imati uticaj na finansijske izveštaje Banke.

B) Standardi koji su izdati ali još uvek nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni

• **MSFI 9: Finansijski instrumenti (Izmena)**

Izmena i dopune standarda su primenjive za period od ili posle 1. januara 2019. godine, sa mogućnošću ranijeg početka primene. Kada se finansijska obaveza vrednuje pomoću metode amortizovanog troška i kada nastupi modifikacija iz koje ne proizilazi prestanak priznavanja, u tom slučaju dobitak ili gubitak bi trebalo odmah priznati u okviru bilansa uspeha tekućeg perioda. Dobitak ili gubitak se obračunava kao razlika između originalnih ugoovrenih novčanih tokova i modifikovanih novčanih tokova diskontovanih na sadašnju vrednost pomoću originalne efektivne kamatne stope. Dobitak ili gubitak se ne može razgraničiti na preostali period trajanja finansijskog instrumenta, što predstavlja promenu u odnosu na praksu dopuštenu standardom MRS 39. Rukovodstvo banke ne očekuje se da će izmene ovog standarda imati uticaj na finansijske izveštaje Banke.

• **MSFI 16: Lizing**

U januaru 2016. godine, IASB je izdao MSFI 16 koji je na snazi na dan ili nakon 1. januara 2019. godine. MSFI 16 zamenjuje postojeće smernice za obračunavanje zakupa u MRS 17 Lizing, IFRIC 4 - Utvrđivanje da li ugovor sadrži zakup, SIC-15 Operativni lizing - Poticaji i SIC-27 Evaluacija supstanci transakcija koje uključuju pravni oblik zakupa.

MSFI 16 uvodi jedinstveni model obračuna lizinga za zakupce. Zakupac priznaje imovinu koja se odnosi na pravo korišćenja i predstavlja njeno pravo da koristi osnovnu imovinu i obavezu zakupa koja predstavlja njenu obavezu za plaćanje lizinga. Postoje izuzeci od priznavanja lizinga i to za kratkoročne ugovore o zakupu (kraće od 12 meseci) i ugovore o zakupu predmeta male vrednosti.

Za svaki ugovor o zakupu se procenjuje da li sadrži zakup, tj. da li ugovor nosi pravo na kontrolu korišćenja identifikovane imovine u ugovorenom periodu u zamenu za naknadu.

Imovina sa pravom korišćenja i obaveza zakupa priznaju se na datum početka zakupa. Imovina se početno vrednuje po nabavnoj vrednosti i naknadno amortizuje od datuma početka do perioda zakupa. Banka će koristiti linearnu metodu amortizacije.

Obaveza za lizing se inicijalno meri po sadašnjoj vrednosti plaćanja zakupnina koje nisu plaćene na datum početka primene, diskontovana korišćenjem kamatne stope implicitne u zakupu ili, ako se stopa ne može lako utvrditi, stopa zaduživanja zakupca. Plaćanja po osnovu zakupa obuhvataju fiksne zakupnine, varijabilna plaćanja zakupnine koja zavise od indeksa ili stope, iznose za koje se očekuje da će biti plaćeni u okviru garancije rezidualne vrednosti i plaćanja za zakup u opcionom periodu produženja ako je zakupac procenio da će iskoristiti opcije i kazne za prevremeno raskidanje ugovora ako rok zakupa odražava zakupca koji koristi opciju raskida. Nakon toga, knjigovodstveni iznos obaveze po osnovu lizinga uvećava se za kamatu po važećoj diskontnoj stopi, umanjenom za izvršene isplate lizinga i eventualno ponovo procenjuje u skladu sa izmenom lizinga.

Za zakup pokretnih stvari Banka koristi se inkrementalna stopa zaduživanja - stopa po kojoj bi Banka mogla da pozajmi sredstva od Erste Grupe.

Utvrđivanje inkrementalne stope zaduživanja za zakup nepokretne imovine zasniva se na stopi koja se lako može uočiti. Takva stopa predstavlja prihod od imovine koji odražava godišnji povrat koji se očekuje na imovini - stopa kapitalizacije za čiju kalkulaciju se koristi pristup razvijen od strane Erste Austria Real estate. Polazi se od bazne stope za a) glavni grad ili b) ostatak zemlje u zavisnosti i ona se dodatno koriguje (povećava/smanjuje) u zavisnosti od tehničkih uslova objekta, tržišnih uslova, lokacije, namene objekta, potrebe za dodatnim ulaganje i sl. Na taj način se dobija stopa kapitalizacije po svakom objektu.

Računovodstvo zakupodavca ostaje slično važećem standardu MRS 17, tj. zakupodavac nastavlja klasifikovati lizing kao finansijski ili operativni lizing.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine****2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)****B) Standardi koji su izdati ali još uvek nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni (nastavak)****MSFI 16: Lizing (nastavak)**

Banka će preći na MSFI 16 koristeći modifikovani retrospektivni pristup u skladu sa MSFI 16.C5 (b) pri čemu uporedne informacije neće biti prepravljene. Za zakupe koji su ranije klasifikovani kao operativni lizing, diskontna stopa će biti inkrementalna stopa zaduživanja zakupca odnosno stopa kapitalizacije koja se utvrđuje na datum prve prijave. Imovina sa pravom korišćenja biće priznata u iznosu jednakom obavezi lizinga (MSFI 16.C8 (b) (ii)). Kao rezultat toga, Erste Banka ne očekuje bilo kakav uticaj na kapital prilikom inicijalne primene. Svi ugovori koji su prethodno identifikovani kao zakupi primenjujući MRS 17 i IFRIC 4 biće preneti MSFI 16. Banka neće primeniti MSFI 16 na bilo kakve ugovore o nematerijalnim sredstvima. Erste Banka će koristiti izuzeće za kratkoročne zakupe i zakupe male vrednosti, pri čemu se pravo na korišćenje imovine ne priznaje.

Sredstava sa pravom korišćenja koja će biti priznata pod 01.01.2019. godine kao i iznos lizing obaveza koji će biti priznati pod 01.01.2019. godine, prema proceni Banke, iznosiće približno RSD 1.297.923 hiljada u kom iznosu će se povećati i bilansna suma Banke.

Prema analizi ugovora o lizinga kojima Banka raspolaže na datum prelaska na MSFI 16 a koji ispunjavaju uslov da se priznaju kao pravo korišćenja sredstva, 95% ugovora o lizingu se odnosi na nekretnine.

- **MSFI 17: Ugovori o osiguranju**

Standard je primenljiv počev od ili posle 1. januara 2022. godine. MSFI 17 menja MSFI 4, koji je dao kompanijama izuzeće od pravila da vode računovodstvo za ugovore o osiguranju koristeći postojeće prakse. Kao posledica, bilo je teško za investitore da uporede i razluče finansijske performanse od ostalih sličnih ugovora o osiguranju. MSFI 17 je standard baziran na jedinstvenom principu koji se odnosi na sve tipove ugovora o osiguranju, uključujući ugovore o reosiguranju. Standard zahteva priznavanje i vrednovanje grupa ugovora o osiguranju na: i) sadašnju vrednost budućih novčanih tokova usklađenu rizikom (izrada novčanih tokova) koja inkorporira sve dostupne informacije o novčanim tokovima na način da su konzistentni sa vidljivim tržišnim informacijama; plus (ako je vrednost obaveza) ili minus (ako se ova vrednost odnosi na aktivu) ii) iznos koji predstavlja nezasluženi profit u grupi ugovora (ugovorena uslužna margina). Osiguravatelji će priznati profit od grupe ugovora o osiguranju tokom osiguravajućeg perioda kao da nemaju rizik. Ukoliko grupa ugovora jeste ili postane generator gubitka entitet će priznati gubitak trenutno. Ne očekuje se da će zahtevi ovog standarda imati značajnog uticaja na finansijske izveštaje Banke.

- **IFRIC tumačenje 23: Neizvesnost u pogledu tretmana poreza na dobit**

Tumačenje je primenljivo za periode počev od 1. januara 2019. godine ili kasnije. MRS 12 određuje na koji način se računaju tekući i odloženi porez, ali ne i kako se reflektuju efekti neizvesnosti. Interpretacija pojašnjava kako da se primene zahtevi priznavanja i vrednovanja u skladu sa MRS 12 kada postoji neizvesnost tretmana poreza na dobit. Entitet bi trebao da utvrdi da li razmatra svaki neizvesni poreski tretman odvojeno ili zajedno sa jednim ili više drugih neizvesnih poreskih tretmana na osnovu pristupa koji bolje predviđa razrešenje neizvesnosti. Entitet će pretpostaviti da će poreski organi preispitivati iznose na koje imaju pravo i potpuno znanje o svim informacijama kada vrše ta ispitivanja. Ukoliko entitet zaključi da nije verovatno da će poreski organ prihvatiti neizvestan poreski tretman, efekat neizvesnosti će se reflektovati u utvrđivanju povezane oporezive dobiti ili gubitka, poreske osnovice, neiskorišćenih poreskih gubitaka, neiskorišćenih poreskih kredita ili poreskih stopa, koristeći ili najverovatniji iznos očekivane vrednosti, u zavisnosti koji metod entitet očekuje da će bolje predvideti razrešenje neizvesnosti. Entitet će reflektovati efekat promene činjenica i pretpostavki ili novih informacija koje utiču na odluku ili procenu koju zahteva interpretacija kao promena u računovodstvenoj proceni. Primeri izmene u činjenicama i pretpostavkama ili ovim informacijama koje mogu rezultirati u ponovnoj proceni odluke ili urađene procene, ali nisu limitirani samo na taj momenat, se odnose na ispitivanja ili akcije od strane poreskih organa, izmene u pravilima uspostavljenim od strane poreskih organa ili isteka prava poreske uprave da ispituje ili preispituje poreski tretman. Nedostatak saglasnosti ili nesaglasnosti od strane poreskih organa sa poreskim tretmanom, izdvojeno, neće najverovatnije konstituisati izmene u činjenicama i pretpostavkama ili novim informacijama koje utiču na odluke i procene koje se zahtevaju od strane Interpretacije. Banka trenutno procenjuje uticaj interpretacije na finansijske izveštaje.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

B) Standardi koji su izdati ali još uvek nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni

• **MRS 19: Primanja zaposlenih (Izmene)**

Izmene i dopune standarda su primenljive za period od ili posle 1. januara 2019. godine. Izmene zahtevaju od entiteta da: koriste ažurirane pretpostavke za određivanje tekućih troškova usluge i neto kamata za preostali period nakon izmene, skraćivanja ili poravnanje plana; da priznaju u okviru bilansa uspeha kao deo troškova perioda ili kao dobitak ili gubitak usled poravnanja bilo koji manjak ili višak, čak i ako navedeni višak prethodno nije prethodno priznat usled uticaja gornje granice priznavanja sredstava. Rukovodstvo Banke ne očekuje da će zahtevi ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke.

• **MRS 1: Prezentacija finansijskih izveštaja i MRS 8: Računovodstvene politike, promene računovodstvenih procena i greške (Izmene)**

Izmene i dopune standarda su primenljive za period od ili posle 1. januara 2020. godine. Izmene zahtevaju od entiteta da: koriste konzistentnu definiciju materijalnosti u svim MSFI i Konceptualni okvir za finansijsko izveštavanje; da razjasne objašnjenje definicije materijalnosti; da uključe smernice iz MRS 1 vezano za nematerijalne informacije. Rukovodstvo Banke ne očekuje da će zahtevi ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke.

Za sledeća nova obelodanjivanja ne očekuje se da će, kada budu usvojena, imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke:

- Mogućnost prevremene otplate sa negativnom naknadom – izmene MSFI 9 (objavljene 12. oktobra 2017. godine i stupaju na snagu za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine),
- Dugoročna ulaganja u pridružena pravna lica i zajednička ulaganja – izmene MRS 28 (objavljene 12. oktobra 2017. godine i stupaju na snagu za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine),
- Godišnja poboljšanja ciklusa MSFI 2015 – 2017 – izmene MSFI 3, MSFI 11, MRS 12 i MRS 23 (obelodanjeni 12. decembra 2017. godine i stupaju na snagu za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine),
- Primena MSFI 9 Finansijski instrumenti sa MSFI 4 Ugovori o osiguranju – Izmene MSFI 4 (objavljene 12. septembra 2016. godine i stupaju na snagu, u zavisnosti od pristupa, za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine za pravna lica koja izaberu da primene opciju privremenog izuzeća ili kada entite prvo primenjuje MSFI 9 koristi se pristup preklapanja),
- Poslovne kombinacije – izmene MSFI 3 (objavljene 22. oktobra 2018. godine i stupaju na snagu za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2020. godine).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.2. Prihodi i rashodi od kamata

Prihodi i rashodi od kamata, uključujući i zateznu kamatu i ostale prihode i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivu, odnosno kamatonosnu pasivu, obračunati su po načelu uzročnosti prihoda i rashoda i uslovima iz obligacionog odnosa, koji su definisani ugovorom između Banke i komitentata.

Za sve finansijske instrumente vrednovane po amortizovanoj vrednosti i druge kamatonosne finansijske instrumente, prihodi ili rashodi od kamata se iskazuju po efektivnoj kamatnoj stopi, koja predstavlja stopu koja precizno diskontuje procenjena buduća plaćanja ili primanja kroz očekivani životni vek finansijskog instrumenta ili kada je to prikladno, u kraćem vremenskom periodu, na neto knjigovodstvenu vrednost finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza.

Prilikom određivanja efektivne kamatne stope uzimaju se u obzir svi ugovorni uslovi koji se odnose na taj finansijski instrument, ali ne i buduću kreditnu gubitak.

Neamortizovano stanje unapred naplaćene naknade i drugih transakcionih troškova koji ulaze u efektivnu kamatnu stopu, kao i neamortizovano stanje korekcije plasmana zbog modifikacije, u slučaju prestanka priznavanja finansijskog sredstva se prezentuje u okviru prihoda od kamata na dan prestanka priznavanja.

Unwinding kao prihod od kamate na obezvređene kredite i plasmene klijenata izračunava se primenom efektivne kamatne stope na amortizovanu vrednost (neto vrednost) kredita i plasmana.

Prihodi od kamata uključuju takođe i dobitke i gubitke od modifikacije priznate na finansijskoj imovini u Nivou 1.

2.3. Prihodi i rashodi od naknada i provizija

Prihodi i rashodi od naknada i provizija nastali pružanjem, odnosno korišćenjem bankarskih usluga, priznaju se po načelu uzročnosti prihoda i rashoda odnosno na obračunskoj osnovi i utvrđuju se za period kada su ostvareni, tj. kada je usluga pružena.

Banka ostvaruje prihode od naknada i provizija koji proizilaze iz širokog spektra usluga koje pruža svojim klijentima. Prihodi od naknada se mogu svrstati u tri kategorije:

/i/ Naknade dobijene za pružanje usluga tokom određenog perioda razgraničavaju se tokom perioda pružanja usluga.

Naknade za odobrenje kredita za one kredite koji će verovatno biti povučeni i ostale naknade koje se odnose na kredite su odložene (zajedno sa svim dodatnim troškovima) i priznaju se kao izmena efektivne kamatne stope kredita.

/ii/ Prihodi od naknada povezani sa izvršenjem određenog posla

Naknade ili komponente naknada koje su povezane sa izvršenjem određenog posla se priznaju pošto se ispune odgovarajući kriterijumi.

2.4. Preračunavanje stranih valuta

Stavke uključene u finansijske izveštaje Banke odmeravaju se korišćenjem valute primarnog privrednog okruženja u kome Banka posluje (funkcionalna valuta). Finansijski izveštaji prikazani su u hiljadama dinara (RSD).

Poslovne promene nastale u stranoj valuti su preračunate u dinare po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promene. Monetarna sredstva i obaveze iskazani u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u dinare po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

Pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti i prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti, evidentirane su u korist ili na teret bilansa uspeha kao prihodi i rashodi od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule.

Dobici i gubici koji nastaju prilikom preračuna finansijskih sredstava i obaveza sa valutnom klauzulom evidentiraju se u bilansu uspeha u okviru prihoda, odnosno rashoda od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule.

Preuzete i potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u dinare po srednjem kursu Narodne banke Srbije na dan bilansa stanja.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.5. Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata

Ove stavke uključuju dobitak /gubitak u slučaju prodaje finansijskih instrumenata i modifikacija ugovornih uslova u periodu trajanja koji za rezultat imaju prestanak priznavanja finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

2.6 Finansijski instrumenti

Finansijski instrument je svaki ugovor koji dovodi do povećanja finansijskih sredstava jedne ugovorne strane odnosno finansijskih obaveza ili vlasničkih instrumenata druge ugovorne strane. U skladu sa MSFI 9 (kao i MRS 39), sva finansijska sredstva i obaveze - koji takođe uključuju derivativne finansijske instrumente - treba da se priznaju u bilansu stanja i mere u skladu sa njihovim dodeljenim kategorijama.

2.6.1. Metode merenja finansijskih instrumenata

a) Amortizovana vrednost i efektivna kamatna stopa

Amortizovana vrednost je iznos po kom se meri finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po početnom priznavanju minus otplate glavnice, plus ili minus kumulativna amortizacija koristeći metod efektivne kamatne stope bilo koje razlike između tog početnog iznosa i iznosa dospeća. Za finansijska sredstva iznos se usklađuje za ispravku vrednosti.

Efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno eskontuje procenjena buduća novčana plaćanja ili primanja tokom očekivanog trajanja finansijskog instrumenta ili, ukoliko je odgovarajuće, kraći period u odnosu na bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva ili neto knjigovodstvenu vrednost finansijske obaveze.

Kada se izračunava efektivna kamatna stopa, Banka procenjuje novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorne uslove finansijskog instrumenta (na primer, prevremena otplata, kupovne i slične opcije), ali ne uzima u obzir buduće kreditne gubitke. Obračun uključuje sve naknade i poene koji su plaćeni ili primljeni između ugovornih strana a koje su sastavni deo efektivne kamatne stope, troškove transakcija i sve ostale premije i eskonte.

Za kupljena ili stvorena finansijska sredstva umanjena za kreditne gubitke („POCI“) koristi se kreditno prilagođena EIR - efektivna kamatna stopa usklađena za kreditne rizike. To je stopa koja tačno diskontuje procenjene buduće novčane tokove koji uzimaju u obzir očekivane kreditne gubitke po amortizovanoj vrednosti finansijskog sredstva.

Efektivna kamatna stopa se koristi i za priznavanje prihoda od kamata i rashoda od kamata.

Prihodi od kamata se računaju na sledeći način:

- Primenom efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva (Nivo 1 i Nivo 2)
- Primenom efektivne kamatne stope na amortizovanu vrednost finansijskog sredstva u narednim periodima izveštaja sve dok je sredstvo umanjeno za kreditne gubitke (Nivo 3)
- Primenom kreditno prilagođene efektivne kamatne stope na kupljena ili stvorena finansijska sredstva umanjena za kreditne gubitke (POCI).

Rashodi kamata se računaju primenom efektivne kamatne stope na amortizovanu vrednost finansijske obaveze.

b) Fer vrednost

Fer vrednost se definiše kao cena koja bi se primila za prodaju sredstva ili platila za prenos obaveze u uobičajenoj transakciji između učesnika na tržištu na datum merenja. Ova definicija fer vrednosti se primenjuje tekođe i na merenje fer vrednosti nefinansijske imovine i obaveza. Detaljnije obelodanjivanje o modelima vrednovanja i hijerarhiji instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti nalaze se u Napomeni 36.11. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.6 Finansijski instrumenti (nastavak)

2.6.2. Početno priznavanje i vrednovanje

a) Početno priznavanje

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se evidentiraju u bilansu stanja Banke, od momenta kada se Banka ugovornim odredbama vezala za instrument. Kupovina ili prodaja finansijskih sredstava na "regularan način" priznaje se primenom obračuna na datum poravnanja (izmirenja), što je datum kada je sredstvo isporučeno drugoj strani.

b) Početno vrednovanje

Finansijski instrumenti se inicijalno vrednuju po fer vrednosti, uvećanoj za troškove transakcija (izuzev finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha), koji su direktno pripisivi nabavci ili emitovanju finansijskog sredstva ili finansijske obaveze. Po početnom priznavanju fer vrednost je u mnogim slučajevima jednaka ceni transakcije tj. ceni plaćenju za sticanje ili preuzimanje finansijskih sredstva ili primljenoj za preuzimanje finansijskih obaveza.

Dobici na prvi dan

Kada se cena transakcije na neaktivnom tržištu razlikuje od fer vrednosti na osnovu ostalih uporedivih tržišnih transakcija u okviru istog instrumenta ili baziranih na tehnikama procenjivanja čiji varijabilni parametri obuhvataju samo podatke raspoložive na uporedivim tržištima, Banka odmah priznaje razliku između cene transakcije i fer vrednosti (dobitak na prvi dan) u bilansu uspeha. U slučaju da je razlika u ceni transakcije i fer vrednosti utvrđena na bazi netržišnih parametara, dobitak/gubitak na prvi dan se razgraničava na period trajanja finansijskog instrumenta.

2.6.3. Klasifikacija i naknadno vrednovanje

Rukovodstvo Banke vrši klasifikaciju finansijskih instrumenata pri inicijalnom priznavanju. Klasifikacija finansijskih instrumenata prilikom početnog priznavanja zavisi od:

- Poslovnog modela za upravljanje tim finansijskim sredstvima - određuje se da li je finansijsko sredstvo deo portfolija kojim se upravlja tako da se prikupljaju ugovoreni novčani tokovi ili se prodaju, ili neki drugi model
- Karakteristika ugovorenih novčanih tokova-procena se fokusira na proveru da li ugovorni uslovi finansijskog sredstva povećavaju, na specifične datume, novčani tok koji predstavlja samo plaćanje glavnice i kamate.

Banka je klasifikovala finansijska sredstva u sledeće kategorije:

- finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti
- finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha,
- investicije koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat.

Naknadno vrednovanje finansijskih sredstava zavisi od njihove klasifikacije.

2.6.3.1. Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti

Finansijska sredstva se vrednuju po amortizovanoj vrednosti ukoliko je opredeljen poslovni model čiji je cilj prikupljanje ugovorenih novčanih tokova i ukoliko su ti novčani tokovi SPPI. Na dan bilasniranja, ova sredstva se vrednuju po bruto knjigovodstvenoj vrednosti umanjenoj za kreditne gubitke.

Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti su prezentovana u okviru pozicije „Kredit i potraživanja“, „Hartije od vrednosti“ i „Gotovina i sredstva kod centralne banke“. Gotovinska stanja podrazumevaju samo potraživanja (depozite) od centralne banke i kreditnih institucija koji se otplaćuju na zahtev. Koji se isplaćuju na zahtev znači da se mogu povući u bilo koje vreme ili u roku od samo jednog radnog dana ili 24 časa. Obavezne rezerve se takođe prikazuju u ovoj poziciji.

Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti su najveća kategorija merenja, jer se celokupan portfolio kredita Banke vrednuje po amortizovanoj vrednosti. Deo hartija od vrednosti čine dužničke hartije koje se vrednuje po amortizovanoj vrednosti. Preostale dužničke hartije od vrednosti vrednuje po fer vrednosti ili kroz bilans uspeha ili kroz ostali sveobuhvatni rezultat.

Kamatni prihod na ova sredstva se obračunava putem metode efektivne kamate i prezentovan je u okviru pozicije „Neto prihod po osnovu kamate“ u bilansu uspeha banke. Gubici po osnovu obezvređenja se prezentuju u okviru pozicije „Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstva koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha“. U slučaju prestanka priznavanja takve imovine, rezultat se prikazuje na poziciji „Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata po amortizovanoj vrednosti“.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.6 Finansijski instrumenti (nastavak)

2.6.3.2 Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat

Finansijska sredstva se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat ukoliko su karakteristike ugovoroneog novčanog toka SPPI i ukoliko se sredstva drže u okviru poslovnog modela čiji cilj se ostvaruje i putem prikupljanja ugovorenog novčanog toka i prodaje.

U bilansu stanja, ovakva sredstva su prezentovana u okviru pozicije „Hartije od vrednosti“.

Deo dužničkih hartija od vrednosti koji zadovoljava gore navedene kriterijume se vrednuje po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat. Kamatni prihod na takve hartije se izračunava primenom metode efektivne kamate i uključuje se u poziciju „neto prohod po osnovu kamate“ u bilansu uspeha banke. Dobici i gubici po osnovu umanjenja za kreditne gubitke se prezentuju takođe u bilansu uspeha na poziciji „Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstva koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha“. Kao rezultat, efekat vrednovanja priznat u bilansu uspeha banke je isti kao i za finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti. Razlika između fer vrednosti po kojoj se ove hartije vrednuju u bilansu stanja i njihove amortizovane vrednosti se priznaje kroz ostali sveobuhvatni rezultat u okviru pozicije „pozitivni/negativni efekti promene vlasničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat“. Kada hartija prestane da se priznaje, iznos prethodno akumuliran u ostalom sveobuhvatnom rezultatu se reklasifikuje u bilans uspeha i prikazuje na poziciji „Neto dobitak/gubitak od prestanaka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti“.

Banka je izabrala opciju da određene vlasničke instrumente koji se ne drže za trgovanje, vrednuje po fer vrednosti kroz ostali rezultat i ova opcija se primenjuje na strateški značajne investicije Banke. Rezultat fer vrednovanja se prikazuje na poziciji „Pozitivni/negativni efekti promene vlasničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat“. Iznos priznat u ostalom sveobuhvatnom rezultatu nikad se ne reklasifikuje na bilans uspeha.

Ostale vlasničke instrumente kapitala Banka vrednuje po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

2.6.3.3. Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha

Kategoriju merenja fer vrednosti kroz bilans uspeha imaju finansijska sredstva koja ili nisu prošla SPPI test ili imaju neki drugi poslovni model. Ova finansijska sredstva se generalno prodaju pre njihovog dospeća i njihove performanse se procenjuju na osnovu fer vrednosti te se dobiti ostvaruje njenom realizacijom putem prodaje. U poslovanju banke to je poslovni model po kojem se finansijska sredstva drže radi trgovanja.

Banka u svom portfoliju hartija od vrednosti ima deo dužničkih instrumenata koje drži radi trgovanja.

Banka nema dužničkih finansijskih instrumenata koja nisu prošla SPPI niti kreiranih da se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

2.6.4. Obezvređenje finansijskih instrumenata po MSFI 9

Banka priznaje gubitke od obezvređenja na dužničkim finansijskim instrumentima (krediti i potraživanja i dužničke hartije od vrednosti) osim onih koji se vrednuju po FVPL, kao i za vanbilansne kreditne izloženosti koje nastaju po osnovu garancija i drugih obaveza.

Obezvređenje se zasniva na modelu očekivanih kreditnih gubitaka čije merenje odražava:

- Nepristasan i verovatnoćom ponderisan iznos koji je određen na osnovu procene niza mogućih ishoda;
- Vremenske vrednosti novca;
- Sve razumne i potkrepljujuće informacije koje su raspoložive bez nepotrebnih troškova i napora na dan izveštavanja, o prošlim događajima, trenutnim uslovima i prognozi budućih ekonomskih okolnosti.

Očekivani kreditni gubitak/obezvređenje je sadašnja vrednost svih smanjenja očekivanog novčanog toka tokom očekivanog veka trajanja finansijskog sredstva. Smanjenje predstavlja razliku između novčanih tokova koji se duguju Banci u skladu sa ugovorom i novčanih tokova koje Banka očekuje da će primiti. Pošto očekivani kreditni gubici uzimaju u obzir iznos i vreme plaćanja, kreditni gubitak nastaje čak i kada Banka očekuje da će se platiti u potpunosti ali kasnije nego od dospeća po ugovoru.

Iznos gubitka od obezvređenja se priznaje kao ispravka vrednosti sredstva. U svrhu merenja iznosa očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) i priznavanja prihoda od kamate, Banka pravi razliku između tri nivoa obezvređenja.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.6. Finansijski instrumenti (nastavak)

2.6.4. Obezbvredjenje finansijskih instrumenata po MSFI 9 (nastavak)

1) Nivo obezbvredjenja 1.

- a) Finansijska sredstva po početnom priznavanju (osim POCI imovine)
- b) Finansijskih sredstava koja ispunjavaju uslove niskog kreditnog rizika
- c) Finansijskih sredstava bez značajnog povećanja kreditnog rizika od početnog priznavanja bez obzira na njihov kreditni kvalitet

U Nivou 1. ispravke vrednosti usled kreditnih gubitaka izračunavaju se kao dvanaestomesečni ECL.

2) Nivo obezbvredjenja 2.

Sadrži finansijska sredstva sa značajnim povećanjem kreditnog rizika, ali nisu umanjena usled kreditnih gubitaka, uključujući početno priznata sredstva opisana iznad.

U Nivou 2. ispravke vrednosti izračunavaju se kao ECL tokom veka trajanja.

3) Nivo obezbvredjenja 3.

Sadrži finansijska sredstva koja su obezvređena usled kreditnih gubitaka, odnosno u status neizvršenja obaveza na datum izveštaja.

U Nivou 3. ispravke vrednosti izračunavaju se kao ECL tokom veka trajanja.

POCI imovina – finansijska sredstva obezvređena prilikom inicijalnog priznavanja. POCI imovina nije predmet transfera između nivoa, odnosno nezavisno od promene kreditnog kvaliteta klijenta nakon inicijalnog priznavanja POCI imovine, vrši se obračun očekivanih kreditnih gubitaka tokom čitavog veka trajanja finansijskog sredstva. Takođe, očekivani kreditni gubici tokom veka trajanja na datum početnog priznavanja POCI sredstva moraju se uzeti u obzir kod izračuna fer vrednosti sredstva (dok naknadne promene prvobitnog očekivanja dovode do priznavanja ispravki vrednosti usled kreditnih gubitaka samo ukoliko dovode do nižih očekivanja u poređenju sa datumom stvaranja, dok se ona koja dovode do boljih očekivanja u poređenju sa datumom početnog priznavanja priznaju kao povećanja bruto knjigovodstvene vrednosti sredstva).

2.6.5. Prestanak priznavanja finansijskih sredstava i obaveza

Finansijska sredstva prestaju da se priznaju kada Banka izgubi kontrolu nad ugovorenim pravima nad tim instrumentima, što se dešava kada su prava korišćenja instrumenata realizovana, istekla, napuštena ili ustupljena.

Kada je Banka prenela prava na gotovinske prilive po osnovu sredstava ili je sklopila ugovor o prenosu, i pri tom nije prenela sve rizike i koristi u vezi sa sredstvom, niti je prenela kontrolu nad sredstvom, sredstvo se priznaje u onoj meri koliko je Banka angažovana u pogledu sredstva. Dalje angažovanje Banke, koje ima formu garancije na preneseno sredstvo, se vrednuje u iznosu originalne knjigovodstvene vrednosti sredstva ili iznosu maksimalnog iznosa naknade koju bi Banka morala da isplati, u zavisnosti koji iznos je niži.

U svom redovnom poslovanju u toku trajanja ugovora o kreditima, Banka može da ponovo pregovara o uslovima ugovora i modifikuje ih. Ovo može da uključuje komercijalne tržišno uslovljene pregovore sa klijentima ili komercijalne pregovore kojima se sprečava ili ublažavaju finansijske teškoće klijenta. Kako bi se očuvala ekonomska suština i utvrdili finansijski efekti takvih modifikacija, Banka je definisala neke kriterijume po kojima procenjuje da li su izmenjeni uslovi ugovora suštinski i značajno drugačiji od originalnih. To su promena dužnika, promena valute, uvođenje nekih klauzula koje dovode do promene novčanih tokova tako da plasman nije više SPPI.

Određene izmene ugovora (kao što je reprogram) sa klijentima koji se suočavaju sa finansijskim poteškoćama se ne tretiraju kao značajne sa aspekta prestanka priznavanja jer za cilj imaju poboljšanje verovatnoće naplate ugovorenog novčanog toka od strane banke.

Sa druge strane takve izmene kod klijenata koji se ne suočavaju sa finansijskim poteškoćama, mogu da budu suštinski značajne i da dovedu do prestanka priznavanja. To su sledeći kriterijumi: promena otplatnog plana na način da je prosečna preostala ročnost plasmana izmenjena više od 100% i ne više od dve godine u poređenju sa originalnim ugovorom, promena vremena ili iznosa ugovorenog novčanog toka koja rezultira u promeni sadašnje vrednosti modifikovanog sredstva za više od 10% u odnosu na knjigovodstvenu vrednost plasmana, komercijalni pregovori inicirani zbog izmene tržišnih uslova koji su povoljniji za klijenta kao alternativa refinansiranja.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.6. Finansijski instrumenti (nastavak)

2.6.5. Prestanak priznavanja finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)

U slučaju značajnih modifikacija ugovornih uslova (kao što je prethodno navedeno), Banka prestaje sa priznavanjem starog sredstva i priznaje novo, izmenjeno sredstvo. Ukoliko je dužnik u default-u ili značajna modifikacija dovodi do default-a novo sredstvo ima tretman POCI (kupljeni / plasirani kreditno obezvređen) plasmana.

Finansijske obaveze prestaju da se priznaju kada je obaveza predviđena ugovorom ispunjena, otkazana ili istekla. U slučaju gde je postojeća finansijska obaveza zamenjena drugom obavezom prema istom poveriocu, ali pod značajno promenjenim uslovima ili ukoliko su uslovi kod postojeće obaveze značajno izmenjeni, takva zamena ili promena uslova tretira se kao prestanak priznavanja prvobitne obaveze sa istovremenim priznavanjem nove obaveze, dok se razlika između prvobitne i nove vrednosti obaveze priznaje u bilansu uspeha.

2.6.6. Reprogramirani krediti

Kada je u mogućnosti, Banka radije reprogramira, odnosno restrukturira kredite, nego što realizuje sredstva obezbeđenja. To može da podrazumeva produženje roka otplate ili bilo koju drugu izmenu inicijalnih uslova kreditiranja. Reprogrami mogu biti poslovni (biznis) repogrami ili forbearance po definiciji EBA-e.

Biznis reprogram podrazumeva izmenu inicijalno ugovorenih uslova koja nije uslovljena pogoršanjem finansijske pozicije dužnika, odnosno ublažavanjem posledica pogoršane finansijske pozicije i ne predstavlja restrukturiranje. Rezultat je promenjene situacije na tržištu (kupci, dobavljači, konkurencija) i potrebe da se postojeća dinamika i uslovi kredita prilagode novonastaloj situaciji.

Forbearance predstavlja restrukturiranje uslovljeno:

- nesposobnošću dužnika da ispunjava ugovorne obaveze usled finansijskih poteškoća i
- potrebom da banka učini određene ustupke kako bi klijent mogao da servisira ugovorne obaveze.

Nakon izmene uslova, ne smatra se da je kredit dospeo, ali ako nakon restrukturiranja postoji dokaz o obezvređenju potraživanja klijentu se dodeljuje status neizmirenja obaveza. Banka kontinuirano kontroliše reprogramirane kredite kako bi se osiguralo ispunjenje svih kriterijuma, kao i budućih plaćanja ili pravovremenog dodeljivanja statusa neizmirenja obaveza klijentu koji se ne pridržava definisanih kriterijuma.

2.6.7. Izdati finansijski instrumenti i ostale finansijske obaveze

Izdati finansijski instrumenti ili njihove komponente se klasifikuju kao obaveze kada suština ugovornog odnosa ukazuje da Banka ima obavezu ili da isporuči gotovinu ili neko drugo finansijsko sredstvo imaocu, ili da ispuni obavezu na drugačiji način od razmene gotovine ili drugog finansijskog sredstva za fiksni broj sopstvenih akcija.

Komponente složenih finansijskih instrumenata, koje sadrže i elemente obaveza i elemente kapitala, iskazuju se posebno, pri čemu se komponenti kapitala dodeljuje ostatak vrednosti po odbitku iznosa koji je posebno određen kao fer vrednost komponente obaveza na dan izdavanja.

Naknadno vrednovanje finansijskih obaveza zavisi od njihove klasifikacije, kao što sledi:

Depoziti i ostale obaveze prema bankama i prema drugim komitenata

Depoziti banaka i komitenata, kao i ostale kamatonosne finansijske obaveze se inicijalno priznaju po fer vrednosti, umanjenoj za nastale transakcione troškove, izuzev finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Nakon početnog priznavanja, kamatonosni depoziti i krediti se iskazuju po amortizovanoj vrednosti.

Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava

Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava se inicijalno priznaju po fer vrednosti umanjenoj za nastale transakcione troškove. Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava se naknadno vrednuju po amortizovanoj vrednosti. Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava se klasifikuju kao tekuće obaveze, osim ukoliko Banka nema bezuslovno pravo da izmiri obavezu za najmanje 12 meseci nakon datuma izveštavanja.

Ostale obaveze

Obaveze prema dobavljačima i ostale kratkoročne obaveze iskazane su po nominalnoj vrednosti.

2.7. Prebijanje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se prebijaju, a razlika između njihovih suma se priznaje u bilansu stanja, ako, i samo ako, postoji zakonom omogućeno pravo da se izvrši prebijanje priznatih iznosa i postoji namera da se isplata izvrši po neto osnovu, ili da se istovremeno proda sredstvo i izmiri obaveza.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.8. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

U Izveštaju o tokovima gotovine pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima podrazumevaju se novčana sredstva na žiro računu Banke i računima blagajne (dinarske i devizne) i devizna sredstva na računima kod domaćih i stranih banaka sa originalnom ročnošću do 3 meseca.

2.9. Poslovi kupovine i ponovne prodaje hartija od vrednosti ("reverzni repo" poslovi)

Hartije od vrednosti kupljene po ugovoru, kojim je utvrđeno da će se ponovo prodati na tačno određeni dan u budućnosti su priznate u bilansu stanja.

Plaćena gotovina po tom osnovu, uključujući dospelu kamatu, se priznaje u bilansu stanja. Razlika između kupovne cene i cene po ponovnoj prodaji se tretira kao prihod po osnovu kamate i dospeva tokom trajanja ugovora.

2.10. Investicije u zavisna društva

Zavisno pravno lice je onaj entitet nad kojim Banka ima kontrolu. Kontrola je uspostavljena kada je Banka izložena, ili ima prava na, varijabilnim prinosima po osnovu učešća u entitetu u koji je investirala i ima sposobnost da utiče na te prinose po osnovu moći koju ima nad entitetom u koji je investirala.

Banka na dan 31. decembra 2018. godine poseduje 75% vlasništva privrednog društva S Leasing d.o.o., Beograd. Učešće u kapitalu navedenog zavisnog pravnog lica iskazano je po nabavnoj vrednosti umanjenoj za ispravku vrednosti u pojedinačnim finansijskim izveštajima Banke.

2.11. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja se iskazuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrednosti i eventualne gubitke po osnovu umanjena vrednosti sredstava. Nematerijalna ulaganja se sastoje od licenci i ostalih nematerijalnih ulaganja.

Korisnik veka upotrebe nematerijalnih sredstava se procenjuje kao ograničen ili neograničen.

Nematerijalna sredstva sa ograničenim vekom trajanja se amortizuju tokom korisnog veka upotrebe. Period i metod amortizacije za nematerijalna sredstva sa ograničenim vekom upotrebe se proveravaju najmanje jednom godišnje, na kraju finansijske godine.

Promene u očekivanom korisnom veku upotrebe ili očekivanom obrascu potrošnje budućih ekonomskih koristi sadržanih u sredstvu se obuhvataju tako što se promeni period ili metod amortizacije i tretiraju se kao promene u računovodstvenim procenama.

Amortizacija nematerijalnih ulaganja se obračunava korišćenjem proporcionalne metode u cilju smanjenja vrednosti nematerijalnih ulaganja na nulu tokom procenjenog korisnog veka upotrebe, kako sledi:

Licence za softver

u skladu sa ugovorenim rokom korišćenja

Ostala nematerijalna ulaganja

4 - 6 godina

Troškovi amortizacije nematerijalnih sredstava sa ograničenim vekom trajanja se priznaju na teret bilansa uspeha.

Izdaci vezani za održavanje kompjuterskih softverskih programa priznaju se kao trošak u periodu kada nastanu.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine****2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)****2.12. Nekretnine, postrojenja i oprema i investicione nekretnine**

Nekretnine, postrojenja i oprema se iskazuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrednosti i eventualne gubitke po osnovu umanjena vrednosti sredstava.

Nabavna vrednost uključuje izdatke koje se direktno pripisuju nabavci nekretnine, postrojenja i opreme.

Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo, samo kada postoji verovatnoća da će Banka u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrednost može pouzdano utvrditi. Svi drugi troškovi tekućeg održavanja terete bilans uspeha perioda u kome su nastali.

Banka poseduje nekretnine kao investicije u cilju ostvarenja prihoda po osnovu zakupnina i porasta vrednosti nekretnina na tržištu. Investicione nekretnine iskazane su po nabavnoj vrednosti umanjenoj za ispravku vrednosti.

Amortizacija se ravnomerno obračunava na nabavnu vrednost nekretnine, postrojenja i opreme, primenom sledećih propisanih godišnjih stopa, s ciljem da se sredstva u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog veka trajanja:

Građevinski objekti	40 godina
Kompjuterska oprema	4 godina
Ostala oprema	5 do 10 godina

Promene u očekivanom korisnom veku upotrebe sredstava obuhvataju se kao promene u računovodstvenim procenama.

Obračun amortizacije nekretnina i opreme počinje od narednog meseca u odnosu na mesec u kojem je osnovno sredstvo stavljeno u upotrebu. Obračun amortizacije se ne vrši za investicije u toku. Obračunat trošak amortizacije priznaje se kao rashod perioda u kome je nastao.

Ulaganja u tuđe nekretnine, postrojenja i opremu amortizuju se shodno vremenu korišćenja istih utvrđenih ugovorom.

Dobici ili gubici koji se javljaju prilikom rashodovanja ili prodaje nekretnina i opreme, priznaju se na teret ili u korist bilansa uspeha, kao deo ostalih poslovnih prihoda ili operativnih i ostalih poslovnih rashoda.

2.13. Obezvredjenje nefinansijske imovine

Saglasno usvojenoj računovodstvenoj politici, na dan izveštavanja, rukovodstvo Banke analizira vrednosti po kojima su prikazana nematerijalna ulaganja, nekretnine, postrojenja i opreme i investicije u zavisna društva Banke. Ukoliko postoji indikacija da je neko sredstvo obezvređeno, nadoknativ iznos te imovine se procenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvređenja. Ukoliko je nadoknativ iznos nekog sredstva procenjen kao niži od vrednosti po kojoj je to sredstvo prikazano, postojeća vrednost tog sredstva se umanjuje do visine nadoknativne vrednosti, koju predstavlja vrednost veća od fer vrednosti sredstva umanjene za troškove prodaje i vrednosti u upotrebi. Gubitak zbog obezvređenja se priznaje u iznosu razlike, na teret rashoda saglasno MRS 36 "Umanjenje vrednosti imovine".

Nefinansijska sredstva (osim goodwill-a) kod kojih je došlo do umanjenja vrednosti se revidiraju na svaki izveštajni period zbog mogućeg ukidanja efekata umanjenja vrednosti.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.14. Lizing

Sagledavanje da li je određeni ugovor lizing ili sadrži elemente lizinga se zasniva na suštini ugovora i zahteva procenu da li ispunjenje ugovora zavisi od upotrebe određenog sredstva ili grupe sredstava i da li ugovor podrazumeva prenos prava korišćenja sredstava.

(a) Finansijski lizing – Banka kao zakupac

Finansijski lizing, kojim se u suštini na Banku prenose svi rizici i koristi koje proizilaze iz vlasništva nad predmetom lizinga, se kapitalizuje na početku lizinga po nižoj od fer vrednosti predmeta lizinga ili sadašnje vrednosti minimalnih plaćanja lizinga, i priznaje se u okviru osnovnih sredstava sa odgovarajućom obavezom prema zakupodavcu koja se iskazuje u okviru ostalih obaveza.

Ukoliko nije izvesno da će Banka do kraja trajanja lizinga steći vlasništvo nad predmetom lizinga, taj predmet se u potpunosti amortizuje tokom trajanja lizinga ili njegovog korisnog veka trajanja, u zavisnosti od toga koji je period kraći.

Lizing rate se raspoređuju na finansijski rashod i smanjenje obaveze po osnovu lizinga kako bi se ostvarila konstantna kamatna stopa na preostali iznos obaveza. Finansijski rashodi se priznaju direktno na teret bilansa uspeha u okviru rashoda od kamata.

(b) Operativni lizing – Banka kao zakupac

Zakup sredstava kod kojih su sve koristi i rizici u vezi sa vlasništvom zadržani kod zakupodavca, odnosno nisu preneti na zakupca, evidentiran je kao operativni lizing.

Plaćanja poslovnog zakupa, priznaju se kao rashod perioda u bilansu uspeha po proporcionalnom metodu (u momentu njihovog nastanka) tokom perioda trajanja zakupa.

2.15. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva

Rezervisanja se priznaju i vrše kada Banka ima sadašnju obavezu, zakonsku ili izvedenu, kao rezultat prošlih događaja i kada je verovatno da će doći do odliva resursa kako bi se izmirila obaveza i kada se može pouzdano proceniti iznos obaveze. Radi održavanja najbolje moguće procene rezervisanja se razmatraju, utvrđuju i ako je potrebno koriguju na svaki izveštajni datum. Rezervisanje se odmerava po sadašnjoj vrednosti očekivanih izdataka za izmirenje obaveze, primenom diskontne stope koja odražava tekuću tržišnu procenu vremenske vrednosti novca.

Kada više nije verovatan odliv ekonomskih koristi radi izmirenja zakonske ili izvedene obaveze rezervisanje se ukida putem storniranja troškova tekućoj godini odnosno u korist prihoda, ukoliko je rezervisanje formirano u prethodnom period. Rezervisanje se prati po vrstama i može da se koristi samo za izdatke za koje je prvobitno bilo priznato. Rezervisanje se ne priznaje za buduće poslovne gubitke.

Potencijalne obaveze se ne priznaju u finansijskim izveštajima. Potencijalne obaveze se obelodanjuju u napomenama uz finansijske izveštaje, osim ako je verovatnoća odliva resursa koji sadrže ekonomske koristi veoma mala.

Banka ne priznaje potencijalna sredstva u finansijskim izveštajima. Potencijalna sredstva se obelodanjuju u napomenama uz finansijske izveštaje, ukoliko je priliv ekonomskih koristi verovatan.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.16. Naknade zaposlenima

(a) Porezi i doprinosi za obavezno socijalno osiguranje – Definisani planovi doprinosa

U skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, Banka je obavezna da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom zakonom propisanih stopa. Banka ima zakonsku obavezu da izvrši obustavu obračunatih doprinosa iz bruto zarada zaposlenih i da za njihov račun izvrši prenos obustavljenih sredstava u korist odgovarajućih državnih fondova. Banka nije u obavezi da zaposlenima isplaćuje naknade koje predstavljaju obavezu Penzionog fonda Republike Srbije. Porezi i doprinosi koji se odnose na definisane planove naknada po osnovu zarada, evidentiraju se kao rashod perioda na koji se odnose.

(b) Obaveze po osnovu ostalih naknada – Otpremnine prilikom odlaska u penziju i jubilarne nagrade

U skladu sa Kolektivnim ugovorom Banka ima obavezu isplate naknade zaposlenima prilikom odlaska u penziju (otpremna) u iznosu od 3 prosečne mesečne zarade ostvarene u Republici Srbiji prema poslednjem objavljenom podatku Republičkog zavoda za Statistiku ili 3 prosečne mesečne zarade ostvarene u Banci u mesecu koji prethodi mesecu odlaska u penziju, odnosno 3 mesečne zarade zaposlenog ostvarene u mesecu koji prethodi mesecu isplate – u zavisnosti šta je povoljnije za zaposlenog.

Pored toga, u skladu sa kolektivnom ugovorom, Banka je u obavezi da isplati i jubilarne nagrade za 10, 20, 30, 40 godina neprekidnog rada u Banci. Jubilarne nagrade se isplaćuju u visini jedne, dve ili tri prosečne zarade u Banci ostvarene u mesecu koji prethode datumu isplate, zavisno od trajanja neprekidnog rada kod poslodavca.

Troškovi i obaveze po osnovu ovih planova nisu obezbeđeni fondovima. Obaveze po osnovu naknada i sa njima povezani troškovi se priznaju u iznosu sadašnje vrednosti očekivanih budućih gotovinskih tokova primenom aktuarske metode projektovanja po jedinici prava.

Aktuarski dobiti i gubici i troškovi prethodno izvršenih usluga priznaju se u bilansu uspeha kada nastanu, s tim što se aktuarski dobiti i gubici po osnovu otpremnina prilikom odlaska u penziju priznaju u okviru ostalog ukupnog rezultata.

(c) Kratkoročna, plaćena odsustva

Akumulirana plaćena odsustva mogu da se prenose i koriste u narednim periodima, ukoliko u tekućem periodu nisu iskorišćena u potpunosti. Očekivani troškovi plaćenih odsustava se priznaju u iznosu akumuliranih neiskorišćenih prava na dan bilansa, za koje se očekuje da će biti iskorišćeni u narednom periodu. U slučaju neakumuliranog plaćenog odsustva, obaveza ili trošak se ne priznaju do momenta kada se odsustvo iskoristi.

(d) Kratkoročne beneficije zaposlenih

Svake godine Erste Grupa odobrava svojim članovima uprava program bonusa. On se odnosi na usluge koje pružaju članovi Uprave u tekućoj godini („godina usluga“). Stvarna plaćanja su uslovljena učinkom Erste Grupe u godini usluga i narednih 5 godina („period učinka“). U tom pogledu dele se na direktnu tranšu i pet razgraničenih tranši. Pedeset procenata bonusa isplaćuje se u gotovini i ispunjava definiciju dugoročnih primanja zaposlenih iz MRS 19. Preostalih pedeset procenata zavisi od promena prosečne cene akcija Erste Group Bank, AG, i ispunjava uslove plaćanja u gotovini zasnovanog na akcijama po MSFI 2.

Za oba dela programa celokupni bonus se priznaje kao rashod u odnosu na obavezu u procenjenom iznosu u godini usluga. Obaveza iz dela plaćanja akcijama u gotovini priznaje se u bilansu stanja pod „ostalim obavezama“. Obaveza iz dela primanja zaposlenih priznaje se u bilansu stanja pod „rezervama“. Rashodi se, uključujući sva naknadna usklađivanja u odnosu na obavezu koja prikazuje odluke o stvarnom iznosu bonusa, ispunjavanje uslova učinka i promene cena akcija, prikazuju u bilansu uspeha pod „rashodima zaposlenih“.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.17. Finansijske garancije

U uobičajenom toku poslovanju Banka odobrava finansijske garancije koje se sastoje od plativih i činidbenih garancija, akreditiva, akcepta menica i drugih poslova jemstva. Finansijske garancije su ugovori koji obavezuju izdavaoca garancije da izvrši plaćanje ili nadoknadi gubitak primaocu garancije, nastao ukoliko određeni poverilac blagovremeno ne izvrši svoje obaveze u skladu sa uslovima predviđenim ugovorom.

Finansijske garancije se inicijalno priznaju u finansijskim izveštajima po fer vrednosti na datum kada je garancija data. Nakon inicijalnog priznavanja, obaveze Banke koje proističu iz finansijskih garancija se vrednuje u iznosu amortizovane naknade ili najbolje procene izdataka neophodnih da bi se izmirila finansijska obaveza koja nastaje kao rezultat garancije, u zavisnosti koji je iznos viši.

Povećanje obaveza koje se odnosi na finansijske garancije se priznaje u bilansu uspeha. Primljene naknade se priznaju u korist bilansa uspeha u okviru prihoda od naknada i provizija ravnomerno tokom perioda trajanja garancije.

Činidbene garancije su ugovori obezbeđuju kompenzaciju ukoliko druga strana ne ispuni svoju ugovornu obavezu. Takvi ugovori prenose, pored kreditnog i nefinansijske rizike izvršenja. Činidbene garancije se početno priznaju po fer vrednosti, koja se obično dokazuje iznosom primljene naknade. Ovaj iznos se amortizuje ravnomerno tokom trajanja ugovora. Na kraju svakog izveštajnog perioda, ugovori o činidbenim garancijama se odmeravaju u iznosu većem od (i) neamortizovanog iznosa pri početnom priznavanju i (ii) najbolje procene troškova potrebnih za izmirenje ugovora na kraju izveštajnog perioda, diskontovanog na sadašnju vrednost.

2.18. Sredstva stečena naplatom potraživanja

Banka preuzima imovinu (kolaterale) kao vid naplate u slučajevima kreditiranja sa problemima u otplati. Osnovni razlozi su omogućavanje kontrole kolaterala i zaštita vrednosti kolaterala na nelikvidnim ili problematičnim tržištima postavljanjem osnove na tržištu i, kao strategija odbrane, strategija protiv gubitka imovine na aukciji po neodgovarajućoj ceni. Konverzija loših plasmana u materijalnu imovinu se takođe vidi kao mera za poboljšanje kontrole troškova po Banku i za izbegavanje daljeg pogoršanja vrednosti.

Imovina stečena na takav način, može biti klasifikovana kao:

- 1) Materijalna imovina koju Banka drži za svoju upotrebu (MRS 16, Imovina, postrojenja i oprema)
- 2) Investiciona nekretnina (MRS 40 Investiciona imovina)
- 3) Sredstva stečena naplatom potraživanja (MRS 2 Inventar zaliha)
- 4) Stalna sredstva namenjena prodaji (MSFI 5)

Imovina stečena naplatom potraživanja evidentira se po kupovnoj ceni u RSD.

Materijalna imovina Banke koju koristi Banka evidentira se po nabavnoj vrednosti i amortizacija u skladu sa Računovodstvenom politikom Banke i Priručnikom računovodstva po MSFI Erste bank ad Novi Sad.

Investiciona nekretnina je nekretnina u vlasništvu vlasnika u svrhu generisanja prihoda od zakupa. Originalna investicija se priznaje po nabavnoj ceni i amortizuje se u skladu sa Računovodstvenom politikom Banke i Priručnikom računovodstva po MSFI Erste bank ad Novi Sad.

U skladu sa MRS 2, zalihe se vrednuju po nižoj od sledeće dve vrednosti, nabavne cene / cene koštanja i neto ostvarive vrednosti (cene prodaje umanjenoj za troškove prodaje).

Od datuma bilansa stanja, rukovodstvo Banke analizira vrednost zaliha po kojima je imovina Banke obelodanjena. Ukoliko ima naznaka da je neka imovina obezvređena, naplativ iznos imovine se procenjuje kako bi se definisao iznos obezvređenja. Ukoliko je procenjeno da je naplativ iznos imovine niži od vrednosti po kojoj je imovina obelodanjena, postojeća vrednost te imovine se smanjuje na iznos naplative vrednosti.

Sektor upravljanja rizicima vrši procenu. Iznosi otpisa zaliha do neto generisane vrednosti, kao i gubici zaliha, prepoznaju se kao trošak perioda tokom kojeg je došlo do otpisa i nastanka gubitka.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.18. Sredstva stečena naplatom potraživanja (nastavak)

Stalna sredstva namenjena prodaji vrednuju se po nižoj vrednosti od knjigovodstvene vrednosti koju bi ta imovina imala da nije klasifikovana kao namenjena prodaji (nabavnoj vrednosti) i fer vrednosti umanjene za troškove prodaje. Ne radi se obračun amortizacije pošto ova klasifikacija podrazumeva brzu i izvesnu prodaju.

Ukoliko u toku držanja imovine, nisu više zadovoljeni kriterijumi za klasifikaciju imovine kao namenjene prodaji, treba je reklasifikovati i korigovati njenu knjigovodstvenu vrednost i efekte priznati u bilansu uspeha perioda kad se reklasifikacija desila.

2.19. Porezi i doprinosi

(a) Porez na dobit

Tekući porezi

Porez na dobit predstavlja iznos koji se obračunava i plaća u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica Republike Srbije. Banka tokom godine porez na dobit plaća u vidu mesečnih akontacija, čiju visinu utvrđuje na osnovu poreske prijave za prethodnu godinu. Konačna poreska osnovica, na koju se primenjuje propisana stopa poreza na dobit preduzeća od 15% utvrđuje se poreskim bilansom Banke.

Računovodstvena dobit se, da bi se dobio iznos oporezive dobiti, usklađuje za određene trajne razlike i umanjuje za određena ulaganja u toku godine, kao što je prikazano u godišnjem poreskom bilansu koji se predaje u roku od 180 dana od dana isteka perioda za koji se utvrđuje poreska obaveza.

Obveznici koji su do 2014. godine u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica Republike Srbije stekli pravo na poreski kredit po osnovu ulaganja u osnovna sredstva, mogu da iskoriste do 33% obračunatog poreza. Neiskorišćeni deo poreskog kredita može se preneti na račun poreza na dobit iz budućih obračunskih perioda, ali ne duže od deset godina, tj. do iznosa prenetog poreskog kredita.

Počevši od poreskog perioda za 2018. godinu, poreskim obveznicima je omogućeno je da efekti promene računovodstvene politike nastali usled prve primene MRS, odnosno MSFI, po osnovu kojih se, saglasno propisima o računovodstvu, vrši korekcija odgovarajućih pozicija u bilansu stanja, priznaju se kao prihod, odnosno rashod u poreskom bilansu, počev od poreskog perioda u kojem je ta korekcija izvršena. Prihodi i rashodi priznaju se u jednakim iznosima u pet poreskih perioda.

Poreski propisi u Republici Srbiji ne dozvoljavaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda iskoriste kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u određenom prethodnom periodu. Međutim, gubici iz tekućeg perioda mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od 5 godina.

Odloženi porezi

Odloženi porezi na dobit se obračunavaju po metodi obaveza prema bilansu stanja na sve privremene razlike na dan bilansa stanja između sadašnje vrednosti sredstava i obaveza u finansijskim izveštajima i njihove vrednosti za svrhe oporezivanja. Stopa od 15% je korišćena za obračun iznosa odloženih poreza.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.19. Porezi i doprinosi (nastavak)

(a) Porez na dobit (nastavak)

Odloženi porezi (nastavak)

Odložene poreske obaveze priznaju se na sve oporezive privremene razlike, izuzev ukoliko odložene poreske obaveze proističu iz inicijalnog priznavanja "goodwill-a" ili sredstava i obaveza u transakciji koja nije poslovna kombinacija i u trenutku nastanka nema uticaja na računovodstvenu dobit niti na oporezivu dobit ili gubitak, kao i ukoliko se odnose na oporezive privremene razlike u vezi sa učešćem u zavisnim preduzećima, pridruženim preduzećima i zajedničkim ulaganjima gde se trenutak ukidanja privremene razlike može kontrolisati i izvesno je da privremena razlika neće biti ukinuta u doglednom vremenskom periodu.

Odložena poreska sredstva priznaju se na sve oporezive privremene razlike i neiskorišćene iznose prenosivih poreskih kredita i poreskih gubitaka, efekata promene računovodstvenih politika na osnovu kojih se vrši korekcija odgovarajućih pozicija u Bilansu stanja, do mere do koje je izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se sve oporezive privremene razlike, preneti neiskorišćeni poreski krediti i neiskorišćeni poreski gubici mogu iskoristiti, izuzev ukoliko se odložena poreska sredstva odnose na privremene razlike nastale iz inicijalnog priznavanja sredstava ili obaveza u transakciji koja nije poslovna kombinacija i u trenutku nastanka nema uticaja na računovodstvenu dobit niti na oporezivu dobit ili gubitak ili na odbitne privremene razlike u vezi sa učešćem u zavisnim preduzećima, pridruženim preduzećima i zajedničkim ulaganjima, kada se odložena poreska sredstva priznaju samo do mere do koje je izvesno da će privremene razlike biti ukinute u doglednoj budućnosti i da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se sve privremene razlike mogu iskoristiti.

Knjigovodstvena vrednost odloženih poreskih sredstava preispituje se na svaki izveštajni datum i umanjuje do mere do koje više nije izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se ukupna vrednost ili deo vrednosti odloženih poreskih sredstava može iskoristiti. Odložena poreska sredstva koja nisu priznata procenjuju se na svaki izveštajni datum i priznaju do mere do koje je postalo izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Tekući i odloženi porezi priznaju se kao prihodi i rashodi i uključeni su u neto dobitak/(gubitak) perioda.

Odloženi porez na dobit koji se odnosi na stavke koje se direktno evidentiraju u korist ili na teret kapitala se takođe evidentiraju na teret, odnosno u korist kapitala.

(b) Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu, porez na dodatu vrednost, doprinose na zarade koji padaju na teret poslodavca, kao i druge poreze i doprinose koji se plaćaju u skladu sa republičkim i lokalnim poreskim propisima. Ovi porezi i doprinosi su prikazani u okviru operativnih i ostalih poslovnih rashoda.

2.20. Praćenje poslova po segmentima poslovanja

Rukovodstvo Banke posmatra poslovne segmente u skladu sa metodologijom i segmentacijom koja je definisana na nivou cele Erste grupe, i na osnovu istih donosi odluke, alokira resurse i ocenjuje rezultat poslovanja pojedinačnih segmenata. Izveštaj po segmentima je usklađen sa FINREP metodologijom izveštavanja koji se koristi u Erste grupi gde postoje odstupanja na određenim pozicijama u odnosu na rezultat iskazan po lokalnoj NBS metodologiji.

2.21. Poslovi u ime i za račun trećih lica

Sredstva po poslovima u ime i za račun trećih lica, kojima Banka upravlja uz naknadu, uključena su u vanbilansnu evidenciju Banke. Banka po navedenim plasmanima ne snosi nikakav rizik.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

3. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUDIVANJA

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja zahteva od rukovodstva Banke korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na iskazane vrednosti sredstava i obaveza, kao i obelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izveštaja, kao i prihoda i rashoda u toku izveštajnog perioda.

Ove procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izveštaja. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od navedenih procena. Procene i pretpostavke se kontinuirano razmatraju, a kada korekcije postanu neophodne, iskazuju se u bilansu uspeha za periode u kojima su postale poznate.

(a) SPPI procena

Analiza ispunjenosti da li ugovoreni novčani tok finansijskog sredstva dovodi do povećanja novčanog toka koji je isključivo plaćanje glavnice i kamate (SPPI) što je predmet značajne procene prilikom klasifikacije finansijskog sredstva. Ove procene su ključne prilikom procesa MFSI 9 klasifikacije i merenja jer određuju da li će se sredstvo vrednovati po fer vrednosti kroz bilans uspeha (FVPL), ili u zavisnosti od procene poslovnog modela, po amortizovanoj vrednosti (AC) ili po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat (FVOCI).

Uzimajući u obzir i razmatrajući karakteristike ugovora o kreditima, kao značajne procene je uočeno sledeće: naknada za prevremenu otplatu i neusklađenost kamatne stope i perioda ažuriranja.

Procena da li naknada za prevremenu otplatu kredita može da se smatra razumnom kompenzacijom za rani prekid ugovora (u slučaju celokupne) ili izgubljenju kamatu (u slučaju delimične otplate), se bazira na poređenju nivoa naknade i troškova koje banka. Za procenu, banka koristi kvantitativni test gde se troškovi porede sa izgubljenom kamatnom marginom i izgubljenim kamatnim diferencijalom zbog smanjenja kamatne stope pri ranom prekidu ili otplati. Procena se radi na nivou portfolija. Adekvatnost nakande se takođe opravdava i kvalitativno na bazi trenutnog tržišnog nivoa naknada i njihove prihvatljivosti od strane regulatora.

Neusklađenost kamatne stope i perioda njenog ažuriranja se odnosi na promenjive kamatne stope kredita gde je referentna kamatna stopa neusklađena u pogledu tenora i perioda ažuriranja (kao što je slučaj kada se 3M EURIBOR usklađuje češće tj svakih mesec dana ili ređe npr svakih 6 meseci) ili je period ažuriranja određen pre početka kamatnog perioda (na primer 3MEURIBOR se ažurira 2 meseca pre puštanja kredita i početka kamatnog perioda). Ovakve slučajeve je potrebno proceniti putem „benčmark testa“ da li ugovoreni (nediskontovani) novčani tok kredita odstupa značajno od „benčmark“ kredita (kredita iste ročnosti, istog iznosa, iste valute, ali koji nema neusklađenost kamatne stope). Pragovi materijalnosti za prolazak kvantitativnog benčmark testa su 5% kumulativno odstupanje odnosno 10% periodično odstupanje. Ovaj test se radi na nivou pojedinačnog plasmana na prilikom inicijalnog priznavanja.

Za plasmane koji imaju kamatne stope određene na bazi "starih" stopa, SPPI usaglašenost se procenjuje na bazi kvalitativnih kriterijuma tako da period između datuma fiksiranja stope i datuma početka kamatnog perioda nije duži od mesec dana.

Prilikom prelaska na MSFI 9, banka je testirala svoje plasmane koji imaju ugovorene "stare stope" kvalitativno kao i nekolicinu plasmana koji imaju ugovorenu neusklađenost kamate sa periodom ažuriranja, kvantitativno i svi plasmani su prošli benčmark test.

Takođe portfolio kredita je testiran u pogledu naknade za prevremenu otplatu.

Rukovodstvo Banke smatra da svi krediti ispunjavaju SPPI kriterijume.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

3. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA (nastavak)

(b) Procena poslovnog modela

Za svako finansijsko sredstvo koje je SPPI prilikom inicijalnog priznavanja, Banka procenjuje da li je ono deo poslovnog modela u kojem se sredstva drže radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova, ili oba prikupljanje ugovorenih novčanih tokova i prodaje, ili nekog drugog poslovnog modela.

Kritičan aspekt u razlikovanju poslovnog modela je učestalost i značajnost prodaja. Može se desiti, da u periodu nakon inicijalnog priznavanja dođe do realizacije novčanog toka na drugačiji način od očekivanog, onda se može činiti da bi drugačiji metod merenja bio više odgovarajući. Prema MSFI 9, takve naknade promene ne dovode nužno do reklasifikacije i ispravke grešaka u prethodnom periodu. Ta informacija može uticati da se poslovni model i metod vrednovanja pomeni za nova sredstva.

Banka, prodaje zbog povećanja kreditnog rizika, prodaje koje su blizu krajnjeg roka dospeća i retke prodaje zbog nekih događaja kao što je izmena zakonske regulative, veće interne reorganizacije, retke krize likvidnosti i sl, ne smatra kao suprotne postavljenom poslovnom modelu prikupljanja ugovorenih novčanih tokova.

Bančina je procena da svi krediti banke zadovoljavaju poslovni model držanje radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova.

Poslovni modeli Banke:

Poslovni model Corporate - Krediti i potraživanja: Hold to Collect (AC metod vrednovanja)

Svi krediti i potraživanja drže se da bi se prikupili ugovoreni novčani tokovi (glavnica i kamata) tokom ukupnog trajanja plasmana tj. do dospeća. Trgovanja plasmanima nema, odnosno nema plasiranja kredita u cilju prodaje istih i ostvarivanja dobiti po osnovu razlike u ceni.

Poslovni model Real estate - Krediti i potraživanja: Hold to Collect (AC metod vrednovanja)

Svi krediti i potraživanja odobravaju se sa ciljem prikupljanja novčanih tokova tokom trajanja plasmana. Osnovna razlika u odnosu na korporativne kredite je u tome što se krediti odobravaju za realizaciju posebnih projekata, dakle odobravaju se posebnim (SPV) preduzećima osnovanih samo u svrhu realizacije konkretnog projekta. Sama otpлата bazira se isključivo na prihodima od projekta koji je predmet finansiranja.

Poslovni model Retail - Krediti i potraživanja: Hold to Collect (AC metod vrednovanja)

Svi krediti i potraživanja drže se da bi se prikupili ugovoreni novčani tokovi (glavnica i kamata) tokom ukupnog trajanja plasmana tj. do dospeća. Trgovanja plasmanima nema, odnosno nema plasiranja kredita u cilju prodaje istih i ostvarivanja dobiti po osnovu razlike u ceni.

Poslovni model Treasury - Dužničke hartije od vrednosti: Hold to Sell (FVPL metod vrednovanja)

Finansijskim sredstvima tj. dužničkim hartijama od vrednosti upravlja se radi ostvarivanja zarade u vidu razlike u ceni.

Poslovni model ALM - Dužničke hartije od vrednosti: Hold to Collect (AC metod vrednovanja)

Finansijskim sredstvima tj. dužničkim hartijama od vrednosti, u poslovnom modelu "držati radi prikupljanja" ("HtC"), upravlja se radi ostvarivanja tokova gotovina prikupljanjem ugovornih novčanih tokova. Ostvarivanje razlike u ceni nije cilj, niti priroda ovog poslovnog modela.

Poslovni model ALM - Dužničke hartije od vrednosti: Hold and Sell (FVOCI metod vrednovanja)

Finansijskim sredstvima tj. dužničkim hartijama od vrednosti u poslovnom modelu "držati za prikupljanje i prodaju" ("H&S") upravlja se radi ostvarivanja tokova gotovina prikupljanjem ugovornih novčanih tokova, ali i prodajom finansijskih sredstava kao i ostvarenjem razlike u ceni.

(c) Umanjenje vrednosti finansijskih sredstava

Model očekivanog kreditnog gubitka je baziran na prosuđivanju jer se zahteva procena značajnog povećanja kreditnog rizika i merenje očekivanih gubitaka bez nekog detaljnijih smernica. U pogledu značajnog povećanja kreditnog rizika, banka je odredila specifična pravila za procenu koja obuhvataju kvantitativne i kvalitativne kriterijume. Merenje očekivanog kreditnog gubitka uključuje kompleksne modele koji se oslanjaju na istorijske podatke o verovatnoći default-a i stopama gubitka, njihovoj ekstrapolaciji u slučaju nedovoljnih kada ne postoji dovoljno podataka, individualne procene novčanih tokova prilagođenih kreditnim gubicima, i verovatnoće ostvarenja scenarija uključujući forward-looking informacije.

Detaljna obelodanjivanja identifikacije značajnog povećanja kreditnog rizika, uključujući kolektivni, individualnu procenu, tehnike predviđanja koje se koriste za merenje očekivanog gubitka i definicije defaulta, i ostali aspekti procene kreditnog rizika su dati u Napomeni 36.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

3. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUDIVANJA (nastavak)

(d) Utvrđivanje fer vrednosti finansijskih instrumenata

Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu na dan bilansa stanja se bazira na kotiranim tržišnim cenama ponude ili tražnje, bez umanjenja po osnovu transakcionih troškova. Fer vrednost finansijskih instrumenata koji nisu kotirani na aktivnom tržištu se određuje korišćenjem odgovarajućih tehnika vrednovanja, koje obuhvataju tehnike neto sadašnje vrednosti, poređenje sa sličnim instrumentima za koje postoje tržišne cene i ostale relevantne modele.

Kada tržišni inputi nisu dostupni, oni se određuju procenjivanjima koja uključuju određeni stepen rasuđivanja u proceni "fer" vrednosti. Modeli procene oslikavaju trenutno stanje na tržištu na datum merenja i ne moraju predstavljati uslove na tržištu pre ili nakon datuma merenja. Stoga se tehnike vrednovanja revidiraju periodično, kako bi na odgovarajući način odrazile tekuće tržišne uslove.

Detaljnije obelodanjivanje se nalaze u Napomeni 36.4 (sensitivity limiti) i 36.11 (fer vrednovanje i nivoi FV).

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
4. PRIHODI I RASHODI OD KAMATA

	31.12.2018.	U RSD hiljada 31.12.2017.
Prihodi od kamata		
- Banke	147.243	144.619
- Javna preduzeća	83.792	86.792
- Druga preduzeća	2.292.762	2.178.964
- Preduzetnici	103.486	65.329
- Javni sektor	1.651.989	1.591.075
- Stanovništvo	3.925.815	3.352.212
- Strana lica	21.897	35.131
- Poljoprivrednici	14.949	19.790
- Drugi komitenti	8.611	25.025
Ukupno	8.250.544	7.498.937
Rashodi kamata		
- Banke	301.318	264.395
- Javna preduzeća	14.274	29.432
- Druga preduzeća	166.618	74.108
- Preduzetnici	2.652	1.880
- Javni sektor	210.194	162.678
- Stanovništvo	118.940	131.341
- Strana lica	541.449	390.589
- Drugi komitenti	203.697	226.546
Ukupno	1.559.142	1.280.969
Neto dobitak po osnovu kamata	6.691.402	6.217.968

Prihodi i rashodi od kamata po klasama finansijskih instrumenata prikazani su kako sledi:

	31.12.2018.	U RSD hiljada 31.12.2017.
Prihodi od kamata		
Gotovina kod centralnih banaka	115.750	116.253
HOV koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	791.791	-
HOV koje se drže do dospeća	-	742.723
HOV koje se vrednuju po FVT kroz ostali rezultat	571.168	-
HOV raspoložive za prodaju	-	484.189
HOV koje se vrednuju po FV kroz bilans uspeha	264.338	-
HOV kojima se trguje	-	289.977
Plasmani i avansi klijentima	5.917.178	5.293.973
Plasmani i avansi kreditnim institucijama	30.953	24.260
Kamatonosni svop	-	26.952
Drugi prihodi od kamata	559.366	520.610
Ukupno	8.250.544	7.498.937
Rashodi kamata		
Subordinirane obaveze	82.512	59.197
Depoziti banaka	447.905	320.003
Depoziti klijenata	862.032	744.061
HOV koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	103.989	-
HOV koje se drže do dospeća	-	96.613
HOV koje se vrednuju po FVT kroz ostali rezultat	31.629	-
HOV raspoložive za prodaju	-	40.089
HOV koje se vrednuju po FV kroz bilans uspeha	30.889	-
HOV kojima se trguje	-	-
Kamatonosni svop	-	20.805
Ostale obaveze za kamate	187	201
Ukupno	1.559.142	1.280.969
Neto prihod po osnovu kamata	6.691.402	6.217.968

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
5. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

	31.12.2018.	U RSD hiljada 31.12.2017.
Prihodi od naknada i provizija		
Poslovi platnog prometa u zemlji i inostranstvu	1.445.677	1.304.418
Kreditni poslovi	7.351	3.805
Depozitni poslovi	814.638	721.928
Poslovi sa platnim karticama	52.596	51.440
Garancijski i drugi poslovi jemstva	154.338	135.558
Ostale naknade i provizije	48.120	41.812
Ukupno	2.522.720	2.258.961
Rashodi od naknada i provizija		
Depozitni poslovi	2	-
Poslovi platnog prometa u zemlji i inostranstvu	571.134	501.746
Ostale naknade i provizije	362.610	269.258
Ukupno	933.746	771.004
Neto prihod po osnovu naknada i provizija	1.588.974	1.487.957

6. NETO DOBITAK PO OSNOVU PROMENE FER VREDNOSTI FINANSIJSKIH INSTRUMENATA

	31.12.2018.	U RSD hiljada 31.12.2017.
Prihodi od promene vrednosti imovine i obaveza		
Dobici od promene vrednosti ostalih derivata	455.935	491.972
Dobici od promene vrednosti finansijskih sredstava koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	166.820	161.649
Ukupno	622.755	653.621
Rashodi od promene vrednosti imovine i obaveza		
Rashodi po osnovu promene vrednosti ostalih derivata	397.083	327.502
Rashodi po osnovu promene vrednosti finansijskih sredstava koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	105.120	139.407
Rashodi po osnovu promene vrednosti finansijskih obaveza koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	6.796	-
Ukupno	508.999	466.909
Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	113.756	186.712

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**7. NETO DOBITAK PO OSNOVU PRESTANKA PRIZNAVANJA FINANSIJSKIH INSTRUMENATA KOJI SE
VREDNUJU PO FER VREDNOSTI**

	31.12.2018.	U RSD hiljada 31.12.2017.
Dobici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata		
Dobici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	71.685	95.519
Dobici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	7.724	
Ukupno	79.409	95.519
Gubici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata		
Gubici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	7.485	927
Ukupno	7.485	927
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	71.924	94.592

8. NETO DOBITAK PO OSNOVU ZAŠTITE OD RIZIKA

	31.12.2018.	U RSD hiljada 31.12.2017.
Prihodi po osnovu zaštite od rizika		
Prihodi od promene vrednosti plasmana i potraživanja	1.677	2.715
Prihodi od promene vrednosti derivata	-	-
Ukupno	1.677	2.715
Rashodi po osnovu zaštite od rizika		
Rashodi od promene vrednosti plasmana i potraživanja	478	648
Rashodi od promene vrednosti derivata	-	-
Ukupno	478	648
Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika	1.199	2.067

Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika je rezultat promene vrednosti plasmana koji su ugovoreni da prate rast cena na malo.

9. NETO EFEKTI OD KURSNIH RAZLIKA I EFEKATA UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE

	31.12.2018.	U RSD hiljada 31.12.2017.
Pozitivne kursne razlike	5.764.039	9.278.602
Negativne kursne razlike	(5.262.263)	(6.102.950)
Pozitivni efekti ugovorene valutne klauzule	1.007.416	935.716
Netativni efekti ugovorene valutne klauzule	(1.086.653)	(3.886.308)
Neto prihodi od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	422.539	225.060

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine
10. NETO RASHODI PO OSNOVU OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH SREDSTVA KOJA SE NE VREDNUJU
PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA

	31.12.2018.	U RSD hiljada 31.12.2017.
Prihodi po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha		
Prihodi od ukidanja indirektnih otpisa finansijskih sredstava koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	5.406.524	7.413.620
Prihodi od ukidanja umanjenja vrednosti finansijskih sredstava koja se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	64.753	-
Prihodi od ukidanja rezervisanja za vanbilansne pozicije	684.607	2.430.790
Dobici po osnovu modifikacije finansijskih instrumenata	2.050	-
Ukupno	6.157.934	9.844.410
Rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha		
Prihodi indirektnih otpisa finansijskih sredstava koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	5.615.900	7.332.124
Prihodi po osnovu umanjenja vrednosti finansijskih sredstava koja se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	14.133	-
Rashodi rezervisanja za vanbilansne pozicije	591.889	2.485.813
Gubici po osnovu modifikacije finansijskih instrumenata	82.261	-
Ukupno	6.304.183	9.817.937
Neto prihod/(rashod) po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	(146.249)	26.473

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

10. NETO RASHODI PO OSNOVU OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH SREDSTVA KOJA SE NE VREDNUJU PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA (nastavak)

	31.12.2018	U RSD hiljada 31.12.2017
Rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki		
Rashodi indirektnih otpisa plasmana bilansnih pozicija:		
- hartije od vrednosti (Napomena 20)	(5.582)	(45.439)
- krediti i potraživanja od banaka i drugih fin.organizacija (Napomena 21(b))	(3.074)	(6.539)
- krediti i potraživanja od komitenata (Napomena 22)	(3.111.299)	(2.408.295)
- ostala sredstva (Napomena 26)	(58.772)	(80.695)
Ukupno rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki	(3.178.727)	(2.540.968)
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi (Napomena 31)	(149.162)	(2.485.813)
Ukupno rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilanskih stavki	(3.327.889)	(5.026.781)
Prihodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki		
Prihodi od ukidanja indirektnih otpisa plasmana bilansnih pozicija:		
- hartije od vrednosti (Napomena 20)	38.225	924
- krediti i potraživanja od banaka i drugih fin.organizacija (Napomena 21(b))	5.373	5.853
- krediti i potraživanja od komitenata (Napomena 22)	2.921.396	2.587.260
- ostala sredstva (Napomena 26)	4.356	28.427
Ukupno prihodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki	2.969.350	2.622.464
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi (Napomena 31)	241.881	2.430.790
Ukupno prihodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilanskih stavki	3.211.231	5.053.254
Neto rashodi po osnovu indirektnih otpisa plasmana i rezervisanja	(116.658)	26.473

11. NETO DOBITAK PO OSNOVU PRESTANKA PRIZNAVANJA FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA KOJI SE VREDNUJU PO AMORTIZOVANOJ VREDNOSTI

	31.12.2018.	U RSD hiljada 31.12.2017.
Dobici od prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti		
Dobitak prestanak priznavanja - nivo obezvređenja 3 i POCI	14.824	-
Dobitak prestanak priznavanja - ostali nivoi obezvređenja	294	-
Ukupno:	15.118	-
Gubici od prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti		
Gubitak prestanak priznavanja - nivo obezvređenja 3 i POCI	23	-
Ukupno:	23	-
Neto dobiti od prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	15.095	-

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
12. OSTALI POSLOVNI PRIHODI

	31.12.2018.	U RSD hiljada 31.12.2017.
Prihodi od konsultantskih usluga	18.656	20.049
Prihodi od zakupnina	6.851	13.256
Prihodi od IT usluga	9.674	7.432
Ostali prihodi	4.542	3.276
Prihodi od dividende i ostali prihodi od učešća	368	249
Ukupno	40.091	44.262

13. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALIH LIČNI RASHODI

	31.12.2018.	U RSD hiljada 31.12.2017.
Troškovi neto zarada i naknada zarada	1.328.279	1.213.079
Troškovi poreza i doprinosa na zarade na teret zaposlenog	500.495	460.751
Troškovi otpremnina, jubilarnih nagrada, bonusa i regres	217.353	208.021
Ostali lični rashodi	32.456	29.004
Rashodi rezervisanja po osnovu otpremnina (Napomena 31)	21.994	21.405
Ukupno	2.100.577	1.932.260

14. TROŠKOVI AMORTIZACIJE

	31.12.2018.	U RSD hiljada 31.12.2017.
Troškovi amortizacije:		
- osnovnih sredstava (Napomena 24)	203.732	164.104
- nematerijalnih ulaganja (Napomena 24)	116.849	125.988
Ukupno	320.581	290.092

15. OSTALI PRIHODI

	31.12.2018.	U RSD hiljada 31.12.2017.
Prihodi od naplate otpisanih potraživanja	320.030	83.532
Prihodi od ukidanja neiskorišćenih rezervisanja za obaveze	11.363	2.736
Prihodi od ukidanja neiskorišćenih ostalih rezervisanja	4.948	1.279
Dobici od prodaje osnovnih sredstava i nematerijalne imovine	14.610	66.131
Ostali prihodi	37.419	39.552
Ukupno	388.369	193.231

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
16. OSTALI RASHODI

	31.12.2018	U RSD hiljada 31.12.2017
Profesionalne usluge	1.210.838	1.171.699
Donacije i sponzorstva	36.088	29.290
Reklama i propaganda	248.592	259.479
PTT i telekomunikacione usluge	61.771	55.051
Premije osiguranja	504.552	425.939
Troškovi zakupa	333.410	347.423
Troškovi materijala	110.184	132.127
Troškovi poreza i doprinosa	121.159	110.212
Održavanje osnovnih sredstava i informatičkog softvera	387.650	369.289
Gubici po osnovu rashodovanja i prodaje osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	3.242	9.077
Doprinosi na zarade na teret poslodavca	302.281	276.047
Dnevnice i putni troškovi	103.398	76.428
Obuke i savetovanja	33.602	44.122
Rashodi rezervisanja za sudske sporove (Napomena 31)	69.000	20.209
Ostalo	106.932	93.358
Ukupno	3.632.699	3.419.750

17. POREZ NA DOBITAK**a) Komponente poreza na dobit**

Ukupan poreski rashod sastoji se od sledećih poreza:

	31.12.2018.	U RSD hiljada 31.12.2017.
Tekući porez na dobit	(252.560)	(160.965)
Dobitak od kreiranih odloženih poreskih sredstava i smanjenje odloženih poreskih obaveza	37.800	-
Gubitak od smanjenja odloženih poreskih sredstava i kreiranja odloženih poreskih obaveza	-	(43.015)
Ukupno	(214.760)	(203.980)

(b) Usaglašavanje ukupnog iznosa poreza na dobit iskazanog u bilansu uspeha i proizvoda gubitka pre oporezivanja i propisane poreske stope

	31.12.2018	U RSD hiljada 31.12.2017.
Dobit pre oporezivanja	3.133.243	2.836.220
Porez na dobit po stopi od 15%	469.986	425.433
Poreski efekti rashoda koji se ne priznaju u poreske svrhe	34.330	50.324
Poreski krediti po osnovu ulaganja u osnovna sredstva	-	(30.821)
Poreski efekti neoporezivih prihoda (kamate na HOV čiji je izdavalac RS, autonomna pokrajina, jedinica LS ili NBS)	(244.465)	(241.841)
Poreski efekti prve primene IFRS 9	(41.313)	-
Ostalo	(3.778)	885
Ukupan poreski rashod iskazan u bilansu uspeha	214.760	203.980
Efektivna poreska stopa	6,85%	7,19%

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine
17. POREZ NA DOBITAK (nastavak)**(c) Komponente odloženog poreza**

	na dan 31. decembra 2018.	
	iznos privremene razlike	iznos odloženog poreza
Odbitna privremena razlika po osnovu razlike knjigovodstvene i poreske vrednosti osnovnih sredstava- odložena poreska sredstva	93.900	14.085
Oporeziva privremena razlika po osnovu svođenja hartija od vrednosti na fer vrednost-odložena poreska obaveza	(559.906)	(83.986)
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za sudske sporove- odložena poreska sredstva	227.421	34.113
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za jubilarne nagrade- odložena poreska sredstva	110.538	16.581
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za penzije- odložena poreska sredstva	75.784	11.368
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za penzije- aktuarski dobitak- odložene poreske obaveze	(42.680)	(6.402)
Privremene razlike po osnovu efekata MSFI 9	220.336	33.050
Ukupno stanje na dan 31.12.2018.	125.393	18.809

	na dan 31. decembra 2017.	
	iznos privremene razlike	iznos odloženog poreza
Odbitna privremena razlika po osnovu razlike knjigovodstvene i poreske vrednosti osnovnih sredstava- odložena poreska sredstva	53.829	8.074
Oporeziva privremena razlika po osnovu svođenja hartija od vrednosti na fer vrednost-odložena poreska obaveza	(448.441)	(67.266)
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za sudske sporove- odložena poreska sredstva	175.183	26.277
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za jubilarne nagrade- odložena poreska sredstva	108.938	16.341
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za penzije- odložena poreska sredstva	75.507	11.326
Ukupno stanje na dan 31.12.2017.	(34.984)	(5.248)

d) Promene na odloženim porezima

	31.12.2018.	U RSD hiljada 31.12.2017.
Stanje odloženih poreskih sredstava/(obaveza) na dan 1. januar	(5.248)	59.523
Efekat privremenih poreskih razlika evidentiran u korist bilansa uspeha	37.800	(43.015)
Efekat privremenih poreskih razlika evidentiran u korist kapitala	(13.743)	(21.756)
Stanje odloženih poreskih sredstava/(obaveza) na dan 31. decembra	18.809	(5.248)

Kreiranje odloženih poreskih sredstava u iznosu od RSD 18.809 hiljada (i ukidanje prethodno priznatih odloženih poreskih obaveza u iznosu od RSD 5.248 hiljada) imalo je efekat na bilans uspeha u iznosu od RSD 37.800 hiljada i efekat preko kapitala u iznosu od RSD 13.743 hiljada.

U toku 2018. godine Banka je ostvarila dobit nakon oporezivanja u iznosu od RSD 2.918.483 hiljada. Ovaj iznos će biti raspoređen u skladu sa Odlukom na predstojećoj Skupštini Banke.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
18. GOTOVINA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE

	31.12.2018.	U RSD hiljada 31.12.2017.
U dinarima		
Žiro račun	4.730.803	8.681.382
Gotovina u blagajni	2.159.642	1.610.883
Depoziti viškova likvidnih sredstava	5.000.000	-
Potraživanja za obračunatu kamatu, naknadu i proviziju po osnovu gotovine i sredstava kod Centralne banke	243	-
	11.890.688	10.292.265
U stranoj valuti		
Gotovina u blagajni	1.079.670	1.188.011
Ostala novčana sredstva u stranoj valuti	-	-
Obavezna rezerva kod NBS u stranoj valuti	11.670.903	9.293.751
	12.750.573	10.481.762
Zlato i ostali plemeniti metali	-	-
Bruto potraživanja na dan 31. decembra	24.641.261	20.774.027

Obavezna dinarska rezerva predstavlja minimalnu rezervu u dinarima izdvojenu u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o obaveznoj rezervi banaka kod Narodne banke Srbije „Službeni glasnik RS“, br. 76/2018., koja propisuje da banke obračunavaju dinarsku obaveznu rezervu po stopi od 5% na iznos prosečnog dnevnog stanja dinarskih obaveza sa ugovorenim ročnošću do dve godine, odnosno po stopi od 0% na iznos prosečnog dnevnog stanja dinarskih obaveza sa ugovorenim ročnošću preko dve godine, u toku jednog kalendarskog meseca.

Banka je dužna da u obračunskom periodu održava prosečno dnevno stanje izdvojene dinarske obavezne rezerve na svom žiro-računu.

Obračunata dinarska obavezna rezerva čiji nivo se morao održavati na stanju žiro računa u periodu od 18. decembra 2018. godine do 17. januara 2019. godine iznosila je RSD 8.898.034 hiljade.

Narodna banka Srbije plaća kamatu na iznos ostvarenog prosečnog dnevnog stanja izdvojene dinarske obavezne rezerve u obračunskom periodu koji ne prelazi iznos obračunate dinarske obavezne rezerve po kamatnoj stopi u visini 1,25 % na godišnjem nivou.

Obavezna devizna rezerva predstavlja minimalnu rezervu u stranoj valuti izdvojenu u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o obaveznoj rezervi banaka kod Narodne banke Srbije „Službeni glasnik RS“, br. 76/2018., koja propisuje da banke obračunavaju deviznu obaveznu rezervu po stopi od 20% na iznos prosečnog dnevnog stanja deviznih obaveza sa ugovorenim ročnošću do dve godine, kao i na iznos dinarskih sredstava koja su indeksirana valutnom klauzulom sa ugovorenim ročnošću do dve godine po stopi od 100%. Zatim po stopi od 13% na iznos prosečnog dnevnog stanja deviznih obaveza sa ugovorenim ročnošću preko dve godine, kao i na iznos dinarskih sredstava koja su indeksirana valutnom klauzulom sa ugovorenim ročnošću preko dve godine u toku jednog kalendarskog meseca po stopi od 100%.

Obračunata devizna obavezna rezerva za obračunski period od 18. decembra 2018. godine do 17. januara 2019. godine iznosila je EUR 98.743 hiljade.

Na iznos ostvarenog prosečnog stanja izdvojene devizne rezerve, Narodna banka Srbije ne plaća kamatu.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine
19. POTRAŽIVANJA PO OSNOVU DERIVATA

	31.12.2018.	U RSD hiljada 31.12.2017.
U dinarima		
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha		
– fer vrednost derivata namenjenih trgovanju (FVTPL)	10.160	5.947
	10.160	5.947
U stranoj valuti		
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha		
– fer vrednost derivata namenjenih trgovanju (FVTPL)	171.044	58.717
	171.044	58.717
Ukupno finansijska sredstva	181.204	64.664
Minus: Ispravka vrednosti (FVTPL)	-	-
Stanje na dan 31. decembra	181.204	64.664

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine
20. HARTIJE OD VREDNOSTI

	31.12.2018.	U RSD hiljada 31.12.2017.
U dinarima		
<i>Dužničke hartije od vrednosti</i>		
- obveznice (AC)	9.972.528	-
- obveznice (HTM)	-	7.861.382
- obveznice (FVTPL)	4.062.753	-
- obveznice (HFT)	-	4.624.199
- obveznice (FVTOCI)	8.742.547	-
- obveznice (AFS)	-	5.483.553
<i>Vlasničke hartije od vrednosti</i>		
- učešća u kapitalu (FVTPL)	28.748	-
- učešća u kapitalu (AFS)	-	28.804
	22.806.576	17.997.938
U stranoj valuti		
<i>Dužničke hartije od vrednosti</i>		
- obveznice (AC)	856.033	-
- obveznice (HTM)	-	468.487
- obveznice (FVTPL)	5.837.167	-
- državni zapisi (FVTPL)	129.811	-
- obveznice (HFT)	-	6.850.601
- obveznice (FVTOCI)	5.049.334	-
- državni zapisi (FVTOCI)	159.225	-
- državni zapisi (AFS)	-	6.805.546
<i>Vlasničke hartije od vrednosti</i>		
- ostale HOV raspoložive za prodaju - VISA akcije (FVTOCI)	67.261	-
- ostale HOV raspoložive za prodaju (AFS)	-	170.697
	12.098.831	14.295.331
Ukupno hartije od vrednosti	34.905.407	32.293.269
Minus: Ispravka vrednosti (FVTPL)	(13.897)	(45.424)
Stanje na dan 31. decembra	34.891.510	32.247.845

Osim hartija od vrednosti namenjenih trgovanju, sve hartije od vrednosti prikazane u gornjoj tabeli su tokom cele godine bile raspoređene u nivo obezvređenja 1.

Od svih navedenih hartija od vrednosti, obveznice i Visa akcije u stranoj valuti se kotiraju na berzi.

Promene na računima ispravke vrednosti u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

	Stanje na dan 1. januara 2018.	Povećanje usled priznavanja i sticanja	Smanjenje usled prestanka priznavanja	Smanjenje usled promene kreditnog rizika	Kursne razlike	U RSD hiljada Stanje na kraju perioda
Promene ispravki vrednosti finansijskih sredstava						
Nivo obezvređenja 1	46.547	5.583	10.055	28.170	(8)	13.897
Javni sektor	46.547	5.583	10.055	28.170	(8)	13.897
UKUPNO	46.547	5.583	10.055	28.170	(8)	13.897

Efekti prelaska na MSFI 9 predstavljaju deo iznosa u koloni „Stanje na dan 1. januara 2018.“. Više detalja o efektima prelaska na MSFI 9 može se pronaći u Napomeni 2, u okviru pregleda značajnih računovodstvenih politika tj. u okviru tranzicionih tabela.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

21. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA

	31. decembra 2018.			31. decembra 2017.			U RSD hiljada
	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	
U dinarima							
Dati krediti	-	489	489	-	7.236	7.236	
Dati depoziti	700.243	-	700.243	-	-	-	
	700.243	489	700.732	-	7.236	7.236	
U stranoj valuti							
Devizni računi	491.306	-	491.306	1.151.048	-	1.151.048	
Dati krediti	207.018	44.083	251.101	13.897	322.478	336.375	
Dati depoziti	4.728	-	4.728	709.981	-	709.981	
Ostali plasmani	255.130	-	255.130	18.600	-	18.600	
	958.182	44.083	1.002.265	1.893.526	322.478	2.216.004	
Bruto krediti i potraživanja	1.658.425	44.572	1.702.997	1.893.526	329.714	2.223.240	
Minus: Ispravka vrednosti			(2.636)			(12.687)	
			(2.636)			(12.687)	
Stanje na dan 31. decembra			1.700.361			2.210.553	

Kreditni sa valutnom klauzulom su uključeni u pregled kredita i depozita u stranoj valuti.

ERSTE BANK a.d., NOVI SAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

21. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA (nastavak)

a) Pregled po vrstama korisnika kredita i depozita po nivoima obezvređenja

	Bruto knjigovodstvena vrednost				Ispravke vrednosti				U RSD hiljada
	Nivo obezvređenja 1	Nivo obezvređenja 2	Nivo obezvređenja 3	POCI	Nivo obezvređenja 1	Nivo obezvređenja 2	Nivo obezvređenja 3	POCI	
U dinarima									
Banke u zemlji	700.306	-	-	-	(2.124)	-	-	-	(2.124)
Društva za osiguranje	95	151	-	-	(1)	(2)	-	-	(3)
Finansijski lizing	243	-	-	-	(1)	-	-	-	(1)
Strane banke	(63)	-	-	-	-	-	-	-	-
	700.581	151	-	-	(2.126)	(2)	-	-	(2.128)
U stranoj valuti									
Finansijski lizing	251.101	-	-	-	(254)	-	-	-	(254)
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga i osiguranju	25.340	-	-	-	(33)	-	-	-	(33)
Strane banke	725.824	-	-	-	(221)	-	-	-	(221)
	1.002.265	-	-	-	(508)	-	-	-	(508)
Stanje na dan 31. decembra	1.702.846	151	-	-	(2.634)	(2)	-	-	(2.636)

Kreditni sa valutnom klauzulom su uključeni u pregled kredita i depozita u stranoj valuti.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

b) Transfer izloženosti po kreditima i potraživanjima od banaka i drugih finansijskih institucija po nivoima obezvređenja

Bruto knjigovodstvena vrednost					U RSD hiljada		
Transfer između Nivoa 1 i Nivoa 2		Transfer između Nivoa 2 i Nivoa 3		Transfer između Nivoa 1 i Nivoa 3		POCI	
U Nivo 2 iz Nivoa 1	U Nivo 1 iz Nivoa 2	U Nivo 3 iz Nivoa 2	U Nivo 2 iz Nivoa 3	U Nivo 3 iz Nivoa 1	U Nivo 1 iz Nivoa 3	U Defaulted iz Non-Defaulted	U Non-Defaulted iz Defaulted
-	87	-	-	-	-	-	-
-	87	-	-	-	-	-	-

c) Ročnost dospeća datih kredita i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija

Ročnost dospuća plasmana komitentima prikazanih u bruto iznosu, prema preostalom roku dospuća, sa stanjem na dan 31. decembra 2017. godine, je sledeća:

	31.12.2018.	31.12.2017.
Bez utvrdjenog roka dospeća		
Do 30 dana	517.129	1.173.812
Od 1 do 3 meseca	700.021	705.184
Od 3 do 12 meseci	-	-
Preko 1 godine	441.275	13.961
	44.572	330.283
	1.702.997	2.223.240

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

21. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA (nastavak)

Promene ispravki vrednosti i rezervisanja finansijskih sredstava

	Stanje na dan 1. januara 2018.	Povećanje usled priznavanja i sticanja	Smanjenje usled prestanka priznavanja	Povećanje usled promene kreditnog rizika	Smanjenje usled promene kreditnog rizika	Promena po osnovu kursnih razlika	Ostale promene	Stanje na kraju perioda
								U RSD hiljada
Promene ispravki vrednosti finansijskih sredstava								
Nivo obezvređenja 1	11.126	2.433	2.692	641	2.674	(77)	(6.123)	2.634
Banke u zemlji	2.098	2.117	2.020	-	-	(68)	(1)	2.126
Društva za osiguranje	-	-	-	1	4	-	4	1
Finansijski lizing	1.139	200	111	61	1.033	2	(3)	255
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga i osiguravanju	7.615	-	558	1	901	(11)	(6.114)	32
Ostale usluge kreditiranja i finansiranja	2	-	2	0	0	-	-	-
Strane banke	272	117	2	578	736	-	(9)	220
Nivo obezvređenja 2	8	-	-	-	6	-	-	2
Društva za osiguranje	8	-	-	-	6	-	-	2
UKUPNO	11.134	2.433	2.692	641	2.680	(77)	(6.123)	2.636

Efekte prelaska na MSFI 9 predstavljaju deo iznosa u koloni „Stanje na dan 1. januara 2018.“. Više detalja o efektima prelaska na MSFI 9 može se pronaći u Napomeni 2, u okviru pregleda značajnih računovodstvenih politika tj. u okviru tranzicionih tabela.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA

	31.12.2018.		31.12.2017.		U RSD hiljada	
	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno
U dinarima						
Dati krediti	2.464.469	30.505.580	32.970.049	2.234.464	23.109.007	25.343.471
Ostali plasmani	272.499	-	272.499	172.684	1.483	174.167
	2.736.968	30.505.580	33.242.548	2.407.148	23.110.490	25.517.638
U stranoj valuti						
Dati krediti	10.320.621	97.479.604	107.800.225	8.345.517	73.729.282	82.074.799
Dati depoziti	89.432	-	89.432	85.735	-	85.735
Ostali plasmani	409.529		409.529	339.585	48.454	388.039
	10.819.582	97.479.604	108.299.186	8.770.837	73.777.736	82.548.573
Bruto krediti i potraživanja	13.556.550	127.985.184	141.541.734	11.177.985	96.888.226	108.066.211
Minus: Ispravka vrednosti			(928.023)			(1.930.488)
- Pojedinačno procenjena			(2.220.274)			(1.995.670)
- Kolektivno procenjena			(3.148.297)			(3.926.158)
Stanje na dan 31. decembra			138.393.437			104.140.053

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

a) Pregled po vrstama korisnika kredita i depozita po nivoima obezvređenja

	Bruto knjigovodstvena vrednost					Ispravke vrednosti				U RSD hiljada
	Nivo obezvređenja 1	Nivo obezvređenja 2	Nivo obezvređenja 3	POCI	Ukupno	Nivo obezvređenja 1	Nivo obezvređenja 2	Nivo obezvređenja 3	POCI	
U dinarima										
Javna	44.293	-	35	-	44.328	(1.345)	-	(35)	-	(1.380)
preduzeća										
Druge	2.930.341	369.480	48.145	-	3.347.966	(31.774)	(10.515)	(40.061)	-	(82.350)
Preduzetnici	858.372	52.489	16.618	-	927.479	(6.867)	(4.273)	(10.318)	-	(21.458)
Javni sektor	805.573	(47)	-	-	805.526	(742)	-	-	-	(742)
Stanovništvo	26.074.985	1.231.471	598.309	34.692	27.939.457	(218.661)	(204.763)	(430.305)	(1.397)	(855.126)
Strana lica	5.185	24	20	-	5.229	(94)	(1)	(18)	-	(113)
Poljoprivrednici	58.479	7.386	89	-	65.954	(1.980)	(842)	(43)	-	(2.865)
Drugi komiteniti	36.409	1.348	68.852	-	106.609	(403)	(12)	(62.424)	-	(62.839)
	30.813.637	1.662.151	732.068	34.692	33.242.548	(261.866)	(220.406)	(543.204)	(1.397)	(1.026.873)
U stranoj valuti										
Javna	2.538.804	136.041	-	-	2.674.845	(11.719)	(74.955)	-	-	(86.674)
preduzeća										
Druge	64.045.289	2.219.388	503.095	141.674	66.909.446	(464.529)	(307.841)	(369.736)	(101.871)	(1.243.977)
Preduzetnici	843.443	43.661	3.605	99	890.808	(6.290)	(1.773)	(2.241)	-	(10.304)
Javni sektor	1.669.280	26.928	-	-	1.696.208	(11.487)	(357)	-	-	(11.844)
Stanovništvo	33.273.943	1.536.604	595.801	117.351	35.523.699	(72.368)	(262.214)	(352.277)	(16.159)	(703.018)
Strana lica	206.882	30.760	-	-	237.642	(3.559)	(4.693)	-	-	(8.252)
Poljoprivrednici	135.072	22.133	37.852	-	195.057	(7.728)	(4.645)	(25.359)	-	(37.732)
Drugi komiteniti	147.031	2.091	22.359	-	171.481	(1.238)	(16)	(18.369)	-	(19.623)
	102.859.744	4.017.606	1.162.712	259.124	108.299.186	(578.918)	(656.494)	(767.982)	(118.030)	(2.121.424)
Stanje na dan 31. decembra	133.673.381	5.679.757	1.894.780	293.816	141.541.734	(840.784)	(876.900)	(1.311.186)	(119.427)	(3.148.297)

Banka sve kredite vrednuje po amortizovanoj vrednosti.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

b) Transfer izloženosti po kreditima i potraživanjima od komitenata po nivoima obezvređenja

	Bruto knjigovodstvena vrednost					
	Transfer između Nivoa 1 i Nivoa 2		Transfer između Nivoa 2 i Nivoa 3		Transfer između Nivoa 1 i Nivoa 3	
	U Nivo 1 iz Nivoa 2	U Nivo 2 iz Nivoa 1	U Nivo 2 iz Nivoa 3	U Nivo 3 iz Nivoa 2	U Nivo 1 iz Nivoa 3	U Nivo 3 iz Nivoa 1
Građevinarstvo	6.497	2.150	-	-	348	-
Poljoprivreda i prehrambena industrija	10.725	76.591	-	-	-	-
Preduzetnici	32.341	45.569	6.453	1	5.422	-
Prerađivačka industrija	18.157	165.413	2.309	-	1.705	-
Proizvodnja i snabdevanje el. energijom	129.217	97.527	-	-	-	-
Sektor drugih komitenata	2.838	18.146	-	-	-	-
Stanovništvo	769.892	741.126	152.593	49.172	236.506	37.167
Trgovina	135.186	346.588	455	-	48.041	-
Usluge i turizam	2.969	1.478.509	13.754	-	764	-
Stanje na dan 31. decembra	1.107.822	2.971.618	175.564	49.173	292.786	37.167

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine
22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)**c) Ročnost dospeća datih kredita i potraživanja od komitenata**

Ročnost dospeća plasmana komitentima prikazanih u bruto iznosu, prema preostalom roku dospeća, sa stanjem na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine, je sledeća:

	U RSD hiljada	
	31.12.2018.	31.12.2017.
Bez utvđenog roka dospeća	1.089.205	469.619
Do 30 dana	517.378	204.101
Od 1 do 3 meseca	1.201.336	749.236
Od 3 do 12 meseci	10.748.631	9.755.029
Preko 1 godine	127.985.184	96.888.226
Stanje na dan 31. decembra	141.541.734	108.066.211

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

Promene ispravki vrednosti i rezervisanja finansijskih sredstava

	Stanje na dan 1. januara 2018.	Povećanje usled priznavanja i sticanja	Smanjenje usled prestanaka priznavanja	Povećanje usled promene kreditnog rizika	Smanjenje usled promene kreditnog rizika	Promena usled modifikacije	Smanjenje direktnog otpisa	Promena po osnovu kursnih razlika	Ostale promene	U RSD hiljada Stanje na kraju perioda
Promene ispravki vrednosti finansijskih sredstava										
Nivo obezvređenja 1	980.537	492.395	365.310	757.097	1.278.445	(689)	4	(1.494)	256.380	840.466
Javna preduzeća	15.385	8.228	2.561	-	21.932	-	-	(61)	14.004	13.062
Druge preduzeća	515.119	309.516	214.429	255.041	494.856	(510)	-	(1.332)	127.815	496.363
Preduzetnici	12.855	10.551	2.920	20.432	34.750	-	-	(16)	6.718	12.870
Javni sektor	51.799	738	13.947	862	22.236	-	-	(81)	(4.906)	12.228
Stanovništvo	384.244	161.900	130.806	479.291	702.846	(179)	4	(1)	112.351	303.950
Strana lica	87	-	-	671	581	-	-	-	169	346
Drugi komitenti	1.047	1.462	647	800	1.244	-	-	(2)	229	1.646
Nivo obezvređenja 2	771.343	226.373	135.365	402.015	214.543	3	37	9.651	(182.557)	876.882
Javna preduzeća	64.560	-	-	7.018	199	-	-	3.402	174	74.954
Druge preduzeća	146.599	138.784	21.368	135.880	21.060	3	-	(139)	(60.333)	318.366
Preduzetnici	10.848	4.223	2.479	3.961	2.116	-	-	(4)	(8.384)	6.049
Javni sektor	9.271	358	-	-	-	-	-	-	(9.271)	358
Stanovništvo	539.605	83.001	111.454	255.092	191.109	-	37	6.393	(104.365)	477.126
Strana lica	170	-	-	0	-	-	-	-	(168)	3
Drugi komitenti	290	7	64	64	59	-	-	-	(210)	28
Nivo obezvređenja 3	1.321.151	569.136	202.624	482.760	243.332	(801)	619.467	5.338	(681)	1.311.480
Druge preduzeća	248.146	380.748	101.817	-	-	(801)	134.548	(818)	18.889	409.799
Preduzetnici	4.435	5.042	-	9.298	2.996	-	-	(2)	3.553	12.847
Stanovništvo	820.878	183.343	71.130	444.036	240.336	-	368.751	6.236	33.744	808.020
Strana lica	22	3	-	-	-	-	-	-	(6)	20
Drugi komitenti	247.670	-	29.677	29.426	-	-	109.685	(78)	(56.861)	80.794
POCI	148.307	5.229	40.260	176.294	441.516	(1.538)	30.149	(262)	303.364	119.469
Druge preduzeća	132.779	626	39.759	165.415	290.323	-	27.805	(273)	161.210	101.871
Preduzetnici	1.972	-	-	2.504	2.268	-	2.344	40	138	41
Stanovništvo	13.057	4.603	2	4.361	6.795	(1.538)	-	(29)	3.900	17.557
Drugi komitenti	499	-	499	4.014	142.130	-	-	-	138.116	-
UKUPNO	3.221.339	1.293.133	743.559	1.818.166	2.177.836	(3.025)	649.658	13.234	376.506	3.148.297

Efekt prelaska na MSFI 9 predstavljaju deo iznosa u koloni „Stanje na dan 1. januara 2018.“. Više detalja o efektima prelaska na MSFI 9 može se pronaći u Napomeni 2, u okviru pregleda značajnih računovodstvenih politika tj. u okviru tranzicionih tabela.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine
22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)**d) Koncentracija datih kredita i potraživanja od banka i drugih finansijskih organizacija i od komitenata**

Koncentracija datih kredita i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija i od komitenata, prikazanih u bruto iznosu na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine, značajna je kod sledećih delatnosti:

	31.12.2018.	U RSD hiljada 31.12.2017.
Trgovina	12.406.952	10.587.711
Prerađivačka industrija	15.344.868	13.816.128
Građevinarstvo	12.864.187	10.341.175
Proizvodnja i snabdevanje el. energijom	8.637.329	5.672.892
Usluge i turizam	17.918.933	12.074.663
Poljoprivreda i prehrambena industrija	5.804.316	2.272.155
Stanovništvo	63.609.954	47.432.489
Domaće i strane banke i ostale finansijske organizacije	1.702.997	2.223.240
Javni sektor	2.501.734	3.614.491
Strana pravna lica	96.073	91.946
Poljoprivrednici	261.011	224.723
Sektor drugih komitenata	278.090	797.311
Preduzetnici	1.818.287	1.140.527
Stanje na dan 31. decembra	143.244.731	110.289.451

23. INVESTICIJE U ZAVISNA DRUŠTVA

	31.12.2018.	U RSD hiljada 31.12.2017.
S – Leasing d.o.o Srbija -75% udela	93.560	93.560
Stanje na dan 31. decembra	93.560	93.560

Dana 15. januara 2014. godine na osnovu ugovora o kupovini i prenosu udela koji je zaključen sa Steiermarkische Bank und Sparkassen AG i Erste Group Immorent International Holding GMBH, a nakon izvršene uplate ugovorenih iznosa, Banka je stekla 75% udela u osnovnom kapitalu društva S-leasing d.o.o., Srbija. Sticanje udela je izvršeno nakon isplate 25% vlasništva Steiermarkische Bank und Sparkassen AG i 50% vlasništva Immorent AG.

ERSTE BANK a.d., NOVI SAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

24. OSNOVNA SREDSTVA, NEMATERIJALNA ULAGANJA I INVESTICIONE NEKRETNOSTI

	Zemljište i građevinski objekti	Oprema	Oprema uzeta u finansij lizing	Investicione nekretnosti	Sredstva u pripremi	Ukupno osnovna sredstva	Nematerijalna sredstva u pripremi	U RSD hiljada
NABAVNA VREDNOST								
Stanje na dan 1. januara 2017. godine	743.709	810.049	122.295	243.633	(1)	1.919.686	-	1.202.454
Povećanja	-	3.878	(3.878)	-	527.446	527.445	-	-
Prenosi	16.322	255.195	140.326	-	(506.282)	(94.439)	-	94.441
Otuđenja i rashodovanja	(7.385)	(73.359)	(4.570)	(243.633)	-	(328.947)	-	(9.225)
Stanje na dan 31. decembra 2017. godine	752.646	995.763	254.173	-	21.163	2.023.745	-	1.287.670
Povećanja	-	7.083	(7.083)	-	285.265	285.265	327.744	-
Prenosi	34.947	113.213	70.571	-	(297.655)	(78.925)	-	78.929
Otuđenja i rashodovanja	(11.102)	(38.891)	-	-	-	(49.993)	-	(447)
Stanje na dan 31. decembra 2018. godine	776.491	1.077.167	317.661	-	8.773	2.180.092	327.744	1.366.152
AKUMULIRANA ISPRAVKA VREDNOSTI								
Stanje na dan 1. januara 2017. godine	262.295	589.787	12.899	11.216	-	876.197	-	923.609
Amortizacija (Napomena 14)	18.494	101.980	42.471	1.159	-	164.104	-	125.988
Otuđenja i rashodovanja	(2.201)	(68.109)	(4.561)	(12.375)	-	(87.246)	-	(9.225)
Stanje na dan 31. decembra 2017. godine	278.588	623.658	50.809	-	-	953.055	-	1.040.372
Prekrijžavanja	-	7.083	(7.083)	-	-	-	-	-
Amortizacija (Napomena 14)	18.709	118.332	66.691	-	-	203.732	-	116.849
Otuđenja i rashodovanja	(3.855)	(35.747)	-	-	-	(39.602)	-	(349)
Stanje na dan 31. decembra 2018. godine	293.443	713.326	110.417	-	-	1.117.185	-	1.156.872
Neotpisana vrednost na dan: - 31. decembar 2018. godine	483.048	363.841	207.244	-	8.773	1.062.906	327.744	209.280
- 31. decembar 2017. godine	474.058	373.246	202.220	-	21.164	1.070.689	-	247.298

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine
24. OSNOVNA SREDSTVA, NEMATERIJALNA ULAGANJA I INVESTICIONE NEKRETNINE (nastavak)

Banka nema građevinskih objekata koji su pod hipotekom radi obezbeđenja otplate obaveza po osnovu kredita. Neotpisanu vrednost opreme na dan 31. decembar 2018. godine najvećim delom čine računarska i telekomunikaciona oprema i kancelarijski nameštaj. Neotpisanu vrednost nematerijalnih ulaganja na dan 31. decembar 2018. godine najvećim delom čine softveri i licence. Na osnovu procene rukovodstva Banke ne postoje indikacije da je vrednost osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja obezvređena na dan 31. decembar 2018. godine.

25. STALNA SREDSTVA NAMENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA

Kao što je obelodanjeno u Napomeni 2.18 Banka u skladu sa svojim računovodstvenim politikama imovinu koju klasifikuje kao sredstva namenjena prodaji odmerava po nižem od sledeća dva iznosa:

- po knjigovodstvenoj vrednosti ili
- fer vrednosti umanjenoj za troškove prodaje

	U RSD hiljada	
	31.12.2018.	31.12.2017.
Sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	11.902	11.902
Stanje	11.902	11.902

Na dan 31. decembar 2018. godine Banka ima evidentirana sledeća stalna sredstva namenjena prodaji koja su locirana na teritoriji Republike Srbije:

- Zemun, Cara Dušana 266 – poslovni prostor površine 374 m²

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine
26. OSTALA SREDSTVA

	31.12.2018.	U RSD hiljada 31.12.2017.
U dinarima		
<i>Finansijska sredstva:</i>		
- Potraživanja za obračunatu naknadu i proviziju	20.725	16.212
- Potraživanja po osnovu prodaje	2.045	2.045
- Druga potraživanja iz redovnog poslovanja po kojima se utvrđuje prihod	30.547	29.582
- Ostala finansijska potraživanja iz poslovanja	134.806	197.801
<i>Nefinansijska sredstva:</i>		
- Dati avansi	113	2.448
- Potraživanja od zaposlenih	3.506	694
- Potraživanja po osnovu pretplaćenih poreza i doprinosa	727	725
- Zalihe	69.447	69.091
- Ostala nefinansijska potraživanja	(3.347)	(425)
- Ostale investicije	27.006	27.006
<i>Aktivna vremenska razgraničenja:</i>		
- Razgraničeni troškovi premije osiguranja	542.704	542.593
- Kuponska kamata pri kupovini obveznica	241.286	-
- Ostala razgraničenja	126.133	166.108
	1.195.698	1.053.880
U stranoj valuti		
<i>Finansijska sredstva:</i>		
- Potraživanja za obračunatu naknadu i proviziju	6	-
- Potraživanja po osnovu prodaje	18.631	29.749
- Druga potraživanja iz redovnog poslovanja po kojima se utvrđuje prihod	15	24
- Ostala finansijska potraživanja iz poslovanja	47.756	49.202
<i>Nefinansijska sredstva:</i>		
- Dati avansi	3.655	6.129
- Potraživanja od zaposlenih	13	22
- Ostala nefinansijska potraživanja	64.063	2.031
<i>Aktivna vremenska razgraničenja:</i>		
- Kuponska kamata pri kupovini obveznica	32.888	-
- Ostala razgraničenja	4.807	34.552
	171.834	121.709
Bruto ostala sredstva	1.367.532	1.175.589
<i>Minus: Ispravka vrednosti</i>	(140.818)	(115.174)
Stanje na dan 31. decembra	1.226.714	1.060.415

Ostala finansijska sredstva se vrednuju po amortizovanoj vrednosti.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
26. OSTALA SREDSTVA (nastavak)

Promene na računima ispravke vrednosti u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

	31.12.2018.	U RSD hiljada 31.12.2017.
Stanje ispravke finansijskih sredstava na početku godine	46.522	186.242
Efekti prelaska na novi standard	15.265	-
Nove ispravke vrednosti	58.772	68.211
Ukidanje ispravke vrednosti	(4.356)	(28.428)
Otpis na teret ispravke vrednosti	(32.921)	(69.703)
Svođenje učešća na fer vrednost	-	(2.140)
Kursne razlike	(11.459)	(107.660)
Stanje ispravke finansijskih sredstava na dan 31. decembra	71.823	46.522
Stanje ispravke nefinansijskih sredstava na dan 31. decembra	68.995	68.652
Stanje na dan 31. decembra	140.818	115.174

27. OBAVEZE PO OSNOVU DERIVATA

	31.12.2018.	U RSD hiljada 31.12.2017.
U dinarima		
Obaveze po osnovu derivata namenjenih trgovanju	766	14.750
	766	14.750
U stranoj valuti		
Obaveze po osnovu derivata namenjenih trgovanju	94.752	29.708
	94.752	29.708
Stanje na dan 31. decembra	95.518	44.458

ERSTE BANK a.d., NOVI SAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

28. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA BANKAMA, DRUGIM FINANSIJSKIM ORGANIZACIJAMA I CENTRALNOJ BANCII

	31.12.2018.		31.12.2017.		U RSD hiljada
	Kratkoročni	Dugoročni	Kratkoročni	Dugoročni	
U dinarima					
<i>Obaveze po osnovu depozita i kredita</i>					
Transakcioni depoziti	432.278	-	304.765	-	304.765
Depoziti po osnovu datih kredita	87	516	-	247	247
Namenski depoziti	22.602	-	86.554	-	86.554
Ostali depoziti	3.789.470	520.000	4.408.726	345.000	4.753.726
Primljeni krediti	-	600.000	-	-	-
<i>Ukupno</i>	4.244.437	1.120.516	4.800.045	345.247	5.145.292
U stranoj valuti					
<i>Obaveze po osnovu depozita i kredita</i>					
Transakcioni depoziti	630.522	-	375.863	-	375.863
Depoziti po osnovu datih kredita	-	189.110	-	189.556	189.556
Namenski depoziti	191.079	24.230	21.246	18.955	40.201
Ostali depoziti	6.757.163	2.508.694	6.317.658	1.512.836	7.830.494
Depoziti i krediti koji dospevaju u roku od jednog dana	2.434.808	-	2.262.829	-	2.262.829
Primljeni krediti	-	41.184.587	-	29.698.233	29.698.233
Ostale finansijske obaveze	37.061	-	27.963	-	27.963
<i>Ukupno</i>	10.050.633	43.906.621	9.005.559	31.419.580	40.425.139
Stanje na dan 31. decembra	14.295.070	45.027.137	13.805.604	31.764.827	45.570.431

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

28. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA BANKAMA, DRUGIM FINANSIJSKIM ORGANIZACIJAMA I CENTRALNOJ BANCII (nastavak)

Struktura ostalih depozita prema bankama i drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci je prikazana u sledećoj tabeli:

	31.12.2018.	U RSD hiljada 31.12.2017.
Centralna banka	1.091	1
Banke u zemlji	3.932.397	6.981.815
Društva za osiguranje	3.010.514	2.647.290
Finansijski lizing	554.500	2.626.698
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga i osiguranja	4.953.979	3.207.703
Ostale usluge kreditiranja i finansiranja	26.459	2.855
Strane banke	46.843.267	30.104.069
Stanje na dan 31. decembra	59.322.207	45.570.431

Depoziti stranih banaka se najvećim delom odnose na depozit Erste Group Bank AG, Austrija u iznosu od 28.462.264 hiljada dinara i depozit Evropske investicione banke u iznosu od 12.966.414 hiljada dinara.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

29. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA

	31.12.2018.			31.12.2017.			U RSD hiljada
	Kratkoročni	Dugoročni		Kratkoročni	Dugoročni		
		Ukupno			Ukupno		
U dinarima							
<i>Obaveze po osnovu depozita i kredita</i>							
Transakcioni depoziti	24.684.911	-	24.684.911	17.706.708	-	17.706.708	
Štedni depoziti:	593.007	766.430	1.359.437	532.109	542.425	1.074.534	
Depoziti po osnovu datih kredita	182.118	730.609	912.727	237.930	189.160	427.090	
Namenski depoziti	4.040.575	18.750	4.059.325	2.829.348	18.750	2.848.098	
Ostali depoziti	10.201.291	5.220	10.206.511	6.926.343	7.359	6.933.702	
<i>Ukupno</i>	39.701.902	1.521.009	41.222.911	28.232.438	757.694	28.990.132	
U stranoj valuti							
<i>Obaveze po osnovu depozita i kredita</i>							
Transakcioni depoziti	44.155.303	-	44.155.303	34.154.483	-	34.154.483	
Štedni depoziti:	7.966.244	11.400.354	19.366.598	8.190.424	11.953.885	20.144.309	
Depoziti po osnovu datih kredita	130.160	3.736.187	3.866.347	103.768	2.058.284	2.162.052	
Namenski depoziti	748.927	282.420	1.031.347	3.259.784	314.590	3.574.374	
Ostali depoziti	208.591	631.219	839.810	1.082.998	124.996	1.207.994	
Primljeni krediti	-	2.354.677	2.354.677	-	1.291.788	1.291.788	
Ostale finansijske obaveze	373.221	-	373.221	456.996	-	456.996	
<i>Ukupno</i>	53.582.446	18.404.857	71.987.303	47.248.453	15.743.543	62.991.996	
Stanje na dan 31. decembra			113.210.214			91.982.128	

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
29. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA (nastavak)

Struktura ostalih depozita prema komitentima prikazana je u sledećoj tabeli:

	31.12.2018.	U RSD hiljada 31.12.2017.
Holding kompanije	4	-
Javna preduzeća	3.706.090	2.057.397
Privredna društva	37.428.545	26.848.840
Javni sektor	4.224.630	2.691.673
Stanovništvo	53.657.942	45.729.756
Strana lica	2.318.467	2.467.769
Preduzetnici	2.853.351	2.195.108
Poljoprivrednici	514.419	397.437
Drugi komitenti	8.506.766	9.594.148
Stanje na dan 31. decembra	113.210.214	91.982.128

30. SUBORDINIRANE OBAVEZE

	31.12.2018.	U RSD hiljada 31.12.2017.
U stranoj valuti		
Subordinirane obaveze	4.566.337	1.354.523
	4.566.337	1.354.523

Stanje obaveza po subordiniranim kreditima na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine je detaljnije prikazano u sledećoj tabeli:

Naziv poverioca	Oznaka valute	Iznos kredita	Datum dospeća	Kamatna stopa	31.12.2018.	U RSD hiljada 31.12.2017.
Erste Group Bank AG	EUR	15.000.000	27.12.2021.	Euribor+3,65% p,a,	1.013.097	1.354.523
Erste Group Bank AG	EUR	30.000.000	10.09.2028.	Euribor+3,38% p,a,	3.545.838	-
Ukupno		45.000.000			4.558.935	1.354.523

Subordinirane obaveze se odnose na kredit odobren od strane Erste GCIB Finance, Amsterdam dana 27. decembra 2011. godine, u iznosu od EUR 15.000.000 na period od 10 godina sa periodom mirovanja 5 godina i kamatnom stopom u visini tromesečnog EURIBOR-a uvećanog za 3,65% na godišnjem nivou. U skladu sa ugovorom, glavnica se otplaćuje u 21 jednake tromesečne rate od kojih prva dospeva nakon isteka perioda mirovanja od 5 godina.

Subordinirane obaveze Banka može da uključi u njen dopunski kapital (Napomena 36.9), nakon što Narodna banka Srbije, na osnovu dostavljene dokumentacije i Ugovora, utvrdi da su ispunjeni uslovi za davanje odobrenja da se subordinirane obaveze mogu uključiti u dopunski kapital Banke. Narodna banka Srbije, Sektor za kontrolu poslovanja banaka, dostavila je navedeno odobrenje dana 6. decembra 2011. godine, a na osnovu zahteva Banke od 7. oktobra 2011. godine.

Na osnovu Ugovora o prenosu i ustupanju dana 16. decembra 2015. godine izvršena je promena poverioca, te je novi poverilac Erste Group Bank AG, Austrija. Svi ostali uslovi iz ugovora su ostali nepromenjeni.

Banka je dana 20.08.2018. godine potpisala novi ugovor za subordinirani kredit sa Erste Group Bank AG Beč na iznos od 30 miliona evra. Rok kredita je 10 godina, kamatna stopa je u visini tromesečnog EURIBOR-a uvećanog za 3,38% na godišnjem nivou. U skladu sa ugovorom, glavnica se otplaćuje na dan dospeća u jednom iznosu.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
30. SUBORDINIRANE OBAVEZE (nastavak)

Subordinirane obaveze Banka može da uključi u dopunski kapital nakon što Narodna banka Srbije, na osnovu dostavljene dokumentacije i Ugovora, utvrdi da su ispunjeni uslovi za davanje odobrenja da se subordinirane obaveze mogu uključiti u dopunski kapital Banke. Narodna banka Srbije, Sektor za kontrolu poslovanja banaka, dostavila je navedeno odobrenje dana 11 oktobra 2018. godine, a na osnovu zahteva Banke od 24. avgusta 2018. godine."

31. REZERVISANJA

	U RSD hiljada	
	<u>31.12.2018.</u>	<u>31.12.2017.</u>
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivni (a)	240,457	326.073
Rezervisanja za dugoročna primanja zaposlenih (b):		
– naknade za odlazak u penziju	75.784	75.507
– jubilarne nagrade	110.538	108.938
Rezervisanja za sudske sporove (c)	227.421	175.183
Ostala dugoročna rezervisanja	-	67.041
Stanje na dan 31. decembra	<u>654.200</u>	<u>752.742</u>

Promene rezervisanja vanbilansnih stavki

- (a) Prema internoj politici Banke, rezervisanja za rizičnu vanbilansnu aktivu (garancije, avale, akreditive i obaveze za nepovučene kredite) vrše se po plasmanima Banke gde postoji mogućnost da preuzete potencijalne obaveze padnu na teret banke.

Dokazi na osnovu kojih Banka vrši pojedinačnu procenu obezvređenja su: isplate po računima Banke po preuzetim obavezama po garancijama, avalima i drugim stavkama, kašnjenja po ostalim obavezama i da je komitent, prema kriterijumima interne klasifikacije Banke, u statusu neizmirenja obaveza (*default*).

Pojedinačno procenjivanje obezvređenja, po vanbilansnim stavkama, obračunava se na isti način kao i za potraživanja bilansne aktive, uzimajući u obzir mogućnost budućih odliva po vanbilansnim stavkama. Za potencijalne obaveze kod kojih se ne očekuje odliv sredstava Banke, kao i kod kojih se proceni da će u slučaju odliva sredstava potraživanja biti naplativa u ukupnom iznosu, Banka vrši rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama na grupnoj osnovi na sličan način kao i za bilansna potraživanja, uz korišćenje faktora konverzije za vanbilansne stavke.

- (b) Banka je formirala rezervisanja za dugoročna primanja zaposlenih koja obuhvataju rezervisanja po osnovu zakonskih otpremnina pri odlasku u penziju i jubilarnih nagrada. Obaveze po ovom osnovu priznaju se u iznosu sadašnje vrednosti budućih gotovinskih tokova primenom akuarske metode.
- (c) Banka je formirala rezervisanje za sudske sporove u kojima je Banka tužena, a za koje se prema proceni stručnog tima Banke očekuje negativan ishod.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
31. REZERVISANJA (nastavak)

Promene na računima rezervisanja u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

	U RSD hiljada	
	31.12.2018.	31.12.2017.
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi		
Stanje na početku godine	326.073	277.482
Rezervisanja u toku godine (Napomena 10(a))	149.162	2.485.814
Neiskorišćena ukinuta rezervisanja (Napomena 10(a))	(241.881)	(2.430.790)
Ostale promene	7.102	(6.433)
Ukupno	240.457	326.073
Rezervisanja za ostala dugoročna primanja zaposlenih		
Stanje na početku godine	184.444	186.174
Rezervisanja u toku godine (Napomena 13)	21.994	21.405
Naknade isplaćene u toku godine	(16.827)	(22.323)
Aktuarski gubici (+)/dobici (-) po osnovu jubilarnih nagrada	2.543	10.226
Aktuarski gubici (+) /dobici(-) po osnovu otpremnina	(5.832)	(11.038)
Ukupno	186.322	184.444
Rezervisanja za sudske sporove		
Stanje na početku godine	175.183	164.287
Rezervisanja u toku godine (Napomena 16)	69.000	20.209
Iskorišćena rezervisanja	(16.762)	(9.313)
Ukupno	227.421	175.183
Ostala dugoročna rezervisanja		
Stanje na početku godine	67.042	42.700
Ostale promene	(35.927)	51.971
Iskorišćena rezervisanja - plaćanja	(31.115)	(27.629)
Ukupno	-	67.042
Stanje na dan 31. decembra	654.200	752.742

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
31. REZERVISANJA (nastavak)

Podaci koje je aktuar koristio za obračun rezervacija za buduće obaveze po osnovu otpremnine za odlazak u penziju:

- Podaci o zaposlenima;
- Ukupan radni staž na dan 31. decembar 2018. godine;
- Godina rođenja i pol;
- Broj godina do starosne odnosno pune penzije;
- Tablica mortaliteta za Republiku Srbiju 2010-2012;
- Kamatna stopa 4,2%;
- Prosečna bruto zarada u Republici Srbiji u periodu januar – maj 2017. godine i
- Pretpostavljeni rast zarada od 2,7% godišnje tokom celog perioda za koji se rezervišu sredstva.

	U RSD hiljada
Sadašnja vrednost obaveza za primanja zaposlenih 31.12.2017.	184.444
<i>Troškovi usluga</i>	
a. Troškovi tekućeg rada	15.093
b. Troškovi minulog rada	-
c. Troškovi kamate	6.901
d. Plaćanja	(16.827)
<i>Aktuarski dobiti (-)/gubici(+) za jubilarne nagrade proizašli iz:</i>	
a. Promena u demografskim pretpostavkama	1.171
b. Promena u finansijskim pretpostavkama	1.372
c. Promena u iskustvenim pretpostavkama	-
<i>Aktuarski dobiti (-)/gubici(+) za otpremnine proizašli iz:</i>	
a. Promena u demografskim pretpostavkama	(6.928)
b. Promena u finansijskim pretpostavkama	1.096
c. Promena u iskustvenim pretpostavkama	-
Sadašnja vrednost obaveza za primanja zaposlenih 31.12.2018.	186.322

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

31. REZERVISANJA (nastavak)

Promene na računima rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivni u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

Promene na rezervisanjima za gubitke po vanbilansnoj aktivni	Stanje na početku perioda	Povećanje usled priznavanja i sticanja	Smanjenje usled prestanka priznavanja	Povećanje usled promene kreditnog rizika	Smanjenje usled promene kreditnog rizika	Promena po osnovu kursnih razlika	Ostale promene	Stanje na kraju perioda	U RSD hiljada
Nivo obezvređenja 1	235.603	89.147	68.357	38.887	140.546	(132)	1.818	156.420	
Nivo obezvređenja 2	32.499	4.178	15.418	6.509	13.584	(15)	(3.937)	10.232	
Nivo obezvređenja 3	65.222	6.959	694	3.482	3.282	(3)	2.121	73.805	
Ukupno	333.324	100.284	84.469	48.878	157.412	(150)	2	240.457	

Kretanje između nivoa obezvređenja na računima rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivni je prikazano u sledećoj tabeli:

	Bruto knjigovodstvena vrednost					
	Transfer između Nivo 1 i Nivoa 2		Transfer između Nivo 2 i Nivoa 3		Transfer između Nivo 1 i Nivoa 3	
	U Nivo 1 iz Nivoa 2	U Nivo 2 iz Nivoa 1	U Nivo 2 iz Nivoa 3	U Nivo 3 iz Nivoa 2	U Nivo 1 iz Nivoa 3	U Nivo 3 iz Nivoa 1
Date garancije i druga jemstva	153.583	405.577	-	-	-	591
Neiskorišćene preuzete neopozive obaveze	8.360	630.472	1.212	123	1.887	160
Ukupno	161.943	1.036.049	1.212	123	1.887	751

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

32. OSTALE OBAVEZE

	31.12.2018.	U RSD hiljada 31.12.2017.
U dinarima		
<i>Nefinansijska sredstva:</i>		
Obaveze prema dobavljačima	4.281	547
Obaveze za primljene avanse	4.043	4.105
Obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	77.205	74.083
<i>Pasivna vremenska razgraničenja:</i>		
– Razgraničene obaveze za neiskorišćene godišnje odmore	30.245	21.078
– Razgraničene obaveze za MBU procesuiranje	125	15.936
– Razgraničene obaveze za informatičke usluga	12.464	13.753
– Rezervacije za troškove	58.912	117.044
– Ostala razgraničenja	369.797	366.291
Obaveze prema trgovcima po pos terminalima-preduzeća	22.096	51.748
Obaveze za gašenje dinarskih računa	21.964	21.685
Obaveze od prinudno prodatih akcija synergy-fizička lica	25.899	24.414
Ostale obaveze	155.853	173.177
	782.884	883.861
U stranoj valuti		
<i>Finansijska sredstva:</i>		
Obaveze za neplaćene iznose osnovnih sred.uzetih u lizing	169.995	163.819
<i>Nefinansijska sredstva:</i>		
Obaveze po osnovu naknade i provizije	60	60
Obaveze prema dobavljačima	-	5.734
Obaveze za primljene avanse	11.441	10.634
<i>Pasivna vremenska razgraničenja:</i>		
– Ostala razgraničenja	115.493	36.485
Pokriće nostro doznaka fizičkih lica	11.310	27.937
Ostale obaveze	107.993	27.417
	416.292	272.086
Stanje na dan 31. decembra	1.199.176	1.155.947

Ostale finansijske obaveze se vrednuju po amortizovanoj vrednosti.

33. KAPITAL

(a) Struktura kapitala Banke

Struktura ukupnog kapitala Banke prikazana je kako sledi:

	31.12.2018.	U RSD hiljada 31.12.2017.
Akcijski kapital – obične akcije /i/	10.040.000	10.040.000
Emisiona premija /ii/	124.475	124.475
Rezerve iz dobiti /iii/	10.036.645	7.679.824
Revalorizacione rezerve /iv/	512.198	418.024
Dobitak tekuće godine	2.918.483	2.632.240
Stanje na dan 31. decembra	23.631.801	20.894.563

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine
33. KAPITAL (Nastavak)
/i/ Akcijski kapital

Na dan 31. decembar 2018. godine upisani i uplaćeni kapital Banke se sastoji od 1.004.000 običnih akcija, pojedinačne nominalne vrednosti od RSD 10.000 (31. decembar 2017. godine: 1.004.000 običnih akcija pojedinačne nominalne vrednosti 10.000 dinara). U toku 2018. i 2017. godine nije bilo promena na akcijskom kapitalu.

Većinski akcionar Banke je Erste Group, Beč sa učešćem od 74% u akcijskom kapitalu na dan 31. decembar 2018. godine. Struktura akcionara Banke na dan 31. decembar 2018. godine je sledeća:

Naziv akcionara	Broj akcija	Učešće u %
EGB CEPS HOLDING GMBH	742.960	74,00
Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac	261.040	26,00
Ukupno	1.004.000	100,00

/ii/ Emisiona premija

Emisiona premija u iznosu od 124.475 hiljada dinara na dan 31. decembra 2018. i 31. decembra 2017. godine obuhvata pozitivnu razliku između postignute prodajne vrednosti akcija i njihove nominalne vrednosti.

/iii/ Rezerve iz dobiti i ostale rezerve

Formirane su rezerve iz dobiti na dan 31. decembar 2018. godine iznose 10.036.645 hiljada dinara. Na dan 31. decembra 2017. godine rezerve iz dobiti su iznosile 7.679.824 hiljada dinara. Na osnovu Odluke Skupštine akcionara Banke od 28. septembra 2018. godine Banka je iz ostvarene dobiti za 2017. godinu izvršila pokriće gubitka po osnovu efekta MSFI 9 u iznosu od RSD 275.419 hiljada a u ostale rezerve je izvršila raspodelu preostale dobiti u iznosu od RSD 2.356.820 hiljada.

/iv/ Revalorizacija rezerve

Revalorizacija rezerve, koje na dan 31. decembar 2018 godine iznose 512.198 hiljade dinara (31. decembar 2017. godine: 418.024 hiljade dinara), formirane su kao rezultat svođenja vrednosti ulaganja u vlasničke i dužničke hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat, korigovanih za efekte odloženih poreza po osnovu revalorizacije ovih hartija od vrednosti i efekte promene kreditnog rizika izdavaoca hartije, i usklađivanja obaveza po osnovu aktuarskog obračuna u skladu sa MRS 19.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

33. KAPITAL (Nastavak)

(b) Pokazatelji poslovanja Banke – usaglašenost sa zakonskim pokazateljima

Pokazatelji poslovanja	Propisani	31.12.2018.	31.12.2017.
1. Kapital	Minimum EUR 10 miliona	EUR 210.633.447	EUR 168.865.743
2. Adekvatnost kapitala	Minimum 8%	17,78	18,14
3. Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala	Minimum 6%	15,02	17,62
4. Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala	Minimum 4,5%	15,02	17,62
5. Ulaganja Banke	Maksimum 60%	4,46	5,58
6. Izloženost prema licima povezanim sa Bankom	bez limita	12,28	16,47
7. Veliki i najveći mogući krediti u odnosu na kapital	Maksimum 400%	124,11	100,75
8. Likvidnost:			
– pokazatelj likvidnosti	Minimum 0,8	1,36	1,61
– uži pokazatelj likvidnosti	Minimum 0,5	1,28	1,52
9. PPLA	Minimum 100%	175,30	154,97
10. Pokazatelj deviznog rizika	Maksimum 20%	2,55	4,26
11. Izloženosti Banke prema grupi povezanih lica	Maksimum 25%	16,54	21,26
12. Izloženosti Banke prema licu povezanim sa bankom	bez limita	5,49	9,42
13. Ulaganja Banke u lica koja nisu u finansijskom sektoru	Maksimum 10%	0,11	0,13

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine
34. VANBILANSNE POZICIJE

Banka u okviru druge vanbilansne evidencije vodi hipoteke, hartije od vrednosti po kastodi poslovima, evidencionu kamatu.

	31.12.2018.	U RSD hiljada 31.12.2017.
Poslovi u ime za račun trećih lica (a)	617.999	640.935
Garancije i ostale preuzete neopozive obaveze (b)	52.151.249	37.230.852
Druge vanbilansne pozicije	229.166.521	215.361.570
Stanje	281.935.769	253.233.357
Nenaplativa potraživanja preneti na vanbilansne pozicije	(1.855.746)	(1.900.406)
Stanje na dan 31. decembra	280.080.023	251.332.951

(a) Poslovi u ime i za račun trećih lica

	31.12.2018.	U RSD hiljada 31.12.2017.
Plasmani po poslovima u ime i za račun trećih lica u dinarima:		
– kratkoročni	15.635	14.006
– dugoročni	602.364	626.929
Stanje na dan 31. decembra	617.999	640.935

Kratkoročni poslovi u ime i za račun trećih lica se najvećim delom odnose na sredstva Ministarstva poljoprivrede u iznosu od 8.183 hiljada dinara. Dugoročni poslovi se odnose na stambene kredite osigurane kod Nacionalne korporacije za osiguranje kredita u iznosu od 604.658 hiljada dinara i dugoročne poljoprivredne kredite u iznosu od 7.573 hiljada dinara.

(b) Garancije i ostale preuzete neopozive obaveze

	31.12.2018.	U RSD hiljada 31.12.2017.
U dinarima		
Plative garancije	1.568.688	1.046.722
Činidbene garancije	5.821.541	4.780.880
Preuzete neopozive obaveze za nepovučene kredite i plasmane	5.081.218	5.567.655
Ostale vanbilansne stavke	505.121	653.801
	12.976.568	12.049.058
U stranoj valuti		
Plative garancije	2.751.967	1.511.097
Činidbene garancije	4.557.711	4.869.481
Preuzete neopozive obaveze za nepovučene kredite i plasmane	30.159.391	17.010.434
Akreditivi	404.196	187.855
Ostale vanbilansne stavke	1.301.416	1.602.927
	39.174.681	25.181.794
Stanje na dan 31. decembra	52.151.249	37.230.852

Preuzete neopozive obaveze se odnose na neiskorišćene odobrene kredite koji se ne mogu jednostrano otkazati i to: minuse na tekućim računima, kredite preduzećima, višenamenske okvirne kredite i ostale preuzete neopozive obaveze.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

34. VANBILANSNE POZICIJE (nastavak)

Preuzete neopozive obaveze obično imaju fiksne datume kada ističu ili druge odredbe u vezi isteka. Pošto preuzete neopozive obaveze mogu isteci pre povlačenja kredita od strane komitenata, ukupno ugovoren iznos ne predstavlja neophodno buduće gotovinske odlive.

Banka prati ročnost preuzetih neopozivih obaveza po osnovu neiskorišćenih odobrenih kredita jer dugoročne preuzete obaveze nose viši stepen kreditnog rizika od kratkoročnih preuzetih obaveza.

Na dan 31. decembar 2018. godine, rezervisanja za gubitke po osnovu garancija i ostalih preuzetih neopozivih obaveza iznose RSD 240.457 hiljada (31. decembar 2017. godine: RSD 326.073 hiljada).

35. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA

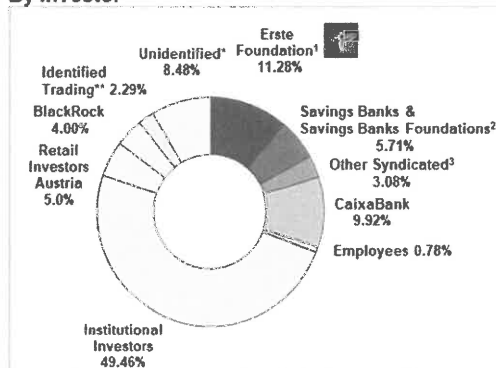
U svom redovnom poslovanju Banka ostvaruje poslovne transakcije sa svojim akcionarima i drugim povezanim licima.

Lica se smatraju povezana ukoliko su pod zajedničkom kontrolom, ili jedno lice ima kontrolu nad drugim ili pak može izvršiti značajan uticaj na to drugo lice u donošenju finansijskih i operativnih odluka

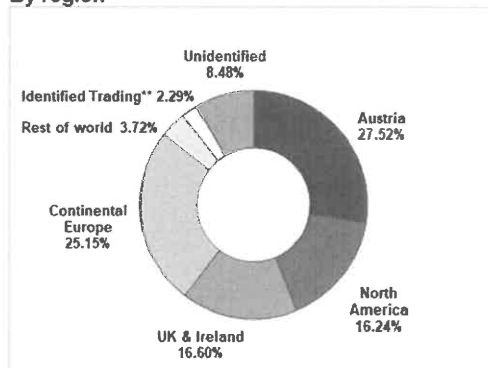
Akcionari Banke su Erste Group Banka AG Beč i Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac.

Akcionarska struktura Erste Grupe je sledeća:

By investor

By region

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine
35. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

- a) Stanja potraživanja i obaveza na dan 31. decembra 2018. i 31. decembra 2017. godine, kao i prihodi i rashodi u toku godine, proistekli iz transakcija sa pravnim licima u okviru Erste grupe prikazana su u sledećim tabelama:

	31.12.2018.		U RSD hiljada 31.12.2017.	
	Akcionari	Ostale članice Erste grupe	Akcionari	Ostale članice Erste grupe
Potraživanja				
Potraživanja po osnovu derivata	11.394	-	12.842	-
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	472.578	209.121	1.099.550	12.846
Kredit i potraživanja od komitenata	-	43	-	153
Investicije u zavisna društva	-	93.560	-	93.560
Ostala sredstva	65.509	27.461	4.663	30.833
	549.481	330.186	1.117.055	137.392
Obaveze				
Obaveze po osnovu derivata	84.446	-	40.956	-
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama	28.462.572	197.360	16.359.513	143.282
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	-	123.558	-	51.913
Subordinirane obaveze	4.566.337	-	1.354.523	-
Rezervisanja	108	620	191	149
Ostale obaveze	64.171	169.282	1.632	199.218
	33.177.634	490.820	17.756.814	394.561
Vanbilansne pozicije				
Date garancije i druga jemstva	972.578	187.038	1.038.214	227.487
Preuzete neopozive obaveze	-	32.621	-	2.904
Druga vanbilansna evidencija	14.689.057	828.019	10.323.119	653.012
	15.661.635	1.047.678	11.361.333	883.403

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

35. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

U RSD hiljada

	31.12.2018.		31.12.2017.	
	Akcionari	Ostale članice Erste grupe	Akcionari	Ostale članice Erste grupe
Prihodi od kamata	5.718	1.268	16.154	2.490
Rashodi kamata	(431.220)	(6.466)	(287.057)	(4.947)
Prihodi od naknada i provizija	42.839	28.381	44.456	15.446
Rashodi naknada i provizija	(192.700)	-	(201.716)	-
Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	-	-	27.645	-
Neto gubitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	(61.205)	-	-	-
Neto prihod po osnovu kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	63.288	2.750	-	1.737
Neto rashod po osnovu kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	-	-	(15.488)	-
Neto prihod po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava koje se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	151	-	359	-
Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koje se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	(114)	-	(9.882)
Ostali poslovni prihodi	-	24.830	-	24.980
Ostali prihodi	2.310	10.035	5.932	6.883
Ostali rashodi	(139.564)	(667.692)	(129.739)	(637.775)

Na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine, plasmani povezanim pravnim licima nisu bili obezvređeni.

Dugoročni krediti sa povezanim licima su ročnosti do 5 godina i uzeti su po stopi od 6MEURIBOR +1,86% odnosno LIBOR +1,8%, dok je subordinirani kredit uzet po stopi od 3MEURIBOR +3,65% na 10 godina.

Međubankarski poslovi (overnight i kratkoročne pozajmice) se obavljaju po cenama koje se kreću u rasponu od - 0,29 do 11% u zavisnosti od valute u kojoj se obavlja posao.

Naknade po garancijama sa povezanim licima su u rasponu od 0,98 do 1,16%.

Ostale transakcije na tržištu novca (swap transakcije, forvard transakcije, kupoprodaja keša), kao i one transakcije za koje se naplaćuje ili plaća naknada, se obavljaju takođe po tržišnim uslovima i cenama van dohvata ruke.

Kamatna stopa na depozite i ostale obaveze prema bankama i komitentima se kreće u rasponu od 0,15% do 9,2%.

Banka kroz cross-border kredite pruža mogućnost svojim klijentima da se zaduže direktno u inostranstvu pri čemu se klijentima omogućava da sve aktivnosti u procesu odobravanja i administriranja izvrše u Banci. Ovakav vid usluga obezbeđuje klijentima mogućnost zaduživanja pod povoljnijim uslovima, a banci ostvarenje prihoda od naknada za ove usluge. Banka je u poslovima sa cross-border kreditima isključivo agent i nije izložena kreditnom riziku.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
35. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

- b) Banka ulazi u poslovne odnose i aranžmane sa članovima Izvršnog odbora i ostalim ključnim osobljem i sa njima povezanim licima u redovnom toku poslovanja. Stanja na kraju godine i efekti ovih transakcija su prikazani u sledećoj tabeli.

	U RSD hiljada			
	Stanje na dan 31.12.2018. godine	Prihodi/ (rashodi) 31.12.2018. godina	Stanje na dan 31.12.2017. godine	Prihodi/ (rashodi) 31.12.2017. godina
Minusi na tekućim računima, kreditne kartice, gotovinski i potrošački krediti	1.473	186	2.535	165
Stambeni krediti	63.303	3.538	70.159	3.476
Razgraničena naknada	(77)	-	(83)	-
Ostali plasmani i potraživanja	249	56	70	51
Ukupne ispravke vrednosti plasmana	(21)	132	(150)	389
Depoziti	39.005	(236)	57.844	(409)
Ostale obaveze	286	(715)	701	(3.028)
Neiskorišćeni okvir	700	-	857	-

Naknade članovima Izvršnog odbora i Upravnog odbora Banke, iskazane u bruto iznosu, u toku 2018. i 2017. godine, prikazane su u sledećoj tabeli:

	U RSD hiljada	
	31.12.2018.	31.12.2017.
Zarade i naknade članova Upravnog odbora	5.618	5.818
Zarade i naknade članova Izvršnog odbora	124.587	113.788
Obračunata buduća primanja- IO	92.302	67.041
Ukupno	222.057	186.647

Transferne cene

U skladu sa novim odredbama Zakona o porezu na dobit tokom 2013. godine na snagu je stupio Pravilnik o transfernim cenama i metodama koje se primenjuju po principu "van dohvata ruke" pri utvrđivanju cena transakcija među povezanim stranama. U skladu sa ovim Zakonom i Pravilnikom, banke su u obavezi zajedno sa poreskim bilansom predaju i studiju o transfernim cenama.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA

36.1. Uvod

Banka upravlja rizicima koji su svojstveni bankarskom poslovanju posredstvom procesa kontinuiranog identifikovanja, merenja i praćenja, uspostavljanja ograničenja i limita rizika kao i primenom drugih kontrola.

Banka je po prirodi svoje delatnosti izložena sledećim najznačajnijim vrstama rizika: kreditnom riziku, riziku likvidnosti i tržišnom riziku (koji obuhvata cenovni rizik i devizni rizik). Banka je takođe izložena uticaju operativnog rizika, rizika koncentracije koji posebno uključuje izloženosti Banke prema jednom licu, ili grupi povezanih lica, kamatnog rizika, rizika ulaganja Banke u druga pravna lica i osnovna sredstva, rizika koji se odnose na zemlju porekla lica prema kome je Banka izložena kao i drugim rizicima koje Banka kontinuirano prati.

Upravljanje rizicima u Banci je sveobuhvatan proces koji podrazumeva identifikaciju, analizu, rangiranje i kontrolu svih oblika poslovnih rizika (kreditnog rizika, kamatnog rizika, tržišnih rizika, rizika likvidnosti, rizika izloženosti i ulaganja, operativnog rizika). Cilj procesa upravljanja rizicima je uspostavljanje adekvatnog sistema za identifikovanje, merenje, procenjivanje i praćenje rizika kojima je Banka izložena u svom poslovanju, kao i adekvatno reagovanje kako bi se predupredili mogući negativni uticaji na kapital ili finansijski rezultat Banke.

Banka ima usvojene politike i procedure kojima se obezbeđuje kontrola i primena svih unutrašnjih akata Banke u vezi sa upravljanjem rizicima kao i redovno izveštavanje Banke u vezi sa upravljanjem rizicima. Procesi upravljanja rizikom su presudni za kontinuirano profitabilno poslovanje Banke i svaki pojedinac u Banci, je u svom domenu, odgovoran za izloženost riziku. Ovakav sistem upravljanja rizicima omogućava blagovremeno i potpuno obaveštavanje organa upravljanja o svim rizicima koji se pojavljuju ili se mogu pojaviti, te omogućava adekvatno i pravovremeno reagovanje u slučaju istih.

Nezavisni proces upravljanja rizikom ne uključuje poslovne rizike koji obuhvataju promene u okruženju, tehnologiji i industriji. Banka prati ove rizike kroz proces strateškog planiranja.

Upravni odbor i Izvršni odbor su primarno odgovorni za identifikovanje i kontrolisanje rizika dok je operativna odgovornost delegirana Sektoru upravljanja kreditnim rizicima i Sektoru upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom. Pored toga, Banka je uspostavila i druga odvojena nezavisna tela odgovorna za upravljanje i praćenje rizika.

U Banci osnovne uloge u upravljanju rizicima imaju sledeći organi/tela:

Upravni odbor i Izvršni odbor

Upravni odbor i Izvršni odbor su odgovorni za sveobuhvatni pristup upravljanja rizicima kao i za odobravanje strategije i principa upravljanja rizicima. Svoje odluke donose na osnovu predloga Sektora za upravljanje kreditnim rizicima i Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom, Odbora za upravljanje aktivom i pasivom i drugih relevantnih organa/tela Banke.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom prati izloženost banke rizicima koji proizlaze iz strukture njenih bilansnih obaveza i potraživanja i vanbilansnih stavki, predlaže mere za upravljanje pre svega, kamatnim rizikom, rizikom likvidnosti i deviznim rizikom, a obavlja i druge poslove utvrđene aktima banke.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom ima savetodavnu ulogu i svoje odluke/zaključke u vidu predloga šalje na usvajanje Izvršnom odboru Banke.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.1. Uvod (nastavak)

Komitet za upravljanje nefinansijskim rizicima

Cilj Komiteta za upravljanje nefinansijskim rizicima je da razmatra, predlaže odluke i validira pitanja iz oblasti upravljanja operativnim rizicima Banke, uz primenu Odluke na osnovu očekivanih dobiti od izlaganja riziku kao i sprovođenja korektivnih mera i aktivnosti mitigacije rizika kako bi upravljali ne-finanasijskim rizicima (operativni, reputacioni, rizik usklađenosti, pravni, rizik informacione bezbednosti) na proaktivan način.

Služba upravljanja aktivom i pasivom

Služba upravljanja aktivom i pasivom je organizovana kao samostalni organizacioni deo koji je direktno odgovoran Izvršnom odboru Banke. Takođe, ona je primarno odgovorna za strateško finansiranje i likvidnost, kao i za upravljanje drugim tržišnim rizicima (rizik kamatne stope i valutni rizik) Banke. Služba upravljanja aktivom i pasivom priprema izveštaj za Odbor za upravljanje aktivom i pasivom, kao i izveštaje vezane za upravljanje aktivom i pasivom za potrebe organa Banke

Interna revizija

Interna revizija se uspostavlja sa ciljem da doprinese poboljšanju poslovanja Banke obezbeđujući funkciju nezavisnog, objektivnog uveravanja, kao i savetodavnih aktivnosti baziranih na najboljoj praksi. Putem sistematičnog i disciplinovanog pristupa, interna revizija pomaže Banci da ostvari svoje ciljeve ocenjujući i poboljšavajući efikasnost upravljanja rizicima, kontrolnih i upravljačkih procesa.

Interna revizija vrši kontinuirani nadzor nad procesom upravljanja rizicima u Banci, na način da proverava adekvatnost procedura, uspostavljenih kontrolnih mehanizama, kao i usaglašenost Banke sa usvojenim procedurama. Interna revizija razmatra rezultate svog rada sa rukovodstvom Banke i izveštava Odbor za reviziju i Upravni odbor o nalazima i datim preporukama.

Upravljanje rizicima i sistemi izveštavanja

U skladu sa Zakonom o bankama u Erste Banci a.d. Novi Sad ("Banka") ustanovljena je unutrašnja organizacija kojom su određeni organizacioni delovi koji u svojoj nadležnosti i odgovornosti imaju zadatak upravljanja rizicima. Cilj sistema za upravljanje rizicima jeste da identifikuje i kvantifikuje rizik kome je Banka izložena u obavljanju svoje poslovne delatnosti.

Funkcije praćenja i upravljanja rizicima su u nadležnosti Sektora upravljanja kreditnim rizicima i Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom, kao posebnih organizacionih jedinica u Banci. Politike upravljanja rizicima, strategija upravljanja rizicima kao i strategija upravljanja kapitalom povezane su sa strategijom Banke, a obuhvataju definisanje vrste rizika, načine upravljanja tim rizicima kao i stepen rizika koje je Banka voljna prihvatiti kako bi postigla svoje poslovne ciljeve. Posebna pažnja se poklanja punoj usklađenosti sa relevantnim propisima Narodne Banke Srbije (NBS).

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.1. Uvod (nastavak)

Upravljanje rizicima i sistemi izveštavanja (nastavak)

Odgovornosti Sektora upravljanja kreditnim rizicima i Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom obuhvataju sledeće:

- Identifikovanje i merenje odnosno procena izloženosti Banke prema pojedinim vrstama rizika;
- Praćenje rizika, uključujući njihov nadzor i kontrolu, izradu analiza i izveštaja o visini pojedinih rizika, njihovim uzrocima i posledicama;
- Merenje odnosno procena kao i upravljanje rizičnim profilom Banke i adekvatnosti kapitala;
- Praćenje parametara koji utiču na poziciju izloženosti Banke rizicima, prevashodno uključujući upravljanje i optimizaciju kvaliteta aktive i troška rizika;
- Razvijanje i primena kvantitativnih modela za upravljanje rizicima kao elemenata u procesu naprednog poslovnog odlučivanja i određivanja cene rizika;
- Izrada strategija i predloga limita izloženosti Banke po pojedinim vrstama rizika i njihova kontrola;
- Kvantifikovanje uticaja promena u ekonomskom ciklusu ili stresnih događaja na finansijski položaj Banke;
- Procena rizičnosti uvođenja novih proizvoda i eksternalizacije aktivnosti;
- Izrada metodologija, procedura i politika za upravljanje rizicima u skladu sa važećom zakonskom regulativom, standardima Erste Grupe, dobrom poslovnom praksom i posebnim potrebama Banke;
- Razvoj i implementacija različitih tehničkih platformi i alata.

Funkcija upravljanja rizicima, postavljena u vidu posebnih organizacionih jedinica funkcionalno i organizaciono odvojenih od aktivnosti preuzimanja rizika Banke, odgovorna je za sistem upravljanja rizicima u Banci. Imajući u vidu različitost oblasti koje pokrivaju, a u cilju efikasnijeg obavljanja svoje uloge, funkcija upravljanja rizicima podeljena je između Sektora upravljanja kreditnim rizicima, Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom i Službe usklađenosti poslovanja i upravljanja rizicima bezbednosti.

Sektor upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom se sastoji iz sledećih organizacionih jedinica:

- Direkcija za integrisano upravljanje rizicima i kapitalom;
- Direkcija za razvoj modela i upravljanje podacima rizika;
- Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti;
- Odeljenje za upravljanje operativnim rizikom i ostalim nefinansijskim rizicima;
- Odeljenje za upravljanje kolateralima.

Sektor za upravljanje kreditnim rizicima se sastoji iz sledećih organizacionih jedinica:

- Direkcija upravljanja rizicima pravnih lica;
- Direkcija upravljanja rizicima stanovništva;
- Direkcija za restrukturiranje i naplatu plasmana.

Služba usklađenosti poslovanja i upravljanja rizicima bezbednosti se sastoji iz sledećih organizacionih jedinica:

- Odeljenje centralnog Compliance;
- Odeljenje kontrole i sprečavanja pranja novce;
- Odeljenje upravljanja rizicima finansijskog kriminala;
- Odeljenja upravljanja rizicima bezbednosti.

Sakupljene informacije iz svih poslovnih aktivnosti se ispituju i obrađuju da bi se identifikovali, analizirali i kontrolisali rizici kojima Banka jeste ili može biti izložena.

Banka je u svom poslovanju naročito izložena: kreditnom riziku, riziku koncentracije, tržišnom riziku, riziku likvidnosti, operativnom riziku. Dobijene informacije se prezentuju i objašnjavaju Upravnom odboru, Izvršnom odboru, Odboru za upravljanje aktivom i pasivom i rukovodiocima svih poslovnih jedinica. Izveštaji se šalju nadležnima na dnevnom, nedeljnom, mesečnom i kvartalnom nivou, kao i u skladu sa zahtevima istih.

Upravnom odboru se kvartalno dostavlja opsežan izveštaj o rizicima koji sadrži sve neophodne informacije za ocenu i izvođenje zaključaka o rizicima kojima je Banka izložena.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2. Kreditni rizik

Kreditni rizik je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled neizvršavanja obaveza dužnika prema Banci.

Kreditni rizik Banke uslovljen je kreditnom sposobnošću dužnika, njegovom urednošću u izvršavanju obaveza prema Banci, kao i kvalitetom instrumenata obezbeđivanja potraživanja Banke, a identifikuje se, meri, procenjuje i prati u skladu internim aktima za upravljanje kreditnim rizikom kao i odlukama kojima se uređuju klasifikacija bilansne aktive i vanbilansnih stavki Banke i adekvatnost njenog kapitala.

Poslovna politika Banke zahteva i predviđa maksimalnu zaštitu Banke od izloženosti kreditnom riziku, kao najznačajnijem riziku u bankarskom poslovanju.

Banka kontroliše i upravlja kreditnim rizikom prevashodno uspostavljanjem rigoroznih procesa za utvrđivanje minimalne kreditne sposobnosti dužnika prilikom odobrenja plasmana kao i za redovno praćenje iste za sve vreme trajanja ugovornog odnosa, definisanjem različitih nivoa odlučivanja prilikom odobrenja plasmana (koji odražavaju znanje i iskustvo zaposlenih) kao i uspostavljanjem limita, kojima definiše nivo rizika koji je voljna da prihvati na nivou pojedinačnih komitenata i industrija, kao i kroz praćenje izloženosti tim rizicima.

Banka svojim internim aktima, politikama i procedurama, koje se redovno, a najmanje na godišnjoj osnovi ažuriraju i prilagođavaju, obezbeđuje adekvatan sistem upravljanja kreditnim rizikom i svođenje kreditnog rizika na prihvatljiv nivo.

Strategijom upravljanja rizicima Banke, Kreditnom politikom, kao i politikama i procedurama za upravljanje kreditnim rizikom, definiše se proces upravljanja kreditnim rizikom pojedinačnih plasmana i rizika na nivou portfolija, odnosno postupci identifikovanja, merenja i praćenja (kontrole) plasmana, a posebno onih sa povišenim nivoom rizika.

Proces praćenja kvaliteta kredita omogućava Banci da proceni potencijalne gubitke kao rezultat rizika kojima je izložena i da preduzme korektivne mere.

Odobrovanje kreditnih proizvoda se bazira na kreditnom kvalitetu klijenta, vrsti kreditnog proizvoda, kolateralu, sistemu dodatnih uslova te ostalih faktora umanjavanja kreditnog rizika.

Procena rizika neizmirenja obaveza druge ugovorne strane u Banci se temelji na verovatnoći stupanja klijenta u status neizmirenja obaveza (PD). Za svaku izloženost kreditnom riziku te kreditnu odluku Banka određuje interni rejting koji predstavlja jedinstvenu meru rizika nastupanja statusa neizmirenja obaveze druge ugovorne strane. Interni rejting svakog klijenta se redovno, a najmanje na godišnjoj osnovi ažurira. Na kvantitativnom nivou, interni rejting utiču na zahtevanu cenu rizika, te ne formiranje rezervisanja za kreditne rizike. Interni rejting uzimaju u obzir sve raspoložive informacije potrebne za procenu rizika od stupanja klijenta u status neizmirenja obaveza (defaulta). Za klijente iz segmenta privrede, interni rejtingi uzimaju u obzir finansijsku snagu klijenta (pokazatelje profitabilnosti, adekvatnosti ročne strukture određenih elemenata aktive i pasive, adekvatnosti novčanih tokova, stepen zaduženosti, izloženosti kreditno-deviznom riziku, privredne grane u kojoj dužnik posluje, položaja dužnika na tržištu, specifičnih karakteristika dužnika i drugih relevantnih pokazatelja). Za segment stanovništva i mikro klijenata, interni rejtingi se baziraju uglavnom na bihevioralnom i aplikacijskom scoringu, ali isto tako se koriste demografske i finansijske informacije. Primenjuje se ograničavanje rejtinga u zavisnosti od članstva u grupi ekonomski povezanih lica i državi glavne ekonomske aktivnosti.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2. Kreditni rizik (nastavak)

Banka se pridržava svih standarda Erste Grupe AG iz perspektive razvoja modela internih rejtinga i održavanja procesa. Svi novi modeli i modifikacije postojećih modela u Banci (rejting modeli i parametri rizika) kao i metodološki standardi se pregledavaju od strane Grupnih Competence Centara za razvoj modela što osigurava integritet širom Grupe kao i konzistentnost modela i metodologija. Modeli se odobravaju od strane Izvršnog odbora Banke. Interni rejting sistem usklađen je sa sistemom Erste Grupe AG koji pravi razliku između "performing" i „non-performing“ klijenata. Za "performing" klijente (klijenti koji nisu u statusu neizmirenja obaveza) Banka koristi skalu od 8 ocena (A1/A2/B1/B2/C1/C2/D1/D2) za klijente iz segmente stanovništva, odnosno skalu od 13 ocena (1/2/3/4a/4b/4c/5a/5b/5c/6a/6b/7/8) za sve ostale kategorije. Za klijente koji su u statusu neizmirenja obaveza Banka koristi skalu od 5 ocena (R1-R5).

U cilju povećanja uporedivosti kvaliteta aktive Erste Grupe, u toku 2018 je razvijen i implementiran novi model za procenu kategorije rizika izloženosti. Na bazi kalibracije internih verovatnoća nastupanja statusa neizmirenja obaveza koje se koriste za regulatorne svrhe (obračun rezervacija) na stope nastupanja statusa neizmirenja obaveza (default rates) koje objavljuju rejting agencije, svakom klijentu je aproksimiran eksterni rejting radi razvrstavanja u risk kategorije.

U poređenju sa metodom koji je korišćen do 2017. godine na bazi internih rejtinga, najviše je vidljiva migracija iz kategorije niskog rizika u kategoriju posebnog nadzora (sa 8% portfolia na 18%, tj povećanje ove kategorije za oko RSD 15 mlrd) dok je manje značajna migracija iz kategorije ispod standarda. Kategorija problematičnih potraživanja nije obuhvaćena ovom promenom. S obzirom na to da je novorazvijen model implementiran tokom 2018, poređenje između godina nije relevantno.

Za potrebe izveštavanja, grupisanje je izvršeno u sledeće 4 kategorije rizika:

Nizak rizik (low risk) – klijenti sa uspostavljenom dobrom, te dužom saradnjom sa Bankom, kao i veliki međunarodno priznati klijenti. Snažna finansijska pozicija bez očekivanih finansijskih poteškoća u budućnosti. Klijenti iz segmenta stanovništva koji imaju dugu istoriju saradnje sa Bankom ili klijenti koji koriste široku lepezu proizvoda. Klijenti koji nemaju kašnjenja u izmirivanju obaveza trenutno, niti u poslednjih 12 meseci. Pri tome se novi poslovi, generalno, sklapaju sa klijentima iz ove kategorije. Ova kategorija obuhvata S&P rejtinge od AAA do BB.

Poseban nadzor (managment attention) – klijenti sa jedva zadovoljavajućom ili nezadovoljavajućom finansijskom situacijom. Održavanje kreditnog položaja veoma neizvesno na srednji rok. Negativni kvalitativni kriterijumi prisutni. Klijenti iz segmenta stanovništva sa ograničenom štednjom ili verovatnim problemima u plaćanju koji pokreću podsetnike za ranu naplatu. Ova kategorija obuhvata S&P rejting B.

Ispod standarda (sub-standard) – klijenti osetljivi na negativne finansijske i ekonomske uticaje S&P rejtinga lošijeg od CCC kod kojih nije nastupio status neizmirenja obaveza.

Problematična potraživanja (non-performing) – klijenti kojima je zabeležen jedan ili više kriterijuma za nastupanje statusa neizmirenja obaveza, u skladu sa definicijom precizno propisanih internim aktima Banke i Erste Grupe AG: neizvesna naplata, kašnjenja u plaćanju sa materijalno značajnom izloženosti duže od 90 dana, restrukturiranje koje je uzrokovalo gubitak Banci, realizacija kreditnog gubitka ili pokretanje stečajnog postupaka. S ciljem utvrđivanja statusa neizmirenja obaveza Banka primenjuje pristup na nivou klijenta, uključujući i Retail klijente; ako je klijent u statusu neizmirenja obaveza po jednom proizvodu, tada se i ostali proizvodi tog klijenta klasifikuju kao problematična potraživanja.

Praćenje i nadzor kreditnog rizika

Praćenje kreditnog rizika

S ciljem pravovremenog upravljanja kreditnim rizikom, obavlja se redovna analiza rizika klijenta, koja uključuje redovni status rejtinga, mogućnost servisiranja obaveza prema Banci, reviziju kolateralu te usklađivanje sa ugovorenim uslovima.

Cilj Banke je pravovremeno prepoznavanje bilo kojeg pogoršanja u kvalitetu kreditnog portfolija koje može rezultirati materijalnim gubicima za Banku, te Banka kroz proces redovnih re-odobrenja analizira celokupni status dužnika. Važnost redovnog re-odobrenja kreditnih izloženosti je u redovnom praćenju klijenta kao i kvaliteta portfolija te predstavlja dodatnu meru u optimizaciji izloženosti kreditnom riziku Banke.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2. Kreditni rizik (nastavak)

Praćenje i nadzor kreditnog rizika (nastavak)

Banka sprovodi evaluaciju kreditnog kvaliteta temeljem informacija o klijentu, takođe uzevši u obzir sve informacije klijenta kao i prethodnu kreditnu istoriju između Banke i klijenta.

Rano prepoznavanja povećanog rizika (Early Warning Signals)

Sistemi i procesi ranog upozoravanja služe da detektuju rane indicije negativnih razvoja, kako bi omogućili proaktivne mere smanjenja rizika. Banka primenjuje metode ranog prepoznavanja povećanog kreditnog rizika sa ciljem povećanja uspešnosti naplate čak i u slučajevima pogoršanja kvaliteta kreditnog portfolija što se otkriva praćenjem svih relevantnih informacija te predviđanjem promena varijabli u budućem periodu koja prvenstveno uključuje dosadašnje klijentovo ponašanje u izmirenju obaveza te praćenjem informacija sa tržišta.

Kontrolna funkcija EWS u Banci je organizovana u okviru zasebnog organizacionog dela unutar Direkcije upravljanja kreditnim rizikom pravnih lica (Odeljenje za EWS i monitoring).

Status neizmirenja obaveza

Definicija statusa neizmirenja obaveza u Banci prati regulatorne zahteve na nivou Erste Grupe, prevodeći ih u pet grupa događaja statusa neizmirenja obaveza:

- Default događaj E1 – Mala verovatnoća za izmirenje obaveza u potpunosti usled pada kreditnog kvaliteta dužnika
- Default događaj E2 – Docnja duža od 90 dana po materijalno značajnom iznosu duga
- Default događaj E3 – Modifikacije prvobitno ugovorenih uslova otplate usled procene pogoršanja ekonomske situacije klijenta
- Default događaj E4 – Kreditni gubitak
- Default događaj E5 – Stečaj

Banka je uspostavila sistemski proces kako bi obezbedila prepoznavanje i priznavanje statusa neizmirenja obaveza na nivou klijenta. To znači da u slučaju da do statusa neizmirenja obaveza klijenta dođe po bilo kojoj njegovoj izloženosti kreditnom riziku pojedinačnog plasmana, ukupna bilansna ili vanbilansna izloženost koju Banka ima prema tom klijentu, uključujući i proizvode koji se ne odnose na kreditiranje klijenata se klasifikuje u status neizmirenja obaveza. Prethodno navedeno je primenljivo na sve klijente iz segmenta poslova sa stanovništvom, kao i na klijente iz drugih poslovnih segmenata.

U slučaju preuzetih kreditnih obaveza koje predstavljaju deo vanbilansne aktive Banke, izloženost u statusu neizmirenja obaveza predstavlja nominalni iznos obaveze koji, ukoliko dođe do povlačenja sredstava, odnosno korišćenja, vodi izloženosti riziku po osnovu neizmirenja obaveza bez realizacije sredstava obezbeđenja (kolateralu).

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Status neizmirenja obaveza (nastavak)

U slučaju datih finansijskih garancija, izloženost u statusu neizmirenja obaveza predstavlja ukupan nominalni iznos po osnovu kog postoji rizik koji može nastati u slučaju da dođe do nastupanja statusa neizmirenja obaveza delimične ili ukupne garantovane izloženosti.

Default događaji mogu biti aktivirani ili na nivou izloženosti pojedinačnog plasmana ili na nivou klijenta, ali opšte pravilo koje važi u svim slučajevima, nalaže da se klijentu dodeli status neizmirenja obaveza po svim pojedinačnim izloženostima, odnosno da mu se dodeli interni rejting „R“, nezavisno od toga da li se default događaj aktivirao na nivou pojedinačne izloženosti ili na nivou klijenta.

Svi klijenti Banke nalaze se u statusu neizmirenja obaveza i stoga im je dodeljen odgovarajući interni rejting (R1 – R5) ukoliko je došlo do realizacije barem jednog od default događaja E1 – E5.

Ukoliko, po proceni Banke, kriterijumi koji su preduslov za dodeljivanje događaja koji vode u status neizmirenja obaveza više nisu primenljivi i klijent je u mogućnosti da nastavi sa otplatom duga u skladu sa definisanim odredbama ugovora, Banka će promeniti rejting klijenta s obzirom na to da se radi o klijentu koji više nije u statusu neizmirenja obaveza.

Minimalni opšti zahtevi, koji moraju biti ispunjeni pre izlaska iz statusa neizmirenja obaveza i promene rejtinga „R“, su sledeći:

- kod klijenta nijedan od default događaja E1 – E5 više nije važeći i ne očekuju se dodatni gubici po njegovim pojedinačnim kreditnim izloženostima i
- period monitoringa je uspešno završen.

Svaki default događaj ima precizno definisano minimalno vreme trajanja, a izlazak iz statusa neizmirenja obaveza je prihvatljiv tek nakon uspešnog završetka perioda monitoringa do kog automatski dolazi nakon isteka/prestanka važenja default događaja E1 – E5 kod klijenata koji imaju bilo kakvu vrstu kreditne obaveze i koji traje minimum 3 meseca nakon toga. Konkretno, kako bi se period monitoringa uspešno završio, za vreme njegovog trajanja nije dozvoljeno da nastupi ili bude na snazi bilo koji kriterijum koji može pokrenuti ili je pokrenuo neki od prethodno definisanih default događaja E1 – E5.

Otpis potraživanja

Banka u skladu sa Pravilnikom o otpisu potraživanja i prenosu potraživanja iz bilansne u vanbilansnu evidenciju, vrši otpis nenaplativih potraživanja nakon što se iscrpe sve mogućnosti za naplatu. Pored toga, otpis se može razmatrati i u situaciji kada dalji sudski postupak nije ekonomski opravdan zbog viših troškova u odnosu na naplatu, kada dalji postupak bilo koje vrste nije delotvoran. Otpis potraživanja vrši se samo za nenadoknadle plasmane koji su obezvređeni. Za potraživanja u sudskom sporu ili stečaju koja su u potpunosti obezvređena (za koja je izvršena ispravka vrednosti 100%), a za koja se oceni da sudski proces ili stečaj predugo traju i samim tim predstavljaju opterećenje bilansnih evidencija Banke, donosi se odluka o prenosu potraživanja sa bilansne na vanbilansnu evidenciju pri čemu se ne vrši oprost duga, odnosno u ovom slučaju Banka se ne odriče ugovornih i zakonskih prava po osnovu tog potraživanja.

Dodatno, Banka u skladu sa Odlukom Narodne Banke Srbije o računovodstvenom otpisu bilansne aktive banke „Službeni glasnik RS“, br. 77/2017 od 10. avgusta 2017. godine, vrši računovodstveni otpis problematičnih potraživanja u slučaju kada je obračunati iznos obezvređenja tog potraživanja koji je banka evidentirala u korist ispravke vrednosti 100% njegove bruto knjigovodstvene vrednosti.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama

Pregled maksimalnih izloženosti kreditnom riziku, prikazan u bruto i neto iznosu, bez uzimanja u obzir sredstava obezbeđenja, kao i ostale stavke koje banka ne smatra izloženim kreditnom riziku, a u skladu sa pozicijama bilansa stanja na dan 31. decembra 2018. godine dat je u tabeli ispod:

	Imovina po osnovu koje je banka izložena kreditnom riziku			Imovina po osnovu koje banka nije izložena kreditnom riziku		U RSD hiljada
	Bruto vrednost	Akumulirane ispravke vrednosti/rezervisanja	Neto vrednost	Imovina po osnovu koje banka nije izložena kreditnom riziku	Vrednost iz bilansa stanja	
Gotovina i sredstva kod centralne banke	16.671.146	-	16.671.146	7.970.115	24.641.261	
Potraživanja po osnovu derivata	181.204	-	181.204	-	181.204	
Hartije od vrednosti	34.905.406	13.896	34.891.510	-	34.891.510	
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.702.997	2.636	1.700.361	-	1.700.361	
Kredit i potraživanja od komitenata	141.541.734	3.148.297	138.393.437	-	138.393.437	
Investicije u zavisna društva	-	-	-	93.560	93.560	
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	537.025	537.025	
Nekretnine, postrojenja i oprema	-	-	-	1.062.904	1.062.904	
Tekuća poreska sredstva	-	-	-	173.326	173.326	
Odložena poreska sredstva	-	-	-	18.809	18.809	
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	11.902	11.902	
Ostala sredstva	902.898	83.132	819.766	406.948	1.226.714	
Bilansna izloženost	195.905.385	3.247.961	192.657.424	10.274.589	202.932.013	
Date garancije i jemstva	15.104.103	125.850	14.978.253	-	14.978.253	
Preuzete buduće obaveze	37.047.146	114.563	36.932.583	-	36.932.583	
Ostale vanbilansne izloženosti	-	-	-	229.784.520	229.784.520	
Vanbilansna izloženost	52.151.249	240.413	51.910.836	229.784.520	281.695.356	
Ukupna izloženost	248.056.634	3.488.374	244.568.260	240.059.109	484.627.369	

U skladu sa poslovnom politikom Banke, osnovnim izvorom kreditnog rizika Banka smatra portfolio kredita i potraživanja od komitenata, banaka i drugih finansijskih organizacija, kao i vanbilansne izloženosti u vidu Finansijskih garancija i Preuzetih budućih obaveza, te je u nastavku dat detaljan pregled tih izloženosti¹ u pogledu sektora i kategorija potraživanja, statusu i načinu obezbeđenja, dospelosti i vrednosti sredstava obezbeđenja.

¹ Ostale izloženosti bilansa stanja koje Banka smatra izloženim kreditnom riziku, prevashodno proizilaze iz aktivnosti koje podržavaju osnovno poslovanje Banke (formiranje rezervi likvidnosti, odnosno upravljanje kratkoročnom likvidnošću, kao i optimizacija prihoda od kamata putem upravljanja aktivom i pasivom) i odlikuju se visokim kreditnim kvalitetom.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Pregled maksimalnih izloženosti kreditnom riziku, prikazan u bruto i neto iznosu, bez uzimanja u obzir sredstava obezbeđenja, kao i ostale stavke koje banka ne smatra izloženim kreditnom riziku, a u skladu sa pozicijama bilansa stanja na dan 31. decembra 2017. godine dat je u tabeli ispod:

	Imovina po osnovu koje je banka izložena kreditnom riziku		Imovina po osnovu koje banka nije izložena kreditnom riziku		U RSD hiljada
	Bruto vrednost	Akumulirane ispravke vrednosti/rezervisanja	Neto vrednost	Imovina po osnovu koje banka nije izložena kreditnom riziku	Vrednost iz bilansa stanja
Gotovina i sredstva kod centralne banke	9.293.751	-	9.293.751	11.480.276	20.774.027
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	11.539.464	-	11.539.464	-	11.539.464
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	12.488.599	6	12.488.593	-	12.488.593
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	8.329.870	45.418	8.284.452	-	8.284.452
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	2.223.240	12.687	2.210.553	-	2.210.553
Kredit i potraživanja od komitenata	108.066.211	3.926.158	104.140.053	-	104.140.053
Investicije u zavisna društva	-	-	-	93.560	93.560
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	247.298	247.298
Nekretnine, postrojenja i oprema	-	-	-	1.070.689	1.070.689
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	11.901	11.901
Ostala sredstva	756.671	57.331	699.340	361.075	1.060.415
Bilansna izloženost	152.697.806	4.041.600	148.656.206	13.264.799	161.921.005
Date garancije i jemstva	12.396.034	148.158	12.247.876	-	12.247.876
Preuzete buduće obaveze	24.834.817	177.825	24.656.992	-	24.656.992
Ostale vanbilansne izloženosti	-	-	-	216.002.505	216.002.505
Vanbilansna izloženost	37.230.851	325.983	36.904.868	216.002.505	252.907.373
Ukupna izloženost	189.928.657	4.367.583	185.561.074	229.267.304	414.828.378

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Pregled hartija od vrednosti:

	Hartije od vrednosti			U RSD hiljada
	Bruto vrednost	Od čega: obezvređeno	Akumulirane ispravke vrednosti	
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	11.539.464	-	-	-
Od čega: Državne obveznice Republike Srbije	11.213.908	-	-	-
Od čega: Ostalo	325.556	-	-	-
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	12.488.600	-	7	-
Od čega: Državne obveznice Republike Srbije	12.385.371	-	-	-
Od čega: Ostalo	103.229	-	7	-
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	8.329.869	-	45.417	-
Od čega: Državne obveznice Republike Srbije	8.329.869	-	45.417	-
Od čega: Ostalo	-	-	-	-
Ukupna izloženost	32.357.933	-	45.424	-

Na dan 31. decembra 2017. godine 98,7% izloženosti po osnovu hartija od vrednosti odnosi se na izloženost po osnovu državnih obveznica Republike Srbije, kojima Banka u skladu sa važećom Odlukom o adekvatnosti kapitala banke dodeljuje ponder rizika 0%.

Kreditni rejting Republike Srbije za dugoročno zaduživanje na dan 31. decembra 2017.:

- Moody's Investors Service Ba3 / stabilni izgledi
- Fitch Ratings BB / stabilni izgledi
- Standard and Poor's BB / stabilni izgledi

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Kreditni i potraživanja od komitenata, banaka i drugih finansijskih organizacija

(a) Pregled prema kreditnom kvalitetu neproblematičnih potraživanja i vrednosti sredstava obezbeđenja kojima su obezbeđena ta potraživanja na dan 31. decembra 2018. godine:

	Kreditni kvalitet neproblematičnih potraživanja ²				Vrednost sredstava obezbeđenja*			U RSD hiljada Uticao sredstava obezbeđenja na smanjenje ispravke vrednosti
	Visok	Srednji	Nizak		Problematična potraživanja ³	Neproblematičnih potraživanja	Problematičnih potraživanja	
Potraživanja od stanovništva	50.784.578	9.239.424	2.106.999		1.407.069	29.010.886	411.675	260.548.01
Stambeni krediti	32.061.933	2.140.156	587.349		730.266	28.861.166	411.183	258.370
Potrošački i gotovinski krediti	17.135.887	6.604.159	1.408.994		613.057	75.166	492	1.377
Transakcioni i kreditne kartice	534.743	145.417	31.733		13.214	796	-	18
Ostala potraživanja	1.052.014	349.692	78.923		50.532	73.758	-	784
Potraživanja od privrede	55.754.682	16.761.302	1.857.073		746.771	18.013.177	347.040	309.474
Velika preduzeća	14.337.001	559.918	-		-	4.412.124	-	22.185
Mala i srednja preduzeća	28.480.689	10.226.911	146.934		416.083	9.753.703	195.046	165.109
Mikro preduzeća i preduzetnici	10.664.809	5.322.890	1.623.031		289.502	3.271.351	137.806	106.834
Poljoprivrednici	81.728	122.907	87.108		41.151	102.575	14.187	15.346
Javna preduzeća	2.190.455	528.676	-		35	473.424	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	4.420.931	66.732	1		99.169	385.782	20.311	13.519
Ukupna potraživanja	110.960.191	26.067.459	3.964.073		2.253.009	47.409.845	779.025	583.541

* Efekat sredstava obezbeđenja na smanjenje ispravke vrednosti izračunat simuliranjem LGD parametra isključivanjem sredstava obezbeđenja. Simulacija se odnosi na opšta rezervisanja i posebna rezervisanja za pojedinačno značajne klijente (za obezvređene izloženosti koje se ne smatraju pojedinačno značajnim kolateral ne utiče na vrednost LGD-a).

² Kreditni kvalitet neproblematičnih potraživanja odgovaraju klasifikaciji nizak rizik (visok), poseban nadzor (srednji) i ispod-standarda (nizak) definisanih u delu 36.2 Kreditni rizik.

³ Problematična potraživanja Banke uključuju potraživanja u statusu neizmirenja obaveza (videti „36.2 Kreditni rizik – status neizmirenja obaveza) i restruktuirana potraživanja „Non performing forbearance“ (videti 36.2 Kreditni rizik – reprogramirana potraživanja) koja nisu u statusu neizmirenja obaveza.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Kreditni i potraživanja od komitenata, banaka i drugih finansijskih organizacija

(a) Pregled prema kreditnom kvalitetu neproblematičnih potraživanja (retroaktivno simuliranih na osnovu nove metodologije) i vrednosti sredstava obezbeđenja kojima su obezbeđena ta potraživanja na dan 31. decembra 2017. godine:

Kreditni kvalitet neproblematičnih potraživanja ⁴				Vrednost sredstava obezbeđenja			U RSD hiljada Utica sredstava obezbeđenja na smanjenje ispravke vrednosti*
Visok	Srednji	Nizak	Problematična potraživanja ⁵	Neproblematičnih potraživanja	Problematičnih potraživanja		
Potraživanja od stanovništva	40.146.827	4.632.425	1.066.434	1.519.460	19.078.837	543.120	442.991
Stambeni krediti	23.266.017	946.128	352.993	794.528	18.899.076	540.434	436.875
Potrošački i gotovinski krediti	14.893.934	3.322.491	628.129	600.733	99.035	1.350	1.148
Transakcioni i kreditne kartice	652.117	104.604	20.339	20.190	1.533	136	53
Ostala potraživanja	1.334.759	259.202	64.974	104.009	79.193	1.200	4.915
Potraživanja od privrede	51.008.159	3.228.377	478.990	1.481.793	15.077.819	919.975	625.636
Velika preduzeća	8.390.880	61.810	-	416.685	4.178.991	415.599	144.502
Mala i srednja preduzeća	32.941.138	741.422	100.633	676.790	8.044.391	238.113	286.108
Mikro preduzeća i preduzetnici	8.840.751	901.425	207.318	330.450	1.303.339	247.385	175.525
Poljoprivrednici	101.503	95.154	37.516	57.867	127.498	18.877	16.516
Javna preduzeća	733.885	1.428.567	133.523	-	1.423.601	-	2.986
Potraživanja od ostalih klijenata	5.406.083	717.832	1	603.071	605.816	439.619	99.387
Ukupna potraživanja	96.561.068	8.578.634	1.545.425	3.604.324	34.762.473	1.902.714	1.168.015

* Efekat sredstava obezbeđenja na smanjenje ispravke vrednosti izračunat simuliranjem LGD parametra isključivanjem sredstava obezbeđenja. Simulacija se odnosi na opšta rezervisanja i posebna rezervisanja za pojedinačno značajne klijente (za obezbeđene izloženosti koje se ne smatraju pojedinačno značajnim kolateral ne utiče na vrednost LGD-a).

⁴ Kreditni kvalitet neproblematičnih potraživanja odgovaraju klasifikaciji nizak rizik (visok), poseban nadzor (srednji) i ispod-standarda (nizak) definisanih u delu 36.2 Kreditni rizik.

⁵ Problematična potraživanja Banke uključuju potraživanja u statusu neizmirenja obaveza (videti „36.2 Kreditni rizik – status neizmirenja obaveza“) i restruktuirana potraživanja „Non performing forbearance“ (videti 36.2 Kreditni rizik – reprogramirana potraživanja) koja nisu u statusu neizmirenja obaveza.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

(b) Pregled bruto i neto izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema načinu obezvređenja, dospelosti i vrednosti sredstava obezbeđenja na dan 31. decembra 2018. godine:

Prema sektorima	Neobezvređena potraživanja*			Obezvređena potraživanja*			Akumulirane ispravke vrednosti			U BSD biljeđa		
	nije dospelo	dospelo	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi	Ukupna bruto potraživanja	Ispravke vrednosti na neobezvređena potraživanja	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi	Ukupna neto potraživanja	Vrednost sredstava obezbeđenja	Neobezvređena potraživanja	Obezvređena potraživanja
Potraživanja od stanovništva	62.017.914	254.196	577.586	688.375	63.538.071	772.569	316.829	472.019	61.976.653	29.085.807	34.811.288	336.754
Stambeni krediti	34.833.317	44.876	570.399	71.112	35.519.704	350.333	311.149	46.934	34.811.288	28.936.086	34.811.288	336.262
Potraživanja od poslovnih subjekata	23.742.053	157.136	4.653	588.236	25.762.098	396.235	3.276	384.962	24.977.623	75.166	24.977.623	492
Transakcioni i kreditne kartice	1.714.463	1.714.463	42.618	42.618	725.107	8.601	267	8.697	709.342	796	709.342	-
Ostala potraživanja	1.432.104	50.399	2.250	46.409	1.531.102	19.199	2.137	31.426	1.478.400	73.758	1.478.400	-
Potraživanja od privrede	74.160.978	213.721	710.418	34.711	75.119.828	939.559	523.366	21.785	73.635.118	18.014.819	81.649.937	345.398
Velika preduzeća	14.875.285	21.634	-	-	14.896.919	74.602	-	-	14.822.317	4.412.124	19.234.441	-
Malu i srednja preduzeća	38.753.126	103.050	407.977	6.464	39.270.617	335.197	321.580	3.999	38.609.842	9.755.345	48.365.184	193.405
Mi i preduzetnici	1.714.463	1.714.463	263.401	26.101	17.900.233	423.850	175.525	16.421	17.284.437	3.271.351	17.284.437	137.806
Poljoprivrednici	2.715.582	3.549	39.039	2.112	2.758.165	86.910	26.262	1.331	2.87.407	102.575	2.87.407	14.187
Javna preduzeća	-	-	-	35	-	-	-	35	2.631.115	473.424	2.631.115	-
Potraživanja od ostalih klijenata	4.413.192	74.489	99.151	1	4.586.833	16.978	87.827	1	4.482.026	385.782	4.482.026	20.311
Ukupna izloženost	140.592.084	542.405	1.387.155	723.087	143.244.731	1.729.105	928.023	493.805	140.093.798	47.486.408	140.093.798	702.463
Prema kategorijama potraživanja												
Neproblematična potraživanja	140.451.075	540.647	-	-	140.991.722	1.707.010	-	-	139.284.712	47.409.845	139.284.712	-
od čega: restrukturirana	826.053	2.128	-	-	828.181	134.831	-	-	693.350	136.046	693.350	-
Problematična potraživanja	141.009	1.758	1.387.155	723.087	2.253.009	22.095	928.023	493.805	809.086	76.562	809.086	702.463
od čega: restrukturirana	126.375	1.637	359.976	200.533	688.521	20.347	208.393	138.704	321.077	64.430	321.077	188.620
Ukupna izloženost	140.592.084	542.405	1.387.155	723.087	143.244.731	1.729.105	928.023	493.805	140.093.798	47.486.408	140.093.798	702.463

⁶ Banka neobezvređenim potraživanjima smatra potraživanja koja nisu u statusu neizmirenja obaveza i potraživanja kod kojih nije evidentiran dokaz o obezvređenju

⁷ Banka obezvređenim potraživanjima smatra potraživanja koja su u statusu neizmirenja obaveza i kod kojih postoji evidentan dokaz o obezvređenju

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

(b) Pregled bruto i neto izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema načinu obezvređenja, dospelosti i vrednosti sredstava obezbeđenja na dan 31. decembra 2017. godine:

	Neobezvređena potraživanja ^a				Obezvređena potraživanja ^a				Akumulirane ispravke vrednosti				U RSD hiljada			
	nije dospel	dospelo	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi	Ukupna bruto potraživanja	ispravke vrednosti na neobezvređena potraživanja	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi	Ukupna neto potraživanja	Neobezvređena potraživanja	Obezvređena potraživanja	Ukupna neto potraživanja	Vrednost sredstava obezbeđenja	Neobezvređena potraživanja	Obezvređena potraživanja	Ukupna neto potraživanja
Prema sektorima																
Potraživanja od stanovništva																
Stambeni krediti	45.779.073	220.681	649.285	716.107	47.365.146	779.698	341.182	454.711	45.789.554	19.140.755	481.202					
Potraživanja od poslovnih subjekata	24.602.320	37.469	639.428	80.449	25.359.666	293.798	334.685	33.032	24.698.150	18.960.418	479.091					
Potraživanja od države	135.113	1.370	522.814	522.814	19.445.288	434.183	1.343	336.830	19.446.621	99.610	775					
Transakcioni i druge kartice	18.795.535	4.325	1.370	13.391	18.795.535	13.391	1.343	13.376	18.795.535	1.533	136					
Ostala potraživanja	1.615.238	46.244	8.386	93.056	1.762.933	36.376	5.032	71.273	1.690.243	79.193	1.200					
Potraživanja od privrede	54.468.880	246.646	1.466.614	15.179	56.197.318	710.329	1.076.458	8.833	54.401.698	15.077.819	919.975					
Velika preduzeća	8.413.079	39.610	416.085	599	8.869.375	100.803	314.970	240	8.453.362	4.178.991	415.599					
Mala i srednja preduzeća	33.647.890	135.304	674.036	2.754	34.459.985	364.567	531.404	1.329	33.562.685	8.044.391	238.113					
Poljoprivreka i preduzetnici	9.631.746	57.753	325.336	5.115	10.279.944	200.609	190.536	3.716	9.885.062	1.303.339	247.385					
Poljoprivrednici	8.396.636	4.877	31.137	6.710	8.439.466	34.566	39.528	3.548	239.398	127.498	18.877					
Javna preduzeća	2.269.874	6.101	-	-	2.295.975	34.763	-	-	2.261.192	1.423.601	-					
Potraživanja od ostalih Miljenata	6.025.522	98.394	603.070	1	6.726.987	54.784	512.848	1	6.159.354	605.816	439.619					
Ukupna izloženost	106.273.474	565.721	2.718.969	731.287	110.289.451	1.544.811	1.930.488	463.545	106.350.606	34.824.391	1.840.796					
Prema kategorijama potraživanja																
Neproblematična potraživanja	106.122.065	563.061	-	-	106.685.127	1.528.115	-	-	105.157.012	34.762.473	-					
od čega: restrukturirana	305.860	2.354	-	-	308.213	26.501	-	-	281.712	115.711	-					
Problematična potraživanja	151.409	2.659	2.718.969	731.287	3.604.324	16.696	1.930.488	463.545	1.193.595	61.918	1.840.796					
od čega: restrukturirana	148.867	2.501	1.493.105	153.119	1.797.591	16.572	1.104.810	73.002	603.208	61.086	1.085.126					
Ukupna izloženost	106.273.474	565.721	2.718.969	731.287	110.289.451	1.544.811	1.930.488	463.545	106.350.606	34.824.391	1.840.796					

⁸ Banka neobezvređenim potraživanjima smatra potraživanja koja nisu u statusu neizmirenja obaveza i potraživanja kod kojih nije evidentiran dokaz o obezvređenju

⁹ Banka obezvređenim potraživanjima smatra potraživanja koja su u statusu neizmirenja obaveza i kod kojih postoji evidentan dokaz o obezvređenju

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

(v) Podaci o izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema statusu obezvređenja i broju dana dcnje na dan 31. decembra 2018. godine:

	Neobezvređena potraživanja					Obezvređena potraživanja					U RSD hiljada	
	Nije u dcnji	do 30 dana	od 31 do 60 dana	od 61 do 90 dana	preko 90 dana	Nije u dcnji	do 90 dana	od 91 do 180 dana	od 181 do 360 dana	preko 360 dana		
Potraživanja od stanovništva	53.883.141	8.039.249	283.715	66.005	-	290.756	317.736	154.531	173.586	329.351		
Stambeni krediti	34.090.385	703.854	78.011	5.943	-	183.591	85.825	36.396	51.372	284.328		
Potrošački i gotovinski krediti	18.028.473	6.939.069	178.846	52.821	-	98.776	218.913	101.427	105.706	38.068		
Transakcioni i kreditne kartice	691.412	2.839	14.770	3.185	-	2.651	1.673	3.815	3.391	1.372		
Ostala potraživanja	1.072.872	393.487	12.089	4.055	-	5.739	11.325	12.892	13.118	5.583		
Potraživanja od privrede	72.758.121	1.598.396	17.504	678	-	253.611	104.442	36.194	74.409	276.473		
Velika preduzeća	14.886.797	10.122	-	-	-	-	-	-	-	-		
Mala i srednja preduzeća	37.842.370	1.013.805	-	-	-	250.767	97.522	22.052	4.047	40.052		
Mikro preduzeća i preduzetnici	17.067.771	530.016	12.266	678	-	795	6.919	12.437	69.952	199.399		
Poljoprivrednici	242.053	44.452	5.238	-	-	2.048	-	1.671	410	37.021		
Javna preduzeća	2.719.131	-	-	-	-	-	-	35	-	-		
Potraživanja od ostalih klijenata	4.487.368	312	-	-	-	1	-	-	-	99.151		
Ukupna izloženost	131.128.631	9.637.957	301.219	66.683	-	544.369	422.178	190.725	247.995	704.975		
Prema kategorijama potraživanja												
Neproblematična potraživanja	131.051.085	9.602.953	271.828	65.855	-	-	-	-	-	-		
od čega: restrukturirana	747.772	73.810	6.599	-	-	-	-	-	-	-		
Problematična potraživanja	77.545	35.003	29.391	828	-	544.369	422.178	190.725	247.995	704.975		
od čega: restrukturirana	63.520	34.276	29.388	828	-	229.206	173.423	27.730	79.325	50.824		
Ukupna izloženost	131.128.631	9.637.957	301.219	66.683	-	544.369	422.178	190.725	247.995	704.975		

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

(v) Podaci o izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema statusu obezvređenja i broju dana docije na dan 31. decembra 2017. godine:

	U RSD hiljada									
	Neobezvređena potraživanja					Obezvređena potraživanja				
	Nije u dociji	do 30 dana	od 31 do 60 dana	od 61 do 90 dana	preko 90 dana	Nije u dociji	do 90 dana	od 91 do 180 dana	od 181 do 360 dana	preko 360 dana
Potraživanja od stanovništva	38.971.635	6.702.158	248.316	77.619	25	259.536	284.437	162.348	180.104	478.968
Stambeni krediti	23.846.586	689.213	86.358	17.632	-	159.098	116.131	45.294	72.050	327.304
Potrošački i gotovinski krediti	13.211.849	5.527.812	130.416	51.027	-	87.036	144.565	98.054	84.827	109.702
Transakcioni i kreditne kartice	755.392	3.192	15.399	3.377	-	4.326	2.172	4.709	3.620	5.063
Ostala potraživanja	1.157.807	481.941	16.144	5.584	25	9.076	21.569	14.290	19.607	36.899
Potraživanja od privrede	51.279.614	3.413.902	14.942	7.067	-	391.748	35.759	12.883	14.819	1.026.583
Velika preduzeća	8.377.868	74.822	-	-	-	599	-	-	-	416.085
Mala i srednja preduzeća	31.731.945	2.051.249	-	-	-	278.297	25.429	-	13.676	359.389
Mikro preduzeća i preduzetnici	8.666.755	1.262.650	13.472	6.616	-	112.844	4.554	1.785	168	211.099
Poljoprivrednici	210.671	21.581	1.470	451	-	8	5.776	11.098	975	40.010
Javna preduzeća	2.292.375	3.600	-	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	6.097.582	26.333	-	-	-	1	-	-	-	603.070
Ukupna izloženost	96.348.831	10.142.393	263.259	84.687	25	651.286	320.196	175.231	194.924	2.108.621
Prema kategorijama potraživanja										
Neproblematična potraživanja	96.296.443	10.089.229	217.352	82.104	-	-	-	-	-	-
od čega: restrukturirana	237.970	67.156	2.942	146	-	-	-	-	-	-
Problematična potraživanja	52.389	53.164	45.907	2.583	25	651.286	320.196	175.231	194.924	2.108.621
od čega: restrukturirana	51.313	51.821	45.702	2.532	-	528.870	109.750	21.326	18.124	968.153
Ukupna izloženost	96.348.831	10.142.393	263.259	84.687	25	651.286	320.196	175.231	194.924	2.108.621

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

(g) Podaci o problematičnim potraživanjima na dan 31. decembra 2018.godine:

	Bruto vrednost potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost problematičnih potraživanja	od čega: restrukturirana potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti problematičnih potraživanja	% problematičnih potraživanja	U RSD hiljada Vrednost sredstava obezbeđenja problematičnih potraživanja
Potraživanja od stanovništva	63.538.071	1.561.417	1.407.069	499.895	810.941	2,21	411.675
Stambeni krediti	35.519.704	708.416	730.266	275.681	375.028	2,06	411.183
Potrošački i gotovinski krediti	25.762.098	784.474	613.057	220.280	393.240	2,38	492
Transakcioni i kreditne kartice	725.107	15.765	13.214	-	8.982	1,82	-
Ostala potraživanja	1.531.162	52.762	50.532	3.934	33.691	3,30	-
Potraživanja od privrede	70.249.478	1.319.365	684.969	184.035	504.635	0,98	332.853
Sektor A	5.804.316	85.503	46.276	35.639	26.763	0,80	46.268
Sektor B, C i E	15.220.370	410.804	275.286	72.262	208.520	1,81	153.471
Sektor D	8.636.316	145.703	-	-	-	-	-
Sektor F	12.717.164	99.737	18.169	11.260	7.736	0,14	11.260
Sektor G	12.399.231	348.895	323.052	60.354	249.703	2,61	108.320
Sektor H, I i J	7.285.901	79.373	17.624	-	11.888	0,24	9.013
Sektor L, M i N	8.186.180	149.350	4.563	4.521	26	0,06	4.521
Potraživanja od ostalih klijenata	9.457.183	270.151	160.971	4.591	128.347	1,70	34.498
Ukupna potraživanja	143.244.731	3.150.933	2.253.009	688.521	1.443.923	1,57	779.025

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

(g) Podaci o problematičnim potraživanjima na dan 31. decembra 2017. godine:

	Bruto vrednost potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost problematičnih potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti problematičnih potraživanja	%	U RSD hiljada
			Ukupno	od čega: restrukturirana potraživanja			
Potraživanja od stanovništva	47.365.146	1.575.591	1.519.460	463.530	812.589	3,21	543.120
Stambeni krediti	25.359.666	661.519	794.528	260.854	376.474	3,13	540.434
Potrošački i gotovinski krediti	19.445.288	772.354	600.733	189.359	345.949	3,09	1.350
Transakcioni i kreditne kartice	797.249	29.018	20.190	-	13.688	2,53	136
Ostala potraživanja	1.762.943	112.701	104.009	13.317	76.478	5,90	1.200
Potraživanja od privrede *	52.468.778	1.660.685	1.399.026	1.018.873	1.026.716	2,67	892.591
Sektor A	2.272.157	95.599	68.457	47.243	46.998	3,01	19.474
Sektor B, C i E	13.654.361	611.286	622.143	621.159	454.343	4,56	551.544
Sektor D	5.670.638	79.830	-	-	-	-	-
Sektor F	10.188.389	179.217	119.801	119.208	113.363	1,18	25.697
Sektor G	10.587.707	474.556	455.235	224.072	322.154	4,30	212.477
Sektor H, I i J	3.660.781	62.814	3.425	-	2.811	0,09	1.948
Sektor L, M i N	6.434.746	157.383	129.965	7.191	87.047	2,02	81.452
Potraživanja od ostalih klijenata	10.455.527	702.569	685.838	315.188	571.424	6,56	467.003
Ukupna potraživanja	110.289.451	3.938.845	3.604.324	1.797.591	2.410.729	3,27	1.902.714

* Sektor A - Snabdevanje električnom energijom, gasom i parom i klimatizacija

Sektor B, C i E - Građevinarstvo

Sektor D - Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo

Sektor F - Rudarstvo, prerađivačka industrija, snabdevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti

Sektor G - Trgovina na veliko i trgovina na malo, popravka motornih vozila i motocikala

Sektor H, I i J - Saobraćaj i skladištenje, usluge smeštaja i ishrane, informisanje i komunikacije

Sektor L, M i N - Poslovanje nekretnostima, stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti, administrativne i pomoćne uslužne delatnosti, umetnost

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

(a) Podaci o promenama problematičnih potraživanja u 2018. godini:

	Bruto vrednost na početku godine	Nova problematična potraživanja	Smanjenje problematičnih potraživanja			U RSD hiljada	
			Ukupno	od čega: naplaćeno	od čega: nepotraživanja u kategoriju od čega: otpisano	Druge promene	Bruto vrednost na kraju godine
Potraživanja od stanovništva	1.519.460	751.397	916.352	343.259	194.314	52.564	1.407.069
Potraživanja od privrede i ostalih klijenata	2.084.864	433.393	792.368	414.786	9.909	(879.949)	845.940
Ukupna potraživanja	3.604.324	1.184.790	1.708.720	758.045	204.223	(827.385)	2.253.009
							809.086

Podaci o promenama problematičnih potraživanja u 2017. godini:

	Bruto vrednost na početku godine	Nova problematična potraživanja	Smanjenje problematičnih potraživanja			U RSD hiljada	
			Ukupno	od čega: naplaćeno	od čega: nepotraživanja u kategoriju od čega: otpisano	Druge promene	Bruto vrednost na kraju godine
Potraživanja od stanovništva	2.270.841	781.076	1.562.146	316.711	366.532	29.689	1.519.460
Potraživanja od privrede i ostalih klijenata	4.295.936	98.933	2.408.933	892.478	165.393	98.929	2.084.864
Ukupna potraživanja	6.566.777	880.009	3.971.079	1.209.188	531.925	128.617	3.604.324
							1.193.598

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Sredstva obezbeđenja i ostala sredstva zaštite od kreditnog rizika

Prilikom procesa odobravanja plasmana, Banka naplatu očekuje prevashodno iz budućih novčanih tokova dužnika. Kao dopunu ovom vidu naplate i kako bi se smanjio gubitak usled potencijalnog nastupanja statusa neizmirenja obaveza dužnika, Banka uzima različite instrumente obezbeđenja (kolaterale) kao zaštitu. Banka uzima što je moguće više kolaterala, pri čemu se prednost daje kolateralima koji se mogu brzo i jednostavno realizovati. Mogućnost uzimanja kolaterala zavisi od trenutne tržišne situacije i poslovne konkurencije. Efikasnost tehnika ublažavanja kreditnog rizika se meri i kontroliše praćenjem vremena potrebnog za realizaciju kolaterala i odstupanja realizovanih vrednosti kolaterala od očekivanih.

U okviru Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom je Odeljenje za upravljanje kolateralima. koje je zaduženo za kompletan proces upravljanja kolateralima – od preliminarne analize do završetka njegove realizacije. Proces je podeljen u 3 faze:

Faza analize kolaterala predstavlja početnu fazu procesa upravljanja kolateralima. Ona počinje identifikacijom i analizom potencijalnog kolaterala i prikupljanjem neophodnih informacija i dokumentacije, a završava se evidencijom kolaterala u sistemu za evidenciju kolaterala.

Faza monitoringa kolaterala se odnosi na praćenje uspostavljenosti i vrednosti kolaterala. Jedna od njenih glavnih funkcija je evidencija, praćenje, ažuriranje i kontrola podataka o kolateralima u sistemu za evidenciju kolaterala.

Faza realizacije kolaterala predstavlja poslednju fazu procesa, kada dolazi do realizacije kolaterala (npr. njegove prodaje u cilju zatvaranja plasmana) i zatvaranja kolaterala u sistemu za evidenciju kolaterala. Ona takođe obuhvata i fazu prikupljanja podataka za izračun prosečnih stopa realizacije i naplate iz kolaterala (eng. Collateral Recovery Ratio).

Svaka faza je regulisana Procedurom upravljanja kolateralima kojom se definišu i zadaci i odgovornosti organizacionih delova koji učestvuju u procesu.

Pored ovog procesa, Odeljenje za upravljanje kolateralima je zaduženo i za proces izbora, praćenja i uklanjanja procenitelja sa liste procenitelja prihvatljivih za Banku, odnosno za definisanje minimuma sadržine izveštaja o procenama, kao i kontrolu primene adekvatnih metodologija prilikom procenjivanja vrednosti kolaterala, sve u cilju što preciznijeg određivanja vrednosti kolaterala. Pravila vezana za standarde i metodologiju procenjivanja su obuhvaćena Politikom procene nekretnina.

Provera vrednosti kolaterala se radi periodično u zavisnosti od načina provere i vrste kolaterala. Način provere vrednosti kolaterala se može razdvojiti na utvrđivanje vrednosti od strane eksternih procenitelja ili državnih organa ovlašćenih za utvrđivanje vrednosti (reprocena. Poresko rešenje) i na interno praćenje vrednosti kolaterala od strane zaposlenih u Odeljenju za upravljanje kolateralima (monitoring). Dinamika provere vrednosti kolaterala se definiše u zavisnosti od vrste kolaterala, a u skladu sa lokalnom i internom regulativom.

U sklopu procesa izračunavanja kapitalnog zahteva za kreditni rizik, Sektor upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom, nakon kontrole ispunjenosti primenljivih regulatornih propisa definisanih Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka, određuje da li će se određeni kolateral prihvatiti kao instrument ublažavanja kreditnog rizika. Stavke kolaterala prihvatljive kao instrument ublažavanja kreditnog rizika su detaljno objašnjene u posebnoj internoj proceduri Banke kojom se definišu primenljivi instrumenti ublažavanja kreditnog rizika kao i uslovi za priznavanje instrumenta ublažavanja kreditnog rizika.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Osnovne vrste instrumenata materijalne kreditne zaštite

Banka prevashodno primenjuje gotovinu i gotovinske ekvivalente deponovane kod Banke kao instrumente materijalne kreditne zaštite.

Banka trenutno ne primenjuje bilansno i vanbilansno netiranje kao tehnike ublažavanja kreditnog rizika.

Osnovne vrste pružalaca kreditne zaštite po osnovu garancija i kreditnih derivata

Garancije koje se primenjuju kao nematerijalna kreditna zaštita su pružene od strane:

- država – sa stanjem na dan 31. decembra 2018. godine za ublažavanje kreditnim rizikom ponderisane aktive korišćena je garancija pružena od strane Republike Srbije. Primenjen je preferencijalni ponder kreditnog rizika 0% u skladu sa odredbama Odluke o adekvatnosti kapitala koju propisuje NBS;
- komercijalnih banaka dovoljnog kreditnog kvaliteta – izloženostima obezbeđenim garancijom banke

Banka u svom portfoliju prihvaćenih sredstava obezbeđenja nema kreditne derivate te se ne koriste kao instrumenti kreditne zaštite.

Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnosti

Nepokretnosti se priznaju kao instrumenti zaštite kada se ispune svi zahtevi definisani Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka. Ispunjenost propisanih zahteva predstavlja preduslov za klasifikaciju date izloženosti u posebnu klasu izloženosti, Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnosti, kojoj se dodeljuje povoljniji ponder kreditnog rizika, umesto priznavanja efekata tehnike ublažavanja kreditnog rizika. Banka izloženostima ili delovima izloženosti potpuno obezbeđenim hipotekom na stambenoj nepokretnosti u kojoj vlasnik stanuje ili je tu nepokretnost dao u zakup na osnovu odgovarajućeg ugovora (ili namerava da u njoj stanuje ili je da u zakup) – dodeljuje ponder rizika 35% odnosno izloženostima koje su potpuno obezbeđene hipotekama na poslovnim nepokretnostima, dodeljuje ponder rizika 50%.

Ostale vrste instrumenata materijalne kreditne zaštite

Podobnim sredstvima obezbeđenja u obliku finansijske imovine za sve pristupe i metode smatraju se i gotovina i gotovinski ekvivalenti deponovani kod banke kada se ispune svi zahtevi definisani Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka.

Pored gore navedenih, Banka primenjuje i sledeće instrumente materijalne kreditne zaštite, ali njih ne uzima u obzir prilikom obračuna rizikom ponderisane aktive:

- zalogu na pokretnoj imovini;
- zalogu na potraživanjima;
- zalogu na akcijama i obveznicama;
- druge vrste definisane u Katalogu kolateral Banke.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o vrsti i vrednosti¹⁰ sredstava obezbeđenja i pružiocima garancija po sektoru i kategorijama potraživanja na dan 31. decembra 2018. godine:

	Vrste sredstava obezbeđenja do nivoa potraživanja (kao u KA4)				U RSD hiljada
	Depoziti	Stambene nepokretnosti	Druge nepokretnosti	Garancije čiji je izdavalac država	
Potraživanja od stanovništva	36.299	29.153.427	232.835	-	-
Stambeni krediti	9.528	29.096.641	166.179	-	-
Potrošački i gotovinski krediti	25.974	31.196	18.488	-	-
Transakcioni i kreditne kartice	796	-	-	-	-
Ostala potraživanja	-	25.590	48.168	-	-
Potraživanja od privrede	2.145.490	620.412	15.120.891	473.424	473.424
Velika preduzeća	-	-	4.412.124	-	-
Malu i srednja preduzeća	1.549.212	320.516	8.079.022	-	-
Mikro preduzeća i preduzetnici	596.278	291.554	2.521.325	-	-
Poljoprivrednici	-	8.343	108.419	-	-
Javna preduzeća	-	-	-	473.424	473.424
Potraživanja od ostalih klijenata	44.788	25.401	335.903	-	-
Ukupna izloženost	2.226.577	29.799.241	15.689.629	473.424	473.424
Prema kategorijama potraživanja					
Neproblematična potraživanja	2.226.577	29.377.787	15.332.057	473.424	473.424
od čega: restrukturirana	-	131.917	4.129	-	-
Problematična potraživanja	-	421.453	357.572	-	-
od čega: restrukturirana	-	135.694	117.355	-	-
Ukupna potraživanja	2.226.577	29.799.241	15.689.629	473.424	473.424

¹⁰ Vrednost sredstava obezbeđenja se određuje na osnovu procene ovlašćenog procenitelja (ili nekog drugog dokumenta u odnosu na tip sredstva obezbeđenja) sa mogućim internim korekcijama, nakon čega se primenjuje efektivna stopa (collateral haircut) u skladu sa katalogom kolateralu i umanjuje za prethodne terete.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o vrsti i vrednosti¹¹ sredstava obezbeđenja i pružaocima garancija po sektoru i kategorijama potraživanja na dan 31. decembra 2017. godine:
U RSD hiljada

	Vrste sredstava obezbeđenja				Garancije čiji je izdavalac država
	Depoziti	Stambene nepokretnosti	Druge nepokretnosti		
Potraživanja od stanovništva	69.863	19.349.080	203.014		-
Stambeni krediti	28.057	19.276.792	134.661		-
Potrošački i gotovinski krediti	40.136	41.307	18.941		-
Transakcioni i kreditne kartice	1.670	-	-		-
Ostala potraživanja	-	30.980	49.412		-
Potraživanja od privrede	1.006.614	399.970	13.167.610		1.423.601
Velika preduzeća	-	-	4.594.590		-
Mala i srednja preduzeća	695.762	252.921	7.333.823		-
Mikro preduzeća i preduzetnici	309.764	134.602	1.106.358		-
Poljoprivrednici	1.088	12.448	132.839		-
Javna preduzeća	-	-	-		1.423.601
Potraživanja od ostalih klijenata	134.313	77.207	833.916		-
Ukupna izloženost	1.210.789	19.826.257	14.204.540		1.423.601
Prema kategorijama potraživanja					
Neproblematična potraživanja	1.210.653	19.208.700	12.919.521		1.423.601
od čega: restrukturirana	-	112.366	3.345		-
Problematična potraživanja	136	617.558	1.285.019		-
od čega: restrukturirana	-	181.246	964.967		-
Ukupna potraživanja	1.210.789	19.826.257	14.204.540		1.423.601

¹¹ Vrednost sredstava obezbeđenja se određuje na osnovu procene ovlašćenog procenitelja (ili nekog drugog dokumenta u odnosu na tip sredstva obezbeđenja) sa mogućim internim korekcijama, nakon čega se primenjuje efektivna stopa (collateral haircut) u skladu sa katalogom kolaterala i umanjuje za prethodne terete.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

U toku 2018. godine Banka je raspolagala sa sledećim sredstvima stečenim naplatom potraživanja.

	Stambene nepokretnosti	U RSD hiljada
		Ukupno
Vrste sredstava stečenih naplatom potraživanja		
Bruto vrednost na početku perioda	12.073	12.073
Nabavljena u toku perioda	-	-
Prodana u toku perioda	-	-
Bruto vrednost na kraju perioda	12.073	12.073
Akumulirana ispravka vrednosti	12.073	12.073
od čega: ispravke vrednosti u toku perioda	-	-
Neto vrednost na kraju perioda	-	-

U toku 2017. godine banka je raspolagala sa sledećim sredstvima stečenim naplatom potraživanja.

	Stambene nepokretnosti	U RSD hiljada
		Ukupno
Vrste sredstava stečenih naplatom potraživanja		
Bruto vrednost na početku perioda	13.901	13.901
Nabavljena u toku perioda	-	-
Prodana u toku perioda	1.828	1.828
Bruto vrednost na kraju perioda	12.073	12.073
Akumulirana ispravka vrednosti	12.073	12.073
od čega: ispravke vrednosti u toku perioda	-	-
Neto vrednost na kraju perioda	-	-

Osnovni principi preuzimanja i upravljanja založenom imovinom su regulisani Procedurom o preuzimanju založene imovine u postupcima prinudne naplate. Predmete preuzimanja čine uglavnom nepokretnosti i retko pokretna imovina.

Osnovni principi za preuzimanje imovine (nepokretnih i pokretnih) koji se moraju uzeti u obzir uključuju analizu tržišne vrednosti i potencijalne utrživosti imovine koja se razmatra, koja mora biti potkrepljena očekivanim prihodom od prodaje, koji će dovesti iznos naplaćenih potraživanja Banke na najviši nivo. U slučaju kada Banka donosi odluku o preuzimanju određene nepokretnosti, analiza se radi i primenom metode neto sadašnje vrednosti. U zavisnosti od osnovnih karakteristika imovine, vrsta imovine (nekretnine, pokretnosti) se dalje može deliti na primarna i sekundarna kada se uzme u obzir mogućnost preuzimanja, u zavisnosti od njihove svrhe i drugih karakteristika, poput lokacije, vrste, tehničkih standarda, opremljenosti, godine izgradnje i sl. kao i u zavisnosti od situacije na tržištu u smislu ponude i potražnje određenih vrsta instrumenata obezbeđenja. Svi gorepomenuti parametri utiču na donošenje konačne odluke o realizaciji postupka preuzimanja u vlasništvo Banke.

Banka kao strategije upravljanje imovinom stečenom naplatom potraživanja primenjuje: prodaju, izdavanje, razvoj, zadržavanje, odnosno kombinacije nekih od datih strategija. Predlog strategije mora uključivati realan plan u smislu sprovođenja strategije. Procenjeni povezani troškovi, prihodi i uticaj bilansa uspeha moraju se uzeti u obzir. U slučaju predlaganja strategije "zadržavanja", troškovi održavanja moraju se jasno prikazati u strategiji imovine.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

LTV racio

Tabela ispod predstavlja takozvani, „LTV“ racio za stambene kredite, a koji predstavljaju deo ukupnih kredita odobrenih stanovništvu.

Vrednost LTV pokazatelja*	Vrednost potraživanja koja su obezbeđena hipotekom na nepokretnostima na dan 31.12.2018.	U RSD hiljada	
		Vrednost potraživanja koja su obezbeđena hipotekom na nepokretnostima na dan 31.12.2017.	
Ispod 50%	8.644.820	3.823.580	
Od 50% do 70%	8.665.114	5.736.344	
Od 70% do 90%	18.080.378	11.506.367	
Od 90% do 100%	975.676	643.842	
Od 100% do 120%	1.387.649	1.064.246	
Od 120% do 150%	971.580	996.352	
Preko 150%	2.591.991	1.588.935	
Ukupno	41.317.208	25.359.666	
Prosečni LTV	71,8%	78,5%	

*LTV pokazatelj predstavlja odnos bruto vrednosti potraživanja i tržišne vrednosti nepokretnosti (uzete su u obzir samo hipoteke na stanu ili privatnoj kući i umanjene za iznos prethodnih tereta) kojom/ima je to potraživanje obezbeđeno

Procena obezvređenja finansijskih sredstava

Banka je u skladu sa MSFI 9 postavila adekvatnu strukturu, alate i procese za pravovremeno utvrđivanje gubitka usled kreditnih rizika. Po regulatornim i računovodstvenim standardima kao i ekonomskim razmatranjima banka redovno evaluiira potrebu i formira ispravke vrednosti usled kreditnih gubitaka da bi pokrila očekivane ekonomske gubitke od finansijske imovine.

Banka finansijsku imovinu klasifikuje kao imovinu koja se naknadno meri po amortizovanom trošku (AC), po fer vrednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVTOCI) ili po fer vrednosti kroz račun dobiti i gubitka na osnovu (FVTPL):

- (a) poslovnog modela upravljanja finansijskom imovinom i
- (b) karakteristika ugovorenih novčanih tokova finansijske imovine.

Banka teži tome da svoja ključna portfolija (kredit i potraživanja od komintenata, banaka i drugih finansijskih organizacija, odnosno obaveze po osnovu finansijskih garancija i preuzetih budućih obaveza) klasifikuje kao imovinu koja se meri po amortizovanom trošku, dok se deo hartija od vrednosti klasifikuje po fer vrednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (portfolio hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju, koji se drži u cilju adekvatnog upravljanja likvidnošću gde poslovni model podrazumeva i prikupljanje ugovornih novčanih tokova i potencijalnu prodaju te finansijske imovine) i fer vrednosti kroz račun dobiti i gubitka (pretežno hartije od vrednosti namenjene trgovanju).

Cilj formiranja ispravke vrednosti je da se priznaju očekivani kreditni gubici tokom veka trajanja za sve finansijske instrumente, uzimajući u obzir sve razumne i pomoćne informacije, uključujući one koje se odnose na buduće događaje [MSFI 9 5.5.4.]. U skladu sa tim, finansijskoj imovini koja je relevantna sa aspekta MSFI 9 standarda i klasifikovana je kao AC ili FVTOCI dodeljuje se jedan od tri nivoa (*eng. stage*), osim ukoliko se finansijska imovina ne priznaje kao POCI.

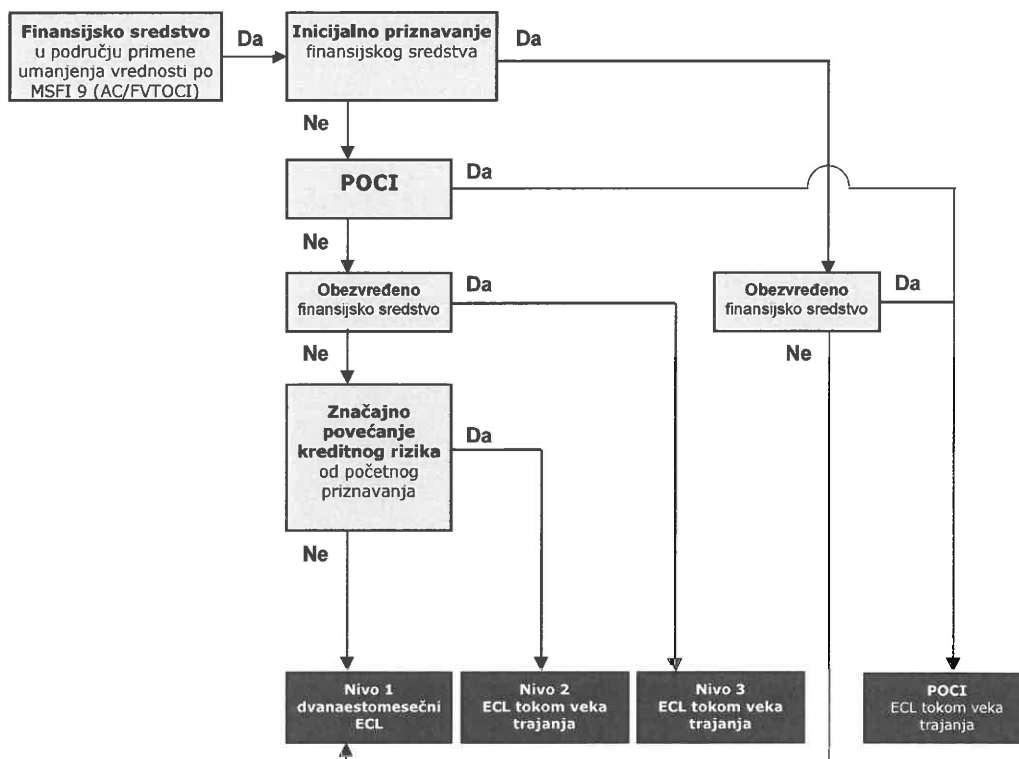
NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Očekivani kreditni gubitak/obezvređenje je sadašnja vrednost svih smanjenja očekivanog novčanog toka tokom očekivanog veka trajanja finansijskog sredstva. Smanjenje predstavlja razliku između novčanih tokova koji se duguju Banci u skladu sa ugovorom i novčanih tokova koje Banka očekuje da će primiti. Pošto očekivani kreditni gubici uzimaju u obzir iznos i vreme plaćanja, kreditni gubitak nastaje čak i kada Banka očekuje da će se platiti u potpunosti ali kasnije nego od dospeća po ugovoru.

Proces ispravki rezervi usled kreditnih gubitaka:

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Nivo obezvređenja 1

- a) Finansijska sredstva po početnom priznavanju (osim POCI imovine),
- b) Finansijskih sredstava koja ispunjavaju uslove niskog kreditnog rizika,
- c) Finansijskih sredstava bez značajnog povećanja kreditnog rizika od početnog priznavanja bez obzira na njihov kreditni kvalitet

U Nivou 1 ispravke vrednosti usled kreditnih gubitaka izračunavaju se kao dvanaestomesečni ECL.

Nivo obezvređenja 2

Sadrži finansijska sredstva sa značajnim povećanjem kreditnog rizika, ali nisu umanjena usled kreditnih gubitaka, uključujući početno priznata sredstva opisana iznad.

U Nivou 2 ispravke vrednosti izračunavaju se kao ECL tokom veka trajanja.

Nivo obezvređenja 3

Sadrži finansijska sredstva koja su obezvređena usled kreditnih gubitaka, odnosno u status neizvršenja obaveza na datum izveštaja.

U Nivou 3 ispravke vrednosti izračunavaju se kao ECL tokom veka trajanja.

POCI imovina

Finansijska sredstva obezvređena prilikom inicijalnog priznavanja. POCI imovina nije predmet transfera između nivoa, odnosno nezavisno od promene kreditnog kvaliteta klijenta nakon inicijalnog priznavanja POCI imovine, vrši se obračun očekivanih kreditnih gubitaka tokom čitavog veka trajanja finansijskog sredstva. Takođe, očekivani kreditni gubici tokom veka trajanja na datum početnog priznavanja POCI sredstva moraju se uzeti u obzir kod izračuna fer vrednosti sredstva (dok naknadne promene prvobitnog očekivanja dovode do priznavanja ispravke vrednosti usled kreditnih gubitaka samo ukoliko dovode do nižih očekivanja u poređenju sa datumom stvaranja, dok se ona koja dovode do boljih očekivanja u poređenju sa datumom početnog priznavanja priznaju kao povećanja bruto knjigovodstvene vrednosti sredstva).

Banka koristi sledeće kvalitativne i kvantitativne kriterijume koji ukazuju na značajno povećanje kreditnog rizika (SICR) u trenutku izveštavanja u odnosu na trenutak inicijalnog priznavanja finansijske imovine:

Kvalitativni kriterijumi

- **Dani kašnjenja (DPD)** - Banka definiše više od 30 dana kašnjenja sa pragom materijalnosti kao indikator da treba priznati očekivane kreditne gubitke tokom veka trajanja [MSFI 9 5.5.11., B5.5.19];
- **Forbearance** - Status forbearance dodeljen klijentu, bilo non-performing forbearance ili performing forbearance, smatra se značajnim povećanjem kreditnog rizika od početnog priznavanja.
- **Prebacivanje klijenta u nadležnost direkcije restrukturiranja i naplate plasmana** (workout department) - Prenos u direkciju restrukturiranja i naplate plasmana smatra se značajnim povećanjem kreditnog rizika od početnog priznavanja.
- **Prevara** - u slučaju postojanja dokaza o izvršenoj prevarnoj radnji povezanoj sa finansijskom imovinom koja nije izvršena od strane dužnika te dužniku iz objektivnih razloga nije dodeljen status neizmirenja obaveza, finansijsku imovinu treba preneti u nivo 2, odnosno priznati očekivane kreditne gubitke tokom veka trajanja.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

- **Kriterijumi na nivou portfolija** - sprovođenje procene značajnog povećanja kreditnog rizika na nivou portfolija neophodno je samo ukoliko je povećanje kreditnog rizika na nivou pojedinačnog instrumenta dostupno tek uz određeno vremensko kašnjenje.

Finansijska imovina se prenosi u nivo 2 ukoliko je bilo koji od kvalitativnih kriterijuma aktiviran od trenutka inicijalnog priznavanja do trenutka izveštavanja i još uvek je aktivan.

Kvantitativni kriterijumi

- **Relativna promena verovatnoće nastupanja statusa neizmirenja obaveza (PD) tokom veka trajanja** – odnosno poređenje anualizovanog PD-a tokom veka trajanja dodeljenog na datum izveštavanja i usklađenog anualizovanog PD-a tokom veka trajanja dodeljenog finansijskoj imovini prilikom inicijalnog priznavanja. Značajno povećanje kreditnog rizika od početnog priznavanja posmatra se ukoliko je ratio veći od definisanog praga (engl. threshold). Definisanje praga je u nadležnosti Banke, a u skladu sa dokumentom Koncept za procenu praga SICR po MSFI 9.
- **Apsolutna promena jednogodišnje verovatnoće nastupanja statusa neizmirenja obaveza** - poređenje 1Y PD dodeljene po početnom priznavanju i 1Y PD dodeljene na datum izveštaja. Apsolutna promena 1Y PD iznad 50 bp smatra se značajnim povećanjem kreditnog rizika od početnog priznavanja na nivou Grupe.

Finansijska imovina se prenosi u nivo 2 samo ukoliko se proceni da su i relativne i apsolutne promene PD značajne, odnosno obe promene moraju biti veće od određenih relativnih i apsolutnih granica.

Prenos između nivoa je simetričan proces. Ovo znači da će se finansijsko sredstvo preneti iz nivoa 2 u nivo 1 ukoliko više nije ispunjen niti jedan SICR kriterijum.

Obračun očekivanih kreditnih gubitaka

Banka za finansijsku imovinu koja nije u statusu neizmirenja obaveza primenjuje kolektivnu procenu, a očekivani kreditni gubitak tokom veka trajanja se izračunava u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = \sum_{t=1}^M GCA_t \cdot PD_t \cdot LGD_t \cdot D_{t-1}$$

Gde je:

- 1) ECL_{LT} izračunati očekivani kreditni gubitak tokom veka trajanja;
 - 2) M je broj godina od datuma izveštaja (t_0) do dospeća (T) zaokruženog do celog broja, tj. ukoliko je datum izveštaja kraj maja 2015. ($t_0 = 31. 5. 2015$). a dospeće je krajem oktobra 2020. godine ($T = 31. 10. 2020$). tada je preostali vek trajanja finansijskog sredstva do dospeća u godinama 5.4, odnosno $M = 6$;
 - 3) t predstavlja godinu od datuma izveštaja;
 - 4) GCA_t je procena bruto knjigovodstvene vrednosti u t . godini od datuma izveštaja;
- Procenjuje se kao $GCA_t = GCA_{t_0} \cdot c_t$, gde je GCA_{t_0} bruto knjigovodstvena vrednost koja se knjiži na datum izveštaja a c_t je koeficijent koji se izračunava u skladu sa „Konceptom procene za parametre rizika EAD i CCF po MSFI 9”.
- 5) PD_t je verovatnoće neizmirenja obaveza u t . godini od datuma izveštaja;
 - 6) LGD_t je procena gubitka usled default-a a uzima se u obzir u t . godini od datuma izveštaja;
 - 7) D_{t-1} je faktor eskonta koji se primenjuje u t . godini od datuma izveštaja;

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Izračunava se kao:

$$D_{t-1} = \frac{1}{(1 + EIR)^{t-1}}$$

ECL tokom veka trajanja u slučaju preuzetih budućih obaveza i ugovora o finansijskoj garanciji izračunava se u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = \sum_{t=1}^M EXP_t \cdot PD_t \cdot LGD_t \cdot D_{t-1}$$

Gde je EXP_t procena budućeg iznosa izloženosti u t. godini od datuma izveštavanja koji se dogodio usled povučene obaveze nepovučenog kredita ili plaćanja po finansijskoj garanciji;

Procenjuje se kao $EXP_t = Off-Bal_{t0} * CCF_t * c_t$, gde je

- i) $Off-Bal_{t0}$ vanbilansni iznos uknjižen na datum izveštavanja;
- ii) CCF_t je faktor kreditne konverzije koji se izračunava u skladu sa „Konceptom procene za parametre rizika EAD i CCF po MSFI 9“;

Za finansijsku imovinu koja je u statusu neizmiranja obaveza (dodeljen rejting R). Banka očekivani kreditni gubitak tokom veka trajanja izračunava kao razliku između bruto knjigovodstvene vrednosti sredstva i sadašnje vrednosti procenjenih budućih novčanih tokova diskontovanih po izornoj efektivnoj kamatnoj stopi finansijske imovine [MSFI 9 B5.5.33].

ECL se može proceniti individualno ili kolektivno.

- 1) Individualni pristup se primenjuje u slučaju pojedinačno značajnih klijenata.
- 2) Kolektivna procena (takozvani pristup zasnovan na pravilima) primenjuje se u slučaju klijenata koji se ne smatraju pojedinačno značajnim.

Individualni pristup

U slučaju obračuna očekivanih kreditnih gubitaka individualno značajnih klijenata koji su u statusu neizvršenja obaveza, očekivane buduće novčane tokove pojedinačno se procenjuju od strane eksperata iz Direkcije za restrukturiranje i naplatu plasmana.

Za izračun ECL uzima se u obzir više od jednog scenarija da bi se dobio nepristrasan rezultat ponderisan verovatnoćama.

U skladu sa internim procesima restrukturiranja i naplate obično se uzimaju u obzir sledeći scenariji:

- 1) Odobrena strategija restrukturiranja i naplate koja predstavlja osnovni scenario baziran na „going/gone concern-u“
- 2) Alternativni osnovni scenario ukoliko je primenljiv;
- 3) Nepredviđeni scenario
- 4) Scenario izlaska (npr. prodaja NPL).

Izračun ECL tokom veka trajanja za svaki se scenario radi u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT,s} = \max(0; GCA_{t_0} - \sum_{j=t_0}^{\infty} \frac{CF_j}{(1 + EIR)^{(j-t_0)/365}})$$

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Gde je

- 1) $ECL_{LT,s}$ očekivani gubitak tokom veka trajanja izračunat za scenario s ;
- 2) $GCAT_0$ je bruto knjigovodstvena vrednost uknjižena na datum izveštavanja;
- 3) CF_j su očekivani novčani tokovi u vreme j ; uzimaju se u obzir sledeći novčani tokovi:
 - a) Očekivana plaćanja - sva plaćanja glavnice i kamate
 - b) Očekivana plaćanja po kolateralima uključujući troškove za prodaju i pribavljanje kolaterala koji se vode kao negativna plaćanja
- 4) j je datum kada se očekuje novčani tok;
- 5) EIR je izvorna efektivna kamatna stopa.

Konačni očekivani gubitak tokom veka trajanja izračunava se u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = p_1 \cdot ECL_{LT,1} + p_2 \cdot ECL_{LT,2} + p_3 \cdot ECL_{LT,3}$$

Gde je

- 1) ECL_{LT} verovatnoćom ponderisani očekivani gubitak tokom veka trajanja na datum izveštavanja;
- 2) $ECL_{LT,s}$ očekivani gubitak tokom veka trajanja izračunat za scenario s , $s = 1, 2$ ili 3 na datum izveštavanja;
- 3) p_s je verovatnoća dešavanja scenarija s , $s = 1, 2$ na datum izveštavanja.

U slučaju obaveza po nepovučenim kreditima i finansijskim garancijama, izračun ECL tokom veka trajanja proširuje se procenom očekivanog budućeg odliva. Nakon toga, formula izračuna za jedan scenario je:

$$ECL_{LT,s} = \max(0; \sum_{i=t_0}^{\infty} \frac{CF_i}{(1+EIR)^{(j-t_0)/365}} - \sum_{j=t_0}^{\infty} \frac{CF_j}{(1+EIR)^{(j-t_0)/365}})$$

- a) CF_i su očekivani novčani odlivi, tj. povlačenje nepovučenog dela obaveze po kreditu ili korišćenje finansijske garancije;
- b) CF_j su očekivani novčani prilivi u vreme j ; uzimaju se u obzir sledeći novčani tokovi:
 - i) Očekivana plaćanja - sva plaćanja glavnice i kamate
 - ii) Očekivana plaćanja po kolateralima uključujući troškove za prodaju i pribavljanje kolaterala koji se vode kao negativna plaćanja
- c) i je datum kada se očekuje novčani odliv;
- d) j je datum kada se očekuje novčani priliv, novčani odlivi mogu se očekivati na različite datume kao novčani prilivi.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine****36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****36.2 Kreditni rizik (nastavak)****Kolektivna procena**

U slučaju obračuna očekivanih kreditnih gubitaka klijenata koje se ne smatraju individualno značajnim klijentima, a koji su u statusu neizvršenja obaveza, budući novčani tokovi se procenjuju na osnovu pravila u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = GCA_{t0} \cdot LGD_{tiD}$$

Gde je:

- 1) ECL_{LT} očekivani gubitak tokom veka trajanja na datum izveštavanja;
- 2) GCA_{t0} je bruto knjigovodstvena vrednost uknjižena na datum izveštavanja;
- 3) LGD_{tiD} je gubitak usled neizmirenja obaveza kao funkcija vremena neizmirenja obaveza (tiD);

U slučaju kredita koji nije povučen i ugovora o finansijskoj garanciji, ECL tokom veka trajanja se izračunava u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = Off - Bal_{t0} \cdot CCF \cdot LGD_{tiD}$$

Gde je:

- a) $Off - Bal_{t0}$ vanbilansni iznos uknjižen na datum izveštavanja (t_0);
- b) CCF faktor konverzije kredita koji se izračunava u skladu sa „Konceptom procene za parametre rizika EAD i CCF po MSFI 9“;

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Parametri rizika koji se koriste za obračun očekivanih kreditnih gubitaka

- PD - Verovatnoća neizmirenja obaveza (eng. Probability of Default).

PD predstavlja verovatnoću da će performing klijent dospeti u status neizmirenja obaveza u periodu od 12 meseci, odnosno tokom životnog veka proizvoda (lifeteime).

PD jednogodišnji, predstavlja verovatnoću odlaska klijenta u status neizmirenja obaveza u narednih 12 meseci (ili tokom ostatka trajanja finansijskog instrumenta ako je kraći od 12 meseci). Parametar se koristi za obračun ECL za izloženosti u Nivou 1 (Nivo obezvređenja 1).

PD tokom veka trajanja (lifetime) predstavlja izračunatu verovatnoću odlaska klijenta u status neizmirenja obaveza tokom preostalog roka otplate finansijskog instrumenta. Parametar se koristi za izračun ECL za izloženosti u Nivou 2 i Nivou 3.

Procena jednogodišnjih i lifetime PD vrednosti, vrši se na dostupnoj istoriji podataka o klijentima odgovarajućeg segmenta, koristeći različite statističke pristupe zavisno od segmenta klijenta (migracione matrice, istorijska prosečna stopa neizmirenja obaveza, forward-looking informacije i slično).

- LGD - Gubitak usled nastupanja statusa neizmirenja obaveza (eng. Loss Given Default).

LGD predstavlja očekivani procentualni gubitak koji banka pretrpi u slučaju kada izloženosti pređe u status neizmirenja obaveza.

Statistički LGD izračunat na bazi istorijskih gubitaka klijenata Banke izračunat je za segment fizičkih lica i mikro klijenata i primenjuje se za fizička lica od 30.06.2018. dok je za mikro klijente planirana primena od 31.07.2018. U toku je izračun statističkog LGD na bazi istorijskih gubitaka za segment Pravnih lica – Corporate, plan je da se parametar izračuna i implementira do kraja 2018. godine. Za pomenuti segment Banka trenutno koristi ekspertske vrednosti LGD (vodeći računa o pokrivenosti kolateralom).

- CCF – Faktor kreditne konverzije (eng. Credit Conversion Factor)

CCF predstavlja procenat vanbilansnog dela izloženosti koji može preći u bilansnu izloženost banke prema dužniku do trenutku default-a. S obzirom na to da Banka nema dovoljno istorijskih podataka za statističku procenu parametra CCF, u izračunu ECL koriste se regulatorne vrednosti propisane CRR – Foundation Approach.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Tabela u nastavku sadrži informacije o modifikovanim potraživanjima:

	Neto knjigovodstvena vrednost potraživanja pre modifikacije	U RSD hiljada Efekat modifikacije evidentiran kroz bilans uspeha
<i>Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija</i>		
Društva za osiguranje	82.686	-
Građevinarstvo	14.423	-
Poljoprivreda i prehrambena industrija	28.775	2.626
Preduzetnici	2.377	7
Prerađivačka industrija	1.346.706	19.900
Proizvodnja i snabdevanje el. energijom	938.153	34.460
Stanovništvo	47.127	3.597
Trgovina	272.132	(164)
Usluge i turizam	710.692	19.785
Stanje na dan 31. decembra	3.443.072	80.211

Efekte modifikacije sa stanjem na dan 31. decembra 2018. godine iznose RSD 80.211 hiljada.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama obezvređenih potraživanja u 2018. godine:

	Bruto vrenost na početku perioda	Potraživanja koja su obezvređena u toku godine		Potraživanja koja su prestala da budu obezvređena u toku godine		Druge promene	Bruto vrenost na na kraju perioda	Neto vrenost na na kraju perioda
		Ukupno	od čega: obezvređena na pojedinačnoj osnovi	Ukupno	od čega: bila obezvređena na pojedinačnoj osnovi			
Potraživanja od stanovništva	1.365.392	572.985	68.632	215.222	76.720	(457.194)	1.265.961	477.112
Stambeni krediti	719.877	99.870	66.279	88.124	71.266	(90.111)	641.512	283.429
Potrošački i gotovinski krediti	524.184	422.265	2.184	102.907	400	(280.653)	562.889	174.650
Transakcioni i kreditne kartice	19.890	11.294	86	5.561	-	(12.721)	12.902	3.938
Ostala potraživanja	101.442	39.556	83	18.631	5.054	(73.708)	48.658	15.095
Potraživanja od privrede	1.481.793	314.566	282.519	76.931	76.516	(974.300)	745.129	199.978
Velika preduzeća	416.685	-	-	48.378	48.378	(368.307)	-	-
Mala i srednja preduzeća	676.790	271.256	266.545	11.064	11.064	(522.541)	414.441	88.863
Mikro preduzeća i preduzetnici	330.450	41.347	15.974	17.079	17.074	(65.216)	289.502	97.557
Poljoprivrednici	57.867	1.963	-	410	-	(18.270)	41.151	13.558
Javna preduzeća	-	-	-	-	-	35	35	-
Potraživanja od ostalnih klijenata	603.071	-	-	-	-	(503.919)	99.152	11.324
Ukupna potraživanja	3.450.256	887.551	351.151	292.153	153.236	(1.935.412)	2.110.242	688.414

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama obezvređenih potraživanja u toku 2017. godine:

U RSD hiljada						
	Bruto vrenost na početku perioda	Potraživanja koja su obezvređena u toku godine od čega: obezvređena na pojedinačnoj osnovi		Potraživanja koja su prestala da budu obezvređena u toku godine		Neto vrenost na kraju perioda
		Ukupno	od čega: obezvređena na pojedinačnoj osnovi	Ukupno	od čega: bila obezvređena na pojedinačnoj osnovi	
Potraživanja od stanovništva	2.106.188	546.784	115.355	312.445	64.810	569.499
Stambeni krediti	777.836	164.668	115.355	106.447	64.810	352.160
Potrošački i gotovinski krediti	1.050.140	315.139	-	169.519	-	186.010
Transakcioni i kreditne kartice	54.330	14.054	-	7.413	-	6.212
Ostala potraživanja	223.883	52.923	-	29.066	-	25.117
Potraživanja od privrede	2.938.652	69.774	60.325	257.692	247.514	396.501
Velika preduzeća	32.997	-	-	-	-	101.475
Mala i srednja preduzeća	1.787.066	49.355	48.975	77.254	73.859	144.057
Mikro preduzeća i preduzetnici	724.674	2.870	-	19.153	12.565	136.178
Poljoprivrednici	71.599	17.549	11.350	195	-	14.791
Javna preduzeća	322.315	-	-	161.090	161.090	-
Potraživanja od ostalih klijenata	1.354.601	1	-	52.015	50.810	90.222
Ukupna potraživanja	6.399.441	616.559	175.680	622.152	363.134	1.056.222

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama Ispravki vrednosti potraživanja u 2018. godine:

	Akumulirana ispravka vrednosti na početku godine	Efekti prelaska	Akumulirana ispravka vrednosti na početku godine	Ispravke vrednosti priznate u toku perioda	Ukidanje ispravki vrednosti u toku perioda	Druge promene	Akumulirana ispravka vrednosti u 2018.
							U RSD hiljadu
Potraživanja od stanovništva	1.575.591	127.777	1.703.368	2.754.945	2.567.668	(329.228)	1.561.417
Stambeni krediti	661.516	51.724	713.240	808.584	791.343	(22.064)	708.416
Potrošački i gotovinski krediti	772.357	69.087	841.444	1.823.772	1.654.238	(226.503)	784.474
Transakcioni i kreditne kartice	29.018	930	29.948	50.324	54.347	(10.160)	15.765
Ostala potraživanja	112.701	6.037	118.737	72.265	67.739	(70.501)	52.762
Potraživanja od privrede	1.795.620	(595.196)	1.200.424	2.596.005	2.381.902	70.183	1.484.710
Velika preduzeća	416.013	(313.218)	102.794	223.262	388.602	137.147	74.602
Malu i srednja preduzeća	897.300	(278.328)	618.972	1.463.520	1.304.922	(116.795)	660.775
Mikro preduzeća i preduzetnici	394.882	(50.782)	344.100	817.633	596.329	50.391	615.795
Poljoprivrednici	52.642	1.971	54.613	63.666	54.722	(18.069)	45.487
Javna preduzeća	34.783	45.161	79.945	27.925	37.328	17.509	88.051
Potraživanja od ostalih klijenata	567.633	(238.949)	328.684	63.696	227.245	(60.329)	104.806
Potraživanja od ostalih klijenata	3.938.845	(706.369)	3.232.476	5.414.647	5.176.815	(319.374)	3.150.933
Prema kategorijama potraživanja							
Neproblematična potraživanja	1.528.115	215.980	1.744.095	3.674.670	3.698.243	(13.512)	1.707.010
od čega: restrukturirana	26.501	7.307	33.808	134.210	28.128	(5.058)	134.831
Problematična potraživanja	2.410.729	(922.349)	1.488.381	1.739.977	1.478.573	(305.861)	1.443.923
od čega: restrukturirana	1.194.383	(879.729)	314.655	412.009	205.915	(153.304)	367.444
Ukupna izloženost	3.938.845	(706.369)	3.232.476	5.414.647	5.176.815	(319.374)	3.150.933

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama ispravki vrednosti potraživanja u toku 2017. godine:

	Akumulirana ispravka vrednosti na početku godine	Ispravke vrednosti priznate u toku perioda	Uklanjanje ispravki vrednosti u toku perioda	Druge promene	Akumulirana ispravka vrednosti na kraju godine
Potraživanja od stanovništva	2.233.027	3.046.461	2.796.109	(907.787)	1.575.591
Stambeni krediti	537.581	1.175.263	940.417	(110.912)	661.516
Potrošački i gotovinski krediti	1.360.438	1.597.650	1.568.150	(617.582)	772.357
Transakcioni i kreditne kartice	76.620	124.069	137.966	(33.705)	29.018
Ostala potraživanja	258.386	149.479	149.577	(145.588)	112.701
Potraživanja od privrede	3.047.741	3.094.915	3.254.353	(1.092.683)	1.795.620
Velika preduzeća	208.118	378.718	423.344	252.521	416.013
Mala i srednja preduzeća	1.827.667	1.891.751	1.976.464	(845.655)	897.300
Mikro preduzeća i preduzetnici	648.121	678.052	553.066	(378.225)	394.882
Poljoprivrednici	57.183	57.496	31.473	(30.564)	52.642
Javna preduzeća	306.651	88.898	270.006	(90.760)	34.783
Potraživanja od ostalih klijenata	1.120.228	771.700	929.630	(394.666)	567.633
Ukupna izloženost	6.400.996	6.913.076	6.980.092	(2.395.136)	3.938.845
Prema kategorijama potraživanja					
Neproblematična potraživanja	1.680.217	4.420.160	4.726.920	154.658	1.528.115
od čega: restrukturirana	19.739	45.891	57.620	18.491	26.501
Problematična potraživanja	4.720.778	2.492.916	2.253.172	(2.549.794)	2.410.729
od čega: restrukturirana	1.513.782	541.282	349.570	(511.111)	1.194.383
Ukupna izloženost	6.400.996	6.913.076	6.980.092	(2.395.135)	3.938.845

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o obračunatim prihodima od kamata i naplaćenim kamatama u periodu završenom na dan 31. decembra 2018. godine

	Prihod od kamate	Naplaćena kamata	Prihod od kamate na obezvređena potraživanja	U RSD hiljada Naplaćena kamata na obezvređena potraživanja
Potraživanja od stanovništva	3.470.905	3.408.932	115.660	73.069
Stambeni krediti	1.046.191	1.023.106	35.777	18.490
Potrošački i gotovinski krediti	2.252.674	2.216.150	70.104	48.827
Transakcioni i kreditne kartice	121.438	121.327	3.269	2.313
Ostala potraživanja	50.603	48.349	6.510	3.439
Potraživanja od privrede	2.569.117	2.007.551	291.905	40.538
Velika preduzeća	452.422	286.939	141.290	13.734
Mala i srednja preduzeća	1.327.685	1.146.957	126.981	22.154
Mikro preduzeća i preduzetnici	695.484	513.304	21.283	4.090
Poljoprivrednici	19.395	15.763	2.268	560
Javna preduzeća	74.131	44.588	83	-
Potraživanja od ostalih klijenata	1.874.601	1.678.472	139.544	54
Ukupna potraživanja	7.914.623	7.094.955	547.109	113.661
Prema kategorijama potraživanja				
Neproblematična potraživanja	7.358.907	6.972.116	-	-
od čega: restrukturirana	16.750	14.801	-	-
Problematična potraživanja	555.716	122.839	547.109	113.661
od čega: restrukturirana	43.574	32.777	36.472	25.170
Ukupna potraživanja	7.914.623	7.094.955	547.109	113.661

Prihodi od kamata za kredite se iskazuju u skladu sa MSFI 9 po efektivnoj kamatnoj stopi, koja predstavlja stopu koja diskontuje procenjena buduća plaćanja ili primanja kroz očekivani životni vek plasmana na neto sadašnju vrednost plasmana.

Prilikom određivanja efektivne kamatne stope uzimaju se u obzir svi ugovorni uslovi koji se odnose na taj finansijski instrument, ali ne i budući kreditni gubici.

Kod obezvređenih plasmana, prihod se priznaje u visini prihoda određenog primenom efektivne kamatne stope na neto knjigovodstvenu vrednost (knjigovodstvenu vrednost umanjenju za iznos obezvređenja).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o obračunatim prihodima od kamata i naplaćenim kamatama u periodu završenom na dan 31. decembra 2017. godine

	Prihod od kamate	Naplaćena kamata	Prihod od kamate na obezvređena potraživanja	U RSD hiljada Naplaćena kamata na obezvređena potraživanja
Potraživanja od stanovništva	3.014.753	2.752.249	289.679	51.159
Stambeni krediti	790.550	727.825	68.687	10.499
Potrošački i gotovinski krediti	1.968.255	1.802.786	178.355	33.373
Transakcioni i kreditne kartice	148.193	129.360	20.878	2.350
Ostala potraživanja	107.755	92.279	21.759	4.937
Potraživanja od privrede	2.266.480	1.948.653	161.789	10.156
Velika preduzeća	336.495	321.852	14.225	-
Mala i srednja preduzeća	1.306.541	1.207.841	85.342	6.702
Mikro preduzeća i preduzetnici	519.227	319.295	50.457	2.354
Poljoprivrednici	30.163	19.830	11.670	1.100
Javna preduzeća	74.054	79.834	95	-
Potraživanja od ostalih klijenata	1.838.647	1.774.557	44.214	570
Ukupna potraživanja	7.119.881	6.475.459	495.682	61.884
Prema kategorijama potraživanja				
Neproblematična potraživanja	6.614.511	6.403.138	2.250	-
od čega: restrukturirana	16.830	14.788	478	-
Problematična potraživanja	505.370	72.322	493.432	61.884
od čega: restrukturirana	104.465	20.459	93.496	11.079
Ukupna potraživanja	7.119.881	6.475.459	495.682	61.884

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine****36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****36.2 Kreditni rizik (nastavak)*****Potrebna rezerva za procenjene gubitke***

Banka dodatno u skladu sa u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke vrši obračun rezerve za procenjene gubitke koji mogu nastati po osnovu bilansne aktive i vanbilansnih stavki i utvrđuje iznos potrebne rezerve za procenjene gubitke, koji predstavlja zbir pozitivnih razlika između rezerve za procenjene gubitke i utvrđenog iznosa ispravke vrednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama na nivou dužnika.

Potrebna rezerva za procenjene gubitke po bilansnoj aktivu i vanbilansnim stavkama predstavlja odbitnu stavku od kapitala banke u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke, osim u slučaju kada je ispunjen uslov iz tačke 34a Odluke o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ("Službeni glasnik RS", br. 94/2011, 57/2012, 123/2012, 43/2013, 113/2013, 135/2014, 25/2015, 38/2015, 61/2016, 69/2016, 91/2016 i 101/2017 i 114/2017). U skladu sa navedenim, Banka od 31.3.2017. godine potrebnu rezervu za procenjene gubitke ne tretira kao odbitnu stavku od osnovnog akcijskog kapitala. Odlukom o izmeni Odluke o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ("Službeni glasnik RS", br. 103/2018) i Odlukom o izmeni Odluke o adekvatnosti kapitala ("Službeni glasnik RS", br. 103/2018) koje su stupile na snagu od 1. januara 2019. godine u potpunosti je ukinut celokupan koncept obračuna rezerve za procenjene gubitke, kao i tretman potrebne rezerve za procenjene gubitke kao odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala

Reprogramirani krediti

Kada su ispunjeni uslovi za reprogram kredita Banka radije reprogramira, odnosno restrukturira kredite, nego što realizuje sredstva obezbeđenja. To može da podrazumeva produženje roka otplate, smanjenje inicijalno ugovorene kamatne stope, smanjenje anuiteta, delimični otpis potraživanja ili bilo koju drugu izmenu inicijalnih uslova kreditiranja na način da se klijentu odobre povoljniji uslovi nego što je to inicijalno odobreno. Reprogrami mogu biti poslovni (biznis) repogrami ili forbearance po definiciji EBA-e.

Biznis reprogram podrazumeva izmenu inicijalno ugovorenih uslova koja nije uslovljena pogoršanjem finansijske pozicije dužnika, odnosno ublažavanjem posledica pogoršane finansijske pozicije i ne predstavlja restrukturiranje. Rezultat je promenjene situacije na tržištu i potrebe da se postojeća dinamika i uslovi kredita prilagode novonastalim tržišnim uslovima.

Forbearance predstavlja restrukturiranje uslovljeno:

- nesposobnošću dužnika da ispunjava ugovorne obaveze usled finansijskih poteškoća i
- potrebom da banka učini određene ustupke kako bi klijent mogao da servisira ugovorne obaveze.

Performing forbearance - predstavlja polaznu kategoriju u okviru forbearance principa i dodeljuje se u slučaju definisanog pogoršanja finansijske pozicije klijenta odnosno njegove kreditne sposobnosti registrovane docnje preko 30 dana u zadnja 3 meseca pre podnošenja zahteva za reprogram ili drugih nepoštovanja ugovornih uslova prema Banci. Minimalni period važenja ovog statusa je 2 godine tokom kojeg klijent mora da otplati min 6,7% ukupnog duga godišnje (važi za Corporate) i na kraju perioda ne sme da ima dospeli dug.

Performing forbearance under probation - je podkategorija u okviru Forbearance statusa u koju klijent prelazi iz Non performing forbearance ili Defaulted forberanace statusa po isteku monitoring perioda pri čemu moraju biti kumulativno ispunjeni uslovi: maksimalne docnje tokom trajanja monitoring perioda nepostojanja dana docnje na kraju monitoring perioda i evidentiran pozitivan finansijski razvoj koji nagoveštava sposobnost dužnika da u budućem periodu uredno ispunjava ugovorne obaveze. Performing Forbearance under probation traje maksimalno 2 godine po isteku koje ako su ispunjeni svi uslovi klijent izlazi iz statusa Forbearance.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Reprogramirani krediti (nastavak)

Non performing forbearance status se dodeljuje u slučajevima:

- da klijent ne sprovede konačno restrukturiranje po isteku perioda od 18 m od dodeljivanja statusa „privremene mere“;
- nastupanja nekog od događaja neizmirenja obaveza koji se ne odnosi na restrukturiranje za vreme trajanja performing forbearance statusa;
- kašnjenja preko 30 dana kod klijenta koji je u Performing Forbearance under probation statusu
- Ako se klijentu koji je u Performing Forbearance under probation statusu uradi novi reprogram u drugoj godini trajanja statusa

Monitoring period za klijente sa NPF statusom traje godinu dana nakon čega u slučaju ispunjenja definisanih uslova prelazi u Performing forbearance under probation status.

Distresni reprogram/restrukturiranje (defaulted forbearance) predstavlja vid restrukturiranja kojim klijent dobija status neizmirenja obaveza. Ovim putem se obuhvata celokupna izloženost (ili njen najveći deo) i uvek je uslovljena značajnim pogoršanjem boniteta klijenta. Distresni reprogram se odobrava uvek kada klijent ima rejting R3 u momentu odobrenja reprograma kada klijent nije u radnom odnosu (važi samo za fizička lica) kao i kada se klijentu odobrava drugi reprogram a prošlo je manje od 2 godine od odobrenja inicijalnog reprograma.

Privremene mere - od privremenim merama se ne podrazumeva konačno restrukturiranje već među korak do sprovođenja konačnog restrukturiranja. Najčešće se javlja u situacijama kada je prisutan veći broj kreditora kod određenog klijenta i potreban je duži vremenski period zbog internih postupaka i procedura svakog pojedinog kreditora kako bi se konačni model restrukturiranja definisao (primer - situacije kada se pribegava stand-still sporazumima ili moratorijumima kao prelaznom rešenju do konačnog restrukturiranja). Period trajanja privremenih mera je ograničen na 18 meseci.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Banka kontinuirano kontrolira reprogramirane kredite kako bi se osiguralo ispunjenje svih kriterijuma, kao i budućih plaćanja ili pravovremenog dodeljivanja statusa neizmirenja obaveza klijentu koji se ne pridržava definisanih kriterijuma.

Podaci o restrukturiranim potraživanjima u toku 2018. godine:

	Bruto vrednost ukupnih potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti potraživanja	Bruto vrednost restrukturiranih potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti restrukturiranih potraživanja	% restrukturiranih potraživanja	U RSD hiljada Vrednost sredstava obezbeđenja restrukturiranih potraživanja
Potraživanja od stanovništva	63.538.071	1.561.417	813.431	499.895	1,28	243.998
Stambeni krediti	35.519.704	708.416	419.107	275.681	1,18	240.473
Potrošački i gotovinski krediti	25.762.098	784.474	387.735	220.280	1,51	3.525
Transakcioni i kreditne kartice	725.107	15.765	-	-	-	-
Ostala potraživanja	1.531.162	52.762	6.589	3.934	0,43	-
Potraživanja od privrede	70.249.478	1.319.365	694.730	184.035	0,99	145.097
Sektor A	5.804.316	85.503	58.976	35.639	1,02	58.976
Sektor B, C i E	15.220.370	410.804	551.525	72.262	3,62	70.340
Sektor D	8.636.316	145.703	-	-	-	-
Sektor F	12.717.164	99.737	11.260	11.260	0,09	11.260
Sektor G	12.399.231	348.895	60.583	60.354	0,49	-
Sektor H, I i J	7.285.901	79.373	-	-	0,00	-
Sektor L, M i N	8.186.180	149.350	12.386	4.521	0,15	4.521
Potraživanja od ostalih klijenata	9.457.183	270.151	8.541	4.591	0,09	-
Ukupna potraživanja	143.244.731	3.150.933	1.516.702	688.521	1,06	389.095

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Banka kontinuirano kontrolira reprogramirane kredite kako bi se osiguralo ispunjenje svih kriterijuma, kao i budućih plaćanja ili pravovremenog dodeljivanja statusa neizmirenja obaveza klijentu koji se ne pridržava definisanih kriterijuma.

Podaci o restrukturiranim potraživanjima u toku 2017. godine:

	Bruto vrednost ukupnih potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost restrukturiranih potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti restrukturiranih potraživanja	%	U RSD hiljada
			Ukupno	od čega: problematična potraživanja		restrukturiranih potraživanja	
Potraživanja od stanovništva	47.365.146	1.575.591	742.951	463.530	189.385	1.57	284.190
Stambeni krediti	25.359.666	661.519	442.664	260.854	114.017	1.75	283.080
Potrošački i gotovinski krediti	19.445.288	772.354	280.277	189.359	67.433	1.44	1.109
Transakcioni i kreditne kartice	797.249	29.018	-	-	-	-	-
Ostala potraživanja	1.762.943	112.701	20.010	13.317	7.934	1.14	-
Potraživanja od privrede	52.468.778	1.660.685	1.042.041	1.018.873	755.991	1.99	699.352
Sektor A	2.272.157	95.599	70.411	47.243	41.244	3.10	-
Sektor B, C i E	13.654.361	611.286	621.159	621.159	451.343	4.55	551.080
Sektor D	5.670.638	79.830	-	-	-	-	-
Sektor F	10.188.389	179.217	119.208	119.208	113.046	1.17	25.697
Sektor G	10.587.707	474.556	224.072	224.072	148.919	2.12	115.384
Sektor H, I i J	3.660.781	62.814	-	-	-	0.00	-
Sektor L, M i N	6.434.746	157.383	7.191	7.191	1.440	0.11	7.191
Potraživanja od ostalih klijenata	10.455.527	702.569	320.813	315.188	275.508	3.07	278.381
Ukupna potraživanja	110.289.451	3.938.845	2.105.804	1.797.591	1.220.884	1.91	1.261.923

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama restrukturiranih potraživanjima u toku 2018. godine::

	U RSD hiljada				
	Bruto vrenost na početku perioda	Potraživanja koja su restrukturirana u toku perioda	Potraživanja koja su u toku perioda prestala da se smatraju restrukturiranim	Druge promene	Bruto vrenost na kraju godine
Potraživanja od stanovništva	742.951	395.125	203.457	(121.187)	557.547
Stambeni krediti	442.664	142.234	122.419	(43.925)	295.685
Potrošački i gotovinski krediti	280.277	251.516	71.865	(71.640)	257.169
Ostala potraživanja	20.010	1.375	9.173	(5.622)	4.692
Potraživanja od privrede	1.067.513	499.208	600.945	(262.506)	456.880
Velika preduzeća	416.085	-	416.085	-	-
Mala i srednja preduzeća	454.198	13.812	162.634	(176.408)	28.938
Mikro preduzeća i preduzetnici	188.832	480.343	17.293	(85.269)	424.051
Poljoprivrednici	8.398	5.053	4.932	(828)	3.891
Javna preduzeća	-	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	295.341	-	295.341	-	-
Ukupna potraživanja	2.105.805	894.333	1.099.743	(383.693)	1.014.427

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama restrukturiranih potraživanja u toku 2017. godini:

	Bruto vrednost na početku perioda	Potraživanja koja su restrukturirana u toku perioda	Potraživanja koja su u toku perioda prestala da se smatraju restrukturiranim	Druge promene	Bruto vrednost na kraju godine	Neto vrednost na kraju godine
Potraživanja od stanovništva	733.777	273.968	154.729	(110.065)	742.951	553.567
Stambeni krediti	444.292	130.404	93.689	(38.342)	442.664	328.648
Potrošački i gotovinski krediti	262.263	134.037	56.734	(59.288)	280.277	212.844
Ostala potraživanja	27.223	9.527	4.305	(12.435)	20.010	12.075
Potraživanja od privrede	1.592.923	55.765	526.574	(54.601)	1.067.513	296.327
Velika preduzeća	-	-	-	416.085	416.085	101.115
Mala i srednja preduzeća	1.180.141	10.281	330.165	(406.059)	454.198	86.318
Mikro preduzeća i preduzetnici	237.845	45.484	35.183	(59.314)	188.832	104.648
Poljoprivrednici	13.711	-	-	(5.313)	8.398	4.246
Javna preduzeća	161.225	-	161.225	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	481.739	-	-	(186.398)	295.341	35.027
Ukupna potraživanja	2.808.438	329.733	681.302	(351.064)	2.105.805	884.921

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o strukturi restrukturiranih potraživanja prema merama restrukturiranja u toku 2018. godine:

	Kapitalizacija dodnje	Grejs period	Produženje roka otplate	Promena visine kamatne stope	Delimičan otpis	Druge mere	Ukupno
							U RSD hiljada
Potraživanja od stanovništva	555.768	16.405	609.978	745.356	74.342	706	813.432
Stambeni krediti	313.874	13.624	217.478	353.850	72.669	-	419.107
Potrošački i gotovinski krediti	237.743	2.782	385.912	384.917	1.673	706	387.735
Ostala potraživanja	4.152	-	6.589	6.589	-	-	6.589
Potraživanja od privrede	637.157	563.700	677.661	136.983	15.774	2.058	703.271
Mala i srednja preduzeća	66.301	74.113	128.967	71.312	15.774	-	128.967
Mikro preduzeća i preduzetnici	565.533	489.097	543.046	58.471	-	-	566.613
Poljoprivrednici	5.323	490	5.647	7.200	-	2.058	7.690
Potraživanja od ostalih klijenata	-	-	-	-	-	-	-
Ukupna potraživanja	1.192.925	580.105	1.287.639	882.339	90.115	2.764	1.516.702

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o strukturi restrukturiranih potraživanja prema merama restrukturiranja u toku 2017. godine:

	Kapitalizacija doznje	Grejs period	Produženje roka otplate	Promena visine kamatne stope	Delimičan otpis	Druge mere	U RSD hiljada	
								Ukupno
Potraživanja od stanovništva	531.655	8.856	515.304	615.951	62.831	-		742.951
Stambeni krediti	315.783	8.530	216.435	322.131	62.108	-		442.664
Potrošački i gotovinski krediti	211.479	326	278.919	275.414	724	-		280.277
Ostala potraživanja	4.393	-	19.950	18.406	-	-		20.010
Potraživanja od privrede	937.564	701.744	1.039.413	827.857	125.884	2.279		1.067.513
Velika preduzeća	416.085	416.085	416.085	416.085	-	-		416.085
Mala i srednja preduzeća	351.433	239.760	454.198	276.418	98.700	-		454.198
Mikro preduzeća i preduzetnici	161.648	42.553	165.664	130.301	27.184	-		188.832
Poljoprivrednici	8.398	3.345	3.466	5.053	-	2.279		8.398
Potraživanja od ostalih klijenata	295.341	295.341	295.341	295.341	295.341	295.341		295.341
Ukupna potraživanja	1.764.560	1.005.941	1.850.058	1.739.149	484.056	297.620		2.105.805

Pregled prema merama restrukturiranja je prikazan prema svakoj od primenjenih mera nezavisno da li je primenjena bilo koja druga mera.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Rizik koncentracije plasmana

Rizik koncentracije je rizik gubitka koji proizilazi iz velike izloženosti Banke određenoj grupi dužnika ili pojedinačnom dužniku. Koncentracija kreditnog rizika nastaje kada značajan broj komitenata pripada istoj industriji, ili istom geografskom području, ili imaju slične ekonomske karakteristike, izloženi su istim faktorima koji utiču na prihode i rashode komitenata što može biti od uticaja na izmirivanje njihovih ugovornih obaveza u slučaju promena u ekonomskim, političkim ili nekim drugim okolnostima koje ih jednako pogađaju. Da bi se ostvario i održao sigurniji kreditni portfolio i da bi se minimizirao rizik koncentracije, ustanovljavaju se mere bezbednosti definisanjem maksimalnih nivoa izloženosti i kreditnih limita kao i redovnim praćenjem poštovanja ustanovljenih limita. Takođe, na redovnoj godišnjoj osnovi Banka sprovodi detaljnu i sveobuhvatnu analizu koncentracije kreditnog (ali i drugih) rizika po različitim dimenzijama (klase izloženosti, privredni sektori, kolaterali, proizvodi i sl.).

Banka upravlja rizikom koncentracije u kreditnom portfoliju kroz okvir uspostavljen Politikom interne procene adekvatnosti kapitala (sa pripadajućom Procedurom), regulatorne limite uspostavljene Odlukom o upravljanju rizicima banke, kao i interne limite definisane navedenom Politikom i Procedurom.

Procedurom interne procene adekvatnosti kapitala Banka je definisala praćenje izloženosti kreditnom riziku po sledećim kategorijama: koncentracija po klasama izloženosti (Bazel klase izloženosti), koncentracija po rejtingu klijenata, koncentracija klijenata pravnih lica, Real estate i mikro klijenata po industrijskim sektorima, koncentracija izloženosti prema pojedinačnim klijentima u celokupnom kreditnom portfoliju, portfoliju klijenata pravnih lica, banaka i država, koncentracija kolaterala, koncentracija po valutama i koncentracija po proizvodima. Za potrebe utvrđivanja koncentracije kreditnog rizika koristi se Herfindahl-Hirschman Index (HHI) and Moody's matrica.

Prema Odluci o upravljanju rizicima banke, Banka analizira izloženost kreditnom riziku kroz sledeća dva pokazatelja (uzimajući u obzir sve uslove definisane navedenom Odlukom):

- Izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica, koja ne sme biti viša od 25% kapitala Banke.
- Zbir velikih izloženosti, koji ne sme biti viši od 400% kapitala Banke.

Pored toga, Banka je za potrebe praćenja kao interni limit zadržala pokazatelj koji je ranije bio definisan regulativom, a po kome izloženost prema licima povezanim sa Bankom ne sme biti viša od 20% kapitala Banke.

Politikom interne procene adekvatnosti kapitala (sa pripadajućom Procedurom) Banka je definisala praćenje koncentracije kreditnog rizika za klijente pravna lica, finansijske institucije i države na sledećim nivoima: maksimalni limit izloženosti, maksimalni limit izloženosti zasnovan na rejtingu i operativni maksimalni limit izloženosti.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o granskoj i geografskoj koncentraciji izloženosti u toku 2018. godine:

	Beogradski region			Region Vojvodine			Region Šumadije i Zapadne Srbije			Region Južne i Istočne Srbije			Region Kosova i Metohije			Inostranstvo			U RSD hiljada
	Neproblema- matična potraživanja	Problema- matična potraživanja	Problem- matična potraživanja	Neproblema- matična potraživanja	Problema- matična potraživanja	Problem- matična potraživanja	Neproblema- matična potraživanja	Problema- matična potraživanja	Problem- matična potraživanja	Neproblema- matična potraživanja	Problema- matična potraživanja	Problem- matična potraživanja	Neproblema- matična potraživanja	Problema- matična potraživanja	Problem- matična potraživanja	Neproblema- matična potraživanja	Problema- matična potraživanja	Problem- matična potraživanja	
Potraživanja od stanovništva	24.625.959	365.289	24.364.097	629.006	7.804.462	289.593	4.723.259	121.565	607.413	1.595	5.812	21							
Stambeni krediti	17.477.059	181.397	12.525.772	337.304	3.163.098	152.208	1.544.658	59.358	73.100	-	5.752	-							
Potrošački i gotovinski krediti	6.699.115	168.470	10.681.938	261.830	4.271.747	123.773	2.989.795	57.489	506.444	1.495	-	-							
Transakcioni i kreditne kartice	138.638	2.657	419.509	6.666	100.812	2.661	48.333	1.187	4.601	41	-	-							
Ostala potraživanja	311.147	12.765	736.878	23.205	268.805	10.950	140.472	3.531	23.268	60	60	21							
Potraživanja od privrede	33.342.020	99.528	25.161.948	299.154	6.676.498	269.348	4.381.774	16.939	2.269	0	0	0							
Sektor A	470.575	-	5.055.444	35.645	175.430	2	56.592	10.629	-	-	-	-							
Sektori B, C i E	3.157.734	17.909	6.263.079	56.446	2.895.858	200.932	2.628.412	-	-	-	-	-							
Sektor D	5.698.595	-	244.235	-	2.044.539	-	648.947	-	-	-	-	-							
Sektor F	7.981.417	6.198	4.252.743	5.661	340.370	-	124.465	6.311	-	-	-	-							
Sektor G	4.772.514	67.393	5.612.401	196.676	1.026.814	58.983	662.180	-	2.269	-	-	-							
Sektori H, I i J	5.416.041	7.989	1.595.996	204	138.485	9.431	117.755	-	-	-	-	-							
Sektori L, M i N	5.845.143	39	2.138.050	4.524	55.001	-	143.423	-	-	-	-	-							
Potraživanja od ostalih klijenata	4.722.125	83.367	3.144.141	50.707	422.642	23.835	185.471	3.062	609.683	1.595	821.834	21							
Ukupna izloženost	62.690.104	548.183	52.670.185	978.867	14.903.602	582.775	9.290.503	141.567	609.683	1.595	821.834	21							

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o granskoj i geografskoj koncentraciji izloženosti na dan 31. decembra 2017. godine:

	Beogradski region			Region Vojvodine			Region Šumadije i Zapadne Srbije			Region Južne i Istočne Srbije			Region Kosova i Metohije			Inostranstvo			U RSD hiljada
	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja		
Potraživanja od stanovništva	17.198.075	410.904	18.808.593	674.483	6.210.297	298.001	3.168.624	134.647	453.989	1.401	6.106	24							
Stambeni krediti	11.478.867	209.464	9.542.436	365.807	2.422.224	151.157	1.069.363	68.099	46.193	-	6.055	-							
Potrošački i gotovinski krediti	5.210.635	167.627	7.979.112	253.033	3.368.872	123.022	1.899.887	55.661	386.049	1.391	-	-							
Transakcioni i kreditne kartice	145.052	5.080	467.842	9.677	108.698	3.331	51.401	2.101	4.066	-	-	-							
Ostala potraživanja	363.522	28.731	819.203	45.966	310.503	20.491	147.973	8.786	17.682	11	52	24							
Potraživanja od privrede	24.439.136	633.126	16.516.621	470.216	6.312.160	115.254	3.801.005	180.430	830	-	-	-							
Sektor A	506.614	-	1.626.009	48.980	21.682	2	49.395	19.474	-	-	-	-							
Sektori B, C i E	2.065.454	415.402	5.640.929	155.615	2.974.743	2.749	2.351.092	48.378	-	-	-	-							
Sektor D	2.697.882	-	271.985	-	2.032.087	-	668.683	-	-	-	-	-							
Sektor F	7.020.568	-	2.677.039	8.190	209.335	-	161.646	111.611	-	-	-	-							
Sektor G	4.967.537	133.149	3.832.045	210.092	840.996	111.994	491.065	-	830	-	-	-							
Sektori H, I i J	2.139.480	-	1.280.631	1.948	173.183	509	64.062	968	-	-	-	-							
Sektori L, M i N	5.041.601	84.575	1.187.984	45.390	60.135	-	15.062	-	-	-	-	-							
Potraživanja od ostalih klijenata	4.105.470	169.621	3.655.838	343.940	389.693	157.599	375.531	14.678	-	-	1.243.156	-							
Ukupna izloženost	45.742.681	1.213.651	38.981.053	1.488.639	12.912.151	570.854	7.345.160	329.756	454.819	1.401	1.249.263	24							

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine****36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****36.2 Kreditni rizik (nastavak)****Rizici srodni kreditnom riziku**

Kreditni rizik obuhvata rezidualni rizik, rizik smanjenja vrednosti potraživanja, rizik izmirenja/isporuke, rizik druge ugovorne strane i kreditno-devizni rizik. Banka rizike srodne kreditnom riziku prevazilazi istim kontrolnim procesima i procedurama koji se koriste za kreditni rizik.

Rizik druge ugovorne strane

Banka posluje sa derivativnim finansijskim instrumentima što dovodi do njene izloženosti riziku druge ugovorne strane odnosno riziku od neizmirenja obaveze druge ugovorne strane u transakciji pre konačnog poravnanja novčanih tokova po toj transakciji.

Kreditni rizik derivata se limitira utvrđivanjem maksimalnog limita za svaki pojedinačni derivativni finansijski instrument i to na osnovu njegove vrste, ročnosti kao i kreditnog kvaliteta klijenta.

36.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima

Rizik likvidnosti je definisan Odlukom Narodne banke o upravljanju rizikom likvidnosti („Službeni glasnik RS“, br.103/2016).

Rizik likvidnosti je rizik da Banka neće biti u mogućnosti da izmiri svoje dospele obaveze. Da bi se ovaj rizik smanjio ili ograničio rukovodstvo Banke nastoji da diversifikuje svoje izvore finansiranja, upravlja aktivom razmatrajući stepen likvidnosti iste, prati dnevnu likvidnost Banke kao i njene buduće novčane tokove.

To uključuje procenu očekivanih dinarskih i deviznih novčanih tokova na dnevnom nivou i postojanje visoko likvidnih sredstava obezbeđenja koja mogu biti korišćena za osiguranje dodatnih finansijskih sredstava ukoliko se to zahteva. Svojom imovinom i obavezama Banka upravlja na način koji joj obezbeđuje da u svakom trenutku ispunjava sve svoje obaveze i da njeni klijenti raspolažu svojim sredstvima u skladu sa ugovorenim rokovima.

Upravljanje rizikom likvidnosti u Banci je definisano politikama, procedurama i pravilnicima koje odobravaju Upravni odbor i Izvršni odbor i koje su u saglasnosti sa strategijom upravljanja rizicima na nivou Erste Grupe, kao i sa svim relevantnim zakonskim i podzakonskim aktima Republike Srbije. Revizija politika, procedura i pravilnika se obavlja u skladu sa potrebama, a najmanje jednom godišnje.

Proces upravljanja rizikom likvidnosti organizovan je kroz rad Odbora za upravljanje aktivom i pasivom, Odeljenja za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti i Službe upravljanja aktivom i pasivom.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom i Komitet za operativno upravljanje likvidnošću („KOL odbor“) su odgovorni za praćenje rizika likvidnosti, upravljanje rizikom likvidnosti i predlaganje Izvršnom odboru mera i aktivnosti za održavanje likvidnosti, usklađivanje ročne strukture, plana rezervi finansiranja i drugih mera od značaja za finansijsku stabilnost Banke. Služba upravljanja aktivom i pasivom i Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti dnevno prate pokazatelj rizika likvidnosti (LIK) tako da se isti kreće u okviru limita propisanih od strane Narodne Banke Srbije, Politikom upravljanja rizikom likvidnosti i Planom finansiranja u nepredviđenim situacijama (kriza likvidnosti) (u daljem tekstu „PFNS“). Pored praćenja ovog pokazatelja Politika upravljanja rizikom likvidnosti i PFNS definišu i druge pokazatelje i njihove limite kao i osobe/odeljenja zadužene za praćenje i izveštavanje o istim. Kratak rezime kretanja ovih pokazatelja prezentuje se dvonedeljno na sastancima Komiteta za operativno upravljanje likvidnošću, odnosno i češće u slučaju probijanja limita ili promene statusa likvidnosti.

Banka održava portfolio koji se sastoji od visoko likvidnih hartija od vrednosti i diversifikovanih sredstava koja mogu lako da se konvertuju u gotovinu u slučaju nepredviđenih i negativnih oscilacija u tokovima gotovine Banke. Takođe, Banka održava zahtevani nivo obavezne dinarske i devizne rezerve, u skladu sa zahtevima Narodne Banke Srbije.

Nivo likvidnosti se iskazuje pokazateljem likvidnosti koji predstavlja odnos zbira likvidnih sredstava prvog reda (gotovina sredstva na žiro računu, zlato i drugi plemeniti metali; sredstva na računima kod banaka s raspoloživim kreditnim rejtingom izabrane agencije za rejting kome odgovara nivo kreditnog kvaliteta 3 ili bolji utvrđen u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke (investicioni rang); depoziti kod Narodne banke Srbije; čekovi i druga novčana potraživanja u postupku realizacije; neopozive kreditne linije odobrene Banci, akcije i dužničke hartije od vrednosti kotirane na berzi; 90% fer vrednosti hartija od vrednosti koje glase na dinare, bez devizne klauzule, čiji je izdavalac Republika Srbija i čija je minimalna ročnost tri meseca, odnosno 90 dana, a koje je Banka klasifikovala kao hartije od vrednosti kojima se trguje ili hartije od vrednosti koje su raspoložive za prodaju) i drugog reda (ostala potraživanja Banke koja dospevaju do mesec dana) i zbira obaveza po viđenju ili bez ugovorenog roka dospeća (40% depozita po viđenju banaka, 20% depozita po viđenju ostalih deponenata, 10% štednih uloga, 5% garancija i drugih oblika jemstva i 20% neiskorišćenih odobrenih neopozivih kreditnih linija) i obaveza sa ugovorenim rokom dospeća u narednih mesec dana.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)
36.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)

Pored šireg pokazatelja likvidnosti Banka prati i uži pokazatelj likvidnosti.

Uži pokazatelj likvidnosti predstavlja odnos likvidnih potraživanja Banke prvog reda, s jedne strane, i zbira obaveza banke po viđenju ili bez ugovorenog roka dospeća i obaveza banke sa ugovorenim rokom dospeća u narednih mesec dana od dana vršenja obračuna pokazatelja, s druge strane.

Banka je i tokom 2018. i tokom 2017. godine imala pokazatelj dnevne likvidnosti iznad zakonom propisanog nivoa.

	31. decembra 2018.	31. decembra 2017.
Prosek tokom perioda	1,46	1,51
Najviši	1,84	1,97
Najniži	1,18	1,24
Na dan	1,36	1,61

Uži pokazatelj likvidnosti tokom 2018 i 2017. godine

	31. decembra 2018.	31. decembra 2017.
Prosek tokom perioda	1,36	1,37
Najviši	1,77	1,75
Najniži	1,09	1,13
Na dan	1,28	1,52

Od 30.06.2017. na osnovu Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke, donete od strane Narodne Banke Srbije, poslovne banke su u obavezi da na mesečnom nivou obračunavaju i izveštavaju o vrednosti Pokazatelja pokrića likvidnom aktivom (u daljem tekstu PPLA). PPLA predstavlja odnos zaštitnog sloja likvidnosti banke i neto odliva likvidnih sredstava do kojih bi došlo tokom narednih 30 dana od dana računanja ovog pokazatelja u pretpostavljenim uslovima stresa. Banka je dužna da PPLA, zbirno u svim valutama, održava na nivou koji nije niži od 100%.

Set politika i drugih internih akata usvojen od strane Upravnog i Izvršnog odbora detaljnije opisuje pitanja nadležnosti, metodologije obračuna, limita i eskalacije. Pored definisanog regulatornog limita Banka je uspostavila i prati i interne limite za PPLA.

Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti u okviru Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom odgovorno je za obračun pokazatelja a za upravljanje pokazateljem odgovorna je Služba upravljanja aktivom i pasivom. Banka je na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine imala vrednost PPLA iznad propisanog limita.

	Na dan 31. decembra 2018.	Na dan 31. decembra 2017.
PPLA	175,30%	154,97%

Banka pored obračuna regulatornih i internih pokazatelja sprovodi i redovni stres test za rizik likvidnosti. Analiza perioda opstanka radi se na nedeljnom nivou. Definisane su tri vrste krize (kriza imena, tržišna kriza i kombinovana kriza) sa dva stepena ozbiljnosti (blaga i ozbiljna). Svaka od kriza ima pretpostavljeni period trajanja.

Najgori scenario koji se prati pretpostavlja veoma ograničen pristup međubankarskom tržištu i tržištu kapitala, i u isto vreme velike odlive po osnovu klijentskih depozita. Dodatno, simulacija pretpostavlja veće korišćenje garancija i kreditnih linija. Početkom 2018 godine usvojena je nova metodologija za analizu perioda opstanka. Banka je definisala interne limite za SPA. Metodologija koja se koristi za Analizu perioda opstanka (SPA) u EBS se zasniva na Pristupu opasne zone. Model opasne zone se koristi kao model rizika finansiranja u sistemskim stres testovima. Pretpostavka je da je rizik likvidnosti sekundarni rizik, koji se lako može proširiti i povećati bilo koju krizu koja proističe iz drugih kategorija rizika. Pristup Opasne zone podrazumeva da dok se kriza razvija i postaje ozbiljnija, postoje kritične tačke gde se svako finansijsko tržište zatvara i više nije dostupno za subjekt.

Banka u skladu sa zahtevima matične banke, a na bazi EU regulative, prati i izveštava pokazatelj NSFR (Net Stable Funding ratio). Pokazatelj je definisan kao odnos elemenata koji obezbeđuju stabilno finansiranje i elemenata koji zahtevaju stabilno finansiranje, i služi za praćenje rizika strukturne likvidnosti, sa fokusom na dugoročno finansiranje u svrhu ograničavanja upotrebe kratkoročnog finansiranja i finansiranja neusklađenosti. Banka je definisala interne limite za pokazatelj NSFR.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)

Analiza finansijskih obaveza prema dospeću

Sledeća tabela prikazuje najznačajnije finansijske obaveze Banke prema roku dospeća, sa stanjem na dan 31. decembra 2018. i 31. decembra 2017. godine i zasnovana je na ugovorenim nediskontovanim iznosima otplate.

Banka očekuje da većina deponenata neće zahtevati isplatu depozita na dan dospeća utvrđenim ugovorom.

Analiza finansijskih obaveza prema dospeću

	Od 0-1 mesec	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	U RSD hiljada 31.12.2018.
Obaveze po osnovu kredita, depozita i hartija od vrednosti	24.206.650	19.532.494	41.336.021	58.475.939	29.803.446	173.354.550
Subordinirane obaveze	-	154.260	337.745	1.189.948	4.123.778	5.805.731
Ukupno	24.206.650	19.686.754	41.673.766	59.665.886	33.927.224	179.160.281

	Od 0-1 mesec	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	U RSD hiljada 31.12.2017.
Obaveze po osnovu kredita, depozita i hartija od vrednosti	20.807.263	20.135.366	42.909.488	45.666.407	11.989.544	141.508.069
Subordinirane obaveze	-	96.978	286.911	1.076.577	-	1.460.466
Ukupno	20.807.263	20.232.344	43.196.400	46.742.985	11.989.544	142.968.536

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)

Analiza finansijskih obaveza prema dospeću (nastavak)

Sledeća tabela prikazuje garancije, akreditive i ostale preuzete neopozive obaveze Banke prema ugovorenim rokovima dospeća:

	Do 14 dana	Od 15 dana do 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	U RSD hiljada 31.12.2018.
Potencijalne obaveze	652.361	372.586	1.956.337	5.386.834	6.323.218	412.768	15.104.104
Preuzete neopozive obaveze i akreditivi	20.355.235	59.408	556.434	3.032.060	7.266.143	5.777.865	37.047.145
Ukupno	21.007.596	431.994	2.512.771	8.418.894	13.589.361	6.190.633	52.151.249

	Do 14 dana	Od 15 dana do 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	U RSD hiljada 31.12.2017.
Potencijalne obaveze	804.154	498.480	2.291.039	4.421.168	4.363.004	220.085	12.597.930
Preuzete neopozive obaveze i akreditivi	9.187.841	136.759	674.876	3.482.742	7.922.839	3.227.864	24.632.921
Ukupno	9.991.995	635.239	2.965.915	7.903.910	12.285.843	3.447.949	37.230.851

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)

Analiza finansijskih obaveza prema dospeću (nastavak)

Banka očekuje da neće sve potencijalne i preuzete neopozive obaveze biti povučene pre njihovog isteka roka dospeća.

Za potrebe finansiranja malih i srednjih preduzeća, kao i infrastrukturnih projekata malog i srednjeg obima koje realizuju opštine, Banka koristi sredstva Evropske investicione banke (EIB) i Nemačke razvojne banke (KfW).

Banka je potpisala četiri ugovora sa EIB za potrebe finansiranja malih i srednjih preduzeća, kao i infrastrukturnih projekata malog i srednjeg obima koje realizuju opštine i to 2010. godine, 2012. godine, 2015. i 2018. godine u ukupnom iznosu od 175 miliona evra.

Potpisivanjem ugovora sa Nemačkom razvojnom bankom, KfW, krajem 2012. godine. Banka je za potrebe finansiranja mikro, malih i srednjih preduzeća i projekata energetske efikasnosti/obnovljive energije obezbedila sredstva u iznosu od 10 miliona evra.

Potpisivanjem drugog ugovora sa Nemačkom razvojnom bankom, KfW, potpisanog 2014. godine, Banka je za potrebe finansiranja mikro, malih i srednjih preduzeća i projekata energetske efikasnosti/obnovljive energije obezbedila sredstva u iznosu od 20 miliona evra.

Banka je krajem 2017. godine potpisala novi ugovor sa KfW u iznosu od 23 miliona evra za potrebe finansiranja energetske efikasnosti i obnovljive energije.

Polovinom decembra 2018. godine Banka je potpisala novi ugovor sa Nemačkom razvojnom bankom, KfW, za finansiranje obnovljivih izvora energije za mala i srednja preduzeća u ukupnom iznosu od 10 miliona evra.

Za potrebe finansiranja kredita pravnim licima Banka je 3. decembra 2015. godine sa Erste Group Bank AG potpisala ugovor o dugoročnom kreditu na iznos od 100 miliona evra. Krajem 2017. godine potpisan je novi ugovor o dugoročnom kreditu na iznos od 53 miliona evra.

Banka je u junu 2018. godine potpisala novi ugovor sa Erste Group AG za potrebe finansiranja kredita pravnim licima u ukupnom iznosu od 65 miliona evra.

Krajem juna meseca 2018. godine Banka je potpisala ugovor sa EBRD za potrebe finansiranja projekata energetske efikasnosti u sektoru stanovanja. Ukupan iznos ugovora je 600 miliona dinara.

Banka je u julu 2017. godine potpisala ugovor sa Narodnom bankom Srbije kao agentom države za korišćenje sredstava iz Apeks zajma za mala i srednja preduzeća i druge prioritete III/B.

Saldo primljenih kredita od inostranih kreditnih institucija u toku 2018. godine iznosi 41.184.587 hiljada dinara (2017. godine: 29.698.233 hiljada dinara) (napomena 28).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)

Analiza finansijskih obaveza prema dospeću (nastavak)

Analiza ročne strukture sredstava i obaveza

	Do 14 dana	Od 15 dana do 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	U RSD hiljada Ukupno 31.12.2018.
AKTIVA							
Gotovina i sredstva kod centralne banke	24.641.261	-	-	-	-	-	24.641.261
Potraživanja po osnovu derivata	10.160	-	-	4.843	35.510	130.691	181.204
Hartije od vrednosti	297.860	354.642	1.747.479	2.930.145	26.497.787	3.063.597	34.891.510
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.214.380	-	-	441.653	44.328	-	1.700.361
Kredit i potraživanja od komitenata	1.640.484	626.968	2.123.533	13.061.752	34.812.390	86.128.310	138.393.437
Ostala finansijska sredstva	159.093	1.140	2.512	10.534	5.936	2.933	182.148
Ukupna aktiva	27.963.238	982.750	3.873.524	16.448.927	61.395.951	89.325.531	199.989.921
PASIVA							
Obaveze po osnovu derivata	766	-	-	2.106	20.797	71.849	95.518
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	4.005.851	504.593	6.922.638	4.956.566	27.626.012	15.306.547	59.322.207
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	81.785.458	5.898.527	6.006.074	13.865.993	2.949.678	2.704.484	113.210.214
Subordinirane obaveze	7.402	-	-	-	1.013.097	3.545.838	4.566.337
Ostale finansijske obaveze	5.100	-	10.251	46.849	107.795	-	169.995
Ukupno obaveze	85.804.577	6.403.120	12.938.963	18.871.514	31.717.379	21.628.718	177.364.271
Ukupan kapital	-	-	-	-	-	23.631.801	23.631.801
Ukupno pasiva	85.804.577	6.403.120	12.938.963	18.871.514	31.717.379	45.260.519	200.996.072
Ročna neusklađenost na dan: 31. decembra 2018. godine	(57.841.339)	(5.420.370)	(9.065.439)	(2.422.587)	29.678.572	44.065.012	
31. decembra 2017. godine	(45.421.550)	(3.556.265)	(6.199.674)	(3.709.796)	30.761.355	30.596.004	

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)

Analiza finansijskih obaveza prema dospeću (nastavak)

Analiza ročne strukture sredstava i obaveza (nastavak)

Prethodna tabela predstavlja analizu rokova dospeća sredstava i obaveza Banke na osnovu ugovorenih uslova plaćanja. Ugovoreni rokovi dospeća sredstava i obaveza određeni su na osnovu preostalog perioda na dan bilansa stanja u odnosu na ugovoreni rok dospeća. Tabela ne uključuje potencijalne obaveze i preuzete neopozive obaveze koji su prikazani u prethodnoj tabeli. Ročna struktura sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2018. godine zasnovana je na ugovorenim diskontovanim iznosima.

Ročna neusklađenost je rezultat rasta volumena depozita po viđenju u odnosu na planirana sredstva do 14 dana. Banka prati ročnu usklađenost koristeći statističke modele raspoređivanja depozita po viđenju u očekivane ročnosti.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)
36.4. Tržišni rizici

Tržišni rizici su mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu promena vrednosti bilansnih pozicija i vanbilansnih stavki banke koje nastaju usled kretanja cena na tržištu.

Poslovanje Banke je između ostalih izloženo i tržišnim rizicima, koji obuhvataju devizni rizik, cenovni rizik po osnovu dužničkih i vlasničkih hartija od vrednosti i robni rizik.

Opšti cenovni rizik po osnovu dužničkih hartija od vrednosti je rizik od promene cene dužničke hartije od vrednosti usled promene opšteg nivoa kamatnih stopa.

Za izračunavanje kapitalnog zahteva opšteg cenovnog rizika Banka primenjuje metod dospeća.

Metod dospeća bazira se na raspoređivanju svih neto pozicija u dužničkim hartijama od vrednosti u klase i zone dospeća prema preostalom periodu do dospeća i kuponskoj (kamatnoj) stopi, a prema propisanoj tabeli u Odluci kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke.

Kapitalne zahteve za tržišne rizike proistekle iz stavki Knjige trgovanja Banka izračunava primenom metodologije i smernica propisanih Odlukom o adekvatnosti kapitala banke.

Upravljanje tržišnim rizicima u Banci je definisano politikama, procedurama i pravilnicima koje odobravaju Upravni odbor i Izvršni odbor i koje su u saglasnosti sa strategijom upravljanja rizicima na nivou Erste Grupe, kao i sa svim relevantnim zakonskim i podzakonskim aktima Republike Srbije. Revizija politika, procedura i pravilnika se obavlja u skladu sa potrebama, a najmanje jednom godišnje.

Proces upravljanja tržišnim rizicima organizovan je kroz rad Odbora za upravljanje aktivom i pasivom. Odeljenja za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti i Službe upravljanja aktivom i pasivom.

Identifikovanje, merenje, analiziranje i izveštavanje o izloženosti tržišnim rizicima povereno je posebnoj organizacionoj jedinici Banke, odnosno Odeljenju za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti. Služba upravljanja aktivom i pasivom i Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti na dnevnom nivou prate pokazatelj deviznog rizika, pri čemu Služba upravljanja aktivom i pasivom po pravilu jednom mesečno priprema izveštaj za Odbor za upravljanje aktivom i pasivom.

Dodatno, Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti prati i upravlja tržišnim rizicima kroz kontrolu postavljenih limita knjige trgovanja izmenu postojećih i definisanje novih, kao i procenu relevantnih rizika proisteklih iz uvođenja novih proizvoda i složenih transakcija.

Postavljene su dve vrste limita:

- VaR limit
- Limiti osetljivosti (PVBP, CR01)

Value at Risk (VaR) meri maksimalni očekivani gubitak vrednosti rizične aktive ili portfolija tokom unapred definisanog perioda držanja za dati interval pouzdanosti. Kalkulacija VaR-a se sprovodi metodom istorijske simulacije sa jednostranim nivoom poverenja od 99%, periodom držanja od jednog dana i dvogodišnjim simulacionim periodom.

Praćenje izloženosti radi se na dnevnom nivou.

VaR u RSD hiljada	Na dan 31. decembra 2018.	Na dan 31. decembra 2017.
<i>Kamatni rizik</i>	17.931	25.126
<i>Devizni rizik</i>	9.540	9.090
Ukupno	18.355	25.987

Obračun VaR-a se sprovodi u tehničkom rešenju implementiranom na nivou Erste Grupe.

Postavljena su dva limita osetljivosti, PVBP i CR01.

Price Value of a Basis Point (PVBP) je pretpostavljena promena cene pozicija iz knjige trgovanja usled paralelnog pomeranja krive prinosa za 1 bazni poen. Limit je definisan po valutama (RSD, EUR, USD, OTH) i na total nivou.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.4. Tržišni rizici (nastavak)

Credit PV01 (CR01) je pretpostavljena promena vrednosti hartija od vrednosti usled paralelnog pomeranja kreditnog spreda za jedan bazni poen. Izloženost se prati na nivou pojedinačnog izdavaoca . zasebno za hartije od vrednosti u knjizi trgovanja i u bankarskoj knjizi.
Pomenute limite odobrava Izvršni odbor Banke, na predlog Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom, i Odbor za tržišne rizike Erste Grupe. Izloženost i usklađenost sa limitima prati se na dva nivoa, od strane Odeljenja za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti i od strane Group Trading Book Risk Management.

U slučaju prekoračenja interno propisanih limita definisan je proces eskalacije i mere za vraćanje u okvire limita.

36.4.1 Rizik od promene kamatnih stopa

Kamatni rizik je rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled promena kamatnih stopa, a Banka je izložena ovom riziku po osnovu stavki koje se vode u bankarskoj knjizi i procenjuje isti ukupno i po svim materijalno značajnim valutama za čiju definiciju ima uspostavljene kriterijume. U skladu sa tim kriterijumima, pod materijalno značajnim valutama Banka smatra RSD i EUR.

Osnova za formiranje kamatnih stopa su tržišne kamatne stope, na osnovu čijih kretanja se i kamatne stope Banke redovno usklađuju. Rezultat promene kamatnih stopa može biti povećanje ili smanjenje kamatnih marži. Aktivnost upravljanja rizikom kamatnih stopa ima za cilj optimizaciju odnosa ovih uticaja u smislu uticaja na neto prihod od kamate sa jedne, i ekonomsku vrednost kapitala sa druge strane.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom upravlja ročnom usklađenošću aktive i pasive na osnovu: smernica Grupe, makroekonomskih analiza i predviđanja, predviđanja uslova za postizanje likvidnosti, analize i predviđanja trendova kamatnih stopa na tržištu za različite segmente aktive i pasive.

Banka je uspostavila set indikatora i limita osetljivosti kojima se prati i upravlja izloženošću kamatnom riziku u bankarskoj knjizi.

Basis point 01 (BP01) – promena vrednosti bilansnih pozicija usled promene kamatnih stopa za jedan bazni poen (izloženost se prati na ukupnom i nivou pojedinačnih valuta, za definisane vremenske korpe).

Economic Value of Equity (EVE) – šok od +/- 200 baznih poena za svaku pojedinačnu valutu i sumiranje najgorih scenarija. Za diskontovanje se koristi risk free kriva.

Market Value of Equity (MVoE) - šok od +/- 200 baznih poena za svaku pojedinačnu valutu i sumiranje najgorih scenarija. Za diskontovanje se koristi risk free kriva uvećana za marginu.

EVE i MVoE raciji se obračunavaju kao odnos osetljivosti i kapitala.

CR01 – promena vrednosti portfolija hartija od vrednosti raspoređenih u bankarsku knjigu usled promene kreditnog spreda za 1 bazni poen.

Kako bi se identifikovao kamatni rizik i obračunali pokazatelji, sve pozije se grupišu u predefinisane vremenske korpe na bazi preostale ročnosti ili narednog određivanja kamatne stope. Pozicije bilansa stanja koje nemaju ugovoreni rok dospeća (pre svega depoziti po viđenju) se modeliraju statističkim metodama.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.4. Tržišni rizici stopa (nastavak)

36.4.1 Rizik od promene kamatnih stopa (nastavak)

Sleduća tabela prikazuje izloženost Banke riziku od promene kamatnih stopa (Repricing Gap) na dan 31. decembra 2018. godine. Sredstva i obaveze i valutni swap-ovi od vanbilansnih stavki su prikazane po datumu ponovnog određivanja kamate ili datumu dospeća u zavisnosti od toga koji je datum raniji.

Kategorija	Do mesec dana	Od mesec do tri meseca	Od tri do šest meseci	Od šest meseci do godinu dana	Preko jedne godine	U RSD hiljada	
						Ukupno nekamatonosno	Ukupno
Gotovina	-	-	-	-	-	-	-
Obavezna rezerva	4.730.803	-	-	-	-	3.476.461	3.476.461
Hartije od vrednosti	10.029.729	1.548.675	-	581.341	22.657.251	11.670.903	16.401.706
Krediti bankama	5.700.000	-	-	-	-	-	34.816.996
Krediti komitentima	74.245.683	34.890.678	11.667.031	2.184.172	15.460.464	-	5.700.000
Ostala aktiva	-	-	-	-	-	4.088.821	138.448.028
Ukupna bilansna aktiva	94.706.215	36.439.353	11.667.031	2.765.513	38.117.715	19.236.185	202.932.012
<i>FX Swap</i>	3.437.353	-	-	-	-	-	3.437.353
Ukupna aktiva	98.143.568	36.439.353	11.667.031	2.765.513	38.117.715	19.236.185	206.369.365
Obaveze prema FI	2.801.212	16.930.761	32.975.850	371.083	4.256.003	-	57.334.909
Depoziti po viđenju	6.166.699	12.333.399	18.500.098	8.221.458	31.117.184	-	76.338.838
Oročeni depoziti	11.421.065	7.049.944	6.706.379	10.746.361	6.048.302	-	41.972.051
Ostale pasiva	-	-	-	-	-	3.654.413	3.654.413
Kapital	-	-	-	-	-	23.631.801	23.631.801
Ukupna bilansna pasiva	20.388.976	36.314.104	58.182.327	19.338.902	41.421.489	27.286.214	202.932.012
<i>FX Swap</i>	3.437.353	-	-	-	-	-	3.437.353
Ukupna pasiva	23.826.329	36.314.104	58.182.327	19.338.902	41.421.489	27.286.214	206.369.365
Neto izloženost kamatnom riziku na dan 31.12.2018.	74.317.239	125.249	(46.515.296)	(16.573.389)	(3.303.774)	(8.050.029)	-
Neto izloženost kamatnom riziku na dan 31.12.2017.	81.789.325	(23.483.146)	(32.193.708)	(15.097.176)	(4.174.417)	(6.853.736)	(12.858)

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)
36.4. Tržišni rizici stopa (nastavak)
36.4.1 Rizik od promene kamatnih stopa (nastavak)

Rizik od promene kamatnih stopa se takođe prati analizom senzitiviteta – scenario analizama, odnosno posmatranjem uticaja promene kamatnih stopa na prihode i rashode Banke.

Sledeća tabela prikazuje senzitivnost bilansa uspeha Banke na razumno moguće promene kamatnih stopa (1%) uz konstantno održavanje ostalih varijabli. Senzitivnost bilansa uspeha predstavlja efekat pretpostavljenih promena u kamatnim stopama na neto prihode od kamata u jednoj godini na finansijska sredstva i obaveze koji su bazirani na kamatnim stopama na dan 31. decembra 2018. i 31. decembra 2017. godine.

Valuta	Promena u procentnom poenu	Senzitivnost na bilans uspeha za period završen 31. decembra 2018.	Promena u procentnom poenu	U RSD hiljada
				Senzitivnost na bilans uspeha za period završen 31. decembra 2017.
<i>Povećanje procentnih poena:</i>				
RSD	1%	170.200	1%	161.123
EUR	1%	121.740	1%	341.201
<i>Smanjenje procentnih poena:</i>				
RSD	1%	(174.928)	1%	(164.677)
EUR	1%	(460.959)	1%	(409.916)

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)
36.4. Tržišni rizici stopa (nastavak)
36.4.2. Devizni rizik

Devizni rizik je rizik da će doći do promene vrednosti finansijskih instrumenata i negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled promena deviznog kursa. Bankarsko poslovanje u različitim valutama uslovljava izloženost oscilacijama deviznih kurseva više valuta.

Banka upravlja deviznim rizikom nastojeći da spreči negativne efekte promene međuvalutnih kurseva i kursa stranih valuta u odnosu na dinar (negativne kursne razlike) kako na finansijski rezultat Banke, tako i na sposobnost komitenata da vraćaju kredite u stranoj valuti.

U cilju zaštite od deviznog rizika, Banka dnevno prati kretanje deviznih kurseva na finansijskom tržištu, vodi politiku niske izloženosti deviznom riziku i sa korisnicima kredita i plasmana ugovara valutnu klauzulu.

Sektor sredstava i Služba upravljanja aktivom i pasivom dnevno prate kretanje deviznog rizika u celini i po pojedinim valutama. Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti dnevno prati kretanje pokazatelja deviznog rizika i interno postavljene limite devizne pozicije po valutama. Pozicije se prate svakodnevno kako bi se osiguralo da vrednosti datih pozicija ostanu u visini svih utvrđenih limita.

U skladu sa regulatornim zahtevima Narodne banke Srbije, Banka kontinuirano održava svoju deviznu poziciju – pokazatelj njenog deviznog rizika u granicama zakonski propisanog maksimuma u odnosu na kapital, gde je Banka dužna da obezbedi da njena ukupna neto otvorena devizna pozicija ne prelazi 20% njenog kapitala.

U toku 2018. godine, Banka je kontinuirano vodila računa o usklađenosti pokazatelja deviznog rizika, pri čemu je navedeni pokazatelj bio na nivou koji je u okviru propisanog limita. Pokazatelj deviznog rizika Banke na kraju svakog radnog dana nije bio veći od 20% u odnosu na kapital Banke.

Sledeća tabela ukazuje na valute u kojima Banka ima značajne izloženosti na dan 31. decembra 2018. i 31. decembra 2017. godine svojih monetarnih sredstva i obaveze kojima se ne trguje.

Navedena analiza obračunava rezultat razumno mogućih kretanja kurseva valuta u odnosu na RSD uz konstantno održavanje ostalih varijabli. Negativni iznosi u tabeli predstavljaju potencijalno smanjenje bilansa uspeha, odnosno dobitka ili kapitala, dok pozitivni iznosi predstavljaju potencijalna povećanja.

Rizik od promene deviznih kurseva

				U RSD hiljada
Valuta	Promene u deviznom kursu (depresijacija u %) na dan 31. decembra 2018.	Efekat na bilans uspeha pre oporezivanja na dan 31. decembra 2018.	Promene u deviznom kursu (depresijacija u %) na dan 31. decembra 2017.	Efekat na bilans uspeha pre oporezivanja na dan 31. decembra 2017.
EUR	2%	11.714	2%	16.511
CHF	2%	(127)	2%	285
USD	2%	307	2%	30

ERSTE BANK a.d. NOVI SAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.4. Tržišni rizici stopa (nastavak)

36.4.2. Devizni rizik

Sledeća tabela prikazuje izloženost Banke deviznom riziku na dan 31. decembra 2018. godine. U tabeli su uključena sredstva i obaveze po njihovim knjigovodstvenim vrednostima.

	EUR	USD	CHF	Ostale valute	Ukupno u stranoj valuti	Ukupno u dinarima	U RSD hiljada
AKTIVA							Ukupno
Gotovina i sredstva kod centralne banke	12.534.380	58.106	86.694	71.393	12.750.573	11.890.688	24.641.261
Potraživanja po osnovu derivata	171.044	-	-	-	171.044	10.160	181.204
Hartije od vrednosti	11.874.442	223.291	-	-	12.097.733	22.793.777	34.891.510
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	755.088	50.647	13.214	182.808	1.001.757	698.604	1.700.361
Kredit i potraživanja od komitenata	104.973.672	403.556	800.534	-	106.177.762	32.215.675	138.393.437
Investicije u zavisna društva	-	-	-	-	-	93.560	93.560
Nematerijalna imovina	-	-	-	-	-	537.025	537.025
Osnovna sredstva	-	-	-	-	-	1.062.904	1.062.904
Tekuća poreska sredstva	-	-	-	-	-	173.326	173.326
Odložena poreska sredstva	-	-	-	-	-	18.809	18.809
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	-	-	11.902	11.902
Ostala sredstva	84.937	11.844	2.610	-	99.391	1.127.323	1.226.714
Ukupna aktiva	130.393.563	747.444	903.052	254.201	132.298.260	70.633.753	202.932.013
PASIVA							
Obaveze po osnovu derivata	94.752	-	-	-	94.752	766	95.518
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	53.252.682	8.012	687.576	8.984	53.957.254	5.364.953	59.322.207
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	67.436.592	2.614.981	1.479.724	456.006	71.987.303	41.222.911	113.210.214
Subordinirane obaveze	4.566.337	-	-	-	4.566.337	-	4.566.337
Rezervisanja	-	-	-	-	-	654.200	654.200
Tekuće poreske obaveze	-	-	-	-	-	252.560	252.560
Odložene poreske obaveze	-	-	-	-	-	-	-
Ostale obaveze	251.039	52.699	1.452	-	305.190	893.986	1.199.176
Ukupno obaveze	125.601.402	2.675.692	2.168.752	464.990	130.910.836	48.389.376	179.300.212
Ukupan kapital	-	-	-	-	-	23.631.801	23.631.801
Ukupno pasiva	125.601.402	2.675.692	2.168.752	464.990	130.910.836	72.021.177	202.932.013
Neto devizna pozicija na dan:							
- 31. decembra 2018. godine	4.792.161	(1.928.248)	(1.265.700)	(210.789)	1.387.424	-	-
- 31. decembra 2017. godine	3.919.656	(1.175.651)	(861.410)	(138.101)	1.744.494	-	-

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.5. Koncentracija rizika Banke

Koncentracija rizika Banke obuhvataju rizike izloženosti Banke prema jednom licu ili prema grupi povezanih lica, kao i rizike izloženosti Banke prema licu povezanom sa Bankom.

Praćenje izloženosti Banke ovom riziku obavezan je deo postupaka u fazi odobravanja plasmana u smislu da organ - odbor koji odobrava plasman raspolaže podacima o ukupnoj visine izloženosti Banke prema klijentu ili grupi povezanih lica i odnosa prema kapitalu Banke.

U 2018. godini Banka je vodila računa o usklađenosti pokazatelja rizika izloženosti i, sprovođenjem odgovarajućih aktivnosti predviđenim relevantnim procedurama i odlukama o odobravanju kredita, obezbedila usklađenost svojih plasmana i ulaganja sa pokazateljima poslovanja propisanim od strane Narodne banke Srbije (videti Napomenu 33 (b)) kao i internim pokazateljima.

U skladu sa politikama koje definišu upravljanje rizicima, rukovodstvo Banke utvrđuje limite, odnosno maksimalnu koncentraciju plasmana po pojedinim pravnim licima ili grupi povezanih lica, i licima povezanim sa Bankom.

Postupci sprovođenja upravljanja ovim rizikom predmet su i kontrole interne revizije i funkcije kontrole usklađenosti poslovanja.

36.6. Rizici ulaganja banke

Rizici ulaganja Banke, obuhvataju rizike ulaganja u kapital drugih pravnih lica i u osnovna sredstva.

U skladu sa regulativom Narodne banke Srbije, prati se visina ulaganja Banke i visina regulatornog kapitala i obezbeđuje da ulaganje Banke u jedno lice koje ne posluje u finansijskom sektoru ne pređe 10% kapitala Banke, te da ukupna ulaganja Banke u lica koja nisu u finansijskom sektoru i u osnovna sredstva i investicione nekretnine Banke ne pređu 60% kapitala Banke.

Izloženost riziku ulaganja Banke u druga pravna lica i u osnovna sredstva, prati se na način da je organizacioni deo ili organ Banke nadležan za nabavku osnovnih sredstava i ulaganje u pravna lica upoznat sa trenutnim stanjem izloženosti i visinom kapitala radi blagovremenog postupanja u skladu sa propisanim limitima.

U 2018. godini, Banka je vodila računa o usklađenosti pokazatelja rizika ulaganja i sprovođenjem odgovarajućih aktivnosti obezbedila usklađenost ulaganja sa pokazateljima propisanim od strane Narodne banke Srbije.

Postupci sprovođenja upravljanja ovim rizikom predmet su i kontrole interne revizije i funkcije kontrole usklađenosti poslovanja.

36.7. Rizik zemlje

Pod rizikom koji se odnosi na zemlju porekla lica prema kome je Banka izložena podrazumevaju se negativni efekti koji bi mogli uticati na njen finansijski rezultat i kapital zbog nemogućnosti Banke da naplati potraživanja od ovog lica iz razloga koji su posledica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porekla tog lica.

Banka najvećim delom plasira sredstva komitentima iz Republike Srbije, dok je riziku zemlje izložena u najvećoj meri u delu sredstava koja se u određenim momentima mogu plasirati do utvrđenih limita ino-bankama.

Banka vodi politiku upravljanja rizikom zemlje na način što primenjuje usvojene limite, koje je odredila matična banka na osnovu rejtinga zemalja.

Izloženost Banke riziku zemlje je nizak iz razloga što je učešće nerezidenata u ukupnom portfoliju Banke nisko.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.8. Operativni rizik

Operativni rizik je rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u banci, kao i usled nepredvidivih eksternih događaja.

Banka je uspostavila sveobuhvatan sistem upravljanja operativnim rizikom kroz identifikaciju i evidenciju, procenu i praćenje operativnog rizika u svim materijalno značajnim proizvodima, aktivnostima, procesima i sistemima. Upravljanje operativnim rizikom je obaveza svih zaposlenih Banke.

Komitet za upravljanje ne-finansijskim rizicima, pored nezavisnog Odeljenja za upravljanje operativnim rizikom i ostalim ne-finansijskim rizicima, te ostalih kontrolnih funkcija, aktivno doprinosi unapređenju funkcije upravljanja operativnim rizikom.

Sistemom izveštavanja o događajima operativnog rizika vrši se pravovremena evidencija i izveštavanje identifikovanih događaja operativnog rizika, dok se procesom usklađivanja sa drugim izvorima informacija obezbeđuje kompletnost, koherentnost i obuhvatnost svih događaja operativnog rizika koji su se dogodili u Banci. Događaji operativnog rizika sakupljaju se u jedinstvenu bazu podataka i dalje analiziraju i prate.

Banka kontinuirano vrši edukacije svih zaposlenih u oblasti upravljanja operativnim rizikom podizanjem nivoa svesti zaposlenih o istom, unapređuje kvantitativne i kvalitativne alate za identifikovanje i merenje izloženosti riziku (kao što su samoprocena, ključni indikatori operativnog rizika, scenario analiza i sl.), te uspostavlja i unapređuje adekvatne preventivne i korektivne mere sa ciljem umanjivanja izloženosti operativnom riziku na prihvatljiv nivo.

Banka je definisala i redovno revidira i ažurira interne akte kojima reguliše područje upravljanja izloženosti Banke operativnom riziku, vodeći računa o usklađenosti sa važećim regulatornim okvirom te standardima Grupe.

Banka je putem Programa osiguranja od operativnih rizika osigurana od klasičnih rizika i specifičnih bankarskih rizika. Klasični rizici obuhvataju štete na imovini, Provale, krađe (vredne imovine) i opštu odgovornost. Specifični rizici Banke obuhvataju unutrašnje i eksterne prevare, tehnološke rizike i građansku odgovornost.

Kontinuirano se vrši procena rizika koji nastaju u procesu uvođenja novih proizvoda/usluga, projekata, kao i procena rizika koji nastaju poveravanjem aktivnosti trećim licima. Unapređenje internih kontrolnih mehanizama je neophodan element u svim aktivnostima upravljanja operativnim rizikom.

Banka vrši izračun kapitalnog zahteva pod Stubom 1 za operativni rizik primenom pristupa osnovnog indikatora dok pod Stubom 2 primenjuje napredni pristup koristeći interni model.

36.9. Upravljanje kapitalom

Ciljevi Banke u pogledu upravljanja kapitalom, što predstavlja širi koncept od iznosa kapitala prikazanog u bilansu stanja, su:

- da obezbedi usaglašenost sa zahtevima Narodne banke Srbije;
- da obezbedi nivo i strukturu kapitala koji mogu da podrže očekivani rast plasmana;
- da obezbedi mogućnost dugoročnog nastavka poslovanja uz obezbeđenje prinosa akcionarima i koristi drugim zainteresovanim stranama i
- da obezbedi jaku kapitalnu osnovu kao podršku daljem razvoju poslovanja Banke.

Banka upravlja strukturom kapitala i vrši usklađivanja u skladu sa promenama u ekonomskim uslovima i rizikom karakterističnim za aktivnosti Banke. Rukovodstvo Banke redovno prati pokazatelje adekvatnosti Banke i druge pokazatelje poslovanja koje propisuje Narodna banka Srbije i dostavlja kvartalne izveštaje Narodnoj banci Srbije o ostvarenim vrednostima pokazatelja.

Zakonom o bankama i relevantnim odlukama Narodne banke Srbije, koje su od 30. juna 2017. godine u potpunosti usklađene sa zahtevima Bazel 3 standarda, propisano je da banke moraju da održavaju minimalni iznos kapitala od dinarske protivvrednosti 10 miliona evra prema zvaničnom srednjem kursu, kao i da obim i strukturu svog poslovanja usklade sa pokazateljima poslovanja propisanim Odlukom o upravljanju rizicima ("Službeni glasnik RS", br. 45/2011, 94/2011, 119/2012, 123/2012 i 23/2013 – dr. odluka, 43/2013 i 92/2013, 33/2015, 61/2015, 61/2016, 103/2016, 119/2017 i 76/2018) i Odlukom o adekvatnosti kapitala ("Službeni glasnik RS", br. 103/2016).

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)

Regulatorno pripisani minimalni pokazatelji adekvatnosti kapitala, uključujući zaštitne slojeve kapitala sa stanjem na dan 31. decembar 2018. godine iznosili su:

- pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala 10,24% (4,5% regulatorni minimum, uvećan za 2,5% zaštitnog sloja za očuvanje kapitala, 1% zaštitnog sloja kapitala za sistemski značajnu banku i 2,24% zaštitnog sloja kapitala za strukturni sistemski rizik)
- pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala 11,74% i
- pokazatelj adekvatnosti kapitala 13,74%.

Pored zahteva definisanih u vidu minimalnih pokazatelja adekvatnosti kapitala i zaštitnih slojeva kapitala, Banka je u obavezi da ispunjava i dodatni regulatorni minimalni kapitalni zahtev, definisan u procesu sveobuhvatne supervizorske procene (Supervisory Review and Evaluation Process - SREP), koji je Narodna banka Srbije za 2018. godinu definisala u formi smernice, dok će u buduću biti definisan u formi minimalnog zahteva za kapitalom.

Navedenom Odlukom Narodne banke Srbije o adekvatnosti kapitala banke utvrđen je način izračunavanja kapitala Banke i pokazatelja njegove adekvatnosti. Ukupan kapital Banke se sastoji od osnovnog (konkretno osnovnog akcijskog kapitala) i dopunskog kapitala i definisanih odbitnih stavki, dok se rizična bilansna i vanbilansna aktiva utvrđuju u skladu sa propisanim ponderima rizičnosti za sve tipove aktive.

Kapital banke čini zbir osnovnog i dopunskog kapitala, pri čemu osnovni kapital čini zbir osnovnog akcijskog kapitala i dodatnog akcijskog kapitala. Pokazatelj adekvatnosti kapitala Banke jednak je odnosu kapitala banke i zbira aktive ponderisane kreditnim rizikom, kapitalnog zahteva za cenovni rizik iz aktivnosti iz knjige trgovanja pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala (propisanih 8%), kapitalnog zahteva za devizni rizik pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala, kapitalnog zahteva za rizik prilagođavanja kreditne izloženosti pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala, kapitalnog zahteva za operativni rizik pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala i rizikom ponderisanih izloženosti za rizik druge ugovorne strane.

Banka sprovodi i proces interne procene adekvatnosti kapitala (ICAAP), utvrđuje raspoloživi interni kapital i vrši njegovu raspodelu, te razvija strategiju i plan upravljanja kapitalom u skladu sa Odlukom o upravljanju rizicima banke.

Okvir za integrisano upravljanje rizicima i kapitalom kao koncept koji je u Banci uspostavljen, kao svoju ključnu komponentu ima Proces interne procene adekvatnosti kapitala (Internal Capital Adequacy Assessment Process - ICAAP). Ovaj okvir je definisan kako bi podržao rukovodstvo banke u procesu upravljanja rizicima kojima je banka izložena, kao i njenim internim kapitalom, a sve u cilju da se postigne da Banka ima zadovoljavajući nivo kapitala u skladu sa svojim rizičnim profilom.

Okvir za integrisano upravljanje rizicima i kapitalom predstavlja sveobuhvatan sistem koji je neophodan kako bi se zadovoljila očekivanja regulatora, ali i da bi se obezbedili efikasni interni instrumenti za upravljanje. Sastoji se od sledećeg:

- Izveštaja o sklonosti ka rizicima (Risk Appetite Statement - RAS), limita i strategije upravljanja rizicima;
- Sveobuhvatnih analiza izloženosti rizicima uključujući ocenu materijalne značajnosti rizika, analizu i upravljanje rizikom koncentracije i stres testiranje;
- Određivanje kapaciteta za preuzimanje rizika (Risk-bearing Capacity Calculation - RCC);
- Planiranje ključnih pokazatelja izloženosti rizicima;
- Planiranje oporavka i restrukturiranja.

U skladu sa Zakonom o bankama i Odlukom o planovima oporavka banke i bankarske grupe ("Službeni glasnik RS", br. 71/2015) Banka redovno izrađuje i Narodnoj banci Srbije dostavlja Plan oporavka, koji predstavlja glavni stub za očuvanje finansijske otpornosti Banke, kao i postizanje stabilnosti u situacijama ozbiljnih finansijskih poremećaja. Pored navedenog, Banka za potrebe pripreme Plan restrukturiranja i definisanja Minimalnog zahteva za kapitalom i podobnim obavezama Banke dostavlja Narodnoj banci Srbije podatke, u skladu sa Odlukom o minimalnom zahtevu za kapitalom i podobnim obavezama banke ("Službeni glasnik RS", br. 30/2015 i 78/2017) i Odlukom o informacijama i podacima koji se dostavljaju Narodnoj banci Srbije za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke i bankarske grupe ("Službeni glasnik RS", br. 78/2015, 78/2017 i 46/2018).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine
36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

U sledećoj tabeli je prikazana struktura ukupnog kapitala Banke na dan 31. decembra 2018. i 31. decembra 2017. godine, kao i koeficijent adekvatnosti kapitala:

	U RSD hiljada	
	31.12.2018.	31.12.2017.
Osnovni kapital		
Osnovni akcijski kapital		
Uplaćen iznos instrumenata osnovnog akcijskog kapitala	10.040.000	10.040.000
Pripadajuća emisiona premija uz instrumente osnovnog akcijskog kapitala	124.475	124.475
Dobit iz tekućeg perioda koja ispunjava uslove za uključivanje u osnovni akcijski kapital	870.617	1.442.454
Revalorizacije rezerve i ostali nerealizovani dobiti	602.586	495.357
Nerealizovani gubici	(90.388)	(77.334)
Ostale rezerve	10.036.645	7.679.825
Dodatna prilagođavanja vrednosti	(24.354)	(24.073)
Ostala nematerijalna ulaganja pre umanjjenja za povezane odložene poreske obaveze	(537.025)	(247.298)
	21.022.556	19.433.406
Dopunski kapital		
Subordinirane obaveze	3.873.180	572.575
	3.873.180	572.575
Kapital:	24.895.736	20.005.981
Rizična bilansna i vanbilansna aktiva		
Kapitalni zahtev za kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane i rizik izmirenja /isporuke po osnovu slobodnih isporuka	9.779.033	7.481.334
Kapitalni zahtev za cenovni rizik	161.078	177.449
Kapitalni zahtev za devizni rizik	50.741	68.222
Kapitalni zahtev za operativni rizik	1.175.138	1.084.684
Kapitalni zahtev za rizik prilagođavanja kreditne izloženosti	34.384	13.102
Adekvatnost osnovnog akcijskog kapitala	15,02	17,62
Adekvatnost osnovnog kapitala	15,02	17,62
Adekvatnost kapitala	17,78	18,14

Banka je usklađena sa svim regulatornim zahtevima u pogledu adekvatnosti kapitala na svim nivoima.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

U tabeli koja sledi dat je pregled limita za primenu izuzetaka kod odbitnih stavki od osnovnog akcijskog kapitala definisanih Odlukom o adekvatnosti kapitala banke:

	U RSD hiljada	
	31.12.2018	31.12.2017
Ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje		
Limit do kojeg se ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje ne odbijaju od kapitala (10% od osnovnog akcijskog kapitala)	2.102.256	1.943.341
Ulaganja u osnovni akcijski kapital lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje	(76.475)	(23.307)
Ulaganja u dodatni osnovni kapital lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje	-	-
Ulaganja u dopunski kapital lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje	-	-
Preostaje do limita	2.025.781	1.920.034
Ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje		
Limit do kojeg se ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje ne odbijaju od kapitala (10% od osnovnog akcijskog kapitala)	2.102.256	1.943.341
Ulaganja u osnovni akcijski kapital lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje	(93.560)	(93.560)
Preostaje do limita	2.008.696	1.849.780
Odložena poreska sredstva		
Limit do kojeg se odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika ne odbijaju od kapitala (10% od osnovnog akcijskog kapitala)	2.102.256	1.943.341
Odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika	(109.197)	(62.018)
Preostaje do limita	1.993.059	1.881.323
Kombinovani limit za odložena poreska sredstva i značajna ulaganja		
Limit do kojeg se odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika i ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje ne odbijaju od kapitala (17,65% od osnovnog akcijskog kapitala)	3.690.648	3.414.409
Odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika i ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje	(202.757)	(155.578)
Preostaje do limita	3.487.891	3.258.831

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)

Pregled izloženosti rizicima i kapitalnih zahteva Banke dat je u tabeli koja sledi:

	31.12.2018.		U RSD hiljada 31.12.2017.	
	Rizična aktiva	Kapitalni zahtev	Rizična aktiva	Kapitalni zahtev
Ukupna rizična aktiva	140.004.668	11.200.373	110.309.893	8.824.791
Rizikom ponderisane izloženosti za kreditni rizik	122.237.912	9.779.033	93.516.671	7.481.334
Standardizovani pristup	122.237.912	9.779.033	93.516.671	7.481.334
IRB pristup	-	-	-	-
Izloženosti riziku izmirenja/iskoruke (osim po osnovu slobodnih isporuka)	-	-	-	-
Izloženosti tržišnim rizicima	2.647.743	211.819	3.070.892	245.671
Izloženosti operativnom riziku	14.689.219	1.175.138	13.558.552	1.084.684
Izloženosti riziku prilagođavanja kreditne izloženosti	429.794	34.384	163.778	13.102

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine****36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

Rezerva za procenjene gubitke koji mogu nastati po osnovu bilansne aktive i vanbilansnih stavki se utvrđuje u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 94/2011, 57/2012, 123/2012, 43/2013, 113/2013, 135/2014, 25/2015, 38/2015, 61/2016, 69/2016, 91/2016, 101/2017 i 114/2017).

Obračun rezerve za procenjene gubitke se vrši u cilju pokrića procenjenih gubitaka po osnovu bilansne aktive i vanbilansnih stavki. Obračun rezerve za procenjene gubitke je zasnovan i u potpunosti u saglasnosti sa kriterijumima i pravilima definisanim Odlukom Narodne banke Srbije o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki.

Klasifikacija potraživanja dužnika u kategorije od A do D vrši se na osnovu sledećih grupa kriterijuma:

- ocena finansijskog stanja, odnosno kreditne sposobnosti dužnika;
- blagovremenosti u izmirivanju obaveza dužnika;
- drugih specifičnih kriterijuma (restruktuirana potraživanja, novoosnovana privredna društva i potraživanja po osnovu projektnog finansiranja, ažurnost kreditnog dosijea, nepokretnosti stečene naplatom potraživanja i drugo)
- kvaliteta sredstava obezbeđenja.

Na osnovu klasifikacije potraživanja, a u skladu sa navedenom Odlukom Narodne banke Srbije, rezerva za procenjene gubitke obračunava se primenom sledećih procenata na bilansna potraživanja i vanbilansne stavke koje se klasifikuju: A (0%), B (2%), V (15%), G (30%) i D (100%).

Kako bi se obračunala potrebna rezerva za procenjene gubitke. Banka procenjene rezerve za gubitke po Odluci Narodne banke Srbije umanjuje za ispravku vrednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama iskazane na teret rashoda u bilansu uspeha. Sve pozitivne razlike će predstavljati potrebnu rezervu za procenjene gubitke po bilansnoj aktivni i vanbilansnim stavkama. U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke, potrebna rezerva za procenjene gubitke se smatra odbitnom stavkom od kapitala, osim u slučaju kada je ispunjen uslov iz tačke 34a Odluke o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ("Službeni glasnik RS", br. 94/2011, 57/2012, 123/2012, 43/2013, 113/2013, 135/2014, 25/2015, 38/2015, 61/2016, 69/2016, 91/2016, 101/2017 i 114/2017). U skladu sa navedenim, Banka od 31.3.2017. godine potrebnu rezervu za procenjene gubitke ne tretira kao odbitnu stavku od osnovnog akcijskog kapitala. Odlukom o izmeni Odluke o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ("Službeni glasnik RS", br. 103/2018) i Odlukom o izmeni Odluke o adekvatnosti kapitala ("Službeni glasnik RS", br. 103/2018) koje su stupile na snagu od 1. januara 2019. godine u potpunost ukinut celokupan koncept obračuna rezerve za procenjene gubitke, kao i tretman potrebne rezerve za procenjene gubitke kao odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala.

Pokazatelj leveridža

Pokazatelj leveridža Banke, koji predstavlja odnos osnovnog kapitala, koji se dobija kao zbir osnovnog akcijskog kapitala i dodatnog osnovnog kapitala u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke, i iznosa izloženosti za potrebe obračuna pokazatelja leveridža, iznosio je 9,39% na 31.12.2018. godine.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)

36.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3

U skladu sa Odlukom o objavljivanju podataka i informacija, detaljnije informacije o kapitalu Banke date su u prilogima koji slede, i to:

- obrazac PI-KAP (PRILOG 1) - detaljna struktura regulatornog kapitala Banke na dan 31.decembra 2018. godine;
- obrazac PI-FIKAP (PRILOG 2) - osnovne karakteristike elemenata regulatornog kapitala;
- obrazac PI-UPK (PRILOG 3) - Bilans stanja Banke sačinjen u skladu sa MRS/MSFI standardima i raščlanjenim pozicijama koje je putem referenci moguće povezati sa pozicijama kapitala iz izveštaja o kapitalu sačinjenog u skladu sa Odlukom kojom se uređuje izveštavanje o adekvatnosti kapitala banke (PRILOG 1).
- obrazac PI-AKB (**Error! Reference source not found.**) - pregled obračunatih kapitalnih zahteva na dan 31.decembra 2018. godine.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)

36.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

Prilog 1 – Obrazac PI- KAP

Podaci o kapitalnoj poziciji Banke

Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	U RSD hiljada
			Veza sa Odlukom o adekvatnosti kapitala
	Osnovni akcijski kapital: elementi		
1	Instrumenti osnovnog akcijskog kapitala i pripadajuće emisije premije	10.164.475	
1.1.	<i>od čega: akcije i drugi instrumenti kapitala koji ispunjavaju uslove iz tačke 8. OAK</i>	10.040.000	tačka 7. stav 1. odredba pod 1) i tačka 8.
1.2.	<i>od čega: Pripadajuće emisije premije uz instrumente iz tačke 1.1. tj. iznos uplaćen iznad nominalne vrednosti tih instrumenata</i>	124.475	tačka 7. stav 1. odredba pod 2)
2	Dobit iz ranijih godina koja nije opterećena nikakvim budućim obavezama, a za koju je skupština banke donela odluku da će biti raspoređena u osnovni akcijski kapital	870.617	tačka 10. stav 1.
3	Dobit tekuće godine ili dobit iz prethodne godine za koju skupština banke još nije donela odluku da će biti raspoređena u osnovni akcijski kapital koja ispunjava uslove iz tačke 10. st. 2. i 3. za uključivanje u osnovni akcijski kapital	-	tačka 10. st. 2. i 3.
4	Revalorizacione rezerve i ostali nerealizovani dobici	512.198	tačka 7. stav 1. odredba pod 4)
5	Rezerve iz dobiti i ostale rezerve banke, osim rezervi za opšte bankarske rizike	10.036.645	tačka 7. stav 1. odredba pod 5)
6	Rezerve za opšte bankarske rizike	-	tačka 7. stav 1. odredba pod 6)
7	Učešća bez prava kontrole (manjinska učešća) koja se priznaju u osnovnom akcijskom kapitalu	-	
8	Osnovni akcijski kapital pre regulatornih prilagođavanja i odbitnih stavki (zbir od 1 do 7)	21.583.935	

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine
36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)****36.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

Prilog 1 – Obrazac PI- KAP

Podaci o kapitalnoj poziciji Banke

			U RSD hiljada
Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	Veza sa Odlukom o adekvatnosti kapitala
	Osnovni akcijski kapital: regulatorna prilagođavanja i odbitne stavke		
9	Dodatna prilagođavanja vrednosti (-)	(24.354)	tačka 12. stav 5.
10	Nematerijalna ulaganja, uključujući gđvil (umanjena za iznos odloženih poreskih obaveza) (-)	(537.025)	tačka 13. stav 1. odredba pod 2)
11	Odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti banke, izuzev onih koja proističu iz privremenih razlika, umanjena za povezane odložene poreske obaveze ako su ispunjeni uslovi iz tačke 14. stav 1. OAK	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 3)
12	Fer vrednosti rezervi u vezi sa dobitima ili gubicima po osnovu instrumenata zaštite od rizika novčanog toka za finansijske instrumente koji se ne vrednuju po fer vrednosti, uključujući i projektovane novčane tokove	-	tačka 12. stav 1. odredba pod 1)
13	IRB pristup: negativan iznos razlike dobijen obračunom u skladu s tačkom 134. OAK (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 4)
14	Povećanje kapitala koje je rezultat sekjuritizacije izloženosti (-)	-	tačka 11.
15	Dobici ili gubici po osnovu obaveza banke vrednovanih prema fer vrednosti koji su posledica promene kreditne sposobnosti banke	-	tačka 12. stav 1. odredba pod 2)
16	Imovina u penzijskom fondu sa definisanim naknadama u bilansu stanja banke (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 5)
17	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u sopstvene instrumente osnovnog akcijskog kapitala, uključujući i sopstvene instrumente osnovnog akcijskog kapitala koje je banka dužna ili može biti dužna da otkupi na osnovu ugovorne obaveze (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 6)
18	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru koja imaju uzajamna ulaganja u banci, a koja su izvršena radi prikazivanja većeg iznosa kapitala banke (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 7)
19	Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja banke u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem banka nema značajno ulaganje (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 8)
20	Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja banke u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem banka ima značajno ulaganje (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 9)
21	Iznos izloženosti koje ispunjavaju uslove za primenu pondera rizika od 1.250 %, a koje banka odluči da odbije od osnovnog akcijskog kapitala umesto da primeni taj ponder	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 11)
21.1.	od čega: učešća u licima koja nisu lica u finansijskom sektoru u iznosu preko 10% kapitala tih lica, odnosno učešća koja omogućavaju efektivno vršenje znatnog uticaja na upravljanje pravnim licem ili na poslovnu politiku tog pravnog lica (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 11) alineja prva
21.2.	od čega: sekjuritizovane pozicije (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 11) alineja druga
21.3.	od čega: slobodne isporuke (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 11) alineja treća
22	Odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti banke i koja proističu iz privremenih razlika (iznos iznad 10% osnovnog akcijskog kapitala banke iz tačke 21. stav 2, umanjen za iznos povezanih poreskih obaveza ako su ispunjeni uslovi iz tačke 14. stav 1. OAK) (-)	-	tačka 21. stav 1. odredba pod 1)

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine
36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)****36.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

Prilog 1 – Obrazac PI- KAP

Podaci o kapitalnoj poziciji Banke

Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	U RSD hiljada
			Veza sa Odlukom o adekvatnosti kapitala
23	Zbir odloženih poreskih sredstava i ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje iz tačke 21. stav 1. OAK, koji prelazi limit iz tačke 21. stav 3. OAK (-)	-	tačka 21. stav 1.
23.1.	<i>od čega: Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem banka ima značajno ulaganje</i>	-	tačka 21. stav 1. odredba pod 2)
23.2.	<i>od čega: Odložena poreska sredstva koja proističu iz privremenih razlika</i>	-	tačka 21. stav 1. odredba pod 1)
24	Gubitak tekuće i ranijih godina, kao i nerealizovani gubici (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 1)
25	Iznos poreza u vezi sa elementima osnovnog akcijskog kapitala koji se može predvideti u vreme obračuna kapitala, osim ako je banka prethodno korigovala iznos elemenata osnovnog akcijskog kapitala u iznosu u kojem ti porezi smanjuju iznos do kojeg se elementi osnovnog akcijskog kapitala mogu koristiti za pokriće rizika ili gubitaka (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 12)
26	Iznos za koji odbitne stavke od dodatnog osnovnog kapitala banke premašuju iznos dodatnog osnovnog kapitala banke (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 10)
27	Iznos potrebne rezerve za procenjene gubitke po bilansnoj aktivni i vanbilansnim stavkama banke	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 13)
28	Ukupna regulatorna prilagođavanja i odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala (zbir od 9 do 27)	(561.379)	
29	Osnovni akcijski kapital (razlika između 8 i 28)	21.022.556	
Dodatni osnovni kapital: elementi			
30	Akcije i drugi instrumenti kapitala koji ispunjavaju uslove iz tačke 23. OAK i pripadajuće emisije premije	-	tačka 22. stav 1. odredbe pod 1) i pod 2)
31	Instrumenti osnovnog kapitala izdati od strane podređenih društava koji se priznaju u dodatnom osnovnom kapitalu	-	
32	Dodatni osnovni kapital pre odbitnih stavki (30+31)	-	
Dodatni osnovni kapital: odbitne stavke			
33	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u sopstvene instrumente dodatnog osnovnog kapitala, uključujući instrumente koje je banka dužna da otkupi na osnovu postojeće ugovorne obaveze (-)	-	tačka 26. stav 1. odredba pod 1)
34	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente dodatnog osnovnog kapitala lica u finansijskom sektoru koja imaju uzajamna ulaganja u banci koja su izvršena radi prikazivanja većeg iznosa kapitala banke (-)	-	tačka 26. stav 1. odredba pod 2)
35	Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja u instrumente dodatnog osnovnog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje (-)	-	tačka 26. stav 1. odredba pod 3)
36	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u instrumente dodatnog osnovnog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje, isključujući pozicije po osnovu vršenja pokroviteljstva emisije hartija od vrednosti koje se drže pet radnih dana ili kraće (-)	-	tačka 26. stav 1. odredba pod 4)
37	Iznos za koji odbitne stavke od dopunskog kapitala banke premašuju iznos dopunskog kapitala banke (-)	-	tačka 26. stav 1. odredba pod 5)
38	Ukupne odbitne stavke od dodatnog osnovnog kapitala (zbir od 33 do 37)	-	
39	Dodatni osnovni kapital (razlika između 32 i 38)		
40	Osnovni kapital (zbir 29 i 39)		

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine
36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)****36.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

Prilog 1 – Obrazac PI- KAP

Podaci o kapitalnoj poziciji Banke

U RSD hiljada			
Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	Veza sa Odlukom o adekvatnosti kapitala
Dopunski kapital: elementi			
41	Akcije i drugi instrumenti dopunskog kapitala i subordinirane obaveze, koji ispunjavaju uslove iz tačke 28. OAK i pripadajuće emisije premije uz instrumente	3.873.180	tačka 27. stav 1. odredbe pod 1) i pod 2)
42	Instrumenti kapitala izdati od strane podređenih društava koji se priznaju u dopunskom kapitalu	-	
43	Prilagođavanja za kreditni rizik koja ispunjavaju uslove za uključivanje u dopunski kapital	-	tačka 27. stav 1. odredbe pod 3) i pod 4)
44	Dopunski kapital pre odbitnih stavki (zbir od 41 do 43)	3.873.180	
Dopunski kapital: odbitne stavke			
45	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u sopstvene instrumente dopunskog kapitala i subordinirane obaveze, uključujući instrumente koje je banka dužna da otkupi na osnovu postojeće ugovorne obaveze (-)	-	tačka 30. stav 1. odredba pod 1)
46	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente dopunskog kapitala i subordinirane obaveze lica u finansijskom sektoru koja imaju uzajamna ulaganja u banci koja su izvršena radi prikazivanja većeg iznosa kapitala banke (-)	-	tačka 30. stav 1. odredba pod 2)
47	Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja u instrumente dopunskog kapitala i subordinirane obaveze lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje (-)	-	tačka 30. stav 1. odredba pod 3)
48	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u instrumente dodatnog osnovnog kapitala i subordinirane obaveze lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje, isključujući pozicije po osnovu vršenja pokroviteljstva emisije hartija od vrednosti koje se drže pet radnih dana ili kraće (-)	-	tačka 30. stav 1. odredba pod 4)
49	Ukupne odbitne stavke od dopunskog kapitala (zbir od 45 do 48)	-	
50	Dopunski kapital (razlika između 44 i 49)	3.873.180	
51	Ukupni kapital (zbir 40 i 50)	24.895.736	
52	Ukupna rizična aktiva	140.004.668	tačka 3. stav 2.
Pokazatelji adekvatnosti kapitala i zaštitni slojevi kapitala			
53	Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala banke (%)	15,02	tačka 3. stav 1. odredba pod 1)
54	Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala banke (%)	15,02	tačka 3. stav 1. odredba pod 2)
55	Pokazatelj adekvatnosti kapitala banke (%)	17,78	tačka 3. stav 1. odredba pod 3)
56	Ukupni zahtevi za zaštitne slojeve kapitala (%)	5,78	tačka 433.
57	Osnovni akcijski kapital raspoloživ za pokriće zaštitnih slojeva (%)	7,02	

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)

36.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

Prilog 2 – Obrazac PI-FIKAP

Podaci o osnovnim karakteristikama finansijskih instrumenata koji se uključuju u obračun kapitala Banke

Redni br.	Karakteristike instrumenta	Akcijski kapital Banke	Subordinirani kredit odobren od strane Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč	Subordinirani kredit odobren od strane Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč
1.	Emitent	Erste Bank ad Novi Sad	Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč	Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč
1.1.	Jedinstvena oznaka (npr. CUSIP, ISIN ili oznaka Bloomberg za privatne plasmane)	ISIN: RSNVBE23514, CFI: ESUVFR		
	<i>Tretman u skladu s propisima</i>			
2.	Tretman u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke	Instrument osnovnog kapitala	Instrument dopunskog kapitala	Instrument dopunskog kapitala
3.	Individualni/(pot)konsolidovani/individualni i (pot)konsolidovani nivo uključivanja instrumenta u kapital na nivou grupe	Individualni i grupni	Individualni i grupni	Individualni i grupni
4.	Tip instrumenta	Obične akcije	Subordinirani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta	Subordinirani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta
5.	Iznos koji se priznaje za potrebe izračunavanja regulatornog kapitala (u hiljadama dinara, sa stanjem na dan poslednjeg izveštavanja)	Za potrebe obračuna regulatornog kapitala priznaje se 10.164.475 hiljada dinara (nominalni iznos isplaćenih akcija uvećan za emisiju premiju u iznosu 124.475 hiljada dinara).	U Dopunski kapital uključen je iznos od 327.342 hiljada dinara koji ispunjava uslove za uključivanje u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala.	U Dopunski kapital uključen je iznos od 3.545.838 hiljada dinara koji ispunjava uslove za uključivanje u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala.
6.	Nominalna vrednost instrumenta	10.040.000 hiljada dinara	EUR 15.000.000	EUR 30.000.000
6.1.	Emisiona cena	Dinarska protivvrednost iznosa od 218.92 evra	-	-
6.2.	Otkupna cena	-	-	-
7.	Računovodstvena klasifikacija	Akcijski kapital	Obaveza – amortizovana vrednost	Obaveza – amortizovana vrednost
8.	Datum izdavanja instrumenta	I emisija: 4.012.090 hiljada RSD 23.11.2004.g. II emisija: 1.369.980 hiljada RSD 15.06.2006.g. III emisija: 1.735.310 hiljada RSD 28.12.2006.g. IV emisija: 2.922.620 hiljada RSD 19.12.2007.g.	27.12.2011. g.	10.09.2018. g.
9.	Instrument s datumom dospeća ili instrument bez datuma dospeća	Bez datuma dospeća	S datumom dospeća	S datumom dospeća
9.1.	Inicijalni datum dospeća	Bez datuma dospeća	27.12.2021.	10.09.2028.
10.	Opcija otkupa od strane emitenta uz prethodnu saglasnost nadležnog tela	Ne	Ne	Ne
10.1.	Prvi datum aktiviranja opcije otkupa, uslovni datumi aktiviranja opcije otkupa i otkupna vrednost	-	-	-
10.2.	Naknadni datumi aktiviranja opcije otkupa (ako je primenljivo)	-	-	-
	Kuponi/dividende			

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine
36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)****36.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

Prilog 2 – Obrazac PI-FIKAP

Podaci o osnovnim karakteristikama finansijskih instrumenata koji se uključuju u obračun kapitala Banke

Redni br.	Karakteristike instrumenta	Aksijski kapital Banke	Subordinirani kredit odobren od strane Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč	Subordinirani kredit odobren od strane Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč
11.	Fiksne ili promenljive dividende/kuponi	Promenljivi	Promenljivi	Promenljivi
12.	Kuponska stopa i povezani indeksi	-	Kamata po subordiniranom kreditu	Kamata po subordiniranom kreditu
13.	Postojanje mehanizma obaveznog otkazivanja dividende	-	-	-
14.1.	Potpuno diskreciono pravo, delimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi s vremenom isplate dividendi/kupona	Potpuno diskreciono pravo	Bez diskrecionog prava	Bez diskrecionog prava
14.2.	Potpuno diskreciono pravo, delimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividendi/kupona	Potpuno diskreciono pravo	Bez diskrecionog prava	Bez diskrecionog prava
15.	Mogućnost povećanja prinosa (step up) ili drugih podsticaja za otkup	Ne	Ne	Ne
16.	Nekumulativne ili kumulativne dividende/kuponi	Nekumulativne	Nekumulativne	Nekumulativne
17.	Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument	Nekonvertibilan	Nekonvertibilan	Nekonvertibilan
18.	Ako je konvertibilan, uslovi pod kojima može doći do konverzije			
19.	Ako je konvertibilan, delimično ili u celosti			
20.	Ako je konvertibilan, stopa konverzije			
21.	Ako je konvertibilan, obavezna ili dobrovoljna konverzija			
22.	Ako je konvertibilan, instrument u koji se konvertuje			
23.	Ako je konvertibilan, emitent instrumenta u koji se konvertuje			
24.	Mogućnost smanjenja vrednosti	Ne	Ne	Ne
25.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrednosti, uslovi pod kojima može doći do smanjenja vrednosti			
26.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrednosti, delimično ili u celosti			
27.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrednosti, trajno ili privremeno			
28.	Ako je smanjenje vrednosti privremeno, uslovi ponovnog priznavanja			
29.	Tip instrumenta koji će se pri stečaju, odnosno likvidaciji naplatiti neposredno pre navedenog instrumenta	Subordinirani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta	Drugo	Drugo
29.	Tip instrumenta koji će se pri stečaju, odnosno likvidaciji naplatiti neposredno pre navedenog instrumenta	Manjinska učešća	Drugo	Drugo
30.	Neusklađene karakteristike konvertovanih instrumenata	Ne	Ne	Ne
31.	Ako postoje navesti neusklađene karakteristike	-	-	-

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)

36.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

PRILOG 3 - Obrazac PI-UPK

Raščlanjavanje elemenata u bilansu stanja Banke sa referencama na pozicije regulatornog kapitala (Prilog1)

U RSD hiljada			
Oznaka pozicije	Naziv pozicije	Bilans stanja kao u objavljenim finansijskim izveštajima	Bilans stanja po regulatornom metodu i obuhvatu konsolidacije
A	AKTIVA		
A.I	Gotovina i sredstva kod centralne banke	24.641.261	24.641.261
A.II	Založena finansijska sredstva	-	-
A.III	Potraživanja po osnovu derivata	181.204	181.204
A.IV	Hartije od vrednosti	34.891.510	34.891.510
A.V	Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.700.361	1.700.361
A.VI	Kredit i potraživanja od komitenata	138.393.437	138.393.437
A.VII	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	-
A.VIII	Potraživanja po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-
A.IX	Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	-	-
A.X	Investicije u zavisna društva	93.560	93.560
A.XI	Nematerijalna ulaganja	537.025	537.025
A.XII	Osnovna sredstva	1.062.904	1.062.904
A.XIII	Investicione nekretnine	-	-
A.XIV	Tekuća poreska sredstva	173.326	173.326
A.XV	Odložena poreska sredstva	18.809	18.809
A.XVI	Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	11.902	11.902
A.XVII	Ostala sredstva	1.226.714	1.226.714
A.XX	UKUPNO AKTIVA (pozicije pod AOP oznakama od 0001 do 0019 u bilansu stanja)	202.932.013	202.932.013
P	PASIVA		
PO	OBAVEZE		
PO.I	Obaveze po osnovu derivata	95.518	95.518
PO.II	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	59.322.207	59.322.207
PO.III	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	113.210.214	113.210.214
PO.IV	Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-
PO.V	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	-
PO.VI	Obaveze po osnovu hartija od vrednosti	-	-
PO.VII	Subordinirane obaveze	4.566.337	4.566.337
PO.VIII	Rezervisanja	654.200	654.200
PO.IX	Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-
PO.X	Tekuće poreske obaveze	252.560	252.560
PO.XI	Odložene poreske obaveze	-	-
PO.XII	Ostale obaveze	1.199.176	1.199.176
PO.XIV	UKUPNO OBAVEZE (pozicije pod AOP oznakama od 0401 do 0413 u bilansu stanja)	179.300.212	179.300.212

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)

36.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

PRILOG 3 - Obrazac PI-UPK (nastavak)

U RSD hiljada

Oznaka pozicije	Naziv pozicije	Bilans stanja kao u objavljenim finansijskim izveštajima	Bilans stanja po regulatornom metodu i obuhvatu konsolidacije
	KAPITAL		
PO.XV	Aksijski kapital	10.164.475	10.164.475
PO.XVI	Sopstvene akcije	-	-
PO.XVII	Dobitak	2.918.483	2.918.483
PO.XVIII	Gubitak	-	-
PO.XIX	Rezerve	10.548.843	10.548.843
PO.XX	Nerealizovani gubici	-	-
PO.XXII	UKUPNO KAPITAL (rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415-0416+0417-0418+0419-0420+0421) ≥ 0	23.631.801	23.631.801
PO.XXIII	UKUPAN NEDOSTATAK KAPITALA (rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415-0416+0417-0418+0419-0420+0421) < 0	-	-
PO.XXIV	UKUPNO PASIVA (rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0414+0422-0423)	202.932.013	202.932.013
B.П.	VANBILANSNE POZICIJE		
B.П.A.	Vanbilansna aktiva	281.935.768	281.935.768
B.П.П.	Vanbilansna pasiva	281.935.768	281.935.768

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)

36.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

PRILOG 3 - Obrazac PI-UPK (nastavak)

Raščlanjavanje elemenata u bilansu stanja Banke sa referencama na pozicije regulatornog kapitala (Prilog1)

U RSD hiljada			
Oznaka pozicije	Naziv pozicije	Bilans Stanja	Reference
A	AKTIVA		
A.I	Gotovina i sredstva kod centralne banke	24.641.261	
A.II	Založena finansijska sredstva	-	
A.III	Potraživanja po osnovu derivata	181.204	
A.IV	Hartije od vrednosti	34.891.510	
A.V	Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.700.361	
A.VI	Kredit i potraživanja od komitenata	138.393.437	
A.VII	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	
A.VIII	Potraživanja po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	
A.IX	Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	-	
A.X	Investicije u zavisna društva	93.560	
A.XI	Nematerijalna ulaganja	537.025	d
A.XII	Osnovna sredstva	1.062.904	
A.XIII	Investicione nekretnine	-	
A.XIV	Tekuća poreska sredstva	173.326	
A.XV	Odložena poreska sredstva	18.809	
A.XVI	Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	11.902	
A.XVII	Ostala sredstva	1.226.714	
A.XX	UKUPNO AKTIVA (pozicije pod AOP oznakama od 0001 do 0019 u bilansu stanja)	202.932.013	
P	PASIVA		
PO	OBAVEZE		
PO.I	Obaveze po osnovu derivata	95.518	
PO.II	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	59.322.207	
PO.III	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	113.210.214	
PO.IV	Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	
PO.V	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	
PO.VI	Obaveze po osnovu hartija od vrednosti	-	
PO.VII	Subordinirane obaveze	4.566.337	
	<i>Od čega subordinirane obaveze koje se uključuju u dopunski kapital banke</i>	441.391	d
PO.VIII	Rezervisanja	654.200	
	Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	
PO.X	Tekuće poreske obaveze	252.560	
PO.XI	Odložene poreske obaveze	-	
PO.XII	Ostale obaveze	1.199.176	
PO.XIV	UKUPNO OBAVEZE (pozicije pod AOP oznakama od 0401 do 0413 u bilansu stanja)	179.300.212	

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)

36.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

PRILOG 3 - Obrazac PI-UPK (nastavak)

Raščlanjavanje elemenata u bilansu stanja Banke sa referencama na pozicije regulatornog kapitala (Prilog1)
(nastavak)

Oznaka pozicije	Naziv pozicije	U RSD hiljada	
		Bilans Stanja	Reference
	KAPITAL		
PO.XV	Akcijski kapital	10.164.475	
	<i>Od čega nominalna vrednost uplaćenih akcija, osim preferencijalnih kumulativnih akcija</i>	10.040.000	a
	<i>Od čega emisiona premija po osnovu akcijskog kapitala, osim preferencijalnih kumulativnih akcija</i>	124.475	b
PO.XVI	Sopstvene akcije	-	
PO.XVII	Dobitak	2.918.483	
PO.XVIII	Gubitak	-	
PO.XIX	Rezerve	10.548.843	
	<i>Od čega Ostale rezerve</i>	10.036.645	g
	<i>Od čega Revalorizacije rezerve i ostali nerealizovani dobiti</i>	602.586	v
	<i>Od čega nerealizovani gubici</i>	(90.388)	v
PO.XX	Nerealizovani gubici	-	
	UKUPNO KAPITAL		
PO.XXII	(rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415-0416+0417-0418+0419-0420+0421) ≥ 0	23.631.801	
	UKUPAN NEDOSTATAK KAPITALA		
PO.XXIII	(rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415-0416+0417-0418+0419-0420+0421) < 0	-	
	UKUPNO PASIVA		
PO.XXIV	(rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0414+0422-0423)	202.932.013	
B.Π.	VANBILANSNE POZICIJE		
B.Π.A.	Vanbilansna aktiva	281.935.768	
B.Π.Π.	Vanbilansna pasiva	281.935.768	

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)****36.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

PRILOG 4 - Obrazac PI-ABK

Podaci o ukupnim kapitalnim zahtevima i pokazatelju adekvatnosti kapitala Banke

U RSD hiljada

Redni br.	Naziv	Iznos
I	KAPITAL	24.895.736
1.	UKUPAN OSNOVNI AKCIJSKI KAPITAL	21.022.556
2.	UKUPAN DODATNI OSNOVNI KAPITAL	
3.	UKUPAN DOPUNSKI KAPITAL	3.873.180
II	KAPITALNI ZAHTEVI	11.200.373
1.	KAPITALNI ZAHTEV ZA KREDITNI RIZIK, RIZIK DRUGE UGOVORNE STRANE, RIZIK SMANJENJA VREDNOSTI KUPLJENIH POTRAŽIVANJA I RIZIK IZMIRENJA/ISPORUKE PO OSNOVU SLOBODNIH ISPORUKA	9.779.033
1.1.	Standardizovani pristup (SP)	122.237.912
1.1.1.	Izloženosti prema državama i centralnim bankama	-
1.1.2.	Izloženosti prema teritorijalnim autonomijama i jedinicama lokalne samouprave	1.210.117
1.1.3.	Izloženosti prema javnim administrativnim telima	719.845
1.1.4.	Izloženosti prema međunarodnim razvojnim bankama	-
1.1.5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-
1.1.6.	Izloženosti prema bankama	1.507.833
1.1.7.	Izloženosti prema privrednim društvima	67.187.752
1.1.8.	Izloženosti prema fizičkim licima	33.991.475
1.1.9.	Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	15.195.188
1.1.10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	738.001
1.1.11.	Visokorizične izloženosti	-
1.1.12.	Izloženosti po osnovu pokrivenih obveznica	-
1.1.13.	Izloženosti po osnovu sekuritizovanih pozicija	-
1.1.14.	Izloženosti prema bankama i privrednim društvima sa kratkoročnim kreditnim rejtingom	-
1.1.15.	Izloženosti po osnovu ulaganja u otvorene investicione fondove	-
1.1.16.	Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja	356.916
1.1.17.	Ostale izloženosti	1.330.785
1.2.	Pristup zasnovan na internom rejtingu (IRB)	-
1.2.1.	Izloženosti prema državama i centralnim bankama	-
1.2.2.	Izloženosti prema bankama	-
1.2.3.	Izloženosti prema privrednim društvima	-
1.2.4.	Izloženosti prema fizičkim licima	-
1.2.4.1.	od čega: Izloženosti prema fizičkim licima obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	-
1.2.4.2.	od čega: Kvalifikovane revolving izloženosti prema fizičkim licima	-
1.2.4.3.	od čega: Izloženosti prema malim i srednjim preduzećima koje su razvrstane u ovu klasu izloženosti	-
1.2.5.	Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja	-
1.2.5.1.	Primenjeni pristup:	-
1.2.5.1.1.	Pristup jednostavnih pondera rizika	-
1.2.5.1.2.	PD/LGD pristupa	-
1.2.5.1.3.	Pristup internih modela	-
1.2.5.2.	Vrste izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja	-
1.2.5.2.1.	Vlasnička ulaganja kojima se trguje na berzi	-
1.2.5.2.2.	Vlasnička ulaganja kojima se ne trguje na berzi ali su u dovoljno diversifikovanim portfolijima	-
1.2.5.2.3.	Ostala vlasnička ulaganja	-
1.2.5.2.4.	Vlasnička ulaganja na koje banka primenjuje standardizovani pristup kreditnom riziku	-
1.2.6.	Izloženosti po osnovu sekuritizovanih pozicija	-
1.2.7.	Izloženosti po osnovu ostale imovine	-

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)

36.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

PRILOG 4 - Obrazac PI-ABK (nastavak)

Podaci o ukupnim kapitalnim zahtevima i pokazatelju adekvatnosti kapitala Banke (nastavak)

U RSD hiljada

Redni br.	Naziv	Iznos
2	KAPITALNI ZAHTEV ZA RIZIK IZMIRENJA/ISPORUKE PO OSNOVU NEIZMIRENIH TRANSAKCIJA	-
3	KAPITALNI ZAHTEV ZA TRŽIŠNE RIZIKE	211.819
3.1.	Kapitalni zahtevi za cenovni, devizni i robni rizik izračunat primenom standardizovanih pristupa	211.819
3.1.1.	Kapitalni zahtev za cenovni rizik po osnovu dužničkih hartija od vrednosti	161.078
	od čega kapitalni zahtev za cenovni rizik po osnovu sekjuritizovanih pozicija	-
3.1.2.	Kapitalni zahtev za cenovni rizik po osnovu vlasničkih hartija od vrednosti	-
3.1.3.	Dodatni kapitalni zahtev za velike izloženosti iz knjige trgovanja	-
3.1.4.	Kapitalni zahtev za devizni rizik	50.741
3.1.5.	Kapitalni zahtev za robni rizik	-
3.2.	Kapitalni zahtevi za cenovni, devizni i robni rizik izračunati primenom pristupa internih modela	
4	KAPITALNI ZAHTEV ZA OPERATIVNI RIZIK	1.175.138
4.1.	Kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom pristupa osnovnog indikatora	1.175.138
4.2.	Kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom standardizovanog/alternativnog standardizovanog pristupa	-
4.3.	Kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom naprednog pristupa	-
5	KAPITALNI ZAHTEV ZA RIZIK PRILAGOĐAVANJA KREDITNE IZLOŽENOSTI	34.384
III	POKAZATELJ ADEKVATNOSTI OSNOVNOG AKCIJSKOG KAPITALA (%)	15,02
IV	POKAZATELJ ADEKVATNOSTI OSNOVNOG KAPITALA (%)	15,02
V	POKAZATELJ ADEKVATNOSTI KAPITALA (%)	17,78

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza

Obračun fer vrednosti u EBS baziran je prvenstveno na eksternim izvornima podataka (kotacije diler a državne obveznice i raspoložive cene akcija sa berze). OTC derivati vrednuju se uz pomoć modela. Korišćenjem modela vrednuju se i obveznice ukoliko ne postoji adekvatan broj kotacija ili kotacije nisu ažurne.

Model za vrednovanje

Obveznice

Obveznice za koje kotacije nisu raspoložive u adekvatnom broju ili kotacije nisu dovoljno ažurne vrednuju se diskontovanjem budućih novčanih tokova korišćenjem unapred definisane krive za odgovarajuću valutu.

OTC derivati

Vrednovanje se radi diskontovanjem budućih novčanih tokova uz pomoć definisanih kriva prinosa za konkretan proizvod i konkretnu valutu. Tako dobijena vrednost derivata prilagođava se za Credit Valuation Adjustment (CVA) i Debt Valuation Adjustment (DVA), jer kreditni rizik druge ugovorne strane i sopstveni kreditni rizik nisu uzeti u obzir. CVA se odnosi na prilagođavanje za kreditni rizik druge ugovore strane, dok se DVA odnosi na prilagođavanje za sopstveni kreditni rizik. Vrednost pomenutih prilagođavanja zavisi od PD-a, LGD-a i izloženosti (NPV).

	u RSD hiljada	
	Na dan 31.12.2018.	Na dan 31.12.2017.
CVA	12.398	3.018
DVA	(1.882)	(896)

Hijerarhija instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti.

U skladu sa MSFI 13 EBS kvartalno dodeljuje odgovarajuće nivoe FV svim pozicijama aktive i pasive koje se vrednuju po fer vrednosti ili čija fer vrednost mora da se objavi u napomenama uz finansijske izveštaje. Nivoi se dodeljuju u zavisnosti od toga kako se izvodi tržišna vrednost instrumenta. Postoje 3 nivoa.

Nivo FV 1

Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima je dodeljen Nivo FV 1 hijerarhije određuje se na osnovu tržišnih kotacija. Fer vrednost određena na osnovu kotacija može biti Nivoa 1 ukoliko su frekvencija i obim trgovanja zadovoljavajući i postoji konzistentnost cena.

Kao Nivo FV 1 klasifikuju se derivati kojima se trguje organizovano, na berzi, kao i akcije i obveznice za koje postoji aktivno tržište.

Nivo FV 2

Instrumenti za koje postoje tržišne kotacije, ali čije tržište se ne može smatrati aktivnim usled ograničene likvidnosti, klasifikuju se kao Nivo 2. Ukoliko tržišne kotacije nisu dostupne, ali se fer vrednost određuje korišćenjem modela za vrednovanje (diskontovanje budućih novčanih tokova), a svi parametri modela (krive prinosa, spreadovi) su dostupni na tržištu, takođe se dodeljuje Nivo 2.

OTC derivati i manje likvidne akcije i obveznice klasifikuju se kao Nivo 2 instrumenti.

Nivo FV 3

Instrumenti čija se fer vrednost određuje na bazi kotacija koje nisu dovoljno ažurne ili korišćenjem modela čiji svi inputi nisu tržišno dostupni klasifikuju se kao Nivo 3 hijerarhije. Tržišno nedostupni parametri najčešće se odnose na kreditne spreadove koji se izvode iz interno obračunatih mera – PD i LGD.

Akcije za koje se po stoje kotacije, nelikvidne obveznice, kao i krediti i depoziti klasifikuju se kao Nivo 3.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

36.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza

Tabela ispod pokazuje fer vrednost finansijskih instrumenata koji se priznaju po fer vrednosti u finansijskim izveštajima.

	Na dan 31.12.2018.				Na dan 31.12.2017.				U RSD hiljada
	Nivo FV 1	Nivo FV 2	Nivo FV 3	Ukupno	Nivo FV 1	Nivo FV 2	Nivo FV 3	Ukupno	
FINANSIJSKA IMOVINA									
HOV	3.911.157	20.081.753	265.138	24.258.048	9.186.810	13.275.013	1.566.234	24.028.058	
Dužničke HOV	3.911.157	19.900.549	265.138	24.076.844	9.186.810	13.210.348	1.566.234	23.963.393	
Državni zapisi Republike Srbije	3.589.032	19.840.314	236.389	23.665.736	8.911.878	13.148.923	1.538.477	23.599.279	
Državne obveznice Republike Crne Gore	254.864	-	-	254.864	260.892	-	-	260.892	
Obveznice EBRD	-	60.235	-	60.235	-	60.378	-	60.378	
Vlasničke HOV	-	-	-	-	-	-	-	-	
Kotirane akcije	67.261	-	1.596	68.857	14.040	1.047	-	15.087	
Akcije koje nisu kotirane	-	-	27.153	27.153	-	-	27.757	27.757	
Potraživanja po osnovu derivata	-	181.204	-	181.204	-	64.665	-	64.665	
FINANSIJSKE OBAVEZE	-	95.518	-	95.518	-	44.458	-	44.458	
Obaveze po osnovu derivata	-	95.518	-	95.518	-	44.458	-	44.458	

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

36.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza

Promena nivoa finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrednosti

	31.12.2018.			31.12.2017.		
	u RSD hiljada			u RSD hiljada		
	Nivo FV1	Nivo FV 2	Nivo FV 3	Nivo FV 1	Nivo FV 2	Nivo FV 3
Hartije od vrednosti						
Transfer iz nivoa FV 1	-	1,937,833	-	-	-	-
Transfer iz nivoa FV 2	-	-	1,596	2,815,275	-	-
Transfer iz nivoa FV 3	-	357,069	-	-	3,650,577	-
Ukupno	-	2,294,902	1,596	2,815,275	3,650,577	-

Reklasifikacija između nivoa 1 i 2, raspoređeno po kategorijama merenja i instrumentima

	31.12.2018.		31.12.2017.	
	u RSD hiljada		u RSD hiljada	
	Iz nivoa FV 1 u nivo FV 2	Iz nivoa FV 2 u nivo FV 1	Iz nivoa FV 1 u nivo FV 2	Iz nivoa FV 2 u nivo FV 1
Finansijska sredstva Afs				
Obveznice	-	-	-	1,169,138
Finansijska sredstva FVOCI				
Obveznice	1,136,866	-	-	-
Finansijska sredstva HfT				
Obveznice	-	-	-	1,396,641
Finansijska sredstva FVPL				
Obveznice	559,991	-	-	-
Ukupno	1,696,857	-	-	2,565,779

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**36.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza****Razvoj fer vrednosti finansijskih instrumenata u nivou FV 3**

	01.01.2018.	Transfer u nivo FV 3	Transfer iz nivoa FV 3	u RSD hiljada 31.12.2018.
Aktiva				
Ostala finansijska sredstva				
FVPL	355.122	-	(116.592)	238.530
Instrumenti kapitala	27.757	992	-	28.749
Finansijska sredstva FVOCI				
Instrumenti kapitala	-	67.261	-	67.261
Dužničke HoV	1.183.740	-	(1.183.740)	-
Ukupno	1.566.619	68.253	(1.300.332)	334.540

	31.12.2016.	Transfer u nivo FV 3	Transfer iz nivoa FV 3	31.12.2017.
Aktiva				
Ostala finansijska sredstva				
HfT	670.797	-	(315.675)	355.122
Finansijska sredstva AfS				
Instrumenti kapitala	18.793	-	(10.973)	7.820
Dužničke HoV	-	1.183.740	-	1.183.740
Ukupno	689.590	1.183.740	(326.648)	1.546.682

Prihodi i rashodi za ostalu finansijsku aktivu koja je u nivou FV 3

	31.12.2018.	u RSD hiljada 31.12.2017.
Sredstva		
Finansijska sredstva kojima se ne trguje - FVPL		
Dužničke HoV	1.134	(500)
Ukupno	1.134	(500)

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)

Od obveznica koje se vrednuju po fer vrednosti na dan 31. decembra 2018 samo jedna obveznica RS raspoređene je u nivo FV 3 (ISIN RSMFRSD37179, nominalni iznos EUR 2.000.000). Kotacije na Reutersu su u periodu posmatranja ažurirane ređe od mesečno, što je opredelilo da obveznica bude klasifikovana u nivo 3.

Za obveznicu kojoj je dodeljen nivo FV 3, analiza osetljivosti na fer vrednost obveznice daje sledeće rezultate:
MtM positive EUR 16.600 (credit spread promenjen za -75bps)
MtM negative EUR -22.133 (credit spread promenjen za +100bps)

Sve obveznice RS koje su raspoređene u nivo FV 2, a koje se vrednuju po tržišnoj vrednosti, vrednovane su putem kotacije sa Reuters-a EBRD obveznica je vrednovana preko krive prinosa, diskontovanjem novčanih tokova, i dodeljen joj je nivo 2.

Tabela ispod pokazuje poređenje, po klasama, knjigovodstvenu vrednost i fer vrednost finansijskih instrumenata koji se ne priznaju po fer vrednosti u finansijskim izveštajima. Tabela ne uključuje fer vrednosti nefinansijskih sredstava i nefinansijskih obaveza.

	U RSD hiljada			
	Na dan 31.12.2018.		Na dan 31.12.2017.	
FINANSIJSKA IMOVINA	knjigovodstvena vrednost	fer vrednost	knjigovodstvena vrednost	fer vrednost
Hartije od vrednosti koje se drže do dospeća	10.828.561	10.828.561	8.284.452	8.284.452
Kredit i potraživanja od banaka	1.700.361	1.702.612	2.210.553	2.210.681
Kredit i potraživanja od komitenata	138.393.437	144.777.479	104.140.053	113.300.220
Građevinski objekti	787.592	787.592	474.059	474.059
Stalna sredstva namenjena prodaji	11.902	23.886	11.902	23.886
FINANSIJSKE OBAVEZE				
Depoziti banaka	59.322.207	60.987.717	45.570.431	47.579.668
Depoziti komitenata	113.210.214	113.915.305	91.982.128	92.617.344

Obračun fer vrednosti finansijskih instrumenata koji se ne priznaju po fer vrednosti u finansijskim izveštajima vrši se primenom QRM-a kao standarda Erste Grupe.

Fer vrednost kredita klijentima i kreditnim institucijama se računa diskontovanjem budućih novčanih tokova uzimajući u obzir efekte kamatnih i kreditnih spreadova. Uticaj promene kamatne stope se računa na bazi kretanja tržišnih kamatnih stopa, dok su promene u kreditnom spreadu izvedene iz PD-eva i LGD-eva koji se koriste za internu kvantifikaciju rizika. Za potrebe izračuna fer vrednosti krediti su grupisani u homogene portfolije na bazi rejting metode, rejting ocene i preostale ročnosti.

Fer vrednost depozita se procenjuje na bazi tržišnih uslova kao i sopstvenog kreditnog rizika. Za depozite po viđenju knjigovodstvena vrednost je najniža moguća fer vrednost.

U 2018. godini nije bilo reklasifikacija u okviru pozicija finansijske imovine.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

37. PREUZETE I POTENCIJALNE OBAVEZE

(a) Obaveze po osnovu operativnog lizinga

Banka ima zaključene ugovore o operativnom lizingu po osnovu zakupa računarske opreme i automobila koje Banka koristi.

Buduća minimalna plaćanja neotkazivih obaveza po osnovu operativnog lizinga prikazana su kako sledi:

	U RSD hiljada	
	31.12.2018.	31.12.2017.
Do 1 godine	24.209	30.133
Od 1 do 5 godina	28.714	53.257
	52.923	83.390

(b) Sudski sporovi

Na dan 31. decembra 2018. godine, Banka je imala 593 započetih sudskih sporova u ukupnom iznosu od 1.466.684 hiljada dinara u kojima je imala status tuženog lica (31. decembra 2017. godine: 1.598.141 hiljada dinara). Zatezna kamata po osnovu sporova koji se vode protiv Banke iznosi iznosi 110.498 hiljada dinara (31. decembra 2017. godine: 171.318 hiljada dinara).

Na osnovu procene pravnih zastupnika Banke u navedenim sporovima, na dan 31. decembra 2018. godine Banka je izvršila rezervisanje u iznosu od 227.421 hiljada dinara (175.183 hiljada dinara na dan 31 decembra 2017. godine) za sporove za koje se na ovaj datum očekuje da će pasti na teret Banke. Rukovodstvo Banke procenjuje da neće nastati materijalno značajni gubici po osnovu ishoda sudskih sporova u toku iznad iznosa za koje je izvršeno rezervisanje.

(c) Poreski rizici

Poreski sistem Republike Srbije je u procesu kontinuirane revizije i izmena. U Republici Srbiji poreske obaveze ne zastarevaju u periodu od 5 godina. U različitim okolnostima, poreski organi mogu imati različite pristupe određenim pitanjima i mogu utvrditi dodatne poreske obaveze zajedno sa naknadnim zateznim kamatama i penalima. Rukovodstvo Banke smatra da su poreske obaveze evidentirane u priloženim finansijskim izveštajima iskazane u skladu sa važećom zakonskom regulativom.

38. USAGLAŠAVANJE MEĐUSOBNIH OBAVEZA I POTRAŽIVANJA

Banka je u skladu sa članom 18. Zakona o računovodstvu izvršila usaglašavanje obaveza i potraživanja sa svojim dužnicima i poveriocima, i o tome postoji verodostojna dokumentacija.

Banka je klijentima dostavila izvode otvorenih stavki (IOS) sa stanjem na dan 31. oktobar 2018. godine u ukupnom iznosu od RSD 153.421.848 hiljada. Potvrđena su potraživanja Banke u iznosu od RSD 128.204.502 hiljada.

Iznos osporenih potraživanja je RSD 573 hiljada i Banka u kontaktu sa klijentima u cilju rešavanja neusaglašenosti.

Banka još uvek radi na usaglašavanju IOS-a za koje klijenti još nisu dostavili odgovor.

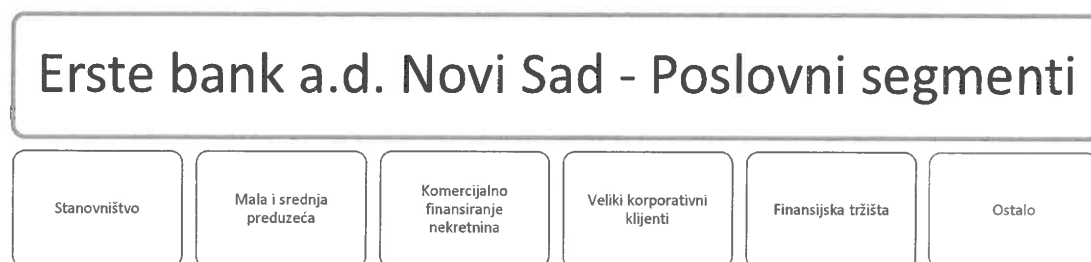
NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

39. ODABRANE INFORMACIJE O RAZLIČITIM TIPOVIMA AKTIVNOSTI PO POSLOVNIM SEGMENTIMA

Rukovodstvo Banke posmatra poslovne segmente u skladu sa metodologijom i segmentacijom koja je definisana na nivou cele Erste grupe, i na osnovu istih donosi odluke, alokira resurse i ocenjuje rezultat poslovanja pojedinačnih segmenata. Izveštaj po segmentima je usklađen sa FINREP metodologijom izveštavanja koji se koristi u Erste grupi gde postoje odstupanja na određenim pozicijama u odnosu na rezultat iskazan po lokalnoj NBS metodologiji.

a) Struktura poslovnih segmenata

Izveštaj po segmentima sastoji se od šest osnovnih segmenata koji predstavljaju upravljačku strukturu Erste banke a.d. Novi Sad

b) Definicije poslovnih segmenata

Stanovništvo (Retail)

Ovaj segment sastoji se od poslovnih aktivnosti koje su pod odgovornošću menadžera iz prodajne mreže sektora poslovanja sa stanovništvom. Ciljani klijenti su uglavnom fizička lica, preduzetnici i slobodne profesije. Poslovanjem najvećim delom upravlja Banka sa fokusom na jednostavnost proizvoda koji se nude, investicionih proizvoda, tekućih računa, štednje, kreditnih kartica i dodatnih proizvoda kao što su lizing, osiguranje, socijalnih proizvoda.

Mala i srednja preduzeća (SME)

Obuhvata klijente, pravna lica koji su pod odgovornošću lokalnih korporativnih komercijalnih centara, koji se uglavnom sastoje od kompanija sa godišnjim obrtom od 1 milion evra do 50 miliona evra. Pored ovih klijenata obuhvata i klijente koji obavljaju javnu delatnost ili učestvuju u radu javnog sektora.

Komercijalno projektno finansiranje (CRE)

Predstavlja poslovanje koje obuhvata investicije u nekretnine za potrebe generisanja prihoda od izdavanja pojedinačnih nepokretnosti ili čitavih kompleksa nepokretnosti, razvoja i izgradnje pojedinačnih nepokretnosti i kompleksa nepokretnosti radi sticanja kapitalne dobiti njihovom prodajom, usluge upravljanja imovinom, usluge izgradnje (EGI) i izgradnje u sopstvene svrhe.

Veliki korporativni klijenti (LC)

Obuhvata klijente čiji konsolidovani godišnji obrt prelazi 50 miliona evra.

Segment Tržišta (GM)

Predstavlja aktivnosti koje se sastoje od trgovanja i pružanja tržišnih usluga. Trgovanje i tržišne usluge obuhvata aktivnosti koje su povezane sa upravljanjem i preuzimanjem rizika u okviru knjige trgovanja banke, kao i aktivnosti vezane za korišćenje knjige trgovanja banke u svrhe kreiranja tržišta, kratkoročno upravljanje likvidnošću i čuvanje hartija od vrednosti, kastodi poslove, komercijalne poslove i sve aktivnosti na tržištu kapitala. Specifični prihodi i rezultat svođenja fer vrednosti koji nisu direktno povezani sa klijentskim transakcijama (koji mogu biti i poslovi usklađenosti aktive i pasive) i opšte premije rizika kao naknade za obavljene poslove takođe pripadaju ovom segmentu.

Ostalo

Ovaj segment obuhvata sve poslove upravljanja aktivom i pasivom (Asset/Liability Management) kao i interno pružanje usluga na neprofitnoj osnovi. Takođe obuhvata i slobodni kapital Erste banke (definisan kao razlika ukupnog prosečnog kapitala prema MSFI i prosečnog ekonomskog kapitala alocirano na poslovne segmente).

ERSTE BANK a.d. NOVI SAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

39. ODABRANE INFORMACIJE O RAZLIČITIM TIPOVIMA AKTIVNOSTI PO POSLOVNIM SEGMENTIMA (nastavak)

	Stanovništvo		Mala i srednja preduzeća		Komerijalno projektno		Veliki korporativni klijenti		Finansijska tržišta		Ostalo	UKUPNO	
u 000 RSD	12.2018	12.2017	12.2018	12.2017	12.2018	12.2017	12.2018	12.2017	12.2018	12.2017	12.2018	12.2017	12.2017
B. Bilans uspeha													
Neto kamatni prihod	4.295.795	3.941.120	1.279.315	1.317.847	499.011	495.000	309.431	446.785	146.752	236.559	(233.338)	6.509.527	6.204.973
Prihod od dividendi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	368	249	249
Neto rezultat od ulaganja po metodi udela	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Prihod od izdavanja investicione imovine i ostale operativne rente	-	-	2.944	2.488	-	-	3.910	8.445	-	-	(2)	2.323	6.851
Neto prihod od provizija i naknada	1.199.357	1.068.915	380.423	319.832	18.526	14.689	146.931	134.330	34.607	26.891	(175.877)	1.603.966	1.386.154
Neto rezultat trgovanja	160.480	131.531	41.756	39.833	10.047	10.800	10.089	10.191	384.838	223.357	(399)	97.980	606.812
Dobici/gubici od finansijskih instrumenata koji se mere po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(55)	-	(55)
Opšti administrativni troškovi	(4.486.352)	(4.172.072)	(732.015)	(668.020)	(125.277)	(107.206)	(260.541)	(226.621)	(132.690)	(118.248)	1.131	(65.647)	(5.357.815)
Dobici/gubici od prestanka priznavanja finansijskih sredstava merenih po amortizovanom trošku	294	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	294
Ostali gubici/dobici od prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7.724	-	7.724
Dobici/gubici od reklasifikacije od amortizovanih troškova do fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dobici/gubici od reklasifikacije sa fer vrednosti kroz ostale sveobuhvatne prihode do fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dobici/gubici po osnovu finansijske imovine i finansijskih obaveza koje se ne mere po fer vrednosti kroz bilans uspeha, neto	-	4.563	-	42.533	-	-	-	-	-	-	-	11.541	58.636
Neto gubitak od umanjenja vrednosti na ulaganja i nefinansijskih institucija koje se ne mere po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	(1.666)	-	1	-	(0)	-	-	-	-	-	(7.501)	(9.167)
Neto gubitak od umanjenja vrednosti finansijske imovine koja se ne meri po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	(234.218)	-	137.986	-	66.856	203.537,0	-	-	-	(43.787)	-	130.374
Neto gubitak od umanjenja vrednosti finansijskih instrumenata	16.572	-	(155.586)	-	(65.884)	-	322.533	-	-	-	90.464	208.099	-
Ostali operativni rezultat	7.078	31.641	33.408	(55.789)	-	(5.300)	18.175	4.375	(3.936)	(2.628)	(129.324)	(76.431)	(104.132)
Dobit pre poreza od redovnog poslovanja	1.193.224	769.812	850.244	1.136.710	336.424	475.839	550.528	581.042	429.572	365.930	(226.749)	(493.114)	3.133.243
Porez na dobit	(89.420)	(55.364)	(46.596)	(81.757)	(24.968)	(35.337)	(28.757)	(20.771)	(37.086)	(26.317)	12.375	15.567	(214.453)
Dobitak/gubitak za tekuću godinu	1.103.804	714.448	803.648	1.054.953	311.455	440.502	521.770	291.126	392.486	339.613	(214.374)	(477.546)	2.918.790
Neto rezultat koji pripada manjinskom interesu (nekontrolisuci)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(0)	-	-
Neto rezultat raspoloživ vlasniku matičnog društva	1.103.804	714.448	803.648	1.054.953	311.455	440.502	521.770	291.126	392.486	339.613	(214.374)	(477.546)	2.918.790
													2.632.243
Operativni prihod	5.655.632	5.141.565	1.704.437	1.680.000	527.584	521.490	470.361	599.751	566.198	486.806	(178.815)	(311.287)	8.745.396
Operativni troškovi	(4.486.352)	(4.172.072)	(732.015)	(668.020)	(125.277)	(107.206)	(260.541)	(226.621)	(132.690)	(118.248)	1.131	(65.647)	(5.735.744)
Operativni rezultat	1.169.280	969.493	972.422	1.011.980	402.307	414.283	209.819	373.130	433.508	368.558	(177.684)	(376.934)	3.009.652
A. Bilans stanja													2.760.510
Ukupna aktiva (stanje na kraju perioda)	69.625.501	51.906.453	38.264.274	30.914.765	15.126.331	12.872.863	18.561.289	11.876.823	10.434.674	11.852.407	50.919.944	42.497.693	202.932.013
Ukupna pasiva bez kapitala (stanje na kraju razdoblja)	66.768.395	58.364.359	19.928.967	22.241.715	9.036.024	9.610.850	19.622.682	11.229.909	2.705.221	2.724.198	61.806.452	37.645.576	179.867.741
Kapital	5.560.807	3.596.939	4.351.321	2.881.355	1.538.707	1.067.849	1.675.091	1.514.604	855.858	1.461.990	8.982.488	9.581.661	20.104.398
C. Ključni pokazatelji/parametri													
Ratio troškova i prihoda	79%	81%	43%	40%	24%	21%	55%	38%	23%	24%	1%	21%	66%
Ratio kredita i depozita (neto)	101%	87%	190%	170%	167%	137%	96%	95%	0%	0%	7%	14%	110%
Povrat na prosečno alocirani kapital	20%	20%	18%	37%	19%	41%	31%	19%	46%	23%	-2%	-5%	13%

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

40. DODATNA INFORMACIJA O TOKOVIMA GOTOVINE

	na dan 31. decembra 2018	na dan 31. decembra 2017
Gotovina	3.239.312	2.798.893
Žiro račun	4.730.803	8.681.382
Devizni računi kod inostranih banaka	491.198	1.150.593
Stanje na dan	8.461.312	12.630.868

Obavezna rezerva kod Narodne banke Srbije nije raspoloživa za svakodnevne poslovne transakcije Banke i iz tog razloga nije deo tokova gotovine (Napomena 18).

41. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVEŠTAJNOG PERIODA

Nije bilo događaja nakon datuma bilansa stanja koji bi zahtevali korekcije ili obelodanjvanja u pojedinačnim finansijskim izveštajima za 31.12.2018. godine.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**42. DEVIZNI KURSEVI**

Zvanični srednji devizni kursevi Narodne Banke Srbije utvrđeni na međubankarskom sastanku deviznog tržišta, korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine u funkcionalnu valutu, za pojedine strane valute su:

	U RSD	
	31. decembra 2018.	31. decembra 2017.
EUR	118,1946	118,4727
USD	103,3893	99,1155
CHF	104,9779	101,2847

Novi Sad, 11. marta 2019. godine

Odobreno od rukovodstva Erste Bank a.d. Novi Sad

Stevan Čović
Direktor Sektora
računovodstva i kontrolinga

Aleksandra Radić
Član Izvršnog
odbora

Slavko Carić
Predsednik Izvršnog
odbora

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

PRILOG

Korišćene skraćenice:

AC	(eng. Amortized cost) – Vrednovanje finansijskih instrumenata po amortizovanoj vrednosti
AFS	(eng. Available for sale) – Raspoloživo za prodaju
ALCO	(eng. Asset and Liability Management Committee) - Odbor za upravljanje aktivom i pasivom
ALM	(eng. Asset and Liabilities Management) - Upravljanje aktivom i pasivom
AML	(eng. Anti-Money Laundering) - Sprečavanje pranja novca
bps	(eng. Basis points) – Procentni poen
CCF	(eng. Credit Conversion Factor) – Regulatorni faktori konverzije
CR01	(eng. Credit Price Value) - Pretpostavljena promena vrednosti hartija od vrednosti usled paralelnog pomeranja kreditnog spreda za jedan bazni poen
CRR	(eng. Capital Requirements Regulation) – uredba Evropske unije o kapitalnim zahtevima
CVA	(eng. Credit Value Adjustments) – Rizik prilagođavanja kreditne izloženosti druge ugovorne strane
DTA	(eng. Deferred tax asset) - Oložena poreska sredstva
DVA	(eng. Debit Value Adjustment) - Sposstveni rizik neizvršenja obaveza
EAD	(eng. Exposure at Default) - Izloženost u slučaju neizmirenja obaveza
EBA	(eng. European Banking Authority)– Evropsko telo za superviziju banaka
EIR	(eng. Effective interest rate) – Efektivna kamatna stopa
EVE	(eng. Economic Value Of Equity) – Ekonomska vrednost kapitala
FVOCI	(eng. Fair value through other comprehensive income) - Vrednovanje finansijskih instrumenata kroz ostali rezultat
FVPL	(eng. Fair value through profit or loss) - Vrednovanje finansijskih instrumenata kroz bilans upeha
FV	(eng. Fair value) - Fer vrednost
FX	(eng. Foreign exchange) - U stranoj valuti
GCA	(eng. Gross Carrying Amount) - Bruto knjigovodstvena vrednost
HFT	(eng. Held for trading) – Portfolio HOV raspoloživih za trgovanje
HOV	Hartije od vrednosti
HTM	(eng. Held to maturity) – Portfolio HOV koja se drže do dospeća
ICAAP	(eng. Internal capital adequacy assessment process) - Proces interne procene adekvatnosti kapitala
IRB	(eng. Internal Ratings Based Approach) - Pristup zasnovan na internom rejtingu
LGD	(eng. Loss Given Default) - Gubitak usled nastupanja statusa neizmirenja obaveza
LTV pokazatelj	(eng. Loan To Value) - Odnos bruto vrednosti potraživanja i tržišne vrednosti nepokretnosti kojom/ima je to potraživanje obezbeđeno
MRS	Međunarodni računovodstveni standardi
MSFI	Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja
MVoE	(eng. Market Value of Equity) - Tržišna vrednost kapitala
NBS	Narodna banka Srbije
NPL	Nenaplativa potraživanja
NSFR	(eng. Net Stable Funding Ratio) - Pokazatelj neto stabilnih izvora finansiranja, a predstavlja indikator strukturne likvidnosti koji ima za cilj sprečavanje strukturnih neusklađenosti u strukturi bilansne aktive i pasive u vremenskom periodu od 1 godine
OAK	Odluka o adekvatnosti kapitala
OCI	(eng. Other Comprehensive Income) – Ostali rezultat
OTC derivati	(eng. Over the Counter) - vanberzanski derivati
PD	(eng. Probability of Default) - Verovatnoća neizmirenja obaveza

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

POCI	(eng. Purchased or originated credit impaired) - Finansijska sredstva obezvređena prilikom inicijalnog priznavanja
PPLA	Pokazatelj pokrića likvidnom aktivom
PVBP	(eng. Price Value Basis Point) - Pretpostavljena promena cene pozicija iz knjige trgovanja usled paralelnog pomeranja krive prinosa za 1 bazni poen
RCC	(eng. Risk-bearing Capacity Calculation) - Određivanje kapaciteta za preuzimanje rizika
REPO	(eng. Repurchase Agreement) - Hartije od vrednosti kupljene po ugovoru, kojim je utvrđeno da će se ponovo prodati na tačno određeni dan u budućnosti su priznate u bilansu stanja.
RSD	Dinar Republike Srbije
SICR	(eng. Significant increase in credit risk) - Značajno povećanje kreditnog rizika
SME	(eng. Small and Medium Size Enterprises) - Mala i srednja preduzeća
SPA	(eng. Survival Period Analysis) - Analiza perioda opstanka
SPPI	(eng. Solely payments of Principal and Interest) - Procena karakteristika ugovorenih novčanih tokova da li novčani tokovi predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate
SREP	(eng. Supervisory Review and Evaluation Process) - Proces supervizorske procene
VaR	(eng. Value-at-Risk) - Vrednost pod riskom meri maksimalni očekivani gubitak vrednosti rizične aktive ili portfolija